

ANÀLISI CRÍTICA DEL DISCURS DE TEXTOS
PERIODÍSTICS DE LA PREMSA COMARCAL
CATALANA SOBRE L'OKUPACIÓ

Barcelona, 14 de setembre del 2010
Galvão Debelle Rodrigues dos Santos
Director: Jaume Soriano Clemente
Universitat Autònoma de Barcelona
Facultat de Ciències de la Comunicació

Índex

Introducció.....	4
Els moviments socials als mitjans.....	5
El moviment okupa.....	10
Assaig per una visió unificadora de l'okupació.....	10
Contextualització de l'okupació a Catalunya.....	13
Evolució qualitativa del moviment.....	13
Evolució quantitativa del moviment.....	15
Tipus d'usupacions i característiques.....	19
Espai Obert.....	20
Projecte Polític.....	21
Organització.....	22
Finançament.....	23
Legitimació i importància.....	24
Legitimitat de l'okupació a Barcelona.....	26
L'habitatge i les polítiques urbanístiques.....	26
El turisme i les polítiques culturals.....	27
El moviment okupa als mitjans.....	32
Història i producció de les notícies sobre l'okupació.....	32
Imatge.....	35
Metodologia.....	40
Metodologia.....	40
Objectius.....	44
Hipotesis.....	46
Mostra.....	47
El posicionament dels diaris respecte a l'okupació.....	49
Justificació.....	49
Mostra.....	49
Conclusions.....	50
El Punt.....	51
Avui.....	51
El Periódico.....	52
La Vanguardia.....	53
Estudi de cas: El procés participatiu al Forat de la Vergonya.....	54
Descripció del context.....	54
Justificació de la Mostra.....	57
Resultats.....	59
Estructura temàtica general.....	59
El Punt.....	61
Avui.....	63
El Periódico.....	67
La Vanguardia.....	75
Conclusions.....	81
Estudi de cas: La Makabra a Can Ricart.....	97
Descripció del context.....	97
Justificació de la mostra.....	100
Resultats.....	103
Estructura temàtica general.....	103
El Punt.....	107
Avui.....	108
El Periódico.....	111

La Vanguardia.....	113
Conclusions.....	118
Conclusions finals.....	140
Referències.....	142
Annex 1 - Presència de l'okupació als mitjans analitzats.....	149
Annex 2 - Mitjans de contrainformació.....	151
Annex 3 - Recursos digitals.....	155
Annex 4 – Geografia del moviment okupa.....	157
Annex 5 – Notícies referents al conflicte al Forat de la Vergonya pel desallotjament del 2002.....	158
Annex 7 – Taules d'Anàlisi.....	159
Annex 8 – Fitxes d'anàlisi d'editorials.....	160
TEMA - VIOLÈNCIA.....	160
TEMA – DESALLOTJAMENT.....	178
TEMA – HABITATGE.....	192

Introducció

En aquest treball pretenem estudiar els articles de la premsa comarcal de Catalunya que parlin de l'okupació durant els últims mesos de l'any 2006. Per tal de fer aquest estudi hem escollit dos casos concrets, que buscarem entre les publicacions dels diaris més llegits a Catalunya, i que forniran els articles per la nostra mostra. A aquests dos casos afegirem un anàlisi dels editorials relacionats amb aquesta temàtica, que obtindrem dels mateixos diaris.

Per tal de contextualitzar l'anàlisi que farem, identificarem primer la representació que els moviments socials han tingut als mitjans. Dedicarem el següent apartat a l'okupació, delimitant en una primera fase en quina mesura el considerem un moviment social, en una segona fase presentarem l'història del moviment okupa a Catalunya, per poder concloure amb una reflexió sobre la importància de la diversitat present dins d'aquest moviment. L'apartat següent serà sobre el context en el qual l'okupació es mou a Barcelona, que ens facilitarà presentar alguns factors que donen legitimitat al moviment. Finalment, descriurem l'imatge que el moviment okupa ha tingut als mitjans des dels seus inicis.

Després de la presentació de la metodologia que utilitzem per a l'estudi concret dels casos, basarem l'anàlisi dels editorials que hem escollit en tres temàtiques diferents que seran la violència, els desallotjaments i l'habitatge. Tornarem a utilitzar les conclusions d'aquest apartat més endavant, en les conclusions de l'anàlisi dels articles. Tot seguit, farem l'anàlisi d'articles de dos casos que són: el procés participatiu del Forat de la Vergonya i La Makabra a Can Ricart. Per tots dos, descriurem el context històric del lloc en qüestió i la seva relació amb el moviment okupa, seguit de la justificació de la mostra d'articles escollits. Després de les conclusions de cada cas en concret, reunirem breument les reflexions que han sorgit de la comparació dels resultats de cadascun dels casos en l'apartat de conclusions finals i, d'aquesta manera, donarem per finalitzat l'anàlisi.

En l'última part del treball es troben els annexos que contenen material referent al moviment okupa i que poden ser útils per a la comprensió de la informació que presentem al llarg del treball.

Els moviments socials als mitjans

L'objectiu d'aquest apartat consisteix en delimitar, a grans trets i sense pretensions normatives, el rol general que els mitjans han tingut a l'hora de tractar la informació referent als moviments socials. En particular, enfocarem l'anàlisi en el tractament que els mitjans han fet de l'okupació i, és per aquesta raó que ens interessen especialment els estudis que tinguin algun punt de contacte amb aquesta temàtica. Per tal de complir el nostre objectiu establim com a punt de partida el funcionament dels mitjans de comunicació en general i a partir d'aquí anirem perfilant l'anàlisi fins a arribar a la representació dels moviments socials en aquests.

“Las instituciones mediáticas definen la importancia de los hechos, contribuyen a convertirlos en acontecimientos, señalan los temas de actualidad y ofrecen las opiniones que consideran más significativas en cada situación. Los medios seleccionan los hechos noticiables y, en el seguimiento de la información, pueden marcar las prioridades en la resolución de problemas, el planteamiento y el desenlace de los conflictos.” (Dolores Montero: 2001: 4)

La configuració dels sistemes informatius han atorgat un rol predominant a les empreses de comunicació pel que fa a la difusió de les reivindicacions socials del diferents sectors de la societat civil. Des d'aquesta posició privilegiada, la feina periodística es veu involucrada en una dupla responsabilitat considerable: la de fornir una informació rellevant, justa i contrastada; i la d'afavorir el diàleg i la comprensió entre les parts implicades. Al donar-nos informació sobre el món, emmarquen la visió que tenim sobre l'aspecte de la societat que ens han representat. Respecte als moviments socials, la informació que la població pot rebre, per mitjà de la premsa televisiva, escrita i més recentment també per via digital, sovint ve associada amb reivindicacions que trenquen amb les normes societàries hegemòniques.

“Varios factores influyen de forma decisiva en la configuración del discurso periodístico ya antes de que llegue a cristalizar. Chomsky y Herman describieron un modelo que explica las líneas de actuación de los grandes medios privados de los Estados Unidos. Existen, afirman, cinco filtros por los que pasa la información antes de ver la luz (la propiedad, la publicidad, las fuentes, la influencia del poder y la ideología hegemónica). Un repaso de los filtros muestra que el modelo es igualmente aplicable a los grandes medios de la mayoría de los países con economías capitalistas.” (Chomsky y Herman (1988, 1996) en Giró Martí: 2010: 5)

Aquests són factors que condicionen la producció de la informació periodística, i que s'han de tenir presents a l'hora d'interpretar les visions del món que ens relaten. El periodisme hauria de ser una eina per millorar les nostres democràcies defensant la llibertat d'expressió, visibilitzant els problemes socials, donant veu als grups minoritaris i afavorint el diàleg en casos d'interessos conflictius. Tot i així, aquest paper de “gos guardià” de la democràcia ha estat condicionat d'alguna manera per els diferents interessos que influeixen en el seu funcionament.

“(…) els principals problemes del periodisme escrit dels primers anys del segle XXI, generats per desenvolupament audiovisual i el desplegament de la premsa electrònica, s'han palesat en quatre aspectes: sobreinformació (o reiteració derivada d'allò que ja és conegut per altres suports), espectacularització (per influència dels models televisius i per l'hegemonia del valor entreteniment en la informació), simplificació i superficialitat (pel descens de nous lectors i pels estàndards de la competent premsa electrònica) i rutinització (en les pràctiques pràctiques professionals i en els temes recurrents).” (Vidal Castell: 2005: 126)

Aquestes són algunes conseqüències visibles en els dies d'avui, pel que fa a les

característiques del producte final de les indústries informatives. Encara més, en els últims anys hi ha hagut una creixent tendència a la baixa en el consum de premsa i en els hàbits lector dels joves; una baixada de la difusió i dels ingressos publicitaris dels grups de premsa espanyols; un canvi de la producció cap a les revistes del cor, diaris esportius i els diaris gratuïts. (Vidal Castell: 2004: 153). Dit d'una altre manera, s'ha mercantilitzat el sector de la premsa, amb la proliferació de productes de poca qualitat, que ens donen una sensació errònia de la força del sector, quan en realitat aquest es troba força fragilitzat.

“Los medios subministran a la gente las palabras y las frases que pueden utilizar para defender un punto de vista. Si la gente no encuentra expresiones habituales, repetidas con frecuencia, en favor de su punto de vista, cae en el silencio; se vuelve muda” (Noelle-Neumann: 1995: 151)

Així, els mitjans juguen un rol cabdal en permetre el debat i el coneixement necessari a la formació d'opinions. L'autora ens explica que, a més de furnir expressions habituals, els mitjans donen visibilitat -o no- als posicionaments “acceptables” sobre un determinat tema. Així, al pronunciar un judici sobre una temàtica, els participants d'un debat prenen en compte el que ells consideren que serà l'opinió dels altres participants del debat, judici que basen sobre el que els hi ha sigut presentat pels mitjans. Llavors, els participants no expressen lliurement la seva opinió, sinó que la condicionen a les dels restants, i la presenten en relació a aquesta suposada opinió majoritària. Aquest procés, denominat per l'autora de espiral del silenci, pot arribar al punt de provocar una repressió de la opinió minoritària. Tanmateix, s'ha de deixar oberta la possibilitat de que una minoria pugui contradir aquesta tendència, ja que aquesta pot desafiar la amenaça de aïllament provocat al expressar un punt de vista minoritari. Segons Noelle-Neumann aquest nucli dur, que es com es denomina a aquests grups minoritaris que resisteixen al final de l'espiral, es veu a si mateix justificat de tal manera que està disposat a participar en una conversació directa a pesar de la seva condició minoritària (Noelle-Neumann: 1995: 179). D'altre banda, i segons la interpretació de Richardson, els posicionaments dominants es reafirmen en els mitjans de comunicació: .

“Contrary to popular assumptions, it is amongst democracies and not dictatorships that propaganda continues to be most frequently used – emanating from the powerful in order to sediment their hegemony. As Taylor explains, 'In pluralistic democracies, which purport to exist on the basis of consensus rather than coercion, persuasion [...] becomes an integral part of the political process.' More critically, political discourse in Western democracies demonstrates that '[t]he less the state is able to employ violence in defence of the interests of elite groups that effectively dominate it, the more it becomes necessary to devise techniques' that help propagate expedient public opinion.” (Taylor: 1995: 4 i Chomsky: 2002: 19 en Richardson: 2004: 182)¹

Els mitjans juguen un rol important a l'hora de delimitar l'espectre del debat societari, i per tant, un accés privilegiat a aquests podrà influenciar l'enfoc del debat públic a conveniència de l'actor en qüestió. Pot ser que en aquesta lluita per la imposició d'un argument l'Estat tingui menys legitimitat en l'ús de la violència. Tot i així, la seva posició privilegiada en el sistema mediàtic, pel que fa a la difusió dels arguments que l'afavoreixen, li permet en general de mantenir la seva legitimitat. D'aquesta manera els mitjans de comunicació es tornen eines essencials de control social per a les institucions que representen els valors hegemònics, en la mesura en que difonen en forma de

¹ Al contrari del que es sol assumir a nivell popular, és en el si de les democràcies i no de les dictadures que la propaganda continua seient més utilitzada – que emanen des dels poderosos amb l'objectiu de sedimentar llur hegemonia. Com Taylor explica, "en les democràcies pluralístiques, que pretenen existir amb la base del consens al invés de la coerció, la persuasió [...] esdevé una part integral del procés polític". De forma més crítica establím que el dicurs polític en les democràcies de l'occident demostren que "quan menys l'estat sigui capaç de recorre a la violència en defensa dels interessos dels grups d'elit que el dominen en els fets, quan més es torna necessari d'idear les tècniques" que ajuden a propagar opinió pública convenient

propaganda els valors que li són favorables. Per tant, els moviments socials que van en contra d'aquests valors dominants s'oposen a actors que tenen més recursos per fer valer els seus arguments. Per intentar alleugerar aquesta asimetria de recursos l'Assemblea de Comunicació Social de Barcelona va proposar la creació d'una televisió que doni visibilitat als moviments socials i que evidencii aquesta problemàtica. A continuació presentem un fragment de la tesi de Haché, que recull els objectius de la iniciativa de aquest col·lectiu:

“[L'objectiu de l'iniciativa Okupem Les Ones] est de développer une infrastructure informationnelle et communicationnelle, pour et par, les actrices des mouvements sociaux et de la société civile barcelonaise, catalane et internationale. L'assemblée est formellement constituée par 148 collectifs et associations localisés à Barcelone. Ces divers groupes ont déclaré appuyer le manifeste et la charte de l'ACS. Ces deux documents cherchent à définir les besoins en matière de communication et d'information de la part de la société civile et des mouvements sociaux. Ils mettent de relief les lacunes, les manques et les situations de marginalisation auxquels sont soumis les acteurs de la transformation sociale. Principalement, par rapport à leur présence dans les mass médias, et leurs possibilités d'accéder, interagir et participer à la construction d'espaces communicationnels libres et autonomes qui reflètent les actions, réflexions, débats, initiatives et dynamiques sociales et culturelles qu'ils engendrent.” (Haché: 2006: 358)²

Tot i que hi hagi una gran diversitat de canals disponibles per a una bona part de la població, les reivindicacions dels moviments socials, que s'enfronten als valors hegemònics de la societat on sorgeixen, tenen una dificultat afegida a l'hora de fer visibles els seus arguments en els mitjans de comunicació. Des del sector social, el creixent nombre d'ONG's i altres tipus d'associacions pateixen una manca d'atenció mediàtica pel que fa a les seves activitats, accions i reivindicacions que dificulten la seva legitimitat. Tot i que algunes iniciatives puntuals tinguin més visibilitat que d'altres pel seu caràcter espectacular, com les accions de Greenpeace, en general representen una part molt petita del volum total de notícies que els medis ens ofereixen.

“(…) [Respecte a la lògica periodística s'ha d'assenyalar] la utilización predominante de fuentes oficiales o institucionalizadas (y, por tanto, el acceso privilegiado del discurso establecido). Incluso cuando un MS [Moviment Social] es noticia, o entra en la agenda de los medios, la lógica que rige el trabajo periodístico privilegiará como portavoces a los sectores más institucionalizados del mismo o a elites políticas simpatizantes. Es decir, las demandas de un MS recibirán más atención cuanto más se articulen como objeto de confrontación política entre actores institucionalizados; aunque esta situación no garantiza su control sobre el discurso (sobre lo que de él o sus demandas se dice en los medios). (Alcalde: 2004: 229)

En general, els actors públicament reconeguts tenen canals estables per a comunicar la seva posició respecte als esdeveniments relacionats amb moviments socials que els mitjans de comunicació escullen difondre. En aquests casos tenen la possibilitat de divulgar la seva opinió a amplis sectors de la població amb una forta credibilitat, oportunitat que s'aprofita sovint per fer propaganda dels valors dominants que el seus discursos contenen. El moviment okupa és un exemple d'aquesta oposició a molt actors societaris i als valors dominants que difonen, ja sigui perquè es basa en una pràctica il·legal, perquè es mou en un context de elevada marginalitat o perquè existeix un

²[L'objectiu de l'iniciativa Okupem Les Ones] és de desenvolupar una infraestructura d'informacions i comunicacions, feta per i dirigida a les actrius dels moviments socials i de la societat civil barcelonina, catalana i internacional. L'assemblea està composta formalment per 148 col·lectius i associacions localitzades a Barcelona. Aquests diversos grups han declarat el seu suport al manifest i la carta de l'ACS. Aquests dos documents busquen definir les carències de la comunicació i informació de la part de la societat civil i dels moviments socials. Ells posen en rellev les llacunes, les mancances i les situacions de marginalitat a les quals estan sotmesos els actors de la transformació social. Principalment, respecte a llur presència en els mitjans de masses, i llurs possibilitats d'accedir, d'interaccionar i participar a la construcció d'espais de comunicació lliures i autònomes que reflecteixin les accions, reflexions, debats, iniciatives et dinàmiques socials i culturals que ells generen

gran antagonisme entre la seva contra-cultura i els valors hegemònics. Veiem com a exemple el funcionament de les fonts judicials:

El paper de les fonts en la construcció del discurs públic sobre la justícia criminal va més enllà del simple debat i es planteja com una lluita entre els diversos actors socials, tant oficials com no, per influir en la interpretació dels assumptes, actuar com a fonts d'informació creïbles i per construir-se una imatge pública i positiva. El retrat que ofereixen de les fonts es deriva d'un procés històric que els actors socials han travessat que va des de les relacions intuïtives amb els mitjans de comunicació a la seva racionalització a través de les relacions públiques. Actualment les fonts es plantegen els seus contactes amb els periodistes en termes d'estratègies i tàctiques per aconseguir uns objectius. Els objectius de les fonts per aconseguir influir amb èxit en la construcció del temari públic han de complir els següents requisits: un missatge ben definit i que compleixi els valors/notícia; col·locar els missatges als mitjans adequats tenint en compte el tipus d'audiència; garanties d'una comunicació existosa mitjançant, per exemple, contactes personals; incorporar les estratègies d'altres actors socials implicats en l'assumpte en el disseny de les pròpies (en forma de coalició si són favorable, o de descrèdit si són oposades); controlar i valorar l'impacte d'una estratègia o tàctica per ajustar accions futures; i disposar de missatges que es puguin destinar tant a una comunicació pública com privada per tal de poder operar en ambdós nivells (Schlesinger i Tumber: 1994: 39 en Soriano Clemente: 1997: 62)

Aquests actors assumeixen comportaments que segueixen pautes marcades i condicionades per la lògica de difusió mediàtica de la informació, a l'hora de difondre públicament informacions sensibles d'alterar la percepció d'un procés criminal. D'aquesta manera, als mitjans la difusió d'informació es fa de forma racional pel que fa als interessos de qui la divulga, és a dir, maximitzant la legitimitat del posicionament que s'assumeix. Per tant, els discursos institucionals tenen una gran força i suport a l'hora de desacreditar l'okupació, utilitzant arguments que enfoquen el debat cap al impacte negatiu d'aquest moviment sense permetre que les seves reivindicacions siguin escoltades. Des de les administracions la comunicació de tota informació relacionada amb aquest moviment no es fa de manera desinteressada, sinó que es fa en relació als objectius que es busquen assolir en aquell moment. D'una manera més general, qui comunica als mitjans maximitza les seves característiques positives i minimitza les que siguin negatives. Al mateix temps, minimitza les qualitats positives de qui tingui un posicionament contrari al seu, mentres maximitza els seus aspectes negatius (van Dijk: 2006: 126).

"Needless to say, if the increasingly global character of protest can be countered by an increasingly global message that protestors are violent anarchists or criminals, globalist strategy stands to benefit. Other accounts of such events outside the mainstream media (see for instance www.indymedia.co.uk) have accused the latter of focusing upon what were in relative terms minor aspects of the demonstrations, of reporting violence rather than the substantive content of the demonstrations, and of ignoring the ways in which heavy-handed policing was provoking clashes." (Fairclough: 2009: 14)³

La violència com a forma de reivindicació política és, en el dies d'avui, un tòpic "taboo" per a una immensa majoria de la població. Per tant, el seu tractament estigmatitzat des dels mitjans no correspon només a una eventual lògica productiva per part d'aquests, sinó que reflecteix aspectes culturals profunds. Tanmateix, hi ha una tendència general per part dels mitjans per marginar els grups etiquetats com a radicals per les seves creences i estratègies (McLeod i Detenber: 1999: 6). L'enfoc com a tema

³ No cal dir que si el caràcter global creixent de les protestes pot ser bloquejat per un missatge global creixent de que els qui protesten són anarquistes violents o criminosos, l'estratègia global de qui elabora aquest missatge se'n beneficia. Altres relats de protestes d'aquest tipus a fora dels mitjans de masses (veure per exemple www.indymedia.co.uk) han denunciat que els últims focalitzen la seva atenció en el que són aspectes menors de les manifestacions, enfocant els reportatges en la violència i no en el contingut substantiu de les manifestacions, i ignorant la manera com les accions contundents de la policia van provocar enfrontaments.

principal d'una escaramussa entre uns pocs manifestants i les forces de l'ordre és així possiblement més que una preocupació societària pel rebuig de la violència. Com defensarem més endavant, el moviment okupa ha sigut sovint associat amb la violència, pel que haurem de prestar una especial atenció al tractament que els mitjans fan d'aquest tòpic:

"Exemplary has been the study by Holloran and associates (Halloran, Elliot, & Murdock, 1970) of the media coverage of an anti-Vietnam demonstration in London. Their main finding was that a largely peaceful demonstration against the American presence in Vietnam was by anticipation defined and actually perceived in terms of violence. A small incident during the march, in which a group of demonstrators and police got into a fight, became the major angle for the account of the demonstration as a whole. While giving little attention to the aims of the march, the news media paid much attention to real or assumed conflicts among the organizers of the demonstration and to the alleged presence of foreign agitators. In addition, the style in which events were described largely favored the police actions and were negative toward the demonstrators. Despite some differences, it was concluded that this overall perspective was shared by the different newspapers and TV programs." (van Dijk: 1988: 261)⁴

L'emfatització dels aspectes espectaculars de les protestes pels mitjans va més enllà d'un rebuig cultural a la violència. El clam moral que en resulta no reflecteix una realitat de violència conseqüent, sinó que més aviat és un tòpic que la narrativa periodística tendeix a afavorir pel seu caràcter negatiu, violent i dramàtic (van Dijk: 1988: 260). Podrà llavors donar-se el cas de que l'atenció mediàtica es desplaci dels objectius i arguments de la manifestació cap als disturbis de l'ordre públic protagonitzats per uns pocs.

---

⁴ L'estudi dut a terme per Holloran i associats va ser exemplar pel que fa a la cobertura mediàtica de manifestacions anti-Vietnam en Londres. Llurs trobada principal va ser que una manifestació majoritàriament pacífica en contra la presència Americana en el Vietnam va ser anticipadament definida i percebuda en terminis de violència. Un petit incident durant la marxa, en el qual un grup de manifestants s'enfrontava a la policia, va tornar-se en la perspectiva des d'on es va enfocar el relat de la manifestació. Mentre que prestaven poca atenció als objectius de la marxa, els mitjans van prestar molta més atenció a conflictes reals o suposats entre els organitzadors de la manifestació i a la presència de estrangers violents. A més a més, l'estil en el qual els esdeveniments es van retratar va afavorir llargament a les accions de la policia i va ser negativa respecte als manifestants. A pesar d'algunes diferències, van concloure que aquesta perspectiva era compartida pels diferents diaris i programes de televisió

El moviment okupa

Assaig per una visió unificadora de l'okupació

Primer tractarem de presentar algunes perspectives d'abordatge de l'okupació com a moviment social. Volem així facilitar la conceptualització del seu potencial i de la seva possible importància per a la societat. Aquesta primera impressió ens permet delimitar clarament el marc en el qual desenvolupem l'anàlisi per evidenciar el posicionament que assumim. Compleix doncs la funció d'establir bases que potenciïn acadèmicament l'estudi de les limitacions de la cobertura mediàtica que farem tot seguit. És a dir, l'usurpació de propietats ha existit de forma molt heterogènia i, per això, hem de definir un mapa conceptual d'aquesta pràctica, tant des d'una visió unificadora com des de la diversitat que la compon. Per tant, aquí tractarem de veure fins a quin punt aquesta designació "moviment okupa" és vàlida, i en quines condicions ho és.

L'okupació com a moviment sorgeix en les grans ciutats, on té més possibilitats de desenvolupar-se degut, entre d'altres factors, a les polítiques de reestructuració urbana (Herrerros: 1999: 22; Martínez: 2007: 3; Adell: 2004: 92). Aquestes reestructuracions impliquen una re-configuració permanent de l'espai de vida dels residents, que es tradueix sovint en problemes d'habitatge i en molts espais que queden en desús. D'altre banda, existeixen usurpacions rurals però no generen la conflictivitat necessària per a la creació d'un moviment social en torn seu. En general, la repoblació rural ja va ser reconeguda a nivell polític com una necessitat i, per això, ja no és un tema que genera molta conflictivitat social.

"El fenómeno «okupa» tal y como lo entendemos actualmente tiene sus orígenes en la Gran Bretaña de los años sesenta y principios de los setenta, cuando grupos contraculturales (especialmente hippies) se establecieron de forma más o menos permanente en viviendas que no eran utilizadas por sus dueños. Más adelante, en los años del gobierno Thatcher, el movimiento se desvincula del movimiento hippie para relacionarse con el punk." (Baucells i Lladós: 1997; 23)

Tot i que reconeixent que l'usurpació de propietats hagi pogut sorgir de forma repetida a Anglaterra abans que en altres països, considerem que el desenvolupament d'un moviment social en torn seu no es va donar fins a principis dels 70. Tampoc identifiquem la relació d'aquest canvi amb una afinitat creixent amb el punk, ja que la evolució musical i cultural responen a dinàmiques molt diferents. Considerem que la politització dels centres socials i la formació d'un moviment social en torn seu necessita elements identitaris més forts que els que poden aportar una tendència musical, tot i que la cultura musical que hi és present és bona el punk i altres estils que d'ells en deriven. Per tant, assumim aquí que l'okupació com a moviment social va sorgir a les capitals i grans ciutats de Itàlia, Alemanya i Holanda en principis dels setanta, relacionada d'alguna manera (González: 2004: 178; Guzmán-Concha: 2008: 4; Herrerros: 1999: 19).

"These theoretical approaches draw attention to aspects of the squatters' movement which are initially indiscernible and normally relegated and undervalued in more conventional press and academic articles. They also overcome analytical simplifications that focus almost exclusively on: (a) the criminal nature of the movement's main activity (squatting as a violation of private property); (b) the subcultural and fringe nature of squatting activists (squatting and squatters as an 'urban tribe' with their specific dress code, discourse and original customs) (Feixa 1999); (c) the juvenile nature of this social movement (squatting as a passing and transitory collective action, limited to satisfying temporary needs for accommodation— or temporary concerns—of

young people during their period of emancipation from their families)." (Martínez: 2007; 4)⁵

Per aquest autor, els abordatges de l'okupació exclusivament legals, de tribu urbana o de la natura juvenil del moviment són insuficients. Així, la dimensió política dels centres socials és un aspecte fonamental de l'okupació i que els mitjans de comunicació sovint deixen de banda. Quan l'okupació s'enfoca com a una infracció a la llei, el més freqüent és per contemplar-la com una pràctica per respondre a una necessitat bàsica d'habitatge, el no revela la seva component política. Així, la designació de tribu urbana remet sobretot a les cultures juvenils, el que pot tenir interès a l'hora d'estudiar les normes comportament i estètiques que es poden trobar en l'okupació però, des dels mitjans, aquesta designació ha estat associada en molts pocs casos a la existència de alguna reivindicació política per part del moviment (Feixa: 2004: 157). Tornarem a aquesta qüestió de les tribus urbanes més endavant. D'altre banda es poden considerar varis espais a un nivell intern del moviment okupa:

"En el pla analític, la panoràmica de l'activitat del moviment de les okupacions a Catalunya pot abordar-se diferenciant tres espais: en primer lloc, la gestió de la mateixa okupació, sigui un centre social urbà, un habitatge o una okupació rural; en segon lloc, la creació i la dinamització de moviments i iniciatives socials de base i amb una pràctica política prou concreta; i, en tercer lloc, la relació amb altres moviments ja existents i no directament vinculats amb l'okupació". (Herrerro: 2004: 232)

L'autor considera doncs que les usurpacions que consisteixen només en una estratègia d'habitatge fan part del moviment okupa. Tot i que sigui possible que hi hagi casos de cases d'aquest tipus que estiguin en connexió amb el moviment, a diferència de l'autor no considerem, en general, l'usurpació de pisos com a estratègia d'habitatge com a part del moviment okupa. Pel nivell d'anàlisi en que tractem l'okupació és sobretot important de considerar la dimensió polititzada del fenomen, encara que afegirem matisos a aquesta concepció superficial més endavant. D'altre banda, considerem que la distinció entre la gestió d'un Centre Social Okupat (CSO) i la creació i dinamització d'iniciatives socials és tènue i difusa, tenint en compte que la nostra definició de CSO ja implica aquest tipus d'activitat. Finalment, considerem que la dimensió central del moviment okupa són els centres socials i l'activitat que resulta d'aquests, sent les aliances que es creen des d'allí un aspecte transversal al moviment, encara que li siguin molt importants.

"Indeed, squatting is not just a way to satisfy the need for housing and to express the rarity of spaces of sociability, but it is also an attempt to practice non-hierarchical and participatory organization models. Squats often offer an alternative mode of envisioning social relationships and political practices and developing collective activities such as countercultural events, and critical and radical political meetings outside of, and in antagonism with, commercial circuits. Social centre activists and squatters are thus often engaged in broader protest campaigns and social movements (...)". (SQEK: 2009: 1)

Les xarxes d'activistes en Europa s'han vist enfortides pels CSO, que permeten pernoctar fàcilment en la ciutat, funcionar com base logística de projectes locals i rebre col·lectius de fora per compartir experiències. Encara més, s'han creat grups de reflexió sobre l'okupació tan des dels centres socials (amb l'organització de jornades de debat

---

⁵De fet, okupar no és només una manera de satisfer la necessitat d'habitatge i d'expressar la manca d'espais de sociabilitat, seient també un intent de practicar models organitzatius no-jeràrquics i participatiu. Les cases okupades ofereixen sovint un mode alternatiu de percebre les relacions socials, les pràctiques polítiques i desenvolupar activitats col·lectives com esdeveniments de contra-cultura i trobades polítiques crítiques i radicals a fora de, i en antagonisme amb, els circuits comercials. Els activistes dels centres i els okupes estan així sovint engegats en campanyes més àmplies de protestes i altres moviments socials (...)

sobre aquest tema⁶) com també des de l'àmbit acadèmic⁷. Aleshores, l'okupació ha sigut un substrat ric per potenciar la reflexió crítica des d'una experiència col·lectiva, potenciant noves formes d'activisme. Així, denominem moviment okupa al fenomen de reivindicació política basat en la usurpació de propietats immobiliàries, per part de col·lectius de particulars que pretenen la creació d'espais de reunió auto-gestionats (VV AA: 2004: 62). Més concretament, per moviment okupa designem: les manifestacions; les accions sorpresa; les rodes de premsa; les jornades i actes polítics; les signatures; els manifestos; les campanyes; i les creacions col·lectives, organitzades pels CSO's o l'assemblea d'okupes d'una regió concreta (Herrerros: 1999: 30).

Força estudis acadèmics han centrat la seva atenció en l'okupació i han vingut a considerar aquest moviment com una forma de lluita social. Aquests estudis s'han realitzat tan a Catalunya com a la resta de l'Estat espanyol, a Europa (Anglaterra, França, Itàlia, Alemanya, Holanda, Bèlgica, Suïssa i Eslovènia) i a Amèrica del nord.⁸ Tot i que hagi existit als EE.UU. l'okupació és una pràctica que només en Europa s'ha desenvolupat d'acord amb les característiques que hem esmentat.

---

⁶ Com per exemple: la European Conference of Social Centers 2009 en Terrassa <http://www.reclaiming-spaces.org/transformation/archives/84> ; les jornades europees d'okupació al CSO La Forsa (Cornellà) aquest Juny 2010 <http://www.lahaine.org/index.php?p=45543> ; o el venint Intersquat Festival 2010 en Berlin <http://intersquatberlin.blogspot.de/english/>

⁷ Com el Squatting Europe Kolective, que des del 2009 s'ha trobat en diverses ciutats europees com Madrid, Milan i Londres.

⁸ Els següents articles estudien l'okupació com a moviment social en els països esmentats:

Haché, Alexandra (2006): Le mouvement altermondialiste, versus les technologies de l'information et de la communication: Usages, pratiques et valeurs de l'activisme contemporain *Thèse pour le grade de Docteur en Économie sociale présentée et soutenue publiquement en décembre 2006*; **Pruijt, Hans** (2003): Is the Institutionalization of Urban Movements Inevitable? A Comparison of the Opportunities for Sustained Squatting in New York City and Amsterdam. *International Journal of Urban and Regional Research*, 27 (1) 133-57; **Pruijt, Hans** (2004): Squatters in the Creative City: Rejoinder to Justus Uitermark en *International Journal of Urban and Regional Research* Volume 28.3 September 699-705; **Mudu, Pierpaolo** (2004): Resisting and challenging neo-liberalism: the development of Italian Social Centers. *Antipode* 36 (5), 917-41; **Péchu, Cécile** (2006): *Droit Au Logement, genèse et sociologie d'une mobilisation*. Paris: Dalloz.; **Piazza, Gianni** (2007) Inside the radical left of the Global Justice Movement: the Squatted and/or Self-Managed Social Centres in Italy (squatting in Catania). *Paper presented at the ECPR General Conference, University of Pisa*, 6-8 September 2007; **Bouillon, Florence**. 2009. *Les mondes du squat. Productions d'un habitat illégal*; **Dawance, Thomas** (2008): "Le squat collectif autogéré, une alternative ?" en *La Revue Nouvelle* - Février 2008.

Contextualització de l'okupació a Catalunya

Evolució qualitativa del moviment

El substrat des del qual sorgeixen aquests projectes d'okupació és, en bona part, de l'anarquisme i l'autonomisme (Martínez: 2007: 233; Rodríguez: 1999: 212). Però, si bé la pràctica en si mateixa comporta sovint aquest substrat, cada casa tindrà després una orientació política que depèn de la dels seus okupants. Així, a Barcelona, hi haurà hagut iniciatives que s'han perfilat, des de la reunió dels anteriors, en xarxes comunistes, nacionalistes o ambientalistes i que han de ser considerades al cas per cas. El moviment okupa sorgeix a l'Estat espanyol als anys 80 i arriba al seu punt de conflictivitat màxim als 90s. Més exactament, l'okupació pren volada quan es torna un delictes del dret penal al 1995 (Herrerros: 2004: 221)⁹.

“Por otro lado, decíamos, la represión lejos de acabar con las ocupaciones, ha generado en la opinión pública una reacción de solidaridad con el movimiento y de denuncia de los desalojos como nunca había existido antes. La mayoría de los desalojos han ido acompañados de manifestaciones de protesta. Mientras que los partidos políticos y asociaciones de vecinos daban muestras de su solidaridad con las «okupaciones» y contra la violencia desproporcionada de la policía, en el debate jurídico, asociaciones de jueces y juristas reclamaban su despenalización” (Baucells i Lladós: 1997; 32)

És davant del canvi legislatiu que els qui estaven okupant, o que consideraven com important la importància d'aquesta gesta política, que es van organitzar per tal de defensar la legitimitat de l'okupació. S'hi van sumar diversos sectors de la societat civil, formulant-se una resposta a aquesta nova llei que es va considerar com a causa del empitjorament del conflicte social dels okupes al dictar una repressió més forta (Asens Llodrà: 1999: 75). Aquesta necessitat d'organitzar-se també es va veure afavorida per l'ús d'ordinadors per part del moviment. Es van crear xarxes i canals de comunicació funcionals que tindrien molta importància per a la contra-informació, que vindrà a ser una de les iniciatives més impulsades pel moviment (Herrerros: 2004: 234; Sádaba i Roig: 2004: 270)¹⁰.

Martínez (2007: 229-233) destaca tres etapes en l'evolució del moviment okupa a l'Estat espanyol. La primera, del 1980 al 1995, etapa en la que comencen les primeres usurpacions d'habitatges reivindicades públicament com accions de protesta pels joves que les protagonitzen i va fins a l'aprovació dels canvis en el Codi penal. Comencen a dinamitzar-se en les grans ciutats la creació de centres socials basats en l'okupació, que que més endavant seran centrals al moviment. En la segona fase, que va del 1995 al 2000, els CSO's augmenten la seva capacitat de confrontació al articular les okupacions; activitats contraculturals; i altres moviments socials. A pesar de l'enduriment de la llei, es segueixen registrant moltes okupacions, que es reuneixen de forma puntual per tal de coordinar esforços en contra de la criminalització. El tercer període, del 2001 al 2006,

⁹ *“En el Capítulo V del Título XIII y bajo la rúbrica de «la usurpación» el nuevo Código penal tipifica en el apartado primero del artículo 245 la clásica conducta de la usurpación propia o violenta.*

«Art. 245.1. Al que con violencia o intimidación en las personas ocupare una cosa inmueble o usurpare un derecho inmobiliario de pertenencia ajena, se le impondrá, además de las penas en que incurriere por las violaciones ejercidas, una multa de seis a dieciocho meses, que se fijará teniendo en cuenta la utilidad obtenida y el daño causado.»

Sin embargo, en su apartado segundo, tipifica como delictiva la conducta de

«Art.245.2. El que ocupare, sin autorización debida, un inmueble, vivienda o edificios ajenos que no constituyan morada, o se mantuviere en ellos contra la voluntad de su titular, será castigado con la pena de multa de tres a seis meses.» (Baucells i Lladós: 1997; 115)

¹⁰ Veure Annex 2

representa un descens del moviment a l'Estat espanyol havent-hi ciutats on desapareix l'okupació. Els desallotjaments es fan més ràpid i la re-okupació més difícil, mantenint-se la dinàmica del període anterior només a Barcelona i algunes ciutats del País Vasc. D'altra banda, el moviment es re-configura en torn a centres socials no okupats que donen continuïtat a les activitats fetes als CSO's, i que es relacionen amb els que existeixen, en una nova xarxa d'activisme més oberta i variada. Al llarg dels últims anys el moviment també convergeix cap a d'altres com l'alter-globalització i a xarxes internacionals d'activisme.

“En tot cas, a aquests CSO cal afegir el ressorgir dels ateneus, especialment a Catalunya, motivat per la iniciativa d'activistes del moviment de les okupacions. El centre social Arran, al barri de Sants (Barcelona), fou el més matiner, i l'Ateneu Candela de Terrassa, potser el més clarament alineat amb la resistència global. Actualment a Sants, espais com la llibreria distribuïdora La Ciutat Invisible, el restaurant Terra d'Escudella o La Teteria, són alguns exemples d'autogestió en locals no okupats (...) D'altra banda i al mateix temps, sectors molt pròxims a l'okupació també han consolidat els seus ateneus en l'àmbit de l'esquerra independentista: La Torna al barri de Gràcia, Can Capablanca a Sabadell, La Falcata a Lleida i algunes desenes més a pobles i ciutats de tot el territori català.” (González: 2008: 52)

Així, hi ha hagut iniciatives cooperativistes¹¹, el ressorgiment dels ateneus populars¹², tàctiques de resistència passiva, okupacions *anti-mobbing*¹³, plataformes per l'habitatge¹⁴, i la creació d'universitats lliures¹⁵. Alguns CSO's s'han endinsat en les assemblees veïnals i han donat suport a les reivindicacions dels mateixos, com a exemples d'aquesta integració són els casos de l'Hamsa, Can Vies i La Morada per l'assemblea de barri a Sants; i La Makabra pel que fa a les reivindicacions veïnal a Can Ricart (Assemblea de Barri de Sants: 2008: 9; Marrero Guillamón: 2008: 204).

Resumint, l'okupació s'ha tornat un moviment social molt heterogeni que admet en el seu si moltes gradacions i matisos. Al obrir les seves portes a d'altres moviments i col·laborar en reivindicacions d'altres àmbits, el moviment es va endinsar en moltes altres lluites, de les quals consten: el feminisme; l'ecologisme; el moviment veïnal; l'antimilitarisme; la insubmissió; l'anti-feixisme; les lluites de gènere dels homosexuals i dels *queers*; el decreixement i la cultura DiY. D'una forma més general, des dels centres socials s'han engegat protestes importants, en col·laboració amb altres moviments socials, en contra de la precarietat, la especulació urbana, el racisme i el control de

---

¹¹ Iniciatives cooperativistes: [COOP57](#), [Serveis Financers Ètics i Solidaris](#), [sants.coop](#), [BarriSants.org](#), [La ciutat invisible](#) i extorsió dels bancs per en Enric Duran han creat noves zones grises en que l'okupació pot trobar bastant suport. Des de la iniciativa d'en Duran es van aplicar diners en iniciatives properes als nous àmbits de l'okupació, com per exemple cooperatives d'habitatge; monedes socials; xarxes d'intercanvi). Enric Duran va inventar-se una professió i una nòmina falsa que feia creure que era solvent. Va també crear una empresa, i des de les dues entitats fictícies va aconseguir quasi mig milió d'euros que va dedicar a varis moviments socials catalans i a una publicació: Crisi de la qual es van publicar 200.000 exemplars que es van repartir en 150 punts de l'Estat espanyol. (Vilaweb: 07/09/10)

¹² Ateneus Populars: [Ateneu Candela](#), [Ateneu Mulei](#), [Ateneu Popular Eixample](#), [Ateneu Santboià](#), [Ateneu Llibertari l'Escletxa](#), [Ateneu de Sant Cugat](#), [Ateneu Enciclopèdic Popular](#), [La Torratxa](#), [Ateneu Llibertari de Sants](#), [Ateneu Independentista](#), [La Torna](#), [Ateneu Llibertari del Casc Antic](#), [Ateneu Llibertari de Sabadell](#), [Ateneu Popular Nou Barris](#), [Ateneu Rosa de Foc](#)

¹³ okupacions *anti-mobbing*: [PHRP](#), [MobbingBCN](#), [Mobbing Inmobiliario](#), [Vallespir 25](#), [Observatori de Gràcia](#), [magdalenes.net](#), [Repensar Barcelona](#)

¹⁴ Plataformes per l'habitatge: [Plataforma de Afectados por la Hipoteca](#), [V de Vivienda a Barcelona](#), [Supervivienda](#), [Terrassa](#), [Recetas Urbanas](#)

¹⁵ Uni lliures: [Universitat Lliure](#), [Universitat Pirata](#), [Universitat Lliure](#), [Universitat Lliure](#), [La Rimaia](#)

L'okupació de les Universitats per protestar contra el pla Bolonya al 2008 també haurà pogut potenciar la connexió de l'okupació amb els estudiants. Per protestar al pla de Bolonya i la repressió i criminalització del moviment estudiantil, els estudiants van tancar-se a dins de tres facultats de Barcelona. També en Zaragoza i Alacant es van tancar a dins els estudiants. (El País 25/03/2009).

migrants, la guerra i l'habitatge (SQEK: 2009: 1). Tot i així, en les dues primeres etapes i el principi de la tercera, el moviment d'okupació va tenir un impacte reduït sobre les polítiques públiques, concentrant-se sobretot en les àrees administratives que fan polítiques de joventut sectorials – les úniques que els consideren com a interlocutors (VVAA: 2003: 97, 99).

Considerem el moviment okupa com un moviment del jovent, però no exclusivament compostat per joves (Rodríguez: 1999: 213). És a dir, si bé la constant necessitat de renovació del moviment passa per un enllistament dels joves, hi ha moltes persones que en fan part ja no es poden considerar com a tal (González: 2008: 58). Tornarem a les limitacions que presenta la representació de l'okupa com a jove en l'apartat de la imatge mediàtica del moviment. D'altre banda, les dones han sigut minoritàries en el moviment, participant-hi de forma més reduïda a mesura que considerem segments d'edat més grans. D'altre banda, han sovint adoptat una estètica que amaga la seva sexualitat, primer en una gesta de rebuig del rol d'objecte sexual que a vegades li és sovint associat pels valors dominants, i després també per defensar-se de l'assetjament sexual (Marina Sánchez: 2004: 208 i 211). Els okupes solen provenir de famílies de classe mitjana o a vegades de famílies de classe alta, acomodades, formades per professions liberals (Rodríguez: 1999: 213). Tot i que amb freqüència qui okupi no tingui molts recursos, sovint els okupes tenen un elevat capital social i cultural, com per exemple els estudiants i artistes, que es beneficien així d'una posició privilegiada (Pruijt: 2003: 11). Més concretament, el moviment okupa ha sigut un dels principals catalitzadors del capital social alternatiu existent a Catalunya (VVAA: 2003: 94).

Pel que fa a la coordinació del moviment esmentem que, entre el 1990 i 1995, es creen assemblees a nivell regional (coordinadora Lucha Autonoma en Madrid, coordinadora Cizalla - que va existir abans de les olimpíades a Barcelona -, i les Assemblees d'Okupes de Barcelona, del Baix Llobregat i de Guinardó) (Fernández: 2010: 115; VVAA: 2003: 33). A partir del 1995 comença la creació de mitjans propis, la coordinació a nivell estatal – jornades “Stop especulació” al 2000 a Barcelona – i a nivell europeu amb assemblees europees (Asens: 2004: 302). Tot i que les diferents okupacions s'hagin coordinat mitjançant aquestes trobades, ho va fer sense donar-lis una continuïtat conseqüent (Martínez: 2007: 231).

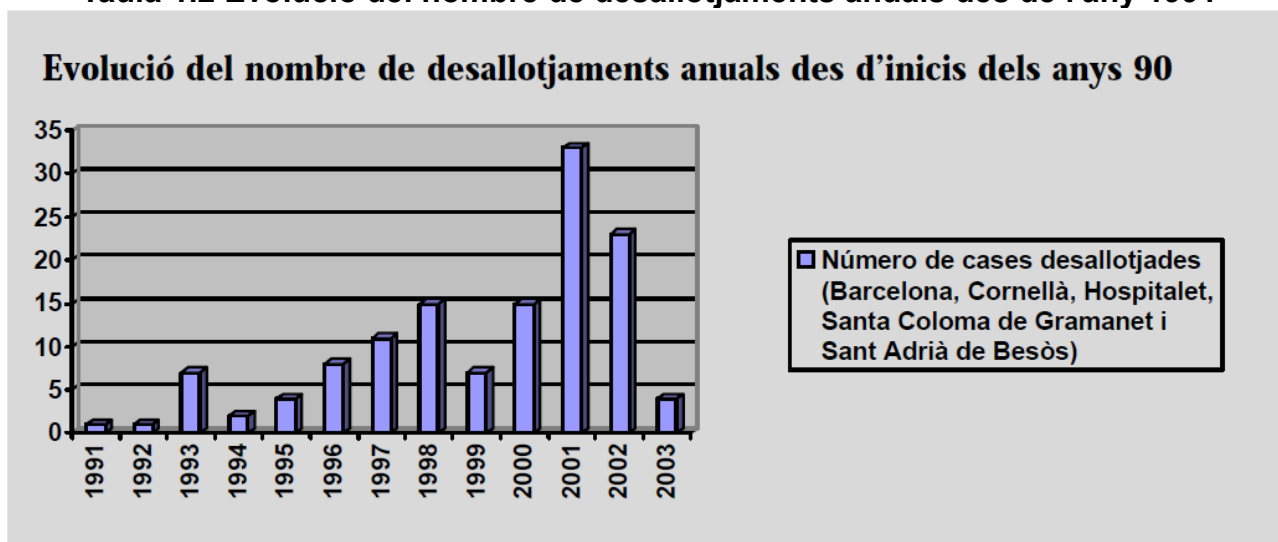
Com a aliats del moviment d'okupació es poden identificar: els col·lectius veïnals (encara que amb excepcions); altres moviments socials; personalitats del món de la cultura; partits polítics d'esquerra parlamentària (principalment IU; el PSOE només quan es oposició); sectors progressistes de l'àmbit jurídic i una gran part dels periodistes que han tingut oportunitat de cobrir les informacions sobre el moviment d'okupació. Com a adversaris hi ha el PP al que s'afegeixen en algunes ocasions: Forces de Seguretat; els col·lectius de propietaris; els sectors jurídics més conservadors; el PSOE en el govern i alguns veïns. Mostrant tots ells un suport al Codi Penal vigent que criminalitza als okupes (Alcalde: 2004: 261).

Respecte a aquests mitjans alternatius, avui es pot identificar una xarxa relativament densa d'informació present en varies plataformes de comunicació (diaris, newsletters, pàgines web, xarxes socials) amb interrelacions amb altres moviments socials (Veure Annexes 2 i 3).

Evolució quantitativa del moviment

La primera okupació va ser al 84', en el barri de Gràcia, però als anys 80 no se'n van contar gaires. Durant el període que va des de 1996 i 1998 (el període que va posterior a la criminalització de l'usurpació) ja hi hauria a prop d'una trentena de CSO en l'Estat espanyol i a prop d'un centenar de cases que funcionaven a mode d'habitatge. Però no totes les cases van obrir com a centres socials, sobretot en aquests primers anys de l'okupació. Al 2002 i respecte a Catalunya, es calculava la existència d'entre uns 20 i 25 centres socials, un número proper al que va existir a tot l'Estat cinc anys enrere (Herrerro: 2004: 229).

Taula 1.2 Evolució del nombre de desallotjaments anuals des de l'any 1991

Font: (Assemblea d'Okupes de Barcelona: 2003: 35)

Constatem una pujada molt fort del número de desallotjaments a l'any 2001. Al 2004, s'estimava l'existència de 155 okupacions en l'àrea metropolitana de Barcelona (Gonzalez: 2008: 51). Al 2008, ja serien a prop de 200 pisos okupats en la zona metropolitana de Barcelona i un flux de desallotjaments/okupacions d'aproximadament 50 pisos per any en la mateixa zona (Cattaneo: 2008: 43). Respecte als CSO's, al 2004 se'n contaven 35, i al 2007 ja serien 39 (Miro i Acedo: 2008: 91). Aquestes dades es refereixen a l'àmbit geogràfic de l'àrea metropolitana, la qual cosa dóna una idea de la dimensió que ha pres el moviment en els últims deu anys. Segons l'Oficina d'Okupació de Barcelona, un òrgan altament vinculat al moviment okupa que vol aconsellar legalment a qui desitja okupar o ja okupa i té que enfrontar-se a un procés judicial, des del 1989 al 2008 van existir 445 centres socials i habitatges reivindicats (Miró i Acedo: 2008: 91).

Els diaris plasmen l'evolució quantitativa de l'okupació en l'àrea metropolitana de Barcelona de la següent manera. Solen referir-se a font policials.

- En 1996 hi havia al voltant 40 okupes en l'àrea de Barcelona (La Vanguardia: 23/04/99).
- En 1999, 66, de les quals 15 CSOA's (La Vanguardia: 23/04/99).
- En 2003, 145 (El Periodico: 28/11/04)
- En 2004, 150 (El Periodico: 28/11/04).
- En 2005, 200 (El Periodico: 09/12/06)
- En 2006, 220. Els mossos d'esquadra comptabilitzen 330 cases ja que consideren tot tipus d'usurpacions (El Periodico: 09/12/06). El Punt considera que hi ha 313 immobles okupats, dels qual la Assemblea d'Okupes de Barcelona comptabilitza 115 "okupacions" (El Punt 19/12/06)
- En 2007, 300 (El Mundo: 28/02/07).

D'una banda, els càlculs acadèmics es revelen sovint referents a zones geogràfiques diferents i a vegades contradictoris en les seves quantificacions. D'una altre, els diaris han freqüentment reproduït dades policials respecte a l'usurpació de pisos com a informació sobre la dimensió del moviment okupa. Així, a títol especulatiu, si bé els estudis acadèmics semblen donar una perspectiva basada en l'experiència personal com a activistes dels seus autors; les dades dels diaris revelen sovint la limitació d'enfocar el fenomen d'usurpació de cases i no el fenomen polític que estudiem. Davant d'aquestes dificultats de medició, hem establert una altra eina de mesura de la importància quantitativa del moviment d'okupació, que és la publicació Info-Usurpa. L'Info-Usurpa juga un paper central en la vitalitat dels centre socials, anunciant els locals oberts i els horaris de les diverses activitats que s'hi fan. Les activitats també es divulguen per altres pàgines com a Indymedia BCN i a altres plataformes amb el mateix funcionament, però l'Info-Usurpa és la que les recull a totes en un programa setmanal únic. Així doncs, ha adquirit un rol primordial en la difusió d'informació relativa a activitats promogudes pel moviment d'okupació (Herrerros: 2004: 234). Per tant, qualsevol centre social que busqui una visibilitat més gran envers del moviment d'okupació estarà interessat en publicar les seves activitats allí.

Com a Londres i València¹⁶, a Barcelona s'edita totes les setmanes una agenda de les activitats dels centres socials de la regió que és central al moviment. A qualsevol col·lectiu que estigui okupant se li dona la possibilitat de anunciar les seves activitats a un públic molt ampli, anunciant-les en la mateixa publicació que els centres ja establerts que representen a grans trets el moviment okupa. La Info-Usurpa va sorgir com a resposta a la necessitat d'organització davant de la elevada repressió patida pel moviment en els dies del Princesa (en 1996). Aquests esdeveniments encara tenen avui una càrrega simbòlica considerable per al moviment, que es recorden com els gran dies del moviment okupa. Per això, aquesta publicació té un reconeixement important en el moviment. Els locals anunciats són llocs on es vol obrir un espai per a les persones que componen el moviment o que li són properes. Aquest butlletí permet a espais d'altres tipus arribar als consumidors, però tant la redacció com els lectors podran condicionar l'anunci d'un determinat espai en la publicació.

Hi ha hagut casos al llarg de l'existència de l'Info-Usurpa, en que aquesta ha hagut de posicionar-se, i fins i tot defensar-se, respecte a situacions externes o internes al seu funcionament. Es pot mencionar, a títol d'exemple, el comunicat respecte a l'institucionalització del CSO Torreblanca i la publicació d'una carta anònima denunciant la manca de radicalitat de les reivindicacions de la PRHP¹⁷ a l'Ajuntament. En ambdós casos, la posició de l'Info-Usurpa va ser de denúncia de les negociacions. Tot i així, després de no haver anunciat l'activitat que va motivar la carta anònima, es va tornar a anunciar el centre social en el qual es feia l'activitat. Al final, aquest col·lectiu va demanar que no ho anunciessin més. També va passar una altre situació dubtosa, quan es va anunciar el CCCB a l'usurpa, que va ser l'espai escollit per l'Ateneu Enciclopèdic per dur a terme les seves activitats. Les noves formes d'okupació es queden en zones gris pel que fa a l'Info-Usurpa, o sigui no hi ha un criteri fixe per anunciar-les o no. Encara més, hi ha diverses limitacions que s'han de considerar a l'hora de fer la Info-Usurpa un indicador de la dimensió del moviment okupa:

- No totes les usurpacions resulten en centres socials. La publicació no permet saber fins a quin punt l'usurpació ha integrat el teixit social, ja que no retracta les realitats

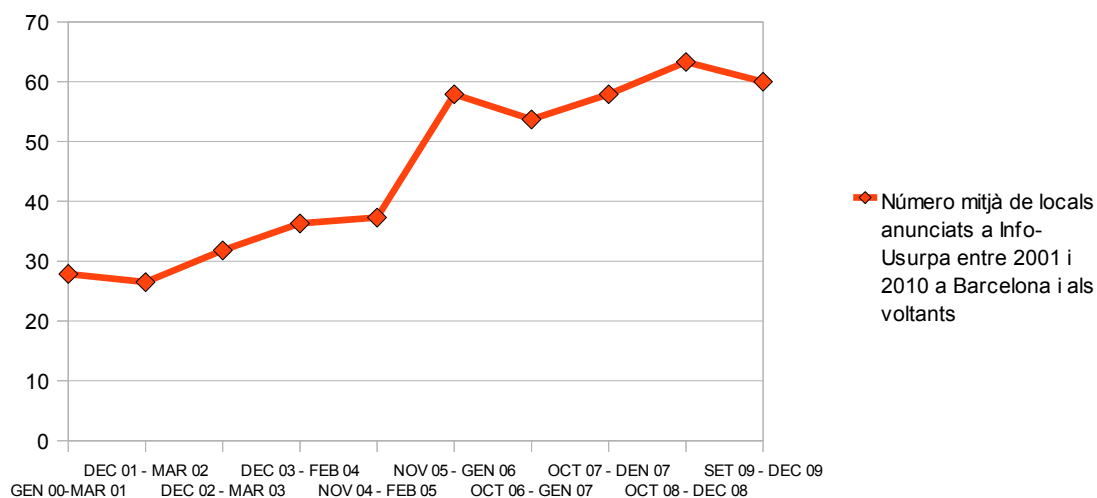
---

¹⁶ Veure Info-Usurpa London i Infopunt en l'Annexe 3. A títol de curiositat, la primera d'aquestes publicacions en sorgir va ser la Info-Usurpa de Barcelona, un fet reconegut per qui des de Londres se'n encarrega. (Consultar la pàgina del col·lectiu londinenc)

¹⁷ Promoció d'Habitatge Realment Públic

d'ocupació per necessitat, per raons econòmiques, o com a acció directa. És a dir, aquests tipus d'usurpació no es veuen reflectits en la publicació, que té com a criteri una relativa afinitat ideològica. Això impedeix la quantificació de pisos totals ocupats, però permet separar, d'una banda, les okupacions que es volen espais públics (oberts a tothom) i d'una altra, les usurpacions que són exclusivament pel profit dels ocupants.

- No tots els locals anunciats estan usurpats. A partir de 1996 es va fer un gir cap a les noves tecnologies, el que va fomentar la necessitat d'utilitzar locals no usurpats. L'edició d'un diari/bolletí informatiu en paper necessita reposar sobre bases legals per defensar-se davant la llei, per tal que no s'aturi l'edició per causa d'un desallotjament. De la Info-Usurpa, per exemple, se'n distribueixen 300 exemplars per setmana a l'Espai Obert, un centre social no usurpat en el que també es fa el Contra-infos (Okupemlesones: 2010). O sigui, fins i tot aquestes dues publicacions primitives del moviment han tingut que trobar una seu estable per a desenvolupar les seves activitats. A més a més, moltes iniciatives transversals al moviment okupa es fan des de locals no usurpats, amb projectes semblants als del moviment i moltes vegades defensant la legitimitat de l'okupació. Aleshores, els locals anunciats tenen una gran afinitat ideològica amb el moviment okupa (tot i que no basant-se en ella). Per això, una proliferació de locals publicats significa un creixement de la importància del moviment.
- No tots els centres socials volen anunciar-se mitjançant aquesta publicació. Existeixen molts locals okupats que prefereixen no divulgar massa les seves activitats, tot i que mantenen un espai públic. Algunes cases no volen fer-ho per evitar rebre massa afluència, que pot portar problemes de convivència en el veïnatge i que pot arribar a ser desgastant per qui ho organitza. Alguns centres ho van fer, fins i tot, de forma pública, declarant que no volien rebre més festes davant dels disturbis causats per l'obertura de l'espai (Info-Usurpa: 2010). Es poden trobar també casos d'okupacions que rebutgen la publicació per motius d'imatge, per part de col·lectius que vulguin establir relacions amb persones de fora del moviment, ja que el públic que llegeix la Info-Usurpa correspon a grans trets al moviment okupa. A més a més, les okupacions rurals tenen un caràcter tan diferent de les urbanes que tampoc se'n trobaran gaires anunciades a l'Info-Usurpa, encara que n'hi hagin moltes a Catalunya.

Elaboració pròpia. Font de les dades: *Info-Usurpa* ¹⁸

¹⁸ S'ha agafat com a mostra, sempre que possible, 10 números de la publicació seguits de 40 en 40

Assumim doncs que l'Info-Usurpa representa una eina representativa del volum relatiu del moviment per l'okupació a Barcelona i als voltants. Que no es pugui saber el número real d'okupacions impedeix una valoració quantitativa però no una proporcional. O sigui, el que es pot mesurar es la variació del volum d'espais públics relacionats amb el moviment okupa, tot i que no sigui indicativa quantitativament del número d'usurpacions ni d'okupacions. Entre el 2000 i 2010 els número mitjà de locals anunciat haurà duplicat, registrant una tendència al creixement força estable. És des del 2005 al 2006 que es produeix el salt més important en el número de locals anunciat, augmentant aquest número en vint unitats en un sol any. A nivell qualitatiu, hem d'esmentar que al llarg dels anys han augmentat el número de locals anunciats que no són okupats. Resumint, la conclusió que se'n pot treure és que, en els últims deu anys, hi ha hagut un augment relatiu considerable de la importància quantitativa del moviment okupa a Barcelona i voltants.

Tipus d'usupacions i característiques

Tractarem ara d'identificar la possible diversitat a en torn a l'usurpació de propietats i, més especialment, a l'interior del moviment okupa català. Mitjançant aquesta indagació sobre les diferències entre cada tipus de pràctica, buscarem d'il·lustrar la realitat que representa cadascuna. D'altre banda, aprofitarem aquest apartat per desenvolupar les algunes dimensions dels centres socials que ens permeten entendre la seva importància. Per la mateixa ocasió, inclourem en l'estudi de les característiques dels CSO's les reflexions que es puguin fer sobre la relació que cada una d'aquestes implica pel que fa a llur representació als mitjans.

Al llarg del temps l'usurpació ha servit a realitats de signes diferents, amb finalitats diferents en cada cas: les ocupacions veïnals després de la dictadura; les ocupacions per falta de recursos; les okupacions perpetuades per delinqüents, les okupacions estratègiques; les okupacions com a llocs de creació i els C.S.O.A.¹⁹ tenen totes característiques que les separen. Representem en la Taula 1.1 els tipus d'usurpacions i categories identificadores. Les files representaran els tipus d'usurpacions que hem definit i les columnes les característiques que considerem. Per classificar les iniciatives relacionades amb el moviment considerarem com propietats/variables: si es pretén crear un espai públic d'entrada lliure; com s'organitzen els qui hi viuen; si comparteixen un projecte polític comú els qui hi viuen; com es finança el local; i quina motivació o justificació està enrere de l'acte.

Considerem només les pràctiques de l'àmbit de l'okupació que es basen en ella. Deixem d'aquesta manera de fora totes les iniciatives que han donat suport a l'okupació des de la legalitat, de les quals s'ha de mencionar algunes. Els centres socials legalitzats, els ateneus populars, les plataformes de reivindicació del dret a l'habitatge adopten posicionaments favorables a l'okupació i a vegades són propers als CSO. Definim moviment per l'okupació com el conjunt d'iniciatives en relació amb ella, és a dir, amb el moviment okupa. Dit en altres mots, al moviment okupa – sigui des d'iniciatives obertament en negació política de la designació okupa o no - li afegim les iniciatives provingudes de l'àmbit legal que s'identifiquen com sent-li properes per considerar-lo com a moviment per l'okupació.

---

exemplars. Només no s'han pogut agafar els deu números en un període de temps, als altres s'ha anat completant la mostra amb els números més propers, buscant sempre tenir tots els números seguits. En cada exemplar de la mostra (que correspon a una setmana) es va contar el número de locals anunciats per després fer-ne la mitjana.

¹⁹ Centre Social Okupat Autogestionat, o també CSO

Taula 1.1 - Tipus d'usurpacions i característiques

	Espai obert/ tancat	Organització	Projecte polític	Finançament/Manteniment	Motivació/Justificació
Usurpació per necessitat	TANCAT	Convencional	NO	Treball	Preocupacions financeres, no hi ha cap altre opció
Usurpació econòmica	TANCAT	Convencional	NO	Ingressos garantits, negocis il·legals	No tenir que pagar lloguer
Ocupació com acció directa	TANCAT	Convencional	Ideals posats en pràctica	Estil de vida no consumista i reciclatge, treball	Okupar permet alliberar-se parcialment del sistema
Okupacions rurbanes	OBERT / TANCAT	Assembleària	SI / Ideals posats en pràctica	DiY i reciclatge; autonomia alimentar i energètica	Preocupacions ecològiques, energètiques, organitzatives i urbanístiques
Okupació alternativa	OBERT	Assembleària	Ideals posats en pràctica	DiY i reciclatge, comerç il·legal / activitats a carreg de voluntaris	Preocupacions artístiques, d'espai públic, organitzatives i urbanístiques
CSO	OBERT	Assembleària	SI	DiY, comerç il·legal / activitats a carreg de voluntaris	Preocupacions polítiques,

Font: Elaboració pròpia

Les categories en fons blanc no estan en relació amb el moviment okupa. Les gradacions cap a un blau més fosc representen la importància de la dimensió d'eventuals projectes polítics en aquells tipus d'okupació.

Espai Obert

Les reflexions sobre la importància dels centres socials es refereixen als casos en que el local okupat està obert al públic. Més concretament, un local estar obert al públic significa que faci horaris d'obertura regulars i d'entrada lliure. Però, més enllà d'estar obert o no, si una casa serveix com a centre social la seva influència visible s'estendrà en alguns casos a fora de les seves portes. Així, els locals usurpats són sovint aprofitats pels okupants per fer pintades en les seves façanes; penjar cartells reivindicatius; o fer exposicions d'art efímer pels carrers. Aquesta visibilització no és una constant però sol sorgir en els casos en que es vulgui crear un espai públic de sociabilitat anti-capitalista. Així, pel que fa als mitjans, la visibilitat del projecte polític d'una okupació concreta passa més pels immobles okupats que pels seus okupants. És a dir, els locals okupats tenen la possibilitat de sorgir a la premsa en el moment dels seus respectius desallotjaments, tot i que sigui un instant de visibilitat fugaç i emmarcat per l'acció judicial que s'està duent a terme.

“Con esto se propicia la emergencia de minisociedades de recambio como la okupa, una contracultura que permite a las mujeres que se integran en ella sacar a la luz, incluso con canciones, fiestas, chistes y cualquier otra forma de representación, las contradicciones y la inconsistencia de las relaciones de poder; más aún: proferir dictérios a lo que juzgan neoliberalismo de triple opresión (capitalismo+patriarcalismo+racismo) en la intuición más callada de que lo único que pueden cambiar es la forma de expresar y dramatizar simbólicamente los problemas. En vez de escenificar la descomposición social en que vivimos, el recurso abusivo al espectáculo y a la parodia, con sus sainetes y performances, puede en contrapartida reducir a un simple chirigota la legitimidad del pensamiento libertario.” (Marina Sánchez: 2004: 211).

Sovint des de localitzacions efímeres, els CSO's han sigut realitzacions col·lectives que promouen la transformació personal en un context d'oposició a les formes d'organització societàries convencionals i als valors dominants. En aquest context, els individus que hi conviuen adopten normes comportamentals que potencien la auto-reflexió en qui no les coneguin i fomenten el reforç de posicions sovint minoritàries per els restants. No totes les okupes d'entrada lliure al públic tomen obertament la iniciativa de promoure la discussió crítica, però solen tanmateix ser llocs de convivència en els que predominen valors anti-capitalistes. Així, la importància d'aquests espais és sobretot el de possibilitar formes de convivència alternatives on el quotidià és polític (López: 2008: 31).

La creació i lluita política des d'un projecte comú replanteja les polítiques del comú i les normes comportamentals acceptables, però aquestes són dimensions poc sovint evidenciades i debatudes al mitjans. A més a més, la interpretació periodística des dels mitjans accepta sovint etiquetar els manifestants per la seva estètica. La contra-cultura okupa es pot aparentar amb la dels *punks*, *freaky*, *grunges*, *skaters* i *redskins* i així a vegades se l'haurà tractat com a fenomen de tribus urbanes (Aguirre i Rodríguez: 1997: 173). Aquesta és una designació vàlida per un determinat tipus d'anàlisi acadèmic però que, pel que fa al periodisme, comporta perills d'esbiaixar la representació dels okupes cap a una imatge superficial. La identificació dels okupes a la premsa com a una tribu urbana resulta en interpretacions més o menys apolítitzades i sovint violentes del que vol dir ser un okupa, deixant de banda, per exemple, les seves característiques organitzatives i la diversitat de projectes que conviuen a dins de l'okupació (Asens: 2004: 302; Feixas: 2004: 152).

D'altre banda, el desenvolupament de una cultura alternativa en torn als centres socials estimula, a vegades, els processos de gentrificació dels barris on es situen. Entenem gentrificació com el procés pel qual es desenvolupa, des de les administracions o les empreses, la creació d'una imatge renovada, sovint artística/bohèmica, d'un barri pobre i possiblement marginat. Aquest procés resulta en l'entrada al barri de classes més altes, que expulsen indirectament les famílies més pobres que no poden assumir la pujada del preu de vida que resulta d'aquest procés.

Projecte Polític

"[En l'Estat espanyol] un gran número de las okupaciones se llevan a cabo con el objetivo de hacer visible reivindicaciones socioeconómicas o políticas, mientras que en otros lugares están orientadas a conseguir la propiedad pública de las viviendas y su cesión a los ocupantes; es decir, que existe un mayor énfasis en la okupación de CSA que viviendas (de forma similar con lo que ocurre en Italia). Del mismo modo, no suelen estas protagonizadas por familias pobres (como ha ocurrido y ocurre en otros países), sino que una gran parte de ellas tiene una composición social principalmente de cohortes de jóvenes de distinta clase social, pero con el denominador común de poseer un alto capital cultural" (Martinez: 2002 en Alcalde: 2004: 232)

El moviment okupa ha sigut en alguna mesura un entorn de politització del quotidià, d'integració de les reivindicacions al dia a dia dels okupants. Aquesta és una característica clau d'una okupació ja que si no existeix un context general de contestació política i la consegüent solidaritat entre cases okupades, les usurpacions de propietat es fan possiblement de manera més discreta. Llavors, segons la nostre classificació, de les okupacions a Barcelona predominen les okupacions alternatives i CSOA. Tanmateix, s'han de matisar les característiques del moviment d'okupació enunciades per Martinez ja que el moviment ha canviat la seva configuració des del 2002. És possible que la divulgació creixent de l'okupació, des de llavors, hagi atret l'interés de segments no polititzats de la població que poden veure l'okupació com una pràctica que no implica tants riscos²⁰. Per

²⁰ Com per exemple, des de l'Oficina okupació que des del 2005 ha aconsellat més de 400 casos de problemes legals de

això, al considerar-la viable, aquestes persones podran considerar no invertir l'esforç que representa la mantenció d'un CSO.

D'altre banda, aquestes formes d'okupació podran estar influenciades per la identitat de grup i contra-cultura del moviment d'okupació, i adoptar-les parcialment. En el cas en que els implicats adoptin les normes del moviment okupa, sense per això dinamitzar directament el debat societari, considerarem que s'estan posant ideologies en pràctica, el que pot enfortir el moviment per l'okupació d'una forma general.

Pel que fa a negociacions per a la legalització de l'okupació, en Barcelona “los intentos de la Administración, bien intencionados o no, de negociar con el movimiento, han sido generalmente rehusados de plano por el propio movimiento, argumentando, por su parte, problemas ciertos, como la persistencia de la represión” (González García: 2004). Així, no hi ha hagut avenços considerables en aquest sentit, encara que en alguns casos es presentin demandes de cessió de l'espai a l'Ajuntament²¹. D'altre banda, respecte a la negociació de reivindicacions concretes si que han sorgit iniciatives que volen pressionar directament les institucions polítiques²².

Organització

“[D'una manera general, l'autogestió resumeix] las estrategias de organización interna y el tipo de vínculos con personas y colectivos externos a las casas okupas:

- *Autogestión como funcionamiento asambleario (sobre el cual se concentran las críticas de inasistencia, asistencia pasiva, desgaste en opiniones, dificultades para tomar decisión y para adquirir compromisos, etc. y de las que no se ejercita a menudo una reflexión autocrítica);*
- *Autogestión como funcionamiento autónomo e independiente de cada CSA con respecto a las instituciones estatales o empresariales, a la vez que también con respecto a otros colectivos que usan los locales okupados (no existe una única regla: en algunos CSA estos colectivos también forman parte de las asambleas o de las estrategias comunes de financiación);*
- *Autogestión como descentralización, es decir como una red de centros, colectivos y grupos de apoyo informales, muy intensa, dinámica y generativa de identidades propias, pero sin centros coordinadores más que puntuales”.* (Martínez: 1999: 15)

Aleshores, pel que fa al projecte comú del CSO, cada casa s'organitza de forma horitzontal, valoritzant-se la iniciativa i la capacitat d'assumir compromisos. Les assemblees són l'òrgan decisor i són el més sovint d'assistència lliure, tant per qui viu a la casa com per qui hi vulgui participar. Es constata doncs generalment un rebuig explícit de les jerarquies. A un segon nivell, l'autogestió significa una xarxa difosa i el més sovint informal entre les iniciatives que tinguin alguna afinitat en els seus projectes. L'okupació haurà sigut capaç de crear canals de comunicació efectius i publicacions pròpies, tant centrades en l'okupació com també enfocades a d'altres àmbits

---

CSO i ajuts a persones buscant informació per okupar; des del Taller V.I.U. (Taller contra la Violència Immobiliària i Urbanística) del qual han sorgit varies okupacions anti-mobbing; i fins i tot des d'una revista gratuïta distribuïda en bars per a turistes (BCN Week, editada en anglès) que ha publicat un FAQ de com ocupar una casa sense riscos. (Una revista gratuïta dirigida a joves ensenya a okupar pisos - La Vanguardia / link alternatiu: ::INFOPUNT:: Contrainformació i activitats).

²¹ Com l'Universitat Lliure La Rimaia ho va fer sense èxit, amb el suport de l'Associació de Veïns de l'Eixample Esquerre.

²² Com la PHRP i més concretament el CSO Magdalenes (magdalenes.net); altres okupacions *anti-mobbing* ([MobbingBCN](#) [Mobbing Inmobiliario Vallespir 25](#) [Observatori de Gràcia](#) [Repensar Barcelona](#)) les plataformes per l'habitatge ([Plataforma de Afectados por la Hipoteca V de Vivienda a Barcelona](#) [Supervivienda Terrassa](#) [Recetas Urbanas](#))

de les lluites socials²³. Finalment, l'autogestió s'haurà volgut una manera d'escapar a les diverses condicionants dels sistemes econòmic, polític, mediàtic, alimentari, etc. En aquest nivell, l'autogestió implica una presa de consciència de les imposicions que creen la integració convencional en la societat. En els casos en que les decisions no es prenen d'aquesta manera li correspon una organització convencional, en la que predomina l'interès de l'economia privada de cada individu matisada per les normes socials de bona convivència.

Aquest tipus d'organització descentralitzada i horitzontal del moviment pot ser una dificultat a l'hora d'aconseguir una bona representació als mitjans. La reduïda institucionalització del moviment fa que els periodistes no tinguin un punt de referència ben definit a l'hora de fer notícies sobre l'okupació. Encara més, la postura crítica dels okupes respecte als mitjans, i el freqüent rebuig de diàleg que en resulta, deixa sovint als periodistes sense interlocutors a qui citar. I és que, en general, el públic està condicionat a buscar les interpretacions de portaveus (Freeman: 1970: 6). En algunes ocasions, l'Assemblea d'Okupes de Barcelona s'ha posicionat públicament, però sense tornar-se un interlocutor fiable, al no tenir recursos ni voluntat per tal d'aconseguir-ho. Així, encara que assumint la voluntat per part del moviment okupa, d'obtenir un tractament mediàtic favorable, s'haurà de considerar l'abismal asimetria de poder i recursos entre okupes i institucions (VVAA: 2003: 83). En alguns casos puntuals s'han convocat rodes de premsa en les que el moviment haurà "donat la cara", com per exemple des les assemblees que van seguir el desallotjament del Cine Princesa, de les quals va sorgir un portaveu que, al llarg dels anys, va fer varies declaracions a la premsa, de forma irregular. Albert Martínez, l'okupa del Princesa en qüestió, haurà també seguit fent conferències i xerrades divulgatives sobre l'okupació. Però, en general, les fonts internes amb les quals un periodista es pugui trobar tindran sovint poca credibilitat, per representar només l'experiència personal d'un dels membres del col·lectiu.

Finançament

L'usurpació per necessitat es fa per part de famílies o petits grups en situacions financeres crítiques que no tenen prou diners per pagar un lloguer. Aquests necessiten un sostre per poder mantenir o buscar una feina per sobreviure.

Denominem d'usurpació econòmica als casos en els que es considera entrar (o continuar) en la il·legalitat per una qüestió d'estalvi de diners. La necessitat de diners ja no es extrema com en el cas de l'usurpació per necessitat, sinó que es considera com l'obtenció d'una vida de "luxe" per l'estalvi del lloguer. Es crea una economia de la col·lectivitat en moments puntuals, en els quals els interessos privats són comuns als individus, com en la necessitat de finançar els costos jurídics del seu procés. En moments com aquest la casa pot venir a obrir les seves portes al públic, aprofitant les xarxes de comunicació del moviment okupa per promocionar-ho. Els ocupants són generalment més joves, encara que puguin provenir de classes mitjanes-altes. Per sobreviure poden rebre diners de familiars o de l'Estat, eventualment tenir un treball (tot i que la inestabilitat inherent a l'okupació ho fa difícil) o vendre drogues. També són d'aquest tipus les ocupacions turístiques o *crash*, és a dir, les usurpacions efímeres per profit propi fetes per estrangers, sovint europeus de passatge (Owens: 2008: 3) (Pruijt: 2004: 37).

En l'okupació com a acció directa, la consciència de condicionaments que el sistema monetari produeix sovint resulta en un estil de vida que rebutja el consumisme. Això fa que els implicats puguin viure amb molt menys recursos al; al re-considerar el seu consum energètic i de recursos; al reciclar aliments, mobles i altres materials; al viure essencialment del DiY (Do it Yourself – Fes-ho tu mateix) per auto-produir el que els faci

²³ Veure annex 2 i 3

falta. Aquesta pràctica de minimització de la dependència econòmica dels locals (al nivell de les necessitats bàsiques) és una alternativa poc present en l'usurpació per necessitat.

A més de l'aplicació del DiY, l'okupació alternativa i els CSOA es poden finançar mitjançant el comerç il·legal per ocasions de *kafetes*; menjadors; festes en la casa; i activitats diverses (Adell: 2004: 94). Això permet la creació d'una economia col·lectiva, que és generalment gestionada per mitjà d'assemblees. La manutenció de les activitats és responsabilitat dels voluntaris, que poden ser habitants de la casa o no (ja que es tracta d'espais públics).

Degut del seu posicionament geogràfic, les okupacions rurbanes poden beneficiar d'una bona part dels mateixos ingressos que els CSOA i okupacions alternatives, al mateix temps que poden aprofitar els recursos naturals que estiguin al seu abast. Així, possibiliten més incidència en l'obtenció d'autonomia respecte al sistema monetari i, en tot cas, a les formes convencionals d'accedir-hi. Així, Kan Pasqual i Can Masdeu són dos CSOA al límit de la zona metropolitana de Barcelona que han portat l'autogestió i la independència del poder bastant lluny. Tan l'un com l'altre hauran desenvolupat les seves capacitats d'auto-producció i autonomia energètica per mitjà de la permacultura; un sistema eòlic auto-construït; panels solars; un digestor de biogas; etc (Catteneo i Gavaldà: 2008: 1 i 2).

Legitimació i importància

Aquesta característica només té sentit per aquelles iniciatives relacionades d'alguna manera amb el moviment okupa, ja que l'ocupació per necessitat i econòmica no busquen la seva legitimització ni consideren l'okupació important per ella mateixa.

“La negociación en Cataluña se convierte a menudo en un diálogo de sordos entre una Administración que quiere mostrarse dialogante de cara a la opinión pública pero que no comparte en absoluto las propuestas de autogestión del movimiento, y un movimiento que mayoritariamente rechaza la intermediación institucional desde una concepción un tanto rígida de la autonomía de lo social” (González García: 2004: 170).

Així, les restants categories ja estan en contacte amb l'okupació d'una manera més o menys polititzada. Fent-ho des de la il·legalitat, justifiquen parcialment els seus actes per mitjà d'explicacions ideològiques. L'okupació com a acció directa reconeix la reivindicació bàsica d'un dret genèric a l'habitatge i la importància de l'autogestió per a reduir els vincles al sistema, però no considera un projecte polític comú. Tot i així, en aquest cas l'okupació pot ser vista com estratègia que permet la possibilitat de l'activisme, ja que qui okupi necessitarà menys diners per viure. Pot així formar part del moviment okupa de forma transversal, per mitjà de les contribucions que aporti al moviment.

“Los centros sociales han habitado entre por un lado los últimos coletazos de unos movimientos sociales basados en políticas de la identidad (posibilidad de reafirmación, estrategias de visibilidad y de confrontación), con capacidad de cohesión y aglutinación (movimiento feminista, movimiento ecologista, movimiento vecinal, movimiento antimilitarista) y por otro lado en la crisis de los modelos clásicos de movilización (desidentificación, falta de referentes, dificultad para construir y pensar un sujeto de conflicto).” (López: 2008: 31)

Els centres socials han presentat un potencial gens menyspreable pel que fa a la potenciació de reflexió crítica, fomentant des de la desobediència civil un context de vivència on el quotidià és polític. La presència d'un projecte polític o no és la propietat que separa els CSOA de l'okupació alternativa. No és que no hi hagi puntualment activitats i

projectes polititzats en el que considerem l'okupació alternativa, sinó que aquesta no és la finalitat mateixa de l'okupació i reunió d'aquelles persones. Possiblement la gent que assumeixi la responsabilitat de mantenir un CSOA serà gent més polititzada.

"Rurban squatters focus on learning and on the recovery of lands and local farming practices, incorporating modern solar and wind technologies with new perspectives – not widely explored in scientific literature – such as permaculture [39,40]. Both the Kan Pasqual and the Can Masdeu groups are in a learning process for the self-management of time, food, water and energy. Each individual creates tools to collectively incorporate – in the short and medium term – increasingly independent lifestyles." (Catteneo i Gavalda: 2010: 584)²⁴

Les okupacions rurbanes són les que es situen en el límit entre la ciutat i el camp i van començar a sorgir a Catalunya al 1998 (Herrerro: 2004: 231). Pel que fa a la nostra classificació, són una categoria ambigua ja que moltes s'utilitzen com a centres socials de manera molt activa. Aquests CSO's tindran la particularitat de sovint no comportar una conflictivitat tan gran i de ser menys accessibles, promovent la okupació des d'una perspectiva allunyada dels seus orígens. D'una manera general els seus projectes es basen en el decreixement. A l'àrea metropolitana de Barcelona, Kan Pasqual i Can Masdeu són centres socials hauran pogut mantenir-se un llarg període de temps, rebent col·lectius amb afinitats ideològiques; realitzant regularment visites guiades; xerrades-debats; i activitats diverses. Des d'aquests centres socials s'ha també produït recerca acadèmica de reflexió crítica sobre els projectes que s'hi estan duent a terme.²⁵

En alguns casos, aquestes categories es poden sobreposar, ja que són només indicatives. Podran trobar-se en el mateix espai gent de diferents realitats, el que dificulta una classificació detallada. Tot i així, el que s'avalua és el projecte que en surt cap a la societat. Això treu importància a l'existència d'elements en el col·lectiu que no estiguin interessats o que estiguin exclosos del projecte. Considerem així aquestes classificacions com una indicació de la possible diversitat de pràctiques basades en l'usurpació a Catalunya. Aquesta heterogeneïtat s'haurà de tenir present a l'hora de considerar els usos de la designació de moviment okupa, ja que al retractar realitats tan diferents la denominació aplicada pot resultar de caire reductor.

---

²⁴ Els okupes rurbanes es preocupen en aprendre i en recuperar les terres i les pràctiques de cultiu locals, incorporant-les les tecnologies solars i eòliques modernes des de noves perspectives – poc explorades en la literatura científica – com la permacultura. Tan els grups de Kan Pasqual com els de Can Masdeu estan en un procés d'aprenentatge que té com objectiu la auto-gestió dels temps, aliments, aigua i energia. Cada individu crea eines per integrar de manera col·lectiva – en el curt o mitjà termini – estils de vida cada vegada més independents.

²⁵ Veure Catteneo i Gavalda: 2008 en la bibliografia; Catteneo, Claudio, (2005): "*Los estilos de vida de l@s neorurales, esquemas de producción y consumo y análisis del discurso*". MSc thesis, Universitat Autònoma de Barcelona; i encara del mateix autor: "Investigando estilos de vida de neorurales y okupas: intuiciones epistemológicas y personales sobre la observación participante y la investigación etnográfica" en *Athenea Digital*, nº10: 16-40 (otoño 2006).

Legitimitat de l'okupació a Barcelona

Si bé en l'últim apartat hem volgut esmentar les especificitats i riqueses de cada centre social en oposició a una visió homogeneïtzadora del moviment, en aquest apartat tractarem d'esmentar alguns conflictes en els quals aquests projectes polítics concrets es troben immersos. Tot i que un abordatge generalitzador de la realitat urbana presenta igualment limitacions, ens interessa identificar algunes temàtiques que poden eventualment legitimitzar l'acció dels CSO's i que han constituït un substrat d'injustícia social ric per a la crítica que des d'allí ha sorgit. En concret, les iniciatives d'okupació que es llancen en la tasca de promocionar un centre social han sorgit en contextos que delimiten les possibilitats que tenen respecte a la seva acció política, al mateix temps que els hi potencien oportunitats pel que fa a visibilització de conflictes urbans concrets. Sense voler presentar aquestes temàtiques com a explicatives de l'existència d'un moviment social en torn a l'okupació, provarem doncs de descriure alguns tòpics en torn dels quals s'han aglutinat força iniciatives socials crítiques en la ciutat de Barcelona.

L'habitatge i les polítiques urbanístiques

L'usurpació aten a la necessitat bàsica de l'habitatge, al proporcionar un sostre a qui ocupi la propietat. La reivindicació d'aquest dret serveix doncs de mínim denominador comú al moviment okupa (VVAA: 2003: 98). Tot i que sigui reductor considerar la manca d'habitatge com la causa motivadora de l'okupació per excel·lència, l'assumim com punt de partida per esmentar alguns aspectes que han preocupat els centres socials.

“La transmutación de las ciudades en centros de servicios (y de ocio en los centros urbanos) fue paralela a la mercantilización integral de la vivienda. En el Estado español, este proceso se legisló de la mano del PSOE y su ministro Boyer, cuando en 1985 decretaron la liberalización del mercado de alquileres, desprotegieron los derechos de los inquilinos (...) y reforzaron las atribuciones de los propietarios. (...) Con la victoria del Partido Popular en 1996 estalló una segunda oleada especulativa, sobretudo a partir de la liberalización que promovió la Ley del Suelo”. (Miro i Acedo: 2008: 83)

La promoció d'habitatge ha sigut sovint una preocupació discursiva de l'Ajuntament, però s'ha traduït a traduir en afegides dificultats per accedir a l'habitatge i també en profundes transformacions urbanes, que han patit una bona part de la població. Aquests processos de reestructuració urbana han transformat a l'habitatge en un mercat financer força profitós. Els preus d'oferta de l'habitatge han enregistrat creixements anuals de l'ordre de 18% en el període 1997-2006 i han començat a baixar progressivament (-1% de creixement en 2007) amb l'arribada de la crisi financera i política (Baltasar: 2009: 12). D'altre banda, s'han promogut les Lleis d'Arrendaments Urbans, basades en el Decret Boyer, que van tenir com objectiu fomentar el mercat de pisos de lloguer. “El resultado fue el contrario: el parque de pisos de alquiler cayó del 40% en 1960 a sólo a 15% en 2001 y al 6% en 2005.” (Taller VIU: 2006: 10). Tots aquests factors han resultat en un greu incompliment del dret constitucional a l'habitatge.

Bàsicament, els socialistes han cercat aquest creixement [econòmic] amb dues receptes. Una d'elles diu que Barcelona ha de ser «guapa i moderna». Amb aquest pretext, i especialment des de les olimpíades del 92, s'ha promogut un model de ciutat basat en la promoció turística, comercial i empresarial (la Barcelona turística i dels negocis). La segona recepta és la que més directament explica allò del model de creixement i asfalt. Resulta que al voltant de la tercera part dels ingressos de l'Ajuntament provenen de l'IBI (Impost sobre els Béns Immobles) i de l'impost sobre l'obra de les noves construccions. Si a més tenim en compte les limitacions del sistema de finançament local entendrem que les arques municipals depenen en bona mesura del dinamisme del sector de la construcció. Això explica, que no justifica, per què l'Ajuntament és un dels actors més actius i interessats en la promoció del creixement urbanístic de la ciutat.

(Assemblea d'Okupes de Barcelona: 2003: 4).

L'Ajuntament ha estimulat el mercat immobiliari en part per els ingressos que li suposa i, d'altre banda, ha vingut a fomentar les indústries culturals, el patrimoni arquitectònic i, en general, el turisme. El “model Barcelona” va ser la base d'aquestes polítiques socials, econòmiques, i comercials, i es va començar a desenvolupar en el 1979²⁶. El moment d'inflexió cap a la realitat davant de la que ens trobem avui en dia va ser els Jocs Olímpics de 1992. Des d'aleshores, Barcelona ha assolit una certa visibilitat global, esdevenint sinònim de disseny, d'innovació, d'eficàcia, de sofisticació, i de cosmopolitisme (DiGiacomo: 2008: 1). Però aquesta visibilitat ha vingut amb un cost, ja que a partir d'aquells dies, la ciutat es troba amb limitacions territorials; financeres; institucionals; i enfrontada a l'ofensiva urbanística empresarial. Així, l'aplicació d'aquest model va implicar una política de recuperació integral de la ciutat (Jordi Borja: 2003: 24; Ter Minassian: 2009: 3).

“La imatge internacional de Barcelona ha estat indissociablement associada a la seva dimensió cultural. Arreu del món, les ciutats, quan parlen del “model Barcelona” es refereixen a una manera de construir la ciutat, de relacionar-se amb l'entorn i amb les persones que posa la cultura al centre. (...) Els grans esdeveniments han fet possible la cooperació institucional i cívica a la ciutat (la cultura del projecte, les oportunitats de promoció econòmica i social) i han refermat compromisos de finançament de grans infra-estructures per part del govern central que, d'una altre, manera haurien estat realitzades amb retard.” (Institut de Cultura: 2003: 225)

Des de l'Ajuntament, la promoció del Model Barcelona reposa doncs les seves bases en una imatge de model de convivència democràtica efectiva. Tanmateix, des de la població, el Model Barcelona ha generat crítiques que Ter Minassian (2009) reagrupa en tres nivells: hi ha una distorsió entre els projectes anunciats i les seves realitzacions, sobretot en el procés participatiu i en els ajuts per l'habitatge dels afectats; hi ha desacord sobre les opcions implícites i metodologies adoptades pel projecte, sobretot a nivell de la rehabilitació del centre antic i de les polítiques d'habitatge; hi ha noves polítiques, que es duen a terme fora del centre, que generen noves crítiques sobre les inversions públiques. Són exemple els casos de Poblenou, Diagonal-Mar, el Fòrum Universal de les Cultures, que impliquen un progressiu procés de marginació dels barris antics en la política urbanística de la ciutat. D'aquestes crítiques, tres exemples paradigmàtics són la Rambla de Raval; el Pou de la Figuera (popularment conegut com a Forat de la Vergonya), i el recinte de Can Ricart.

El turisme i les polítiques culturals

A Barcelona, les polítiques urbanístiques s'han fet, en part, en torn a les necessitats del sector del turisme. L'augment considerable de la importància econòmica d'aquest sector en la ciutat ens dóna un indicador de la importància de la legitimització política que envolta a aquestes polítiques.

“En 2008, el número de pernотacions va ser de 12,5 milions. El nombre de turistes va arribar als 6,7 milions.” (Ajuntament de Barcelona: 2009: 21)

“Les xifres de l'increment del nombre de pernотacions són impactants: un augment d'un 105% en deu anys (des dels 3,79 milions de pernотacions de l'any 1990 als 7,77 de l'any 2000), el més alt experimentat per les ciutats europees (...). El nombre de turistes ha experimentat també un increment fort, dels 1,87 milions del 1992 als 3,58 del 2002. Totes les enquestes assenyalen que els elements relacionats amb la cultura són els més ben valorats pels turistes (concretament, els tres ítems més ben valorats de la ciutat són “l'oferta arquitectònica”, “l'oferta

²⁶ L'article 148 de la Constitució de 1978 dóna competència a la Generalitat per gestionar la ciutat a nivell local. <http://www.ruidos.org/Normas/Constitucion.htm#t8c3> [30 de Abril 2010]

de lleure” i “l’oferta cultural”). Aquestes xifres confirmen que el “model Barcelona” ha aconseguit amb èxit “llançar-se a competir en un món global (...) fent de la diversitat cultural una imatge de «marca»”. (Institut de Cultura: 2003: 155)

Així, el sector de turisme guanya a partir dels principis dels noranta una dimensió cada cop més gran, enfocant-se en aquest nivell el model de ciutat cap a l'arquitectura, el lleure i la cultura. El sector de la cultura, tot i que hagi tingut un pes creixent, no representa una part molt significativa en el pressupost de la Generalitat, que l'hi dedica un 2% del pressupost total al 2008. És a nivell de l'administració de la ciutat on s'observa el protagonisme d'aquesta promoció cultural, que representa el 32% de les despeses del pressupost de l'Ajuntament -795.000 milers d'euros-, lo suficient per tal que es tradueixi en canvis conseqüents²⁷. L'Institut de Cultura, en particular, ha vist augmentar el seu pressupost de 28.969 milers d'euros al 1996 a 117.300 milers d'euros al 2010 (Institut de Cultura: 2003: 309)²⁸. Pel que podríem dir que ha quadruplicat la seva importància en aquests catorze anys. Des de l'Ajuntament, s'ha invertit en promoció cultural la meitat del que van gastar, al 2009, els estrangers a Barcelona: la despesa internacional amb targeta de crèdit a Barcelona va ser de 1.400.337 milers d'euros. Aquest estudi estadístic va revelar també que les preferències dels turistes s'han mantingut respecte al 2003: van valorar més l'oferta arquitectònica; seguida de la cultura i de l'oci i entreteniment (Barcelona Turisme: 2009: 10 i 11). Aquest estudi estadístic ens revela sobretot l'enfoc de les preocupacions de l'Ajuntament pel que a les seves polítiques:

“Barcelona és una gran metròpoli europea, capital d'una cultura històrica però no la capital d'un Estat. Una ciutat amb nexes culturals, polítics, socials i econòmics rellevants, amb territoris que van més enllà dels marcs administratius catalans i espanyols; fins i tot es podria dir que és una ciutat que ha convertit aquests nexes en la clau del seu benestar i la seva projecció; en el camp patrimonial trobem exemples excel·lents [per entendre aquest concepte]. Així, a diferència dels grans museus de les principals ciutats europees, creats a partir de les col·leccions reials o de les imperialistes polítiques d'espòli d'obra d'art, els museus de Barcelona van sorgir, en bona part, gràcies al protagonisme de la societat civil” (Institut de Cultura: 2003: 57)

Per tant, podem parlar de l'existència d'una pretensió d'equivalència internacional de Barcelona com a metròpoli europea, per raó de la seva cultura històrica. Així, es pretén que els nexes culturals, polítics, socials i econòmics haurien sigut manejat per a la societat civil per aconseguir convertir-los en algú positiu pel que fa al seu benestar i projecció. Un exemple representatiu d'això seria el camp patrimonial, i més precisament els museus de Barcelona. Respecte a la projecció dels nexes que la societat civil catalana viu i projecta esmentem que: El País, El Periódico, La Vanguardia i el Avui defensen, encara que en graus diferents, l'Estat de les autonomies; El País, El Periódico i La Vanguardia rebutgen les reivindicacions auto-deterministes; i tots quatre retracten

²⁷ En els pressupostos de l'Ajuntament de Barcelona, classificats per grups, la cultura s'inclou dins del grup de la producció de bens públics de caràcter social i representa el 54,8% de les despeses municipals (1.336.235 milers d'euros en valor absolut). D'aquestes s'han de treure les rubriques de Sanitat (25.851 milers d'euros), d'Educació (164.975 milers d'euros) i Benestar comunitari (349.623 milers d'euros), que no fan directament part del treball d'imatge de l'Ajuntament (tot i que es podria incloure – de forma ponderada – la rúbrica Benestar comunitari, ja que és responsable de mantenir els carrers impecables, un punt important de la “marca-Barcelona”). Queden els grups d'Habitatge i urbanisme (en que l'habitatge representa l'1% del total de la rúbrica), Cultura i altres serveis comunitaris i socials, *que representen aproximadament 795.000 milers d'euros – el 60% del grup i el 32% del total del pressupost*. Per obtenir dades més representatives, s'hi haurien de considerar les despeses defensives que pressuposa el turisme. Les despeses defensives són aquelles que s'han de pagar per fer funcionar un sector, que no són d'inversió sinó que són aquelles que no es poden evitar (per exemple, en aquest, l'augment de la neteja necessària, l'augment dels efectius policials i altres aparells repressius i de control social, els costos d'integració de la força de producció estrangera – que recauen sobre l'Estat).

²⁸ "Barcelona, més capital cultura, programa 2010" Ajuntament de Barcelona.

<http://w3.bcn.es/fitxers/icub/premsa/dossierpresentaciprogramaicub2010.818.pdf>

negativament els independentistes (Giró: 1990: 728). Així, s'ha de posar en dubte que la societat civil hagi pogut manejar aquests nexes als quals es refereix l'Ajuntament. Resumint, la cultura històrica, allò que fa que l'Ajuntament consideri Barcelona com a una gran metròpoli europea, resulta valoritzada pels mitjans sobretot com a element discursiu de la marca-Barcelona.

D'una altre banda, les polítiques de l'Ajuntament han treballat l'imatge urbanística real, palpable, per mitjà de gran obres de reconstrucció i recuperació del patrimoni de la ciutat de Barcelona. Són obres que han implicat canvis profunds en la morfologia urbana i la manera de viure la ciutat. A la ciutat trobem grans símbols, monuments, espais oberts, entre d'altres estructures arquitectòniques, que són suposades representar el progrés de la societat. Un exemple d'aquesta opulència la trobem representada en el MACBA, però que no és en general, els centres d'art contemporani assumeixen aquest estil futurista, com també passa a Bilbao al Guggenheim, que al cap i a la fi volen ser uns focus d'atenció internacional:

“D'aquesta manera, el màrqueting produeix i modela les necessitats que pretén satisfer, convertint el consum en una fi mateixa, de tal manera que avui dia treballar per a consumir i l'acte de consumir apareixen ja com la manera més natural de situar-se en societat. (...) No és cap secret i molt menys per al màrqueting urbà, que la mateixa l'arquitectura ja és equiparable a qualsevol mitjà de comunicació des del punt de vista semiòtic. Així doncs, es va triar en primer lloc «la imatge d'una ciutat “revitalitzada”», per a la qual es va utilitzar la construcció (en sentit físic) com a símbol. (...) Cal destacar aquí la importància dels centres històrics com a espais simbòlics de representació cultural (dominant), simbolitzant la continuïtat del procés històric urbà, la continuïtat dels poders successivament establerts, materialitzats a través d'edificis històrics com catedrals, palaus, llotges, edificis d'administració, etc.” (Unió Temporal d'Escribes: 2004).

Els edificis històrics del centre de la ciutat són visibilitzats i visitats diàriament, però queden lluny de ser un lloc de vida amb un teixit social enfortit. Les obres faraòniques del centre es fa en llocs on es trobaven els sectors més desfavorits, deslocalitzant aquestes poblacions; i els conseqüents problemes socials que impliquen; cap a la perifèria. Aquests grups socials es veuen, en part, expulsats cap al cinturó de Barcelona. Tot plegat, el centre de la ciutat es torna un museu a cel obert, en el qual la vida no es desenvolupa al ritme normal, sinó que segons característiques marcades per un procés de patrimonialització:²⁹

“[N]o mundo romano o patrimonium engloba os bens transmitidos em linha agnática paterna (paterna bona), mas estes são de natureza exclusivamente profana e (portanto) susceptíveis de apropriação privada (individual). Se esta categorização deve surpreender, é que a evolução

²⁹ En el món roman, el *patrimonium* engloba els bens transmesos en línia agnàtica paterna (paterna bona), però són de natura exclusivament profana i (per tant) susceptibles d'apropiació privada (individual). Si aquesta categorització deu sorprendre, és perquè l'evolució de la noció de patrimoni tendeix a invertir les valències: la propietat simplement privada, els bens, heretats o adquirits per d'altres vies, deixen de ser “patrimoni” en les noves accepcions, o només en un sentit jurídic molt genèric. Pel contrari, la nova semàntica de “patrimoni” tal com emergeix del procés de “patrimonialització” tendeix a invertir els bens així classificats com a valència sagrada (prohibida, separada de la condició comuna, profana), o de bens inaccessibles a la apropiació privada. El que estava a fora del patrimoni – *extra patrimonium nostrum*, per estar a fora del nostre abast, per ser ben públic o, alternativament, pertànyer als deus o a la mort, es tornar ara el fulcre del “patrimoni”. El que autoritza una equivalència que està molt lluny de trobar-se en continuïtat amb la tradició romana en la qual resideix el origen de la noció: patrimonialitzar és consagrar. En la tradició romana, tornar alguna cosa susceptible de ser integrada en el *patrimonium*, seria desconsagrar el objecte, el lloc: treure-li el seu caràcter sagrat. La inversió històrica del valor simbòlic atribuït al “patrimoni” (profà en l'antiguitat i després, en l'època contemporània, sagrat) pressuposa una reestructuració notable de la relació amb el passat, amb el legat dels pares, amb els bens que van ser dels morts, amb les marques de la memòria. La re-elaboració d'aquesta relació té, doncs, que ser posada en perspectiva amb la alteració del règim de d'oposició entre les valències sagrat/profà

da noção de patrimônio tende a inverter as valências: a propriedade simplesmente privada, os bens, herdados ou adquiridos por outras vias, deixam de ser “patrimônio” nas novas acepções, a não ser num sentido jurídico muito genérico. Ao invés, a nova semântica de “patrimônio” tal como emerge do processo de “patrimonialização” tende a investir os bens assim classificados com a valência sagrada (interdito, separado da condição comum, profana), ou de bens inacessíveis à apropriação privada. O que estava fora do patrimônio – extra patrimonium nostrum, por estar fora do nosso alcance, por ser bem público ou, alternativamente, por pertencer aos deuses ou à morte, torna-se agora o fulcro do “patrimônio”. O que autoriza uma equivalência que está muito longe de se encontrar em continuidade com a tradição romana na origem da noção: patrimonializar é consagrar. Na tradição romana, tornar algo susceptível de ser integrado num patrimonium, seria des-consagrar o objecto, o lugar: retirar-lhe o carácter sagrado. A inversão histórica do valor simbólico atribuído a “Patrimônio” (profano na Antiguidade, depois, na época contemporânea, sagrado) pressupõe uma reestruturação notável da relação com o passado, com o legado dos pais, com os bens que foram dos mortos, com as marcas da memória. A reelaboração dessa relação tem, pois, que ser posta em perspectiva com a alteração do regime da oposição entre as valências sagrado / profano.” (dos Santos: 2009: 7)

Així, si bé la tradició romana considera patrimoni allò susceptible de ser propietat d'un individu, l'ús de la designació ha evolucionat per referir-se avui als béns públics i a allò que pertany als deus o a la mort. En general doncs, allò patrimonial avui és el que no és de caràcter apropiable per els individus. La consagració dels monuments considerat com dignes d'aquest procés passa per donar-lis un caràcter sagrat, fixant el significat del passat i de la memòria en els bens patrimonialitzats. La sacralització passa per el sacrifici de la utilitat comú del bé que es vol l'objecte mediador entre l'esfera profana (dels homes) i la sagrada (del diví). La utilitat del bé es mesura doncs en la seva capacitat de projectar una dimensió divina en el visitant que el consumeix. El monument té la seva importància en el procés, però només per establir un vincul amb allò sagrat que es pretén potenciar (dos Santos: 2009: 14). Així doncs, el consum d'aquest tipus de bens es troba envoltat en una dimensió de prohibició:

“Paradoxalement, cette structuration trop forte de l'espace urbain autour de grands projets culturels, cette «muséification», tend à caricaturer la dimension historique des villes. La survalorisation de certains témoignages historiques et la multiplication de «lieux de mémoire» (ce qui passe aussi par un encadrement des usages, à travers les fêtes, les commémorations...) sont dénoncés par M. Delgado comme autant de moyens de «ritualiser» l'espace et du même coup de le figer, d'en limiter l'appropriation par les habitants eux mêmes : «el monument expressa la voluntat de fer de cada espai un territori acabat, definit, irrevocable». L'espace public perd alors de son essence et n'est plus un espace de vie, mais le support publicitaire de la politique municipale. D'un côté, donc, cette dernière ritualise l'espace public et fige l'usage qu'on peut en faire ; de l'autre, elle en limite les interprétations possibles par les citoyens.” (M Delgado: 2005: 128 en Ter Minassian: 2009)³⁰

D'això entenem que el procés s'inicia amb la ritualització de l'espai, definint les normes que condicionen el seu ús. Es defineixen els límits, i per tant, es separa el que els individus es poden apropiat i el que els hi és prohibit. És en aquesta delimitació del que és prohibit on resideix la importància del procés de patrimonialització. Les prohibicions; a vegades de dimensions tan petites com les normes cíviques que acompanyen aquests espais comuns; emmarquen el comportament del visitant, imposant-li el respecte; la humilitat; i el remet així a una dimensió ritualitzada d'aquests tipus d'espais. De fet, a més

³⁰ Paradoxalment, aquesta estructuració massa forta de l'espai urbà en torn de grans projectes culturals, aquesta «museificació», tendeix a caricatitzar la dimensió històrica de les ciutats. La sobre-valorització de determinats testimonis històrics i la multiplicació de «llocs de memòria» (el que passa també per l'enquadrament dels usos, a través de festes, commemoracions...) són denunciades per M. Delago com tantes altres maneres de «ritualitzar» l'espai i, al mateix temps, fixar-ho, de limitar-ne l'apropiació per els habitants mateixos: «el monument expressa la voluntat de fer de cada espai un territori acabat, definit, irrevocable». L'espai públic perd llavors una part de la seva essència et no és més un espai de vida, però sí és el suport publicitari de la política municipal. D'una banda, doncs, aquesta política ritualitza l'espai públic i fixa l'ús que se'n pot fer; d'una altre, ella limita les interpretacions que poden fer els ciutadans.

a més de criteris universals - com la llista de la UNESCO, que consagra determinats llocs com a patrimonis de la humanitat - les noves tècniques d'il·luminació dels monuments permeten un contacte de caire místic-religiós amb aquests (Attali: 2003: 678).

Resumint, l'espai públic a Barcelona ha sigut transformat per aquests processos de patrimonialització, sobretot en les zones cèntriques on s'acumulen les construccions arquitectòniques més colossals. El treball sobre els monuments ha intentat fixar el seu significat, delimitant els marges interpretatius que es poden fer dels seus usos i a nivell de la memòria col·lectiva. La importància de la delimitació clara de les prohibicions ve d'alguna manera associada amb la pujada del turisme, que obliga una explicitació més gran de les regles de convivència i del significat de la realitat que es presenta als estrangers. També associat al turisme han estat les polítiques de l'Ajuntament que han promogut la imatge de una ciutat dinàmica i moderna, que es pretén des de l'Institut de la Cultura una metròpoli europea. El Model Barcelona ha sigut la base estructuradora d'aquests canvis que va promoure una imatge participativa de la ciutat. L'okupació ha entrat en conflicte amb aquest procés, aplicant la desobediència civil en contra dels usos prohibits i visibilitzant des d'allí alguns aspectes de memòria històrica i social reprimits, tal com també reivindicacions veïnals en contra de les polítiques urbanístiques.

El moviment okupa als mitjans

Història i producció de les notícies sobre l'okupació

El moviment okupa sorgeix a la premsa estatal en el 1987 i ha sigut font de moltes notícies al llarg del anys (Veure Annex 1) (Feixa: 2004: 161). Tot i així, és un tema poc tractat a l'hora de comparar-ho amb el volum total de notícies produïdes pels mitjans de masses. Rarament apareix a les primeres planes o a la secció "política" dels principals diaris de Catalunya (Giró: 2003). S'ha retractat de forma superficial als mitjans i, en la gran majoria dels casos, amb una imatge més aviat negativa (VVAA: 2003: 84) (Asens: 2004: 303).

En la primera etapa (1980-1995) del moviment okupa, identificada anteriorment, els mitjans no donen gaire importància al moviment, no arriben a considerar-lo un moviment social ni tampoc una amenaça a l'ordre social. Inicialment, els mitjans van concentrar la seva atenció en aspectes superflus del moviment, com la estètica dels okupes, i etiquetar-los com a individus desviats i anormals (Asens: 2004: 302; Pretel: 1999: 225). En la segona fase (1995-2000) es protagonitzen diversos episodis d'enfrontaments amb la policia que atreuen l'interés mediàtic i institucional cap al moviment, incrementant la seva visibilitat pública (Martínez: 2007: 229-233). Al enfocar la seva atenció cap a les confrontacions amb les forces de seguretat, cada cop més freqüents al principi de la segona etapa, els mitjans van atribuir progressivament una imatge incívica o violenta a la seva protesta (Asens: 2004: 303).

Al setembre i octubre del 2001 algunes autoritats polítiques vinculen el moviment amb ETA, al que afegit als atacs al mobiliari urbà protagonitzats arran de les manifestacions pels desallotjaments resulten en una imatge més negativa dels okupes, encara que no impedeix que rebin el suport d'alguns sectors de la població i d'altres moviments socials (Martínez: 2007: 231; Pelàez i Vinyes: 2006: 21). Hem d'esmentar que a l'any 2001 es produeixen més del doble de desallotjaments que el 2000. Aquest número torna a baixar al 2002, però es manté més elevat que en els anys anteriors. Aquesta dinàmica es reproduïx al 2006, quan el moviment okupa rep una considerable atenció mediàtica. En aquest any es produeixen 118 desallotjaments i al 2007, entre el gener i l'octubre, 141 (Avui: 04/01/2007: 30; 20MIN: 19/10/2007: 3)

"Desde su criminalización (...) en mayo de 1996, la visibilidad en los medios de comunicación del Movimiento de Okupación ha estado vinculada a los desalojos de los centros sociales okupados, así como a las consecuencias judiciales derivadas de los mismos. (...) La okupación no es un tema de Nacional, a no ser que conlleve una alteración del orden público muy importante." (Alcalde: 2004: 241)

El que es reconeix sobre l'okupació als mitjans i les raons que motiven notícies sobre l'okupació no es poden separar completament. Al existir una preferència del periodistes per la espectacularitat dels esdeveniments, el moviment d'okupació és més sovint notícia en els casos que es compleixen aquests criteris (VVAA: 2003: 84). En aquests casos és més difícil tractar el moviment amb serietat, pel caràcter negatiu d'aquests, i pel frenesí de declaracions mediàtiques que els segueixen. D'aquesta manera, el quotidià del moviment, que representa la més gran part de la seva activitat, només sorgeix als mitjans de manera minoritària (Alcalde: 2004: 236; Rodríguez: 1999: 222). Així, primerament, el moviment okupa té d'entrada una imatge negativa perquè la majoria dels textos ho representen en aquesta mena de casos. Més en general, el jovent és tractat de manera semblant, ja que la generalització de la seva imatge negativa no procedeix tan de generalitzacions gratuïtes com de la proliferació de textos amb càrrega

valorativa negativa (Giró: 2003: 123).

Tema principal i secundari de l'impacte		
Temes	Percentatge tema principal	Percentatge tema secundari
No classificats	0,5	41,6
Acció directa	9,2	1,7
Acte de suport	2,1	1,2
Altres moviments	0,9	0,3
Context sociopolític	2,9	2,1
Desallotjament	15,4	10,9
Habitatge	1,0	3,6
Joventut	1,4	3,6
Manifestació	5,0	6,8
Moviment	12,1	4,3
Okupació d'una casa	1,6	0,3
Policial, legal, judicial	28,1	14,2
Roda de premsa	1,4	1,4
Terrorisme	1,4	1,0
Violència	17,0	6,8
Total	100	100

Font: (VV AA: 2003: 83) [subratllat afegit, per identificar els tres temes més corrents – que representen el 60% de temes principals]

Aquest estudi ens demostra que l'okupació és sovint tractada pels mateixos motius, que són el sistema polític, legal i judicial; la violència; i els desallotjaments. Es veu com els desallotjaments mantenen un percentatge significatiu en la columna del tema secundari, sent l'únic tema amb un pes considerable a baixar menys que la meitat. Els diaris afegeixen sovint com informació de context la informació legal referent a l'okupació, el que podrà tenir alguna importància a l'hora d'entendre aquest canvi.

En un altre estudi sobre la representació mediàtica dels okupes, Alcalde (2004) assenyalava que “Como era de esperar, dada la definición escogida de NMOK, el propio MOK aparece como uno de los tres temas principales en más de la mitad de las noticias, seguido por las acciones represivas y los procesos judiciales” (Alcalde: 2004: 235)

¿Dónde aparece el MOK en las páginas de *El País*? Temas por número de noticias y extensión

Temas	Número total y % de NMOK en las que se trata el tema ¹		Extensión (suma palabras de NMOK en que se trata el tema como principal)	
	total	Madrid	total	Madrid
MOK u otros MS	184 (56,4)	95 (61,3)	34456	19187
Acción represiva (i.e. desalojo)	144 (44,2)	73 (47,1)	21390	10378
Proceso judicial	104 (32,9)	52 (33,6)	23657	13274
Políticas de vivienda y juventud	64 (19,6)	35 (22,6)	3342	1005
Delincuencia/terrorismo	43 (13,2)	21 (13,5)	9913	2713
Palabra “okupa” descontextualizada	42 (12,9)	5 (3,2)	14893	1130
Violencia okupa	29 (8,9)	16 (10,3)	3268	2855
Cultura	29 (8,9)	9 (5,8)	12912	4289
Urbanismo	28 (8,6)	19 (12,3)	4698	3676
Crónica política y social	27 (8,3)	12 (7,7)	12831	5187
Ocupación de viviendas	17 (5,2)	13 (8,4)	4251	3377
Violencia ultraderecha	14 (4,3)	8 (5,2)	3541	1295

Total temas	725 (223,4)	358 (231,0)	149152	68366
Total notícies	326	155	326	155

Font: (Alcalde: 2004: 234)

Veiem que els tres temes més tractats són el moviment mateix, les accions repressives i els processos judicials que representen a prop del 60% de les notícies totals. Utilitzant com a diari de referència El País, l'autor va buscar notícies de tot l'àmbit de l'Estat espanyol. Va codificar, en cada article trobat, 3 categories/temes, pel que la preponderància del moviment okupa com tema s'ha de matisar. No significa, llavors, que es va fer una notícia sobre el moviment okupa, sinó que es mencionen els okupes com a "moviment". Concretament, l'autor explica que el 63% d'aquestes notícies fan referència a successos de protestes, com okupacions o manifestacions, mentre que el 37% restants estan relacionades amb el moviment mateix i les seves activitats quotidianes (Alcalde: 2004: 263).

Els dos estudis coincideixen (tot i que considerant àmbits d'anàlisi diferents) en que els tres moments de gran visibilitat del moviment són la violència; els desallotjaments; i el sistema judicial i policial, tot i que hi hagin diferències de codificació pel que fa al que es considera la violència. Comcloem, a pesar d'aquesta diferència entre els dos estudis, que aquests són els tres temes pels quals l'okupació surt més sovint als mitjans i que representen conjuntament més de la meitat dels articles publicats sobre l'okupació (Alcalde: 2004: 234; Feixa: 2004: 161; Pretel: 1999: 222; VV AA: 2003: 83).

A més a més, es pot constatar que els periodistes tendeixen a afegir la dimensió de violència del moviment, encara que no s'hagi verificat en el cas noticiat. Dit en altres paraules, quan una notícia referent al moviment d'okupació no té cap fet que pugui confirmar els estereotipus habituals (una dimensió judicial, policial o violenta) al lector, aquest estereotipus es construeixen relatant un fenomen no relacionat que ja tingui la dimensió que mancava al relat (Barranco, González i Martí: 2003: 15). Així, el tractament de una notícia sobre l'okupació necessitarà sovint alguna dimensió relacionada amb els estereotipus habituals per ser digna de publicació. La cobertura del desallotjament d'un centre social a Holanda, al qual es van seguir enfrontaments importants, evidencia que si el moviment és sovint relacionat a una dimensió de violència és perquè aquest tema és el que atreu la atenció mediàtica:

"The two main events, namely the evictions themselves, apparently are not the central categories in the schema here. Rather, consequences of various kinds are put into focus and usually precede main event information. Thus, the disturbances following the eviction, as well as verbal reactions of the authorities becomes much more important. We might say that the interpretation of the events assigns a different schema to them. That is, Main Event is the riots, so that the less newsworthy evictions are assigned to a Previous Event or even Context category." (van Dijk: 1988: 270)

En els reportatges es desplaça l'atenció dels fets que han causat els esdeveniments cap al que ha motivat l'atenció mediàtica, és a dir, la violència i les declaracions de les institucions. Tenim doncs dos fenòmens diferents: d'una banda, la violència s'afegeix freqüentment a les notícies sobre okupes encara que no en presentin cap indicatiu; d'altra banda, en situacions en que es produeixen disturbis de l'ordre públic, la atenció mediàtica no s'enfoca en els conflictes que els generen sinó cap a la violència que en resulta. Tot plegat, un dels elements negatius recurrents de la imatge okupa és la violència (Rodríguez: 1999: 222). La violència no és doncs un tema recurrent en el tractament mediàtic dels okupes que és totalment degut del fet que siguin okupes, sinó que s'insereix en una lògica de producció periodística que dona molt valor a allò sensacional i espectacular, tal com hem defensat en l'apartat sobre el mitjans i moviments

socials.

D'altre banda, des de l'Assemblea d'Okupes de Terresa (1999) s'ha reflexionat sobre la importància de les fonts que els mitjans de comunicació utilitzen per obtenir informacions judicials i policials. Primer, esmenten que l'ús de periodistes especialitzats en temes judicials a l'hora de tractar l'okupació fa que es generi una dependència d'aquests professionals amb els jutges, fiscals, secretaris judicials i altres funcionaris públics d'aquest àmbit que resulta en unes relacions interessades i que són contràries a una informació no tendenciosa. A més, els mateixos mecanismes de dependència mútua es reproduïen en les relacions amb la Prefectura Superior de Policia, la Guàrdia Urbana i l'Ajuntament; limitacions a les quals s'afegeix la publicació en els articles d'informes policials com a informació investigada pel propi periodista (Asens: 2004: 331; Rodríguez: 1999: 205; VVAA: 2003: 90).

En canvi, l'obtenció d'un tractament més aviat positiu de l'okupació dependrà, entre d'altres factors:

“Como preveíamos, un actor fundamental en dicho proceso, ha resultado ser el propio medio analizado, EL PAÍS. Moviéndose entre la indefinición y la ambigüedad en términos generales, en ocasiones ha tratado el tema con interés y precisión, lo que, según la interpretación propuesta ha estado directamente relacionado con la sensibilidad y especialización del periodista concreto que escribía la noticia, la lejanía de la sección donde aparecía publicada – local vs. estatal-, la apuesta personal de ciertos redactores (o incluso directores) y la importancia que recibía el tema de la okupación según el momento, ya que dicho tema no se reveló como un núcleo importante del periódico.” (Alcalde: 2004: 260)

Així doncs, el mitjans juguen un rol important en la qualitat de la cobertura, ja que una reunió d'alguns d'aquests factors a favor del moviment podrà proporcionar un tractament positiu (o, en tot cas, menys negatiu) dels okupes. Els hi afegim també: les notícies que tractin accions del moviment que recoltzin molt suport social podran tenir una cobertura positiva; les notícies en que els okupes són víctimes de agressions de skins també; les notícies en que es consideri que la seva violència no va ser direccionada a altres ciutadans (Feixa: 2004: 163). D'altre banda, s'ha de considerar que, sovint, quan més ideològicament de dretes és un diari, menys descripcions positives farà del moviment. D'altre banda, diaris gratuïts i, en general, diaris amb menys qualitat, faran un tractament freqüentment més superficial, afavorint la espectacularitat i contextualitzant poc la informació.

Imatge

Ara que hem esmentat alguns trets general que han condicionat la cobertura que s'ha fet del moviment okupa, tractarem de veure el resultat concret, és a dir, l'imatge dels okupes i del moviment okupa a la premsa:

“La representació majoritària del militant del moviment per l'okupació és estereotipada, i sovint estigmatitzada amb l'ús d'etiquetes que, al marge del seu significat etimològic, per a la majoria de la població tenen una càrrega pejorativa. El perfil que s'acostuma a presentar és el d'un “jove anormal”, etiquetat com a “radical”, “antisistema” o “alternatiu”; a vegades se'l fa formar part d'una tribu urbana o, que és el mateix, d'un d'aquells grups “problemàtics i sovint violents”, com els skinheads, els ultres del futbol, etcètera; altres vegades, es considera que es troba dins d'un nucli de “violents”. En canvi, destaquen per la seva absència els conceptes de caire neutre o positiu, com ara “activistes” o “militants”: el primer només és usat en quatre ocasions, representant l'irrisori percentatge del 0,7% dels casos [d'un total de 550 peces de premsa], mentre que el segon només apareix en dues ocasions, i només una fa referència a un “militant

okupa. (...) També en moltes ocasions s'etiqueta com a "okupa" tota aquella persona que en un moment determinat participa en alguna de les activitats extraordinàries que el moviment organitza (manifestacions, concentracions, festes). D'aquesta manera, acostumen a quedar sota l'etiqueta gent de diverses edats (i no només joves), tant okupes com persones que els donen suport." (González: 2008: 52-54).

La designació okupa comporta doncs una càrrega negativa considerable al estar emmarcat en fenòmens despolititzats del jovent o relacionat amb la violència. D'altra banda, la absència de designacions que revelin la natura polititzada del moviment remet a explicacions rarament favorables de l'okupació. L'estereotip okupa està prou bé establert per que les accions de un determinat polític o celebritat es puguin etiquetar segons l'estereotip de l'okupa, tot i que no es parli del moviment (Alcalde: 2004: 235). Per exemple, podria donar-se el cas de que es digui que un polític va *okupar* en el cas que aquest no deixi parlar a un altre polític en el temps que li tocava en un debat, referint-se doncs al fet que s'hagi apropiat de forma ilegitima d'alguna cosa que no és seva. D'altra banda, la informació sobre aquest moviment resulta en una *identitat okupa* i d'aquesta manera delimita qui és okupa i qui no ho és pas. Es construeix d'aquesta manera un perfil de les persones que perpetuen l'usurpació, el que presenta d'entrada aquest gest com a negatiu (Rodríguez: 1999: 215).

"El primer que acostumen a acceptar la pràctica totalitat dels impactes, sigui el cas del discurs policial, institucional, periodístic o personal, és la visió de l'okupació i del moviment que la defensa com un "problema". El corollari consegüent és, aleshores, que cal buscar mesures per resoldre'l. Una vegada aquí, sí que trobem diverses concepcions. Bàsicament, i mirant de resumir, podríem dir que hi ha dues posicions majoritàries: per una banda, aquella que no troba cap legitimitat al moviment i defensa vies penals per solucionar el problema; per l'altra, aquella que mostra una certa comprensió respecte al moviment, alhora que li reconeix una certa legitimitat a ell i a algunes de les seves demandes, i que per tant més aviat defensa una via de negociació institucional per "solucionar-ho". Són, doncs, estranyes excepcions els casos que no veuen l'okupació com un problema i que consideren que el problema, en canvi, és l'especulació o l'excés de protecció legal del dret a la propietat —visions que, d'altra banda, s'acostumen a oferir en les seccions d'opinió o bé en les comptades ocasions en què apareix la veu del moviment, o mitjançant la veu d'algun intel·lectual crític d'esquerres." (VVAA: 2003: 86)

La presentació del moviment okupa com a fenomen despolititzat facilita el seu etiquetatge com a problema, una concepció que resulta forçosament en solucions gens favorables a la seva legitimitat. Si d'una banda pot patir més penalitzacions judicials, i així possiblement legitimitzar més repressió policial, d'una altra contribueix a enfortir la idea de que les administracions podrien oferir allò que proporciona el moviment okupa. Com hem esmentat abans, la criminalització no ha desinflat el moviment okupa a Barcelona. D'altra banda, la riquesa que el compona pel que fa a les experiències transformadores portades a terme en els centres socials va més enllà de les reivindicacions reconegudes del moviment. Al desviar el debat cap a tòpics que aborden aquest moviment social d'una manera superficial, els mitjans determinen el seu significat i delimiten l'espectre del debat societatari sobre l'okupació. Mirem ara de veure quines són les demandes del moviment okupa que es reconeixen als mitjans:

"La presencia mediática del MOK, al menos en El País, incluye sólo en parte el conflicto social concreto más relacionado con sus demandas centrales: la problemática de la vivienda, la especulación inmobiliaria y, en definitiva, las políticas de reestructuración urbana. Por el contrario se halla estrechamente ligado a la dimensión de la violencia y a las alteraciones del orden público (acciones represivas, procesos judiciales, presuntas conexiones con organizaciones terroristas)" (Alcalde: 2004: 236).

S'identifiquen doncs en El País dos àmbits reivindicatius generals, que són les problemàtiques relatives a l'habitatge i les polítiques urbanístiques. Així, de totes les

reivindicacions del moviment d'okupació, els mitjans de comunicació només en retracten algunes. D'altra banda, el mínim denominador comú pel que fa a les reivindicacions polítiques del moviment és sovint l'habitatge (VVAA: 2003: 98). Llavors, la inexistència d'un moviment social per l'habitatge fortament basat en l'okupació és sovint interpretat com un fracàs d'aquest moviment (Miró i Acedo: 2008: 88). A part de les polítiques urbanístiques que surten de l'àmbit de l'habitatge, constatem doncs que, al no reconèixer el potencial transformador dels centres socials, els mitjans deixen de banda una bona part dels arguments que podrien convèncer algú de la seva importància. Aquest potencial s'amaga als mitjans rere de la identitat okupa des de la qual s'interpreta al moviment:

“En primer lugar, se ha solapado la cuestión de sujeto político específico de cada Centro Social, así como la cuestión del conflicto urbanístico que muchas veces le confiere sentido en tanto que intervención material. Con la identidad okupa, los CSOA no han emergido con suficiente claridad como experiencias prácticas y colectivas con unas singularidades impresionantes, pues se ha tendido a una homogeneización para nada explicativa de cada realidad. Por contra, constatamos que a lo largo ya de más de veinticinco años de okupaciones en el Estado español, no se puede pensar un modelo único y repetible para todos, pues cada organismo «Centro Social» se produce en función de las variables del territorio en que nace y se desarrolla, de las subjetividades que le confieren sentido y de la composición social específica que los organiza” (Miró i Acedo: 2008: 86).

Aleshores, l'homogeneïtat que pressuposa la denominació “moviment okupa” representa una realitat sovint allunyada de la vida quotidiana d'un CSO, de les formes organitzatives i dels projectes duts a terme de forma col·lectiva, que representen algunes expressions de la diversitat de pràctiques recollides en l'okupació. Així, sovint s'ha donat per descomptat que els okupes i el moviment okupa són un subjecte col·lectiu, un moviment organitzat en un projecte comú (Rodríguez: 1999: 211; VVAA: 2003: 88). La identitat okupa és sovint mencionada de forma acrítica, deixant de banda la seva diversitat, el que resulta en una denominació a vegades poc explicativa i reductora del que és l'okupació:

“En muchos casos se habla de los “okupes” juxtaponiéndolos a categorías de definición ideológica, como “independentistas”, “anarquistas”, “comunistas”, etcétera, como si estar bajo la categoría “okupa” excluyera identificar-se con las ideologías anteriores o d’otras. El desconocimiento y la falta de interés por adentrarse a comprender el movimiento por dentro muestra también que no se habla de la existencia de diferentes modelos de okupación, o que nunca se alude a la existencia de una parte que se identifica con el movimiento y proyecto conocido como a “Autonomía””. (VVAA: 2003: 88)

Per tant, l'ús de les categories ideològiques per a designar altres col·lectius diferents del moviment okupa fa que s'exclouin els okupes d'aquestes categories que s'hagin mencionat. No podem deixar de considerar que aquesta designació remet a l'estereotip despolititzat de l'okupa, considerant-lo una vegada més com a fent part d'un moviment cohesionat. Tot i així, a vegades els mitjans han presentat el moviment com a heterogeni:

“La prensa y algunas autoridades políticas, en los momentos álgidos de mayor enfrentamiento, han recurrido a la división entre okupas “buenos” y “malos”, entre los dispuestos a negociar y los radicales-violentos, entre los que sólo reclaman vivienda o espacios sociales y los que están más interesados en la denuncia pública, la agitación y la movilización ciudadana. En los medios académicos, se suelen destacar las diferencias entre dirigentes y seguidores pasivos, entre grupos con distintas ideologías (anarquistas, comunistas y nacionalistas-independentistas, por ejemplo), o divisiones en función de circunstancias de clase social, género o situación familiar (en España, como en otros países europeos, la dimensión étnica apenas se ha contemplado). Los propios okupas pueden concordar con esas y otras categorizaciones añadidas relativas, por ejemplo, a la experiencia okupando o en otros movimientos sociales (Llobet, 2005: 309, 324)”. (Martínez: 2007: 233)

Respecte a les distincions fetes des de les institucions i la premsa, que semblen revelar alguna consciència de la diversitat de pràctiques d'okupació, la divisió entre okupes bons i dolents pressuposa que tots són okupes, pel que segueixen sent agrupats sota una mateixa categoria poc explicativa. És a dir, la decisió si que pot resultar positiva per a determinats col·lectius que, en una situació concreta, reben aquesta denominació als mitjans. Tanmateix, si tants els bons com els dolents són okupes, això pressuposa que en el fons comparteixen la mateixa identitat, una designació que al cap i a la fi només ens informa de que les persones a qui es refereix estan usurpant una propietat immobiliària. Tot i així, aquesta designació pot tenir algun efecte positiu pel que fa a la identitat homogènia del moviment. Els mitjans designen d'okupes d'igual manera a els que fan part del moviment de Barcelona com els que componen el moviment de Madrid, el que ha suposat que unes accions negatives d'una de les parts criminalitzi a totes dues. És a dir, si hi ha disturbis importants a Cornellà i es culpabilitza als okupes, els qui estiguin okupant a Madrid patiran també les eventuais conseqüències criminalitzadores d'aquelles acusacions (VVAA: 2003: 88).

Un tòpic força estès sobre els okupes és que són joves (Alcalde: 2004: 253). La següent taula que evidencia aquesta associació recurrent resulta d'un buidatge de 550 peces de premsa sobre l'okupació:

Identificació entre okupes i joves		
identificació explícita entre okupes i joves	freqüència	percentatge
no	245	42,5
si	332	57,5

Font: (González: 2008: 54)

Així, més de la meitat dels articles analitzats revelen una associació directa dels okupes amb els joves. Però, molt sovint l'associació de l'okupa com a jove va més enllà del fet empíric per convertir-se en part del perfil periodístic del que és un okupa (González: 2008: 53). Aquesta és una designació que pot no estar totalment encertada:

“Si donem un cop d'ull a la història recent de l'okupació a Catalunya, podem parlar com a mínim de tres generacions d'okupes. La primera, que començava la seva activitat en el barri de Gràcia a mitjans dels 80 i consolidava les seves xarxes amb okupacions emblemàtiques com la de l'Ateneu de Korneyà, o les posteriors dels primers 90 de l'Hamsa al barri de Sants de Barcelona o La Vaqueria a l'Hospitalet de Llobregat. Una segona, epicentrada en l'okupació i posterior desallotjament del Cinema Princesa l'any 1996, i que protagonitzà el creixement i moment de més importància política del moviment. I finalment, les noves generacions d'okupes, que a partir de l'any 2001 s'han incorporat a aquesta pràctica en mig d'un nou cicle de mobilització internacional protagonitzat per l'anomenat “moviment antiglobalització”. Els i les activistes de les dos primeres generacions superen amb escreix els 30 anys, i molts d'ells continuen vinculats als espais d'autogestió. Són encara joves?” (González: 2008: 58)

El moviment d'okupació és un moviment de joventut, encara que pot estar compostat tan per joves com adults. Encara que una bona part del moviment estigui composta d'activistes que no corresponen a la edat del jove, ho són si considerem aquest concepte en la pràctica. Com defensa González, la joventut és un moment de contestació i prova de les institucions socials, un conflicte que s'eternitza amb l'okupació, independentment de l'edat de qui okupa. Aleshores, el tractament dels okupes com joves evidencia el conflicte de la transmissió generacional, a més de les dimensions tractades anteriorment. En tot cas, si se'ls hi considera d'aquesta manera als mitjans hem

d'esmentar que aquests últims tenen una representació negativa a la premsa (Giró: 2003: 123).

Metodología

Metodología

En aquest treball s'analitzen els articles de la mostra per mitjà de l'Anàlisi Crítica del Discurs (ACD), una rama de la lingüística a la qual pragmàtica va aportar molt. Una de les teories que considerem al llarg de l'anàlisi és la de la rellevància:

“[La rellevància] es el principio que explica todo los actos comunicativos lingüísticos, sin excepción alguna: porque descontamos que nuestro interlocutor es relevante le prestamos atención. (...) [T]enemos algo que ganar: conocimiento del mundo.” (Reyes: 1995: 53)

El lector d'un diari suposa que els articles que llegirà li aportaran un coneixement útil. La busca d'informació per part de l'individu és, llavors, indissociable del periodisme, i el diari li haurà de correspondre. Haurà de fer disponible una informació rellevant però, a més a més, ho haurà de fer assumint aquesta presumpció (d'aportar informació rellevant), és a dir, de forma explícita. Dit en altres termes, el diari haurà de triar la informació per tal de que sigui rellevant per al seu lector i, d'altre banda, se li haurà de presentar de la manera més convincent. Aquesta selecció que es fa de les informacions més importants en cada article és subjectiva, ja que implica una valoració per part del periodista del que ell considera que són les dades que millor permeten entendre una determinada situació. Estudiarem aquest procés de prioritzar informacions com també la absència d'altres que d'aquest en resulta, és a dir, de la informació que no estigui contemplada i que considerem que hi hauria d'estar, pel que fa a la descripció de la realitat física, els discursos reproduïts, la terminologia i tècniques periodístiques utilitzades.

D'altre banda, l'ACD és un abordatge al periodisme que vol donar importància a la paraula en l'anàlisi dels materials.

“Critical Discourse Analysis (CDA) represents a growing body of work that adopts the functionalist definition of discourse. However, in addition to accepting that discourse is language in use, the overall aim of CDA “has been to link linguistic analysis to social analysis” (Woods and Kroger: 2000: 206 en Richardson: 2006: 26)³¹

Així, l'ACD vol estudiar l'ús que fem del llenguatge prenent en compte el context social en el qual sorgeix. Segons el mateix autor (Richardson: 2006: 26), la visió funcionalista mencionada en la cita té un principi general que és que l'ús del llenguatge contribueix a la reproducció de la vida social, pel que se'n couclou que els discursos tenen un paper en la producció i reproducció de les desigualtats socials.

“Language is used to mean things and to do things that relate not only to the immediate context of speaker-text-audience but also to the wider socio-political, cultural and historic contexts which bounds the communicative act. In addition to the function of certain words, sentences constructions, arguments, etc. play in communication, discourse analysts also assume that language use itself performs much wider meta-functions. Discourse exist in a kind of dialogue with society: 'language simulatneously reflects reality (“the way thing are”) and constructs (construes) it to be a certain way”. (Gee: 1999: 82; en Richardson: 2006: 26)³²

³¹ L'Anàlisi Crítica del Discurs (ACD) representa un creixent conjunt de d'estudis que adopten la definició funcionalista del discurs. Tanmateix, a més d'acceptar que el discurs és el llenguatge en el ús, l'objectiu general de l'ACD "ha sigut de connectar l'anàlisi lingüística a la anàlisi social"

³² El llenguatge és utilitzat per significar coses i per fer coses que es relacionen no només amb el context immediat del parlant-text-audiència com també amb contextos socio-polítics, culturals i històrics més

El llenguatge de cada comunitat lingüística existeix de forma sempre canviant pel que fa als significats que admet. D'una banda, els marges de significat convencional que cada concepte té seran determinats en part per les diverses situacions, institucions i estructures socials. Però d'una altra el llenguatge implica també un poder per a qui l'utilitza i, així, l'ús del llenguatge en les noves situacions que existeixen també influeix a les institucions i estructures socials. Per tal de definir el poder, considerem que té tres dimensions que s'han de tenir en compte a l'hora d'entendre els usos socials de la paraula. La primera dimensió abasta el poder d'un individu de forçar un altre a fer alguna cosa que no faria en el cas contrari. La segona es refereix a la parcialitat de les "regles del joc" que fan que un individu pugui estar en una posició privilegiada per defensar els seus interessos. Però la forma més eficaç del poder és la seva tercera dimensió, segons la qual s'impedeix que el conflicte sorgeixi en primer lloc (Richardson: 2006: 31). Buscarem, llavors, manifestacions discursives en les quals es reflecteixin relacions socials desiguals entre els actors implicats.

"Thus, we assume that ideological discourse is generally organized by a general strategy of positive self-presentation (boasting) and negative other-presentation (derogation). This strategy may operate at all levels, generally in such a way that our good things are emphasized and our bad things de-emphasized, and the opposite for the Others—whose bad things will be enhanced, and whose good things will be mitigated, hidden or forgotten." (van Dijk: 2006: 126)

La estratègia de presentació positiva és intrínseca a la comunicació dels actors en els mitjans, ja que aquests voldran obtenir la millor legitimitat possible dels arguments que defensen. En qualsevol peça periodística en la qual es faci referència, la retòrica de descredibilitació dels okupes seguirà pautes semblants, defensada amb arguments que deixen poc lloc al debat. Per exemple, en una situació de violència, se'ls hi atribuirà la responsabilitat, generalment de forma inequívoca, per posicionar-se en contra d'aquesta forma d'acció, altament condemnable pel que fa a reivindicacions polítiques i comportaments dels ciutadans en general.

"[L'ACD estudia] those in power, those who are responsible and those who have the means and the opportunity to solve such problems." (van Dijk: 1996 en Wodak: 2001: 1)³³

L'Anàlisi Crítica del Discurs comença per identificar un problema social per tal d'analitzar la forma com els actors que hi prenen part són inclosos. En el nostre cas, per tal de documentar aquest punt de vista que es defensarà, es farà servir publicacions pròpies del moviment; recursos que han fet disponibles altres moviments socials; publicacions en mitjans alternatius, que serviran per completar o contrastar informacions; i eventualment, algun document acadèmic que pugui ser útil. Es farà, per cada cas, una anàlisi de la informació presentada des dels mitjans. En cada cas, s'enfocarà l'anàlisi segons les característiques que aquest tingui. Un dels aspectes claus de l'anàlisi que portem a terme és la determinació del que considerem algu positiu i algu negatiu:

"Few discourses are as revealing as style in a press study of social conflict involving the police and marginal groups such as squatters. The choice of words used to denote such groups may especially signal journalistic as well as public attitudes about news actors and events. (...)

àmplis que donen cohesió a l'acte comunicatiu. A més de la funció que determinades paraules, construccions frásiques, arguments, etc juguen en la comunicació, els analistes del discurs també assumeixen que el llenguatge en si mateix ja enacta meta-funcions molt més àmplies. Els discursos existeixen en una mena de diàleg amb la societat: "el llenguatge reflecteix la realitat ("com les coses són") i simultàniament la construeix (interpreta) per que sigui d'una determinada manera.

³³ L'ACD estudia a aquells que detenen el poder, aquells que són responsables i aquells que tenen els recursos i oportunitats per resoldre els problemes estudiats.

[In regards to what choice of words are correct,] Neutral are all designations that do not, in general or in this context, imply an evaluation. This means that routine actions of the police including arrests are take to be neutral, even when for the demonstrators themselves or for groups of readers the reasons for such actions may be far from neutral. Categorized as negative are those terms of police actions that are not routine but result from conscious decisions to use violence when this could or should have been avoided. The same is true for the use of the word squatter, which we take to be a neutral word (in Dutch, "kraker"), even if many people have negative evaluations about squatters. Hence, the evaluation must be implied by the conventional meaning or use of the lexical expression and is not based on the variable evaluation of persons or groups designated." (van Dijk: 1988; 276)³⁴

En aquest estudi sobre els okupes a la premsa holandesa, van Dijk assenyala que aquestes qualificacions depenen, a la base, de que impliquin una avaluació valorativa. Concretament, el significat convencional de una paraula o el seu ús pot implicar ja una avaluació, a banda de les avaluacions personals que els individus faran d'ella. Hem d'esmentar que, a diferència de la paraula holandesa *kraker* que reutilitza una paraula ja existent, el moviment okupa a l'Estat espanyol té la particularitat d'haver transformat la grafia ja existent d'*ocupa*. Considerem que això no canvia res pel que fa a la avaluació de la paraula, que es igualment neutral, però suposa una dimensió identitària afegida.

D'altre banda, pel que fa als diaris, els articles tenen aquesta pretensió de ser neutrals, als contrari dels d'opinió i editorials. En els articles d'opinió es pot intentar convèncer al lector de manera explícita, reconeixent un posicionament personal, subjectiu i qüestionable, tot i que, es faci utilitzant tècniques retòriques no explícites per donar-li més credibilitat i potència. Així, "los *géneros no informativos* (los argumentativos o evaluativos) son aquellos que presentan una mayor reformulación retórica de los hechos y acontecimientos observados, o de los textos-fuente, tal como sobreentendidos, metáforas, comparaciones". (Casasús i Ladevéze: 1991). En canvi, en les notícies es presenten els fets retractats com objectius i indiscutibles. L'opinió o subjectivitat de l'autor i dels autors s'amaga rere una retòrica basada en l'objectivitat: "Es una retórica persuasiva que se apoya, precisamente, en el prestigio de la objetividad que quiere darse al género. La configuración estructural de los géneros informativos (noticia, información, gacetilla) y géneros instrumentales (notas de meteorología y bolsa, agenda cultural) envía al lector el siguiente mensaje, latente y tácito: «Todo cuanto se dice aquí es verdad.»" (Casasús i Ladevéze: 1991)

"Los editoriales tienen como objetivo y están estructurados para expresar y manifestar las opiniones del periódico sobre eventos informativos recientes. (...) Tanto las opiniones expresadas como la atribución de relevancia a un suceso o a un tema en particular indican las estructuras subyacentes de los editoriales precisamente con estas actitudes e ideologías dominantes y subyacentes." (van Dijk: 1997)

Al cap i a la fi, la metodologia s'haurà d'adaptar a l'objecte d'estudi, pel que hem

³⁴ Pocs discursos són tan reveladors com l'estil en un estudi de la premsa sobre conflictes socials en els que participen la policia i grups marginals com els esquàters. La elecció de les paraules per designar a aquests grups pot especialment assenyalar actituds periodístiques i públiques sobre els actors i els esdeveniments de les notícies. (...) Respecte a quines tries lexicals són més apropiades, les designacions neutrals són aquelles que no impliquen, en general o en el context, una avaluació. Això significa que les accions rutinàries de la policia com detencions són considerades com neutrals, tot i que pels manifestants o pels grups de lectors les raons que van motivar aquestes no són neutrals. Categoritzades com negatives són aquelles accions de la policia que no són rutinàries i que resulten de decisions conscients d'utilitzar la violència quan això hauria pogut ser evitat. El mateix és veritat pel que fa a la paraula esquàter, que considerem com una paraula neutra (en holandès, "kraker"), fins i tot si molt gent té avaluacions negatives dels esquàters. Així, la avaluació té que estar implicada en el significat convencional o en l'ús de l'expressió lexical i no estar basada en l'avaluació variable de les persones o grups designats.

escollit dos taules d'anàlisi per cada tipus d'informació. Els editorials no tenen una estructura fixa i, com hem argumentat abans, no tenen el mateix tipus d'informació ni de retòrica de presentació dels arguments.

Objectius

Objectiu principal: Comprovar una política informativa general dels diaris triats en relació amb el moviment okupa.

Volem evidenciar, quan sigui possible: allò que els diaris esmenten com a conflictes, com els enfoquen i com ens presenten als actors que hi participen; i quines recomanacions fa, si s'escau, per a la seva resolució. Provarem doncs d'identificar a grans trets l'espectre informatiu que delimita la imatge del moviment okupa als mitjans.

Objectiu secundari 1: Identificar, en els editorials i articles seleccionats, i per cada diari, les valoracions implícites i explícites de la importància del moviment okupa per a la societat.

Els diaris revelen a vegades creences sobre el que és l'okupació, que van més enllà de la presentació i l'argumentació del cas que tracten, i que reflecteixen la legitimitat que aquest moviment té al seus ulls. Buscarem de comprovar si la imatge que la premsa dóna del moviment està carregada de valoracions sobre el seu paper en la societat i les seves característiques. Aquest objectiu es diferencia del primer perquè és més específic, vol detallar els temes recurrents en la representació del moviment als mitjans.

Més concretament, hem defensat en el marc teòric una imatge del moviment okupa de la qual hi ha alguns tòpics que són sovint reiterats pels mitjans, i que intentarem trobar al llarg de l'anàlisi: l'etiqueta okupa es revela excloent per a d'altres classificacions (com anarquistes; independentistes i altres categories ideològiques); el moviment okupa és sovint presentat com a despolititzat; l'okupa és també qui dóna suport al moviment; el moviment okupa és un fenomen del jovent, el moviment okupa està associat a la violència o, en menor grau, a la delinqüència i falta de civisme; i es confonen iniciatives concretes d'okupació amb el moviment okupa.

Objectiu secundari 2: Atendre a la existència o no de descripcions pejoratives i/o culpabilitzadores respecte als okupes i a les seves intencions.

En aquesta hipòtesi volem evidenciar les acusacions que es publiquen des dels mitjans sobre els okupes o el moviment okupa i contrastar-les amb la investigació que hem realitzat. Intentarem així diferenciar les informacions que tenen fonament de les que es revelen informacions valoratives.

Objectiu secundari 3: Identificar i comparar com cada diari presenta les informacions sobre el moviment okupa a partir de l'estudi en profunditat de diversos casos.

Aquest objectiu té el propòsit d'estudiar el tractament informatiu dels casos donant especial atenció als elements contextuals que es presenten. En cada cas, volem esmentar: com s'identifica el conflicte; com es presenten els arguments que defensen les parts involucrades; i com es discuteixen els condicionaments que pateixen cada una de les parts. Així, prenent en compte les informacions fornides pel diari, provarem d'evidenciar les interpretacions possibles del contingut informatiu presentat i les limitacions que presenten a l'hora d'obtenir una bona representació del conflicte que cobreixen.

Objectiu secundari 4: Analitzar la estructura general dels articles analitzats en els diferents diaris.

La finalitat d'aquest objectiu és determinar l'existència d'algun tipus de coherència informativa en la prioritització de la informació a nivell de la cobertura diària del conflicte per part de cada diari. Sigui en la prioritització de les fonts informatives o en la presentació d'algunes informacions en detriment d'altres, buscarem discutir les limitacions que la cobertura efectuada presenta.

Objectiu secundari 5: Comparar l'ús que cada diari fa de la K del moviment, en el context informatiu que haurem esmentat al llarg de l'anàlisi.

Aquest objectiu vol construir, per mitjà de la comparació dels resultats de l'anàlisi, una reflexió sobre la importància del factor identitari que considerem que la K del moviment suposa. És a dir, aquesta grafia dóna, com a mínim, coherència i unitat als qui designa, així que estudiarem si el seu ús està d'alguna manera relacionat amb el posicionament general del diari. Des de la perspectiva essencialment lingüística des de la qual estudiem la representació dels okupes a la premsa, volem discutir la importància potencial del reconeixement d'aquesta grafia per part dels mitjans. Hi haurà hagut alguna coherència en l'ús de les terminologies okupa, okupació, okupat, okupant? Podem fer comparacions que resulten significatives entre el posicionament general que hem identificat en els editorials i les terminologies utilitzades pels periodistes en els articles? Més concretament, si el diari reconeix importància a alguna dimensió del moviment okupa, es referirà a ella per mitjà de la K? Resumint, volem doncs intentar contestar a aquestes preguntes, sense pretensions normatives, des dels materials analitzats.

Hipotesis

Hipòtesi 1: El posicionament de cada diari respecte a l'okupació és coherent i presenta diferències respecte als restants diaris.

Hipòtesi 2: La identitat mediàtica del moviment okupa als mitjans es construeix des de la seva relació amb les institucions.

Hipòtesi 3: Es deixen de banda aspectes contextuals externs a les accions retractades dels okupes que són fonamentals per tal d'entendre el conflicte presentat.

Hipòtesi 4: Els diaris presenten els okupes de manera culpabilitzadora i atribueixen intencions negatives a les seves accions.

Hipòtesi 5: Els diaris promocionen una identitat okupa cohesionada al voltant de diversos elements:

Hip 5.1: Ser okupa és considerat com a una identitat per si mateixa i exclou així els individus d'altres possibles categoritzacions.

Hip 5.2: El moviment okupa es descriu com a despolititzat.

Hip 5.3: Es confonen casos concrets d'okupació amb el moviment okupa.

Hip 5.4: L'okupa és tant qui okupa com qui dóna suport al moviment okupa.

Hip 5.5: L'okupa està associat a la violència, al vandalisme o a la manca de civisme en general.

Hip 5.6: L'okupa és presentat com a un jove i el moviment okupa com a un fenomen del jovent.

Hipòtesi 6: Els diaris utilitzen la K en els casos en que els esdeveniments presentats no entren en conflicte amb la imatge del moviment okupa assumida en el posicionament general del diari.

Mostra

La mostra consistirà en articles de premsa escrita regional que tractin diversos fets que han sigut notícia en els quals apareixen els okupes i el moviment okupa. S'han escollit com diaris per la mostra El Periódico, La Vanguardia, l'Avui i El Punt perquè són els diaris més llegits a Catalunya³⁵, sense considerar la premsa d'àmbit Estat. Els dos primers són llargament més llegits que els dos altres. Tot i així, el Avui i El Punt introdueix la dimensió nacionalista en el discurs sobre l'okupació, el que pot introduir matisos en les conclusions que treurem.

Per construir la mostra s'ha fet servir un mostreig combinat. Aquest s'ha fet per seleccionar els articles que s'analitzen des diferents casos en estudis. Primer, s'ha fet un mostreig per quotes, que és no-probabilístic³⁶. Així, el que volem és primer determinar els casos que ens interessin estudiar, per les seves característiques. Aleshores, hem conduït un estudi que busca entendre la importància potencial del moviment okupa per a la societat. Aquest moviment ha tingut un mal enfocament per part dels mitjans i, per això, entenem que, més enllà de dimensions negatives espectacularitzades pels periodistes, no s'han visibilitzat prou les dimensions positives del moviment que podrien fer canviar la opinió pública al seu respecte. Es tracta llavors de buscar esmentar, de forma justificada i fonamentada, aquests aspectes positius que mencionàvem.

La mostra consisteix en editorials i articles que van sorgir a la premsa en els finals de 2006, un moment en el que l'okupació va rebre més atenció mediàtica que en els altres anys³⁷. L'Assemblea d'Okupes de Barcelona identifica com a punt de partida d'aquesta atenció per part dels mitjans com seient la "manifestació en suport al Forat de la Vergonya amb una posterior onada criminalitzadora a la premsa oficial pel llançament d'uns cohets." (Assemblea d'Okupes de Barcelona: 2010).

La primera anàlisi, d'editorials sobre l'okupació, buscarà determinar el posicionament dels mitjans respecte a l'okupació. Per tant, sense buscar determinar el que és producte de les limitacions ideològiques i el que no ho és pas, intentarem delimitar la idea global que el diari té i projecta de l'okupació. Aquest posicionament vol, per sobre de tot, esmentar si cada diari reconeix les dimensions emancipadores del moviment i, en el cas que el faci, identificar quines reconeix i quines no. Estudiarem un editorial de cada diari en tres temes diferents: la violència, els desallotjaments i l'habitatge.

D'altre banda, l'anàlisi dels articles buscarà desmuntar les tècniques periodístiques que donen credibilitat a la versió del diari dels esdeveniments representats. Per a tal, hem identificat el tractament que sol rebre el moviment, informació que hem pres en compte a l'hora d'escollir els articles. Ens interessa escollir casos que hagin tingut algun impacte i visibilitat als mitjans. Així, hem identificat que les dimensions més sovint mencionades del moviment als mitjans és la violència i la seva relació amb el sistema judicial (més exactament els desallotjaments). Pel que fa a la mostra d'articles de premsa, haurem escollit un cas de cada un. Per als articles, la justificació de cada cas es farà directament en l'apartat mateix del cas tractat. Per realitzar les anàlisis farem servir les fitxes presentades en l'Annex 6

³⁵ Al setembre 2009, El Periódico comptava 707.000 lectors; La Vanguardia 647.000 lectors; el Avui 118.000 lectors; El Punt 143.000 lectors en (Huertas Bailén: 2009; MME: 2009).

http://www.portalcomunicacion.com/informe/pdf/inform09_18.pdf

<http://www.premsaomarcaldigital.cat/ACPCDocs/economica.pdf>

³⁶ "No és tan important la representativitat estadística. Els criteris que es destaquen són la conveniència o l'exemplaritat de les unitats en detriment dels criteris matemàtics. (...) [Llavors,] les mostres no probabilístiques han de ser especialment sensibles a la variància o diversitat de l'univers objecte d'estudi per afavorir resultats veritablement sensibles als problemes de recerca plantejats." (Soriano: 2007: 72)

³⁷ Veure Annex 1

Hem d'aclarir que, com no considerem els okupes com a responsables dels disturbis al MACBA, aquesta hipòtesi és sobretot funcional. És a dir, com volem estudiar com els mitjans atribueixen responsabilitat als okupes pels esdeveniments que van resultar de la manifestació pel Forat, hem d'enfocar la nostra atenció en els moments en que es diu d'okupes al qui va estar a la manifestació, per tal de veure com es designen les seves accions. En el cas de La Makabra la designació d'okupes es torna simplement sensible, en el sentit que aquesta es pugui prioritzar a d'altres que puguin ser més adequades en determinades situacions, com per exemple la etiqueta d'artistes. Així, en el cas del Forat els periodistes van tindre que treballar de manera deductiva, a partir de les declaracions institucionals. I, en el cas de La Makabra, els periodistes van treballar d'una forma més inductiva, al poder verificar per ells mateixos el cas de que es tractava de cobrir.

El posicionament dels diaris respecte a l'okupació

Justificació

Aquest primer anàlisi vol determinar la idea global que cada diari de la mostra té respecte a l'okupació en general. És a dir, tot i que agafem editorials dels casos que tractarem tot seguit, l'objectiu és d'intentar trobar una coherència en l'argumentació de les diferents vessants que pugui presentar el posicionament dels diaris en el tractament d'aquesta qüestió.

Els editorials sorgeixen en els moments de gran visibilitat de l'okupació en el període d'anàlisi, que comença amb els disturbis al MACBA a l'octubre fins al debat polític sobre l'okupació en finals de gener del 2007. Hem escollit els editorials que presentaven més informació rellevant per al tema que volem analitzar: la violència; l'okupació/desallotjament; i l'habitatge. Els dos primers els hem identificat com a recurrents en el marc teòric pel que fa al tractament del moviment okupa a la premsa. Així, sense buscar la representativitat de la mostra, buscarem determinar com el diari es situa respecte als esdeveniments sobre els quals opina. D'altra banda, hem escollit el tema de l'habitatge perquè, com hem defensat en el marc teòric, és la reivindicació que més sovint és associada al moviment okupa. Tot i així, com El Punt no va presentar prou material d'anàlisi per a aquest tema, hem intentat escollir un editorial que representi la importància del moviment per al diari. Hem així seleccionat un editorial sobre la cultura alternativa i la seva relació amb el moviment okupa, un tema que sorgeix en aquest diari per l'ocasió del primer desallotjament de La Makabra.

Intentarem utilitzar els resultats obtinguts després de l'anàlisi dels articles dels dos casos. Buscarem evidències de que l'ús de la K es faci de forma coherent amb el posicionament del diari respecte a l'okupació. És a dir, no tractarem de determinar èticament si l'ús o no d'aquesta grafia és correcte, ni tampoc d'especular sobre l'efecte que produeix en els lectors, sinó que més aviat volem estudiar si existeix alguna coherència entre els dos nivells d'anàlisi per a cada diari.

Mostra

Diari	Número Total d'Editorials de la Mostra
El Periòdico	4
La Vanguardia	5
Avui	3
El Punt	4

CRONOLOGIA DELS EDITORIALS SOBRE L'OKUPACIÓ				
	EL PERIÓDICO	LA VANGUARDIA	AVUI	EL PUNT
2006				
05.10.2006 Disturbis MACBA				
		07.10.06 La violència urbana		
	08.10.06 Fre als okupes violents de BCN			
10.10.2006		11.10.06 Una		11.10.06 Una

Suspensió cimera habitatge		pésima noticia		suspensió inexplicable
				12.10.06 Cap explicació convincent per a la suspensió de la cimera
			15.10.06 Barcelona, una ciutat violenta?	
20.11.2006 Desallotjament Makabra				22.11.06 Cultura alternativa i moviment «okupa»
02.12.06 Re-okupació de la Makabra a Can Ricard				
04.12.06 Anul·lació cimera habitatge			04.12.06 "Okupació" de Can Ricard	
				05.12.06 Esquàters a Can Ricart
	06.12.06 Can Ricart, 'okupat'		06.12.06 A què respon la solidaritat amb els okupes?	
		08.12.06 Okupas y confusión		
13.12.2006 Desallotjament Can Ricard				
	14.12.06 Desallotjar Can Ricart			
15.12.06 Interrupció de la del pla estratègic de la cultura pels okupes				
2007				
23.01.2007 Mayol presta declaracions				
		24.01.07 Antisistema a tiempo parcial		
		26.01.07 Propiedad y alquiler		
29.01.2007 Hereu presta declaracions	31.01.07 Barcelona ja no és xauxa			

Conclusions

La hipòtesi 1 es confirma plenament, ja que cada diari aborda els casos que comenta des de

perspectives diferents i l'estudi d'editorials sobre l'okupació en casos molt diferents no revelen contradiccions en el posicionament de cada diari.

El Punt

Respecte a la suspensió de la cimera, El Punt identifica un responsable en concret, Joan Rangel – delegat del govern – que hauria promocionat la recomanació de la Policia Nacional a l'Habitatge. En general, el diari reconeix interessos electoralistes d'aplaçar la cimera des de Madrid, treien la responsabilitat als polítics regionals, a la policia regional i als okupes i antisistema, que considera com 200 brètols identificats per la policia. Així, no hi ha hagut per part dels polítics cap explicació convincent.

Pel que fa al desallotjament de La Makabra, el diari comença per subratllar encara que existeixi polèmica entre la jutgessa i els Mossos el que és clar és que el desallotjament es va fer en tota legalitat, començant així l'editorial amb la legitimització de la legislació vigent. Tot seguit, el diari caracteritza La Makabra com un centre alternatiu de creació artística plenament consolidat i reconeix la necessitat d'espais on realitzar la tasca que s'hi duia a terme. Tanmateix, el diari no veu importància en l'okupació mateixa, ja que només és important la tasca que es feia a La Makabra, i insisteix que ha de ser l'Ajuntament que promogui aquests espais, tot i que negociant amb els okupes. Aquesta posició és reiterada en l'editorial sobre l'okupació de Can Ricart, però s'emfatitza aquí la importància de no trencar el principi d'acord amb veïns i entitats respecte a la importància d'aquests locals de cultura – el que l'okupació de Can Ricart amenaça.

Respecte a l'habitatge, El Punt només considera que la ineficàcia de les administracions en fer efectiu l'accés a l'habitatge és un problema que és una de les causes que alimenten l'ocupació il·legal d'immobles buits.

Respecte a la hipòtesi 1 esmentem que, en els editorials analitzats, El Punt rebutja la vinculació dels disturbis del MACBA als okupes i li treu importància al vincular-ho clarament amb motius electoralistes promoguts des de Madrid. La importància de l'okupació està en les tasques i reivindicacions dels okupes i no en l'okupació mateixa. Es relaciona el moviment okupa amb la cultura alternativa i no amb les reivindicacions per l'habitatge. El diari accepta la legislació vigent però sense demanar més repressió, més aviat promocionant el diàleg i la negociació, aplaudint el comportament pacífic dels okupes.

Avui

Pel que fa a l'episodi de violència, l'Avui es distingeix dels altres dos diaris per no culpabilitzar de manera unívoca als okupes. A diferència dels altres diaris, l'Avui presenta com responsables últims alguns mitjans i partits de Madrid. Comença per argumentar que Barcelona és una ciutat sense cap anomalia visible, però hi ha una sensació de violència en torn seu. Els que el diari identifica com responsables per aquesta sensació de violència són una minoria d'anarquistes, okupes i independentistes. Aleshores, el diari argumenta que s'ha estat massa tolerant amb aquests moviments, el que els ha fet créixer, fins que s'han expressat amb violència. Basats en pressuposicions sobre l'opinió pública, que consideraria aquests moviment com a violents, s'afirma tot seguit que el es demana avui és més repressió policial. Doncs fins aquí el diari identifica un problema de la ciutat i en identifica les causes, al mateix temps que proposa una solució concreta. Però, l'Avui conclou que els reals responsables de la suspensió de la cimera són mitjans i partits polítics de Madrid, que han tingut interessos en exagerar la gravetat de la situació, i que el diari ja va acusar anteriorment. Reconeix una cohesió de grup dels okupes en l'episodi de violència del Octubre, barrejant-lo amb l'anarquisme (ideologia) i l'independentisme.

Respecte a Can Ricard, el diari identifica els okupants com seient bàsicament artistes de circ que demanen un lloc on assajar. Explica que l'Ajuntament havia destinat meitat de la propietat per fer equipaments socials, però que els veïns volen que se'n facin en tota la superfície. Per tant, reconeix que els okupes tenen algun suport veïnal. Encara més, el jutge va denegar un desallotjament d'urgència, el que obre un front simbòlic d'enfrontaments entre okupes i Ajuntament. L'Avui conclou que, si els okupes són sincers en les seves reivindicacions (de només voler un lloc d'assaig), l'Ajuntament podria intentar negociar.

L'editorial sobre l'habitatge de l'Avui, que sorgeix dos dies després de l'anterior, debat els factors econòmics que han afectat aquest sector. D'una manera general, no es reconeix el rol negatiu del mercat d'una forma explícita, però la descripció teòrica dels fets que evidencia l'autor no té cabuda en aquest apartat (*remetre a l'editorial del 06.12.06*). La conclusió que surt de l'anàlisi del diari és que l'administració ha d'intervenir. Es presenta la gravetat del problema com la raó de la solidaritat amb els okupes, el que pressuposa que els okupes estan fent quelcom per resoldre-ho. Però, l'Avui no aprofundeix en aquesta qüestió i deixa la relació okupa-habitatge en contingut implícit. Prossegueix, llavors, deient que els veïns del Can Ricard són solidaris amb els okupes perquè estan en lluita contra el pla 22@. A més, l'Ajuntament preveu equipaments socials i obres de millora al recinte, el que el diari presenta de forma positiva. Finalment, conclou amb que els veïns que més en aprofitaran són els que més s'en queixen i que, per tant, no fan prova de raó.

Respecte a la hipòtesi 1, segons els editorials analitzats, l'Avui veu l'okupació com un problema regional que s'ha de resoldre amb més repressió cap als violents. Respecte a les reivindicacions dels no-violents, defensa que les institucions haurien d'adoptar una actitud receptiva, sense per això posar el sistema jurídic en dubte.

El Periódico

Respecte als successos del MACBA, el diari apunta com a responsables una minoria violenta dins del moviment okupa. Aquesta minoria, els "okupes radicals" sorgeixen directament al titular i són protagonistes de les accions retractades. Els no-violents són una majoria, però s'han de posicionar respecte a la violència. La legitimització de més repressió policial passa per l'argument de que la violència afecta a una gran majoria de la població i que no és acceptable en una ciutat tolerant com Barcelona. A més a més, es presenta de forma positiva als Mossos, defensant la seva eficiència en contra dels violents. Aquesta informació es basa en la investigació periodística feta pel diari, per un article del mateix dia que cita extensivament les fonts policials consultades³⁸. El Periódico parla de moviment okupa en aquest episodi de violència, terme que reconeix una cohesió quelcom més gran que altres terminologies. Encara més el diari els reconeix una reivindicació de canvi en el model de la ciutat que han dut a terme allunyats de la violència.

L'editorial sobre l'okupació de Can Ricard ens diu que els col·lectius involucrats ho han fet com a reivindicació d'espais per a les seves activitats artístiques. Es presenta l'okupació com amenaçant respecte al sistema polític, presentant-la com causa de la divisió en l'equip del govern. A més a més, s'enfoca el judici sobre l'okupació des de l'existència del dret a la propietat, dret que fa d'aquesta pràctica un acte il·legal. El diari conclou que, tot i que el propietari de Can Ricard pugui obtenir-ne beneficis immorals, ell segueix estant en la legalitat. Així, el diari termina justificant que les institucions han de basar-se en criteris legals i no morals, i que seria lamentable que hi hagués violència durant el desallotjament.

El tercer editorial es fa just després del desallotjament de Can Ricard. No es vincula

³⁸ El Periódico (08/10/2006), pàgs 40 i 41.

l'acció a un suport intencional als veïns, però sí que es menciona el suport de part del veïnatge. Tot i això, la presentació del suport veïnal es presenta involucrada en un seguit d'arguments que valoritzen la decisió judicial i són deslegitimitzadors dels okupes. A més a més, el diari defensa que l'okupació de Can Ricard no es pot comparar amb una okupació per necessitat de sostre. La única defensa que quedaria als okupes és invocar el dret a l'habitatge de la Constitució, però considera portar la lògica al límit.

Respecte a la hipòtesi 1, segons els editorials analitzats, El Periódico considera el sistema jurídic com adequat, apel·la a més repressió respecte als violents. No considera l'opció de diàleg de les institucions polítiques amb els okupes.

La Vanguardia

En l'episodi de violència analitzat, que diu respecte a l'aplaçament de la cimera, s'associa la responsabilitat dels disturbis als okupes, etiquetant-los de delinqüents. Concretament, La Vanguardia atribueix la responsabilitat dels incidents al MACBA a "grupos violentos y colectivos okupas y antisistema". En aquest cas s'argumenta una identitat cohesionada en torn a l'acusació de que estan organitzats per tal de dur a terme actes vandàlics. Pel que fa al moviment okupa, la conclusió que en treiem és que el diari ho deslegitimitza associant-li, sense matisos, una dimensió intencional de violència i vandalisme. Basa la seva credibilitat en les decisions institucionals d'ajornar la cimera. És amb aquest motiu, d'intencions violentes, que el diari justifica que el sistema polític s'ha d'espavilar per tal d'erradicar els okupes.

En l'editorial sobre l'okupació de Can Ricard el diari ens diu que els okupes han revestit les seves accions amb una pretesa voluntat de promoció artística, però en realitat l'okupació serveix per satisfer els seus desitjos egoistes. Així, es defensa que els okupes no tenen res a veure amb el problema de l'habitatge. La conclusió que en treiem és que el diari deslegitimitza els okupes, acusant-los de perpetuar un acte egoista. De fet, aquest segon article està ple de descripcions reductores de la identitat del moviment okupa (etiquetant-lo de tribu urbana; subcultura urbana; amb pretensions artístiques). Respecte a l'habitatge, el diari fa una estratègia de presentació positiva explícita, esmentant la importància que va donar el tema de l'habitatge. Tot seguit, justifica d'aquesta manera que l'okupació sigui penalitzada i, menys directament, que s'hauria d'aturar el debat en torn a la despenalització d'aquesta pràctica.

L'últim editorial posa de manifest l'agenda política del diari respecte al sector de l'habitatge. Segons La Vanguardia, la causa del problema de l'habitatge és la inseguretat jurídica en torn a aquest sector. Es defensa que els propietaris tenen por de llogar i, per resoldre-ho, s'ha d'incrementar la seguretat jurídica i agilitzar els desnonaments per impagament i okupació. Així, els okupes sorgeixen com uns dels principals responsables de la crisi de l'habitatge. D'altra banda, s'argumenta la retirada de la proposta de gravacions fiscals de pisos buits i es proposa fornir incentius fiscals als propietaris.

Respecte a la hipòtesi 1, segons els editorials analitzats, La Vanguardia defensa que s'ha d'aturar l'okupació i l'usurpació d'immobles sense dialogar; mitjançant més repressió policial i lleis més dures.

Estudi de cas: El procés participatiu al Forat de la Vergonya

Descripció del context

L'objecte d'estudi són les notícies referents als incidents que es van seguir a una manifestació en favor de la l'auto-gestió veïnal al Pou de la Figuera. Aquest és un referent en l'associacionisme veïnal, ja que, de manera espontània, es va auto-organitzar la gestió d'un solar abandonat. Aquest solar, resultat dels habitatges enderrocats, es va anomenar el Forat de la Vergonya³⁹. Deu el seu nom, d'una banda, pel seu abandonament, i d'una altre, pel menyspreu del veïnatge en la promoció de les polítiques urbanístiques que el van afectar (VVAA: 2002: 23).

"El Plan ha sido alabado en diversos foros internacionales de Ciudades Sostenibles, ganando incluso el Concurso de Buenas Prácticas patrocinado por Dubai en 1996 por la capacidad de hacer compatible la residencia con la actividad económica terciaria (comercio, hostelería, turismo, servicios, ocio) y potenciar su rango de centralidad mediante la instalación o potenciación de una oferta cultural importante. Sin embargo, para llegar a este modelo 'ideal' son varias las cosas que hay que transformar, algo que el Plan contempla: "La revitalización económica (...) dignificando la zona mediante la expulsión de actividades no deseadas y conformando un entorno atractivo para la localización de nuevas actividades". Cambios de actividad económica y también cambios en la composición social de los barrios afectados, algo que no gusta tal como está: "Los indicadores socioeconómicos presentan elevados índices de paro, lo que unido a la pérdida de actividad económica marcaba una espiral de marginalización en el distrito". Se pone en duda la capacidad de realojo de las familias afectadas por la 'rehabilitación' y se estimula la construcción de nuevas viviendas. Los actuales vecinos son los que el informa denomina "Puntos débiles", que se caracterizan por una "estructura comercial envejecida e inadecuada a las prácticas modernas" y la "degradación social que ha creado una mala imagen del distrito". En Diagonal, nº34 del 6 al 19 de Julio 2006, página 12.

Així, el Pla es va promocionar activament des de les administracions, assolint un reconeixement incontestable i tornant-se un referent pel que fa a la seva formulació. Tanmateix la seva posada en pràctica va allargar-se durant anys, i el veïnatge es va trobar dividit entre els que ja havien hagut de marxar amb compensacions irrisòries i els que veïen el que els esperava. A més a més d'anys d'enderroc d'habitatges, l'abandonament municipal feia que el solar es trobés ple de brutícia i era font de diversos problemes socials (drogues, delinqüència, etc.). L'auto-organització veïnal del solar va començar al 2000⁴⁰. D'una banda, hi havia la motivació de resoldre els problemes que els veïns patien al solar⁴¹. D'una altre, d'estar units davant la precarietat que els veïns afectats per les expropiacions patien. Així sorgeix el Col·lectiu del Forat de la Vergonya, una organització

³⁹ "El programa PERI, ya mencionado, significó la destrucción de edificios antiguos que dejaron un sitio descampado de 400 metros cuadrados. Este recibió por parte de los vecinos el nombre de forat de la vergonya (agujero de la vergüenza)." (VV AA: 2002)

⁴⁰ Alguns indicis semblen indicar que ja va començar al 1999. Tot i així, no s'han trobat documents que ho comprobin, així que queda a títol de curiositat. En tot cas, s'han trobat varis documents (convocatòries, triptics i altres documents del tipus) que comproven l'existència de col·lectius involucrats en l'auto-gestió del solar a partir del 2000:

http://www.redactiva.org/old/modeliz/15/forat_main.html

http://www.emi-cfd.com/echanges-partenariats2/IMG/pdf/05_1_12.14.Cronologia.A32.pdf

⁴¹ "L'associació de veïns del Casc Antic, que acusa l'Ajuntament de la "desertització" que viu el centre històric, va criticar l'alcalde Joan Clos "d'emmagatzemar" la gent, de provocar l'augment de la delinqüència i de no assumir la "responsabilitat" de la situació. (...) El desallotjament de molts pisos ha deixat en un estat deplorable una gran part dels edificis que encara no han estat tirats a terra, la qual cosa ha provocat l'amuntegament de runes i de brutícia, i la presència de rates. Els veïns es queixen de la inexistència d'equips de neteja municipal, tot i que asseguren que quan es tracta de tapar les pintades de protesta o les pancartes "actuen ràpid". En l'Avui del 21 de Març de 2001, pàgina 29

veïnal auto- gestionada.

Si bé originalment el poder polític va definir un projecte de zona verda, que va fins i tot rebre finançament Europeu, va finalment decidir canviar-ho per un aparcament subterrani (A Barcelona la participació canta!: 2008: 20). L'empresa que s'havia d'encarregar de la construcció va ser l'empresa semi-pública FOCIVESA.

"FOCIVESA és una societat mixta amb capital públic i privat per a la gestió urbanística i d'obres, la millora de l'habitatge i la promoció i dinamització comercial de l'àmbit del districte de Ciutat Vella de Barcelona. El capital pertany en un 51% a l'Ajuntament de Barcelona i en un 9% a la Diputació de Barcelona; l'altre 40% està en mans de diverses entitats financeres i empreses de serveis." (Generalitat de Catalunya: 2004)

Aquest fragment de la llei de barris del 2004 amaga la composició de la part privada de la empresa, comparticipada per La Caixa (12,5%), BBVA (10%), Caixa de Catalunya (a través d'Intercartera, 7%), SABA Aparcamientos (3%) i Iniciativa per la Recuperació de Ciutat Vella (3%) (La Directa nº21: 11 d'Octubre 2006: 3). Així, aquesta empresa presidida pel llavors primer tinent d'alcalde Xavier Casas evidencia un clar conflicte d'interessos amb els veïns.

Al Novembre del 2002, a la primera hora del dia 18, un gran nombre de policies (entre 30 i 50 segons quins diaris⁴²) es posiciona al voltant del solar per impedir el pas de qualsevol persona que pogués pertorbar als treballadors municipals. Aquests últims venien al solar per treure les plantes, arbres i l'hort anteriorment plantats pels veïns. El projecte darrere d'aquesta actuació és la construcció de l'aparcament subterrani. La destrucció de les millores veïnals al solar va provocar la indignació dels veïns, que no havien estat avisats. L'episodi va acabar amb una dura càrrega policial en contra dels veïns i un membre del Col·lectiu del Forat de la Vergonya detingut (Asens: 2004: 333). Els mitjans van retractar l'enfrontament com incomprensible argumentant que l'Ajuntament estava defensant la millora del solar i que pretén només fer cerques arqueològiques. Durant la nit del mateix dia, es construeix un mur en torn al solar, sota el pretext de protegir les obres. Tot plegat, es va generar un descontent veïnal enorme i, el dia 29 de Novembre, una manifestació va portar 400 persones (en dades de la premsa) al solar. Aquestes van destruir el "mur de la vergonya", fet que va sorgir a la premsa com un nou acte violent d'aquella zona problemàtica⁴³. El mur es va tornar a construir tot seguit i això, en canvi, no va tenir cap ressò mediàtic.

El segon gran moment de visibilitat mediàtica no sorgeix fins l'Octubre de 2006. Entre el 2002 i el 2006, els veïns ja havien aconseguit, amb el suport d'altres associacions que els van ajudar, la retirada del projecte de l'aparcament en favor d'una zona verda (és al 2004 que l'Ajuntament ho reconeix, però no per això s'haurà desinflat la participació ciutadana al Forat)⁴⁴.

⁴² Veure Avui, El Periódico o La Vanguardia del dia 19 de Novembre 2002

⁴³ "El 18 de noviembre de 2002 se produjo la primera carga policial en el Forat para construir el aparcamiento subterráneo. El 29 de noviembre la "Plataforma vecinal contra la Especulación" convocó una manifestación de apoyo que acabó con el derribo del muro que rodeaba el primer parque." (A Barcelona la participació canta!: 2008: 20)

⁴⁴ "El regidor del districte de Ciutat Vella, Carles Martí, ja havia anunciat que abandonaria la idea de construir un pàrquing als terrenys de l'entorn del Pou de la Figuera batejat pels veïns com el forat de la vergona.. Aquest espai acollirà una ludoteca i pistes esportives, i haurà de convertir-se en un dels principals punts de trobada de veïns del nucli antic de Barcelona en els pròxims anys.", En El Punt, 12 de Febrer de 2004, pàgina 7

"Durante los seis años de autogestión (2000/2006), los vecinos dignificaron este espacio público desarrollando un importante trabajo comunitario, se realizaron numerosas charlas, jornadas, asambleas, fiestas populares... con la intención de acercar a la población del barrio y crear así un espacio de reflexión colectiva." (A Barcelona la participació canta!: 2008: 20)

Durant aquests anys el solar va ser auto-gestionat pel veïnatge, que hi va promoure activitats, actes populars i altres iniciatives diverses que van buscar fer reviure el teixit social. Aquest ha estat l'èxit més gran d'aquests anys, ja que les ciutats modernes tendeixen a crear un context que limita que els veïns es trobin i es posin en contacte de forma natural i productiva. S'ha creat un lloc de trobada pels nens del barri on poden jugar amb tota seguretat, un lloc per les persones majors per passar al carrer la tarda en companyia, una oportunitat pels joves de tenir espais on desenvolupar les activitats i iniciatives que necessiten per créixer i convida en societat.

El Pla d'Actuació del Districte (PAD) considerava la participació veïnal per mitjà de Comissions de Seguiment en les quals va participar l'Espai d'Entesa⁴⁵. Des de les institucions públiques s'havia promogut un procés participatiu molt insuficient, en el sentit que no permetia una inclusió real de les propostes veïnals (existents) al projecte. Tot i així, no totes les entitats estaven d'acord com, per exemple, la plataforma Pla Integral del Casc Antic. Però, segons la presidenta de l'Associació de Veïns del Casc Antic aquests veïns de la plataforma "han aparegut de cop quan mai s'havien mogut pel Forat" (La Directa: nº21, 11 d'Octubre 2006: 3).

El dia 2 d'Octubre, en obres no previstes en el pla anunciat, entren dues excavadores al Forat, acompanyades pels antiavalots de la Guàrdia Urbana, i comencen a foradar la pista de bàsquet, auto-construïda pel veïnatge. La indignació veïnal va enfrontar-se una vegada més a un desplegament important dels cossos de seguretat. Els policies es van desplegar per tot el Forat i no van tornar a sortir en els següents dies. Per tal de reivindicar la sortida de les forces policials al Forat, l'inici d'obres no previstes en el pla, la falta de un pla que inclogui les millors fetes pel veïnat i la falta d'indicacions sobre com es gestionarà l'espai, es va convocar una manifestació el dia 5 d'Octubre⁴⁶.

Aquesta manifestació va tenir com destí la seu del Districte però no hi va poder arribar per causa d'una important presència policial que va obligar a canviar varies vegades el recorregut. És al MACBA on la manifestació va ser desconvocada. En aquell moment, alguns manifestants van llançar pintura a la façana del MACBA, en un gest simbòlic de descontentament. Després d'aquesta acció la policia va carregar sobre els manifestants, fent-los dispersar. Una persona va fer servir un tub de plàstic per intentar donar direcció a uns coets de fira, possiblement cap a la policia tot i que sense tenir èxit.

⁴⁵ L'Espai d'Entesa estava compostat pel: Col·lectiu del Forat de la Vergonya; AVV Casc Antic; Veïns en defensa de la Barcelona Vella; RAI (recursos de animació intercultural); Asoc. de comerciantes c/ Carders y St Pere Més Baix; Forum veïnal de la Ribera; i Arquitectes sense fronteres (A Barcelona la participació canta!: 2008: 21)

⁴⁶ "És precisament el començament d'aquestes últimes obres el que va encendre la flama al Forat la setmana passada quan les excavadores, escortades pels antiavalots de la Guàrdia Urbana, van entrar al solar abandonat durant anys. Per això ja fa temps que Maria Mas, presidenta de l'Associació de Veïns del Casc Antic, negocia amb el consistori el projecte del Pou de la Figuera. L'anunci que Focivesa pensa convocar aviat el concurs per adjudicar el projecte l'agafa per sorpresa: "Nosaltres no hem vist cap projecte definitiu. I ens espanta que la manifestació del dia 5 ens pugui perjudicar". De moment, tenen una nova trobada amb responsables municipals el 2 de novembre. I és que les entitats proganistes de l'espai autogestionat tenen molt clar que no pensen renunciar a aspectes com que es conservi en la mesura del que sigui possible tot el que en aquest temps han construït els veïns" en La Directa, 11 d'Octubre 2006, nº21, pàgina 3

D'aquests esdeveniment de caire vandàlic va començar un període d'atenció mediàtica sobre el "violents" de Barcelona que va tenir bastant ressò. Tot i que no de manera unívoca, hi va haver una tendència per associar aquests disturbis amb els okupes.

Tot i això, la responsabilitat (i fins i tot la participació) dels okupes del Forat en aquests esdeveniments vandàlics és poc probable. Primer, perquè van publicar un manifest negant la seva participació en els actes vandàlics⁴⁷. Segon, perquè els okupes del Forat no van ser radicals, tal com presentats als mitjans. Són aquests mateixos que van acollir l'Oficina d'Okupació⁴⁸, la qual cosa pretén promocionar l'okupació al màxim d'àmbits de la societat civil. Aquesta no és una pràctica insurreccionalista, sinó que més aviat una que vol normalitzar l'okupació per fer-ne una pràctica accessible a tothom – el que passa per reduir el conflicte que d'ella pot resultar. Tercer, perquè la FAVB va declarar no conèixer als violents de la manifestació⁴⁹. El medi activista en el qual es va desenvolupar el Forat és de dimensions reduïdes, pel que és possible que la FAVB va conèixer als qui portaven el CSO en algun acte reivindicatiu o simplement en la convivència al solar. Finalment, perquè des del 2001 els okupants del CSO Metges es van endinsar de forma participativa en l'auto-gestió del forat, col·laborant activament amb el veïnat (Minassian: 2009: 459; Miro i Acedo: 2008: 89). Cinc anys de participació en la vida del solar hauran sigut un intercanvi de coneixements amb el veïnatge que fa contradictori la utilització de violència com a mitjà de lluita. Aquests factors que esmentem com a arguments en favor del CSO Metges són més aviat indicatius que definitius. És a dir, no pretenem presentar aquí fets irrevocables que treuen tota responsabilitat als okupants, sinó que volem esmentar la dimensió humana d'aquest centre social, el que considerem important mantenir present a l'hora d'analitzar els articles que parlen d'ells i d'elles als mitjans.

Justificació de la Mostra

Diari	Número Total d'Articles de la Mostra
El Periódico	14
La Vanguardia	10
Avui	7
El Punt	3

CRONOLOGIA DISTURBIS MACBA				
	EL PERIÓDICO	LA VANGUARDIA	AVUI	EL PUNT
2006				
05.10.2006 Disturbis MACBA	Una protesta pel Forat de la Vergonya acaba amb destrosses	Batalla campal en el Raval por el 'Forat'	Una protesta okupa acaba amb aldarulls	Una manifestació per les obres al Forat de la Vergonya desencadena una batalla campal a Ciutat Vella
07.10.2006 l'Ajuntament culpa moviment	L'ajuntament imputa a okupes radicals els disturbis pel Forat	(portada) Guerrilla urbana en Barcelona (interior pàgina 1) Profesionales del	L'Ajuntament culpa els okupes dels incidents del Raval	Clam veïnal contra els violents que es manifesten pel «forat de la vergonya»

⁴⁷ Veure Info-Usurpa 447

⁴⁸ Es pot trobar referència a aquesta Oficina en varies publicacions, però a títol d'exemple vegi's: Usurpa 397 (2005) o també Contra-Infos 397

⁴⁹ Veure El Punt 7 Octubre 2006

okupa		disturbio		
		(interior pàgina 2) Protesta sin respeto		
08.10.2006	(pàgina 1) La policia detecta uns 250 violents ocults darrere el moviment okupa	(part 1) La policia vigila a los antisistema en toda el área metropolitana	El PP vol "desocupar Barcelona d'okupes"	
	(pàgina 2) Els esquàters del Forat es desmarquen dels disturbis	(part 2) Turistas en el Forat de la Vergonya		
09.10.2006	Els Mossos estrenen les noves comisseries de Sant Andreu i Horta			
	BCN confia que el desplegament metropolità aturarà la violència			
10.10.2006	La policia demana que BCN ajorni la cimera europea sobre la vivenda		Tura i Hereu mantenen que els atacs okupes són fets "puntuals" a Barcelona	
	Hereu augura «eficàcia policial» i el rebuig social als violents			
11.10.2006 Suspensió de la cimera	El Govern cancel.la la cimera de la UE contra l'opinió d'Hereu	Barcelona pierde		Cinc episodis greus d'aldarulls al carrer en els últims nou mesos
	Els Mossos només van plantejar portar la cita europea al Forum	Los Mossos se plantearon aplazar el Barça-Sevilla		
	Els organitzadors mantenen la protesta pel preu dels pisos	Los líderes municipales coinciden en criticar la medida del Gobierno		
12.10.2006	La cancel.lació va passar en un dia del consens al cisma polític		Els 200 i escaig	
			La societat civil titlla d'escàndol la suspensió	
13.10.2006	Hereu reclama a Tura una ofensiva per poder «eradicar» el vandalisme	Barcelona tiene miedo		
15.10.2006	Tura reconoce haber variado la estrategia contra el vandalismo		S'estreny el cercle sobre els violents	

La mostra consisteix, doncs, en els articles presentats més amunt. Però, de tots els articles mencionats, només alguns fan referència als okupes. El cas del Forat és interessant per estudiar l'okupació, tot i que, a la base, els fets que van iniciar l'afany mediàtic i polític va ser una manifestació veïnal. És al llarg dels dies, i a mesura que el

treball periodístic s'enfoca des de perspectives diferents, que la cobertura va responsabilitzant en major o menor mesura els okupes.

Així, les caselles en color gris representen els articles en els que es fa referència als okupes, sigui en relació amb els fets o no. Les caselles en color gris fosc representen que els okupes són mencionats com tenint una relació amb les protestes, independentment de que siguin presentats com responsables o no. Tractarem tot seguit de veure fins a quin punt se'ls fa els protagonistes de l'acció, ja que aquesta classificació és només indicativa dels trets generals de l'episodi mediàtic.

A més a més, aprofitem la mostra per anar presentant, a la banda esquerra de la taula, els successos rellevants per entendre les notícies o, més bé, els successos i actors de que es parlen a les notícies escollides. És rellevant aquest llistat perquè la responsabilització dels okupes depèn en part de les declaracions d'altres actors i també perquè hi ha successos paral·lels que motiven ls sols la producció de notícies.

Resultats

Estructura temàtica general

DIA 6

- 1º – Manifestació pel Forat amb aldarulls
- 2º – MACBA vandalitzat amb pintura
- 3º – Càrrega policial com acte defensiu
- 4º – Persecució amb més actes de vandalisme

Els següents tòpics estan presents en tots els articles, però no ordenats de la mateixa manera: la manifestació va ser vandàlica/violenta des del seu inici; els veïns s'oposen al projecte; ja hi van haver incidents al Forat de la Vergonya; la manifestació sorgeix en la continuació de la instal·lació d'un equipament de recull d'escombraries al Forat. El Punt menciona els veïns que s'oposen a les obres; a la sessió de plenària de districte en la qual es discutia les obres al Forat; i no els altres tòpics

Tots els diaris excepte El Punt mencionen els okupes, culpabilitzant-los més o menys pels incidents (sobretot l'Avui, que diu en el seu titular que va ser una “protesta okupa”).

DIA 7

En aquest segon lot de notícies s'ha referit a les mateixes fonts per informar, però els diferents diaris les presenten en ordres dispars. Coincideixen en citar primer l'Ajuntament, que va fer varies declaracions vinculant els aldarulls amb okupes. De fet, tot els diaris menys El Punt fan part de les acusacions de l'Ajuntament, que és l'única entitat que acusa directament els okupes i que dóna material per a la notícia del dia – com es pot veure pels titulars.

L'Avui precedeix les declaracions de l'Ajuntament (d'en Martí – el regidor) de les reaccions dels representants polítics, dels Mossos d'Esquadra i de les associacions en favor i contra, respectivament. A sota de la imatge del MACBA pintat hi ha un requadre que llista els “últims aldarulls urbans”, en general vinculats als okupes.

El Periódico dedica dos paràgrafs a l'opinió de l'Ajuntament, cita dades visiblement policials, torna a citar llargament l'Ajuntament i termina mencionant les associacions de

veïns a favor del projecte, seguit de les que estan en contra.

La Vanguardia hi dedica tres pàgines: del les quals la portada del diari i la portada del suplement Vivir. En portada sorgeixen 4 fotos que revelen una gran dimensió violenta del manifestants, i se'ls associa explícitament amb els okupes. Respecte a la notícia que comença en la primera pàgina, cita primer l'Ajuntament; menciona la indignació dels representants dels partits, les associacions i entitats que suporten l'Ajuntament i torna a citar l'Ajuntament. Conclou el primer article contrapesant l'opinió minoritària dels que estan en contra del projecte amb els que ho defensen, que són majoritaris. En el segon article menciona els danys causats al MACBA i als botiguers (i els seus respectius comerços) i conclou amb l'opinió d'alguns veïns més moderats en els seus propòsits. Finalment, en l'enquadrat, explica que la policia està preocupada pels disturbis, però ja en marxa per aturar-los.

El Punt insisteix bastant en la informació veïnal: donant els posicionaments dels actors; comentaris de la FAVB; i informacions contextuals. Finalment segueixen les declaracions de l'Ajuntament però sense cap referència a okupes o disturbis importants.

Tot plegat, tots els diaris menys El Punt són categòrics en atribuir la culpa dels disturbis als okupes, basats únicament en les declaracions de l'Ajuntament, vinculant-li's una dimensió violenta intencional i gratuïta i, a més a més, sistemàtica i organitzada.

Avui

- 1º - Ajuntament
- 2º - Representants polítics
- 3º - Mossos d'Esquadra
- 4º – Associacions a favor del projecte
- 5º – Associacions en contra

El Periódico

- 1º - Ajuntament
- 2º - Fonts policials
- 3º - Ajuntament
- 4º – Associacions a favor del projecte
- 5º - Associacions en contra

La Vanguardia

- 1º - Ajuntament
- 2º – Representants polítics
- 3º – Associacions que suporten les acusacions de l'Ajuntament
- 4º – Ajuntament
- 5º – Contrapès dels a favor respecte als en contra.

El Punt

- 1º – Associacions es desvinculen dels disturbis
- 2º – Ajuntament (sense fer referència als okupes)

DIA 8

A partir d'aquest dia El Punt no fa cap notícia més sobre aquests incidents. L'Avui no fa una notícia de dimensions comparables als articles en El Periódico i La Vanguardia. Només menciona les declaracions del representant polític del Partit Popular, que demana menys permissivitat, la convocatòria d'una comissió d'okupes i vandalisme i que lamenta la manca de detencions.

El Periódico i La Vanguardia presenten un element en comú en un dels dos articles

que publiquen: l'accés a fonts policials. Els articles informen simultàniament sobre les següents dades policials:

- Els grups antisistema estan organitzats
- Els grups violents antisistema poden tornar a actuar
- Aquests delinqüents són perillosos
- Els delinqüents han canviat d'estratègies per enfrontar-se amb la policia
- Els okupes fugen després de les càrregues, el que dificulta les detencions
- Els antisistema radicals viuen a les afores de Barcelona

Respecte als okupes, El Periódico diu que els antisistema radicals s'escuden darrera del moviment okupa. La Vanguardia no hi fa referència en aquest article. L'altre article, que ve després (a la dreta en La Vanguardia, en la pàgina següent en El Periódico) aborda el tema d'una perspectiva diferent. El Periódico l'enfoca en els okupes del Forat; a qui entrevista; i La Vanguardia l'enfoca en el turisme, que ha fet del Forat un lloc a visitar.

DIA 9

El Periódico fa una notícia sota el tema "la seguretat ciutadana" en que menciona al regidor de Seguretat i Mobilitat que declara la necessitat d'actuar de forma centralitzada en resposta a "la violència que acompanya el moviment okupa, i que es va tornar a manifestar dijous passat al Raval". Es segueix informant sobre els okupes de Cornellà, "un dels focus de conflictivitat okupa", i unes consideracions sobre "violents de tota Europa" que vindrien cap a Barcelona. En enquadrat es publiquen declaracions del portaveu de l'Assemblea d'Okupes, no identificat.

DIA 10

Només l'Avui i El Periódico fan una notícia, tots dos sobre les declaracions de l'Interior (Montserrat Tura) i l'Ajuntament (Jordi Hereu) amb l'ocasió de la inauguració d'una nova comissaria de policia. El Periódico emfatitza que l'alcalde Jordi l'Hereu no va fer referència en cap moment als okupes i que considera "que hi ha una tendència d'aquests violents a emascarar-se darrere de l'etiqueta d'okupes sense ser-ho." L'Avui manté un titular criminalitzador, qualificant els disturbis com "atacs okupes", deixant després alguna ambigüitat sobre si el moviment okupa és responsable o no, ja que "l'onada de violència radical que s'empara en les convocatòries okupes" és responsabilitat de "uns 250 violents.

Dies restants

A partir del dia 11 la cobertura mediàtica s'enfoca cap a la suspensió de la cimera, una decisió de l'habitatge sota recomanació de la Policia Nacional. Així, ja no ens interessa tant la presentació temàtica dels articles, sinó que, molt concretament, les referències als okupes. És a dir, farem un recull en els apartats següents de les designacions i referències que es facin en aquests articles als okupes, però no enfocarem l'anàlisi en les declaracions polítiques sobre la polèmica que van crear. Tot el que sigui justificacions, atacs o respostes de polítics que diguin al respecte, per exemple, a "violents" o "antisistemes" no seran assenyalades a menys que siguin presentats en relació evident amb els okupes. I és que les designacions que són més freqüents a partir d'aquesta data són aquestes.

El Punt

DIA 6

El periodista no menciona okupes en tot l'article.

Una manifestació per les obres al Forat de la Vergonya desencadena una batalla campal a Ciutat Vella. [T]

Van detenir dues persones i un agent dels Mossos va resultar ferit [S.1]

Al esmentar com a raó de la convocatòria de la manifestació les obres pel Forat el periodista deixa de banda la presència policial constant al Forat – un fet que no presenta tanpoc en la resta de l'article. A més, si és que es pot considerar que hi ha hagut una batalla campal, aquesta s'hauria donat al Raval, davant del MACBA.

"Una manifestació convocada pel Col·lectiu Forat de la Vergonya, una de les set entitats que formen l'Espai d'Entesa –les altres no estaven d'acord amb la protesta– es va convertir en una autèntica batalla campal pels carrers de Ciutat Vella. [1.1]"

De la primera oració de l'article no hi ha gaire a dir ja que el periodista identifica correctament qui va convocar la protesta. Tot i així, les raons de perquè no estaven d'acord no s'esmenten, ni ara ni després.

"Al plenari de Ciutat Vella es va parlar de les obres del Pou de la Figuera, que van ser el desencadenant d'aquesta protesta. [4.1] Durant tota la setmana el grup més radical del sector, que no té el suport de l'associació de veïns del Casc Antic, ha intentat impedir el desenvolupament de les obres. [4.2] El regidor de Ciutat Vella, Carles Martí, va dir que fins i tot han «intimidat» els treballadors. [4.3] Martí va recordar que l'obra que es fa és fruit d'un intens procés de participació. [4.4]"

Així, es conclou que el grup més radical no vol que continuïn les obres. Aquesta conclusió no correspon a la realitat, ja que només desitgen un procés participatiu efectiu, davant de l'entrada de màquines al forat. Aquestes màquines venien a fer obres no considerades en els plans oficials i els veïns s'hi han oposat. Així, les declaracions finals d'en Martí sobre el procés de participació no són contrastades. A més a més, les citacions d'en Martí conclouen malament l'article ja que no són contrastades amb l'explicació de l'invasió policial des del primer dia en que van començar les obres. Finalment, s'ha d'esmentar que hi ha altres associacions que estan defensant les mateixes reivindicacions que el Col·lectiu Forat de la Vergonya.

DIA 7

El periodista no parla d'okupes enlloc.

Clam veïnal contra els violents que es manifesten pel «forat de la vergonya» [T]

El regidor de Ciutat Vella, Carles Martí, diu que «el xantatge i el sabotatge no aturaran les obres» [S.1]

La cita del regidor ens deixa la impressió que els aldarull van ser una sabotatge per aturar les obres. Això no és fals, ja que efectivament els qui van convocar la manifestació volien que s'aturés momentaneamente, per tal de negociar-les amb l'Ajuntament. Tot i això, ens condueix a deduir que no volen les obres cosa que no és veritat.

"Desenes d'entitats del Casc Antic han mostrat el seu rebuig més rotund als aldarulls que de dijous a la nit arran d'una manifestació convocada contra les obres al Pou de la Figuera. [1.1] Associacions de veïns i altres col·lectius que han participat en el disseny de l'espai que popularment anomenen forat de la vergonya –incloses les associacions més crítiques amb el procés– han assegurat que els responsables dels disturbis no els representen. [1.2]"

Una vegada més, l'impressió que queda d'entrada és que qui va convocar la

manifestació no volia que es portessin a terme les obres.

"Només una de les set entitats que formen l'Espai d'Entesa, el Col·lectiu Forat de la Vergonya, va convocar la protesta de dijous. [2.1] Les altres, i la Federació d'Associacions de Veïns (FAVB) es van desvincular ahir dels disturbis i dels violents: «No sabem qui són», va assegurar el vicepresident de la FAVB, Joan Garcia. [2.2] Aquestes entitats són crítiques amb l'inici de les obres perquè diuen que faltaven alguns detalls per concretar. [2.3] També han rebutjat la intensa presència policial que hi ha hagut a l'espai durant tota la setmana. [2.4] I van demanar als violents que els no ajudin més perquè no els fan «cap favor» [2.5]."

Quan diu que només una entitat va convocar la manifestació i dona continuïtat al relat dient "les altres (...) es van desvincular dels disturbis" exclou forçosament la primera, tot i que hagi dit en la primera oració que aquesta també es va desmarcar dels disturbis. Després, diu "que faltaven alguns detalls per concretar" [2.3] però no es tracata d'un detall, faltava concretar si es respectarien les millors fetes pels veïns – que l'intervenció dels treballadors municipal i la policia uns dies abans semblava contradir – i com es gestionaria un espai auto-gestionat durant anys pel veïnat.

En l'enquadrat anomenat "una plaça pública amb equipaments" identifica les causes de la "batalla campal" com seient "Les tasques prèvies per iniciar la urbanització – instal·lació de serveis i recerca arqueològica–". També menciona que això va passar "malgrat que el disseny de l'espai ha recollit la majoria de les propostes que van formular les associacions de l'entorn durant el procés de participació". Aquestes oracions presenten les mateixes limitacions que hem esmentat anteriorment.

DIA 11

El dia 11 El Punt fa una notícia sobre els "episodis greu d'aldarulls en els últims nou mesos" en els quals alguns s'han relacionat amb els okupes. Primer, en el cas de la festa il·legal al febrer, el periodista diu que es va tractar d'un "enfrontament entre la Guardia Urbana i un grup de joves que eren en una festa al local ocupat del carrer Sant Pere Més Baix" [4.2], evitant així de definir-los com a okupes. Parla després del "desallotjament dels esquàters" [8.1] al final de Juny a Gràcia, en que tampoc defineix els responsables com a okupes, sinó que només es pot concloure que va ser aquell esdeveniment que va crear el conflicte, el que és correcte.

Avui

DIA 6

*Una protesta okupa acaba amb aldarulls [T]
Destrosses al Macba i almenys dos detinguts [s.1]
Es manifestaven contra el pla del Forat de la Vergonya [s.2]*

El dia 6 la notícia es titula "Una protesta okupa acaba amb aldarulls", pel que dona a entendre que la convocatòria de la manifestació és responsabilitat dels okupes, cosa que no és certa.

"Una manifestació contra el pla urbanístic del Forat de la Vergonya va acabar ahir al vespre amb aldarulls, al menys dos detinguts i diversos ferits, entre els quals hi ha un agent dels Mossos, segons van informar fonts policials. [1.1] Els manifestants, unes 400 persones majoritàriament d'estètica okupa, pretenien arribar a la seu del districte de Ciutat Vella, on es debatia el pla urbanístic d'aquest espai. [1.2] Les corredisses, però, van començar abans. [2.1]

Concretament, va ser davant del Macba quan la protesta va pujar de to i els manifestants van llançar pedres i pots de pintura contra la façana del museu. [2.2] Un agent antiavalots va intentar retirar les pedres de l'abast dels okupes, perquè no les tornessin a llançar, i va rebre una pluja d'objectes. [2.3] Fonts dels Mossos van assegurar que la intervenció policial no va ser una càrrega contra els manifestants, sinó una acció per a rescatar l'agent." [3.1]

La descripció dels manifestants es centra en que tenen una "estètica okupa" [1.2], però després quan es retracten les accions violentes d'aquests – en aquest cas, pedres que algun manifestant llançava a la policia – ja són "okupes" [2.3]. El diari no ha pogut accedir a cap foto de la protesta (la imatge és de les Rambles de Barcelona) cosa que ens indica que no tenien cap fotogràf present en el moment de la manifestació. Si el diari haugés tingut algu cobrint la manifestació no tindria que citar els mossos per "assegurar que la intervenció policial no va ser una càrrega contra els manifestants" [3.1]. Sembla així que el relat és provenient de fonts policials, tot i que no es mencioni aquesta informació en el segon paràgraf. A més, la notícia és firmada per la redacció. D'altra banda, en el [2.1] no evidencia que la policia va conduir la manifestació, impedint el recorregut que s'havien plantejat, el que fa creure que no hauran pogut aguantar fins al seu destí les seves intencions de fer disturbis.

Dades contextuais

Es diu que la manifestació es va convocar en contra del pla urbanístic al Forat de la Vergonya [1.1] – segons el titular, haurien sigut els okupes qui la van convocar. S'identifica la causa de la convocatòria de la manifestació, que és "la entrada de dues excavadores en aquest espai, a la pista de bàsquet, va provocar les primeres protestes i la presència permanent de la guàrdia urbana" [4.3]. Falten, doncs, dades contextuais que legitimen la convocatòria.

DIA 7

L'Ajuntament culpa als okupes dels incidents del Raval [T]

El moviment veïnal es desvincula dels actes vandàlics de dijous [S.1]

Trias ofereix suport a l'alcalde per aturar els grups violents que operen a la ciutat [S.2]

El dia 7 hi ha un enquadrat intitulat "els últims aldarulls urbans" en el que es descriuen diversos incidents que es pressuposen majoritàriament relacionats amb el moviment okupa. Al llarg de l'article hi ha varies ocasions en les quals el periodista ha d'interpretar a qui cita respecte a la K:

"Martí va rebutjar que els fets tinguessin res a veure amb els veïns. [2.3] Són "grups organitzats, vinculats al moviment okupa i amb persones que no són del casc antic ni de Barcelona", va afirmar. [2.4] El consistori va aclarir que els okupes de Barcelona van actuar ajudats per altres grups procedents de Santa Coloma de Gramenet i Cornellà. [2.5]"

D'una banda, el periodista diu en el titular i en [1.1] que l'Ajuntament culpa als okupes, però les declaracions que es citen del regidor només diuen que són grups vinculats al moviment. El diccionari general de la llengua catalana defineix de la següent manera al verb "vincular":

"Vincular v. tr. Lligat amb un vincle legal o moral." (Fabra: 1984; 1732)

Conclouem doncs que la responsabilitat no és del moviment okupa sinó que dels grups organitzats que es mantenen lligats moralment a ells, el que podria voler dir que hi ha alguna afinitat ideològica o semblança en les idees que guien les seves pràctiques.

Si bé primer Martí és citat dient que són grups en relació amb el moviment qui són responsables dels disturbis, en la cita indirecta que segueix la seva declaració s'acusa directament als okupes de ser-ne responsables al dir "els okupes de Barcelona van actuar ajudats" [2.5]. És a dir, el periodista diu precisament el contrari del que s'hauria pogut entendre de l'oració anterior.

"Els veïns es queixen de la forta presència policial que hi ha ara a la zona d'obres i el consistori la justifica dient que "alguns dels treballadors havien estat atacats de manera violenta en les últimes setmanes pels okupes d'una casa al carrer Metges, cosa que va obligar a donarlos protecció policial". [7.1]"

Per tant, podem dir que el periodista ha comprés perfectament que l'Ajuntament volia dir okupes amb K i no amb C. D'altre banda, les acusacions fetes a aquests okupes són de la responsabilitat d'en Martí. Així doncs, s'acusa als okupes del Forat de ser responsables d'haver-ho començat tot.

Dades contextuals

"L'Ajuntament de Barcelona culpa el moviment okupa dels incidents violents de dijous a la nit al Raval. [1.1] Els fets es van produir en finalitzar una manifestació pacífica, però no autoritzada, per Ciutat Vella convocada pel moviment veïnal organitzat al voltant del Forat de la Vergonya, al barri de Santa Caterina.[1.2]"

Al contrari del dia anterior, es diu que la manifestació va ser convocada pel "moviment veïnal" [1.2].

"Membres del Col·lectiu del Forat de la Vergonya, de la FAVB, Arquitectes Sense Fronteres i Justícia i Pau, integrats a la plataforma reivindicativa Espai Entesa, que va convocar la manifestació, es van desvincular ahir completament dels actes vandàlics. [6.1] Volien denunciar com es duen a terme les obres al solar del Forat de la Vergonya i reclamar una solució consensuada i definitiva per a aquest espai públic [6.2]"

Així, la manifestació ja pretendia denunciar "com es duen a terme les obres al Forat i reclamar una solució consensuada i definitiva", i va ser convocada per "l'Espai Entesa". Tot i que les reivindicacions són correctes són reductores de la realitat – ja que no descriu de manera explícita els fets que van motivar aquestes denúncies. Cal dir que és fals que va ser l'Espai d'Entesa qui va convocar la manifestació. D'altre banda i molt pel contrari, en el dia anterior es deia que era una "protesta okupa". No es reconeix tampoc que hi ha okupes que participen en el Col·lectiu Forat de la Vergonya⁵⁰.

"Segons els Mossos d'Esquadra, els agents van contenir i dissoldre dijous les 400 persones que van provocar els incidents al final de la manifestació no autoritzada sense fer cap càrrega policial pel nombrós grup de ciutadans que hi havia a la zona. [5.1]"

Diu que la policia no va efectuar cap càrrega policial, una versió que tot els altres diaris rebutgen, tot i que citen a les mateixes fonts.

DIA 8

El PP vol "desocupar Barcelona d'okupes" [T]

---

⁵⁰ Veure entrevista a la mateix Laia Gomez, entrevistada en l'article de l'Avui, en El Periódico 08/10/08 pàgina 41.

"El president del grup municipal del PP a l'Ajuntament de Barcelona, Alberto Fernández Díaz, reclama en un comunicat "desocupar Barcelona d'okupes per posar fi a l'efecte crida de radicals, provocat per la permissivitat del consistori cap a aquests moviments i la impunitat dels seus autors els últims anys [1.1]"

Tant el titular com el primer paràgraf, reproduïts en la íntegra, ens revelen que el periodista interpreta que Fernández Díaz parlava d'okupes amb K

DIA 10

*Tura i Hereu mantenen que els atacs okupes són fets "puntuals" [T]
Interior i l'Ajuntament destaquen la pèrdua de suport dels violents a la ciutat [S.1]
La policia xifra en un grup de 250 els que radicalitzen els actes [S.2]*

El titular atribueix directament la culpa als okupes per els incidents més recents, com també d'altres no especificats. El que el periodista no accepta no és l'accusació als okupes, sinó que aquests siguin només puntuals. En [S.1], dir que han perdut suport pressuposa que els violents van rebre suport "a la ciutat". A més a més, sense llegir res més ens queda la impressió que els atacs okupes són responsabilitat dels violents. Així, pressuposa que el okupes són violents.

La policia atribueix l'onada de violència radical que s'empara en les convocatòries okupes a uns 250 violents que resideixen a l'àrea metropolitana. [2.1] Tot i aquesta nombrosa representació, Hereu i Tura mantenen que el moviment "ha perdut ja suport social i no té cap futur". [2.2] La consellera qualifica els incidents de "petites espurnes radicals i violentes". [2.3] "En cap cas –adverteix la responsable d'Interior– responen a un moviment social, sinó més aviat a la impotència". [2.4] L'episodi de dijous, amb llançaments de pots de pintura i pedres amb llançagranades casolans, reproduceix els de les celebracions blaugranes d'aquesta primavera, els del macrobotellón i altres atacs a agents de la Guàrdia Urbana. [3.1] Els incidents es van iniciar el 2004 amb diversos desallotjaments de cases ocupades i coincidint amb festes majors d'estiu. [3.2]"

Així, la convocatòria del Forat hauria sigut responsabilitat dels okupes i aquestes convocatòries seria ón s'ha vingut a verificar un episodi de "l'onada de violència radical" [2.1]. També s'ha d'esmentar que la policia va declarar que els violents s'emparen en les convocatòries del moviment.

"Emparar v. tr. Posar (algú) sota la nostra protecció. | Pron. Valer-se de la protecció d'algú o d'alguna cosa. | Pron. Agafar-se, recoltzar-se en alguna cosa per no caure | Ant., embargar || Pron. Prendre possessió violentament, apoderar-se." (Fabra: 1984)

D'una banda, la interpretació que ens sembla intuïtiva és de considerar que els "250 violents" s'aprofiten del moviment, al ficar-se sota la seva protecció, el que deixa en obert si aquesta protecció és voluntària o no. Aleshores, el moviment okupa estaria protegint els violents. Però també hem d'esmentar que queda d'alguna manera la impressió de quelcom incontrolable, quan considerem la referència "l'onada de violència radical", una onada que prendria possessió de les manifestacions okupes. Així, en aquesta segona possibilitat interpretativa hipotètica, tot i que la responsabilitat seria dels violents, tindria alguna relació amb el moviment okupa. En l'oració següent, els dos representants dels cossos administratius són citats com referint-se al moviment okupa [2.1]. Encara més, en [2.4], Tura fa una comparació dels incidents amb el que s'hauria d'esperar d'un moviment social, que en el context només pot fer referència al moviment okupa. Concluïm així que el text deixa la sensació de que el moviment okupa està associat a la violència.

Es designa de "llançagrenades casolà" [3.1] al que els manifestants van utilitzar per llançar objectes, una denominació exagerada i exclusiva d'aquest diari, per a descriure un artefacte que s'hagi pogut utilitzar per llançar pedres o pots de pintura. D'altre banda, afirma que "Els incidents es van iniciar el 2004 amb diversos desallotjaments de cases ocupades i coincidint amb festes majors d'estiu." [3.2], implicant que els okupes haurien participat en l'inici de "l'onada de violència radical" [2.1]. A més a més indica que l'episodi de la manifestació "reprodueix els de les celebracions blaugranes d'aquesta primavera, els del macrobotellón i altres atacs a agents de la Guàrdia Urbana." [3.1] vinculant aquesta "violència radical" amb altres successos vandàlics diversos i, pel que fa a proves concretes que ho puguin fonamentar, gens relacionats.

S'ha de notar que s'identifica la K amb les "convocatòries okupes" [2.1] per referir-se a les convocatòries del moviment okupa. D'altre banda, per designar les cases okupades fa servir la C : "diversos desallotjaments de cases ocupades" [3.2]

Dades contextuals

El dia 10 el periodista enmarca els "incidents" com una "protesta per la urbanització del Forat de la Vergonya" [1.2].

Mentre no es reprenen les obres de la recollida pneumàtica i la pista de bàsquet, continua la presència policial a la plaça, que van urbanitzar els mateixos veïns. [5.1]

El periodista posa com obres diferents "les obres de la recollida pneumàtica i la pista de bàsquet", que per ara estarien aturades, i informa que "continua la presència policial a la plaça, que van urbanitzar els mateixos veïns". Tanmateix, les obres de la recollida es faran en la pista de bàsquet, pel que es refereixen al mateix lloc - la pista de bàsquet és el que els veïns hi van ficar i la recollida pneumàtica allò que l'Ajuntament es planteja fer. A més a més, dir que els veïns han "urbanitzat" el solar és molt reductor del procés mitjançant el qual ho van fer.

DIA 12

El 12 l'Avui caracteritza els "grupuscles violents" com un col·lectiu heterogeni en el qual es troben "okupes, anarquistes, etc" que es comuniquen de forma fluida entre ells [4.2].

DIA 15

El dia 15 l'Avui reitera en la llegenda de la foto de l'article sobre "els violents" [T] que els disturbis del MACBA van ser de l'autoria dels okupes.

El Periódico

DIA 6

Una protesta pel Forat de la Vergonya acaba amb destrosses [T]

Dos encaputxats van llançar tres coets contra els Mossos al Macba [S.1]

Un policia va resultar ferit al cap i dos manifestants van ser detinguts [S.2]

"Una manifestació contra el pla urbanístic que l'Ajuntament de Barcelona va aprovar per al Forat de la Vergonya, al costat de Santa Caterina, va acabar ahir a la nit amb destrosses al mobiliari urbà i amb enfrontaments i persecucions entre els Mossos i grups de joves antisistema, alguns d'estètica okupa, pel barri del Raval i el Gòtic. [1.1]"

Aleshores, el periodista ens diu que hi havia varis grups de joves antisistema dels quals alguns amb estètica okupa. Primer, haurien doncs vingut organitzat entre ells, en grups. Segon, els manifestants eren joves (el que la foto sembla confirmar). Tercer, els manifestants serien antisistema. Finalment, alguns adoptarien l'estètica okupa, una designació poc clara pel que fa a la pertinença al moviment okupa. Tot plegat, la descripció que es fa es de grups-joves-antisistema- d'estètica okupa. Concluïm doncs que, en aquest cas, aquells qui tenien l'estètica okupa eren joves antisistema, havent-hi una associació forta basada en un criteri visual. L'ús de la designació d'antisistema es repeteix en [4.1], en el títol de l'enquadrat i a dins seu. La designació de joves també sorgeix a la llegenda de la foto.

"Els moments de més tensió es van viure a la plaça dels Àngels, una vegada finalitzada la manifestació, a les nou del vespre tocades. [3.1] Una desena d'encaputxats van llançar pintura contra els vidres del Museu d'Art Contemporani (Macba) per provocar els Mossos. [3.2] Tot seguit, dos d'ells es van agenollar i van disparar, com si fos amb un bazuka, tres coets contra la policia. [3.3] Un va impactar a la paret del Macba i els altres dos van passar molt a prop d'un vianant i d'un fotògraf. [3.4] Es va iniciar llavors una persecució per Ciutat Vella. [4.1]"

El relat evidencia que es va llançar la pintura contra els vidres per provocar els Mossos, el que sembla poc probable, ja que si els vulguessin provocar els hi haurien llançat directament. De tota manera, els actes dels manifestants es retracten com agressius. No es menciona enlloc la càrrega policial. Constatem, a més a més, que el subtítol 1, també deia que els coets s'havien llançats en contra de la policia, però no quedava il·lustrat que ho havien fet amb tan poc èxit – al dir-se aquí que no havien aconseguit el seu objectiu, al impactar només contra les parets.

Dades contextuals

"El Forat és un solar situat al costat del mercat de Santa Caterina. [6.1] Fa sis anys, alguns veïns hi van plantar arbres, hi van fer un hort i hi van construir pistes de bàsquet i de futbol. [6.2] L'ajuntament preveu fer-hi un parc amb equipaments. [6.3] Alguns veïns no ho veuen bé i opinen que el projecte municipal s'ha tancat sense consens i no integra les millores fetes a la zona pels veïns. [6.4] Dilluns passat, quan van començar els treballs per instal·lar a la zona un sistema de recollida pneumàtica d'escombraries, algunes persones s'hi van oposar. [7.1] Ara, la zona està custodiada per la Guàrdia Urbana. [7.2]"

La descripció feta del Forat és reductora ja que no evidencia l'esforç fet pel veïnatge per auto-gestionar-ho i fer-ne un lloc amb vida. El periodista reconeix el descontentament veïnal davant de l'inici de les obres d'instal·lació de "un sistema de recollida pneumàtica d'escombraries" [7.1] però no que les obres no seguien els plans acordats. Així, suposadament alguns veïns no veuen bé que s'hi faci un parc amb equipaments i "opinen que el projecte municipal s'ha tancat sense consens i no integra les millores fetes a la zona pels veïns" [6.4]. Tot i que la segona part sigui veritat, la primera no ho és, ja que els veïns no estan en contra del parc i dels equipaments.

En l'enquadrat, es defensa que hi ha hagut una radicalització de la protesta veïnal per l'entrada de grups antisistema que ja s'havien "enfrontat més d'una vegada a la policia" [enquadrat]. Aquest fet és reductor de la realitat, ja que si el periodista a l'hora de parlar dels okupes, no té en compte que aquests ja hi eren des del 2001, o sigui des del principi de l'auto-gestió del solar.

DIA 7

L'Ajuntament imputa a okupes radicals els disturbis pel Forat [T]

*El consistori atribueix els altercats a «una estratègia deliberada» de «grups organitzats». [S.1]
El regidor Carles Martí reconeix la preocupació per l'ús, per primer cop, de llançacoets casolans [S.2]*

Aleshores, segons l'Ajuntament haurien sigut "okupes radicals" els qui van ser responsables dels disturbis. Tot i que aquesta acusació sigui falsa, ve de la boca de l'Ajuntament, pel que és periodísticament acceptable. D'altra banda, la denominació "okupes radicals" deixa en obert si el periodista – o, més bé, l'Ajuntament, tot i que sigui una cita indirecta – reconeix que hi hagin okupes que no són radicals o si és només una manera d'enfatitzar la seva acusació.

"El regidor de Ciutat Vella, Carles Martí, va imputar l'autoria dels actes vandàlics, que van causar destrosses al mobiliari urbà i ferides a un mossos, a «grups organitzats d'okupes radicals» amb una «estratègia deliberada». [2.1] «No va ser una acció aïllada. Sabíem que estaven preparant una manifestació per sabotejar i provocar», va dir Martí. [2.2] «Aquesta informació prèvia va ajudar els mossos a evitar mals majors», va afegir. [2.3]"

Constatem que la designació de grups organitzats ens dóna a entendre que hi ha varis grups han reunit esforços. S'haurien doncs reunit en torn al que els hi dóna unitat i coherència, la identitat "okupa". D'altra banda, s'ha d'esmentar la diferència que existeixen en la transcripció de la cita d'en Martí, des d'aquest diari respecte als altres. A més, segons en Martí la manifestació hauria estat convocada pels okupes radicals amb l'objectiu de sabotejar i provocar, el que és totalment fals. Finalment, diu que no va ser una acció aïllada, pel que els okupes radicals són responsables d'altres casos de vandalisme urbà.

"Martí va relacionar aquests incidents amb els del 17 de març passat després d'un macrobotellón a la Rambla del Raval; i amb una altra acció, el 28 de juny, en què 50 okupes encaputxats van muntar barricades a Gràcia, van cremar contenidors i van deixar sense llum un miler de veïns. [4.1]"

En el paràgraf quatre, que hem reproduït íntegrament, Martí identifica els casos que tenen connexió amb els okupes radicals de que parlava, dels quals un no té res a veure amb la okupació. El *macrobotellón* va ser un fenomen d'auto-organització del jovent, per mitjà de les xarxes socials, que tenia l'objectiu de juntar tots els participants en una festa pel carrer. De fet, aquest macrobotellón s'ha fet a moltes ciutats espanyoles aquell dia, sense que tipus de problema. A Barcelona, la policia va intervindre per impedir-ho, causant així indignació entre els joves que ja havien prèms massa alcohol. Tot plegat, aquesta iniciativa totalment apolítitzada va resultar en episodis greus de vandalisme urbà i violència policial que, en tot cas, no va tenir res a veure amb els okupes. En el cas del desallotjament del CSO La Fera la designació "okupes encaputxats" engloba a tots els presents ja que, al estar encaputxats no es podia confirmar la seva identitat de cap manera.

Segons el regidor, el «més greu» dels altercats de dijous va ser l'ús dels llançacoets casolans, que van usar contra policies i vianants. [5.1] Martí va dir que els radicals són «persones conegudes» per la policia. [5.2] La majoria, segons aquesta versió, ocupen una casa al número 16 del carrer dels Metges, a prop del Forat.[5.3] «Quan van començar les obres d'urbanització, fa uns dies, van agredir els treballadors, que han hagut de ser protegits per la Guàrdia Urbana », va explicar Martí.

Martí acusa als okupants del CSO Metges de ser majoritàriament responsables dels disturbis i de les agressions als treballadors. Aquells okupants serien doncs radicals.

D'altre banda, Martí diu que són persones conegudes per la policia, el que voldria dir que ja tenen precedents criminals. D'altre banda, es diu que els radicals "ocupen", sense la K.

"[PUNT DE CONFLICTE] Durant aquests anys, entitats veïnals i de comerciants s'han reunit amb el consistori per decidir què es faria finalment al Forat. Paral·lelament, aquest solar s'ha convertit en un punt de conflicte entre okupes, que el volen fer seu, i la policia.

[PARC I EQUIPAMENTS] Ara, l'ajuntament construeix en aquest solar un parc amb equipaments. La major part dels residents donen suport a aquest pla, encara que alguns grups, suposadament de veïns, opinen que no hi ha hagut un consens suficient."

El text reproduït amunt és l'enquadrat que es troba a l'article i que es titula "La Història". En el primer, el periodista es refereix a "okupes" en general i no a aquelles persones del CSO en particular. Així, accepta la cita d'en Martí, de que els okupes del Forat són els responsables, i l'allarga, ja que designa als "okupes" en general – seria doncs un conflicte del moviment okupa amb la policia. D'altre banda, afirmar que els okupes ho volen fer seu és fals, ja que els okupes van participar activament en el procés d'auto-gestió en tant que veïns, cedint el seu espai per que el veïnat es pogués reunir per tal d'organitzar-se. Finalment, conclou que "alguns grups, suposadament de veïns opinen que no hi ha hagut un consens suficient". Primer, l'ús de "suposadament" remet als okupes anteriorment mencionats, enmarcant el terme "okupes" com els habitants d'aquella casa i posant en dubte que puguin ser considerats com part del veïnat. Segon, un consens implica que tothom està d'acord, pel que un consens suficient és una designació contradictòria. A més, si considerem que segons el periodista són els okupes qui defensen això, llavors aquests no sabrien com funciona la presa de decisions per unanimitat. Això és fals, ja que el funcionament assembleari dels CSO sol ser d'aquest tipus.

"Aquestes opinions contrasten amb les dels Arquitectes Sense Fronteres, la Federació d'Associacions de Veïns de Barcelona (FAVB) i la Plataforma en Defensa del Forat de la Vergonya. [8.1] Si bé van reconèixer que «molts elements estan consensuats», les associacions van criticar que s'haguessin donat per acabades les negociacions quan queden aspectes per resoldre. [8.2] El pla preveu construir equipaments, una pista polivalent enmig d'una gran zona enjardinada amb arbres, horts urbans i un espai per a jocs infantils i lavabos.[8.3]"

Les opinions que es mencionen a l'inici del paràgraf són les de les "62 entitats del Pla Integral del Casc Antic i la Federació de Comerç del Casc Antic, amb 15 associacions de veïns i comerciants" [6.3], que no analitzarem ja que estan correctament retractades. Es reitera doncs que quedaven aspectes per resoldre, sense especificar quins eren aquests elements.

DIA 8

Noticia 1

La policia identifica uns 250 violents ocults enrere el moviment okupa. [T]

Els Mossos temen que els més radicals tornin a protagonitzar disturbis com els del Raval. [S.1]

Entre els activistes hi ha estrangers i la majoria viuen al cinturó i no són veïns de Barcelona. [S.2]

El titular ens deixa la sensació de que els violents estan d'alguna manera relacionats amb els okupes. Pero mirem de veure la definició de la paraula ocult:

"Ocult -a adj. Amagat, no manifest, a la vista, a l'enteniment." (Fabra: 1984)

Els violents no formen part del moviment, només s'amaguen rere aquest, el que és una diferència notable. Tot i així, el titular reuneix la violència i el moviment okupa. La denominació de activistes és curiosa, ja que és contradictori que El Periódico consideri els violents com a tal, però tot sembla indicar que n'és el cas. Aleshores, es dona una dimensió polititzada als actes vandàlics de la manifestació.

"Els Mossos d'Esquadra, a qui competeix l'ordre públic a la ciutat de Barcelona, temen que els disturbis que dijous a la nit van protagonitzar uns 250 joves radicals al final d'una manifestació del moviment okupa al Raval tornin a repetir-se a Ciutat Vella, Sants o Gràcia, on els carrers faciliten la impunitat de les seves accions. [1.1] Els grups violents antisistema que s'escuden sota l'etiqueta okupa deixaran d'actuar quan «es trenqui amb la idea, socialment molt estesa, que la seva lluita té motivacions altruistes i ideològiques» i això tingui un reflex en les lleis, va vaticinar ahir un comandament de la policia autonòmica. [1.2]"

El dia 8 la informació gira de manera general en torn els violents i s'allunya encara més del Forat. A la primera pàgina no es parla del Forat sinó de la entrevista del periodista als Mossos d'Esquadra. El periodista considera que la manifestació pel Forat va ser una "manifestació okupa", pel que concluïm que era una manifestació del moviment okupa. D'altra banda, designa als responsables dels disturbis com "uns 250 joves radicals" [1.1]. Corrigeix després la informació dient que són "grups violents antisistema que s'escuden sota l'etiqueta okupa" [1.2] que en serien els responsables – serien llavors simpatitzants amb la causa okupa, al presenciar les seves manifestacions, o més bé indiferents a l'okupació, aprofitant-se'n només?

"Escudar v. tr. Cobrir-se amb l'escut; pron. Cobrir-se amb l'escut de cops de l'adversari; fig. Valer-se d'alguna cosa com a pretext, defensa, empara, etc." (Fabra: 1984)

Així, en l'oració [1.2] la designació ja és menys ambigua que la primera d'"ocults enrere" [T] present en el titular. El moviment okupa seria, segons la designació escollida en [1.2], víctima dels violents. En tot cas, es possible deduir que hi ha alguna proximitat entre els dos grups. En l'enquadrat es designa els manifestants que van enfrontar-se a la policia davant del MACBA com "okupes radicals". Si bé en el títol la designació d'activistes era ambigua veiem en [1.2] que només pot referir-se als okupes, ja que els altres no tenen motivacions altruistes i ideològiques. Tot plegat, la separació entre okupes i violents és poc clara.

Notícia 2

En aquesta segona notícia, un altre periodista va anar al Forat a entrevistar els okupants del CSO Metges.

*Els esquàters del Forat es desmarquen dels disturbis [T]
Asseguren que no són responsables dels incidents violents al final de marxa [S.1]*

"El Col.lectiu del Forat de la Vergonya, de què formen part els habitants de la casa okupada del número 16 del carrer dels Metges, es va desmarcar ahir dels actes violents que es van registrar després de la manifestació de dijous passat. [1.1] «Tot el que va passar després de la marxa», va dir Laia Gómez, membre de l'associació, «no és responsabilitat nostra i no volíem que passés». [1.2] L'ajuntament va acusar els habitants de la casa de ser part dels «grups organitzats d'okupes radicals» que van llançar coets contra la policia. [2.1] Jordi Martí, que va afirmar que hi viu, també va negar l'acusació i va aclarir que ell i els seus veïns «no hi van tenir res a veure». [2.2] Segons Gómez, dilluns es va celebrar una assemblea a què van assistir veïns del barri de Santa Caterina i membres del col.lectiu. [3.1] En aquesta reunió es va convocar la protesta, plantejada des d'un

principi com una marxa pacífica, «per demanar que es respectessin els arbres que s'han plantat fins que estigui clar el projecte final» i per exigir una reunió urgent amb l'ajuntament i altres associacions. [3.2] Els integrants de l'entitat sostenen que no se'ls ha presentat un projecte «seriós» i que la informació que el consistori els ha enviat són tan sols «comunicacions informals i vagues» sobre el destí de l'espai. «Tot ens ha arribat per correu electrònic, sense cap serietat», va dir Gómez. [4.1]"

De l'entrevista que hem transcrit de manera íntegra resulta la informació, sempre clarament mencionada com dels okupants, de que: ells formen part del Col·lectiu Forat de la Vergonya, que es desvinculen "dels actes violents" [1.1], que van "negar l'acusació" de l'Ajuntament [2.2], que es va celebrar "una assemblea el dilluns a la que van assistir veïns de Santa Catalina i membres del col·lectiu" [3.1]; que la manifestació es va convocar "«per demanar que es respectessin els arbres que s'han plantat fins que estigui clar el projecte final» i per exigir una reunió urgent amb l'ajuntament i altres associacions." [3.2]; i que l'informació fornida per l'Ajuntament va ser insuficient [4.1]. Ja en l'enquadrat, el periodista evidencia que els veïns estaven igualment mal informats de les negociacions amb l'Ajuntament com del que es feia al solar. Esmentem que es designa el CSO com "casa okupada" [1.1], tot i que se'n puguin treure conclusions pel que fa al redactor, ja que el periodista d'aquesta notícia només va fer la del 6, és a dir, la del dia 7 i la primera del dia 8 van ser fetes per altres periodistes.

DIA 9

Per l'ocasió de l'inauguració de la seu de la policia, es fan dues notícies tematitzades com "Seguretat ciutadana", de les quals només la segona fa referència al Forat i als "violents":

BCN confia que el desplegament metropolità aturarà la violència [T]

L'ajuntament considera que amb els Mossos al cinturó hi haurà menys aldarulls [S.1]

Coincideix amb Interior que els violents s'oculten en el moviment okupa [S.2]

Hem d'esmentar la personificació de la ciutat de Barcelona, atribuïnt-li un sentiment humà, la confiança. Tot seguit, veiem que és l'Ajuntament i l'Interior els que tenien aquesta confiança. A més, dir que "aturarà la violència" pressuposa que hi va haver una violència continuada en aquell moment. Repeteix en el segon subtítol, tal com en el dia anterior, la designació "ocultar" però canvia el "s'oculten enrere" del dia 8 per dir "s'oculten en", el que és diferent. Així, segons Interior, els violents pertanyen al moviment okupa, en fan part d'alguna manera.

"L'Ajuntament de Barcelona creu que la violència que acompanya el moviment okupa, i que es va tornar a manifestar dijous passat al Raval, té un abast que desborda els límits administratius de la ciutat i que només s'hi pot actuar en contra de manera centralitzada. [1.1]"

Així, no només el periodista accepta que els incidents de dijous van ser realitzats en un acte del moviment okupa, com també accepta que la violència acompanya el moviment okupa. "En conversa" amb el Regidor de Seguretat i Mobilitat, el periodista també accepta que Cornellà és "un focus de conflictivitat okupa" [2.2], el que voldria dir que els okupes són conflictius.

"El regidor de Seguretat també va assenyalar que el consistori coincideix amb els Mossos en el diagnòstic sobre la violència i els okupes: «Hi ha un grup de gent que s'aprofita de les situacions que creen els esquàters per realitzar actes violents». [5.1] «Dintre de la família de grups antisistema va detallar– hi ha aquesta branca més violenta» que queda immersa en el col·lectiu okupa. [5.2]"

El regidor de Seguretat creu que que els violents s'aprofiten de les situacions que creen els esquàters, el que vé a dir que els primers mantenen una relació únicament puntual amb els okupes. D'altre banda, hem d'esmentar que si bé el regidor utilitza la paraula "esquàters", el periodista diu abans que es tracta del diagnòstic entre "violència i els okupes", pel que la seva interpretació és que els esquàters a que es referia el regidor eren okupes amb K. Així, en aquest context, aquest periodista identifica com a sinònims esquàters i okupes. Si bé el periodista cita directament al regidor quan diu lo anterior, en la oració següent ho fa de forma indirecta per designar al moviment okupa, que designa de "col.lectiu okupa", una etiqueta apolítica que deixa molt espai per a la interpretació. En aquest cas concret, referint-se a "la família de grups antisistema", si volia fer servir aquesta designació hauria d'haver-la utilitzat en el seu plural, "en els col.lectius okupa", per matisar una identitat unitària. Encara més, l'ús de la paraula immergir implica que la branca més violenta dels grups antisistema està dins el moviment okupa:

"Immergir v. tr. Ficar (alguna cosa) dins un líquid | Pron. Ficar-se dins un líquid." (Fabra: 1984)

La imatge que invoca és, doncs, de que hi hagi un nucli dur de violents dins d'un conjunt homogeni que és el "col.lectiu okupa".

Hi ha un enquadrat a la notícia, anomenat "els okupes dubten que hi hagin 250 radicals" seguit del subtítol "La tesi dels mossos d'esquadra que la violència que segueix algunes manifestacions okupes està protagonitzada per 250 radicals habituals no convenç el moviment.". Així, s'accepta que la manifestació va ser del "moviment okupa" i es confundeix el terme "okupes" amb el "moviment". Després es veu que qui va declarar això va ser un portaveu de l'Assemblea d'Okupes de Barcelona, doncs el periodista va confrontar amb les dues designacions anteriors l'Assemblea d'Okupes. Veiem, tot seguit, que confón el terme "portaveu" amb "representant":

"Un portaveu de l'assemblea okupa va replicar ahir que si els disturbis que segueixen les manifestacions del moviment són obra «de 250 habituals dels aldarulls» que «s'escuden» darrere dels okupes, com publicava ahir aquest diari citant fonts dels Mossos d'Esquadra, la policia «s'ha de deixar d'històries i fer el que ha de fer». El representant okupa va afegir: «Si els tenen tan localitzats i saben qui són, ¿què estan esperant per actuar?»". [ENQUADRAT]

El dia 9 només hi ha una menció dels fets del solar, en l'enquadrat, que defensa que la manifestació va ser convocada "per demanar que s'aturin les obres d'urbanització del Forat de la Vergonya". Però, com no es contextualitza aquesta reivindicació, la conclusió que se'n pot treure és que qui la va convocar no vol que es facin del tot, el que és parcialment fals, ja que el problema estava en la forma com s'estaven duent a terme.

DIA 10

El dia 10, es produeix la suspensió de la cimera d'habitatge, es fan dues notícies tematitzades com "Seguretat Ciutadana", de les quals només una fa referència a okupes. La primera, especialment dedicada a la suspensió, explica la suspensió i comenta els esdeveniments del Macba (la foto ensenya persones llançant objectes al Macba), com també altres manifestacions.

Notícia 2

*Hereu augura «eficàcia policial» i el rebuig social als violents [T]
L'alcalde evita usar el terme 'okupa' i titlla de «delinqüents» els esvalotadors. [S.1]
«Construïm la ciutat des de la crítica, però no des dels bazuques», assegura. [S.2]*

Dia 10 la notícia té el subtítol següent: "L'alcalde evitar el terme "okupa" i titlla de «delinqüents» els esvalotadors", pel que podem concloure que seria d'esperar-se que ell ho utilitzés i no va fer pas. Reitera aquesta informació poc després:

"Al costat de la consellera d'Interior, Montserrat Tura, l'alcalde es va mostrar ferm i contundent. [2.1] En un discurs mesurat i sense espai a les improvisacions, no va utilitzar en cap moment la paraula okupa i va utilitzar per definir els esvalotadors termes com «violents, delinqüents urbans i radicals»" [2.2].

D'aquesta manera, insinua que ho va evitar expresament i que el seu discurs no va ser espontani – que el que seria espontani seria dir que són okupes, algo menys mesurat.

"El discurs de l'alcalde coincideix amb les dades en poder dels responsables dels Mossos d'Esquadra que, com va informar aquest diari diumenge, consideren que hi ha una tendència d'aquests violents a emmascarar-se darrere de l'etiqueta d'okupes sense ser-ho.[4.1] Dijous a la nit, un grup d'esvalotadors va aprofitar una manifestació il.legal convocada contra el projecte d'urbanització del Forat de la Vergonya per protagonitzar disturbis davant del Macba, al barri del Raval. [5.1]"

Així doncs, el periodista evidencia que l'alcalde ha fet bé en no utilitzar la paraula okupa, pel que tota la indecisió i ambigüitat anterior no té fonament. D'altre banda, el periodista ja no considera que va ser una manifestació del moviment okupa, com El Periódico va afirmar el dia anterior [5.1]. Una vegada més, dir que la manifestació estava en contra del projecte és fals, ja que no hi havia un projecte concret.

DIA 11

El dia 11 El Periódico dedica tres pàgines a la suspensió de la cimera, de les quals la última menciona el col·lectiu Assemblea Populat per un Habitatge Digne que havia estat responsable de varies manifestacions multitudinàries i que havia convocat una manifestació per els dies de la cimera. En aquesta notícia es cita les declaracions d'un "portaveu del col·lectiu okupa" que opina que l'anulació es fa per motiu electorals i que no tenen res a veure amb els disturbis. Just abans de la cita, el periodista recorda les acusacions que l'Ajuntament li han fet, "d'estar al darrere de diversos enfrontaments amb la policia", sense contrastar l'acusació mencionant les declaracions d'un portaveu del mateix col·lectiu recollides pel diari dos dies abans; ni la entrevista que el diari va fer als okupants del CSO Metges el dia 8.

DIA 13

S'ha d'assenyalar, en l'article del 13 d'Octubre de El Periódico, la referència a una "ideologia okupa o antisistema" respecte a la qual els Mossos desvinculen els violents.

"Els Mossos van tornar a insistir la setmana passada, com va informar aquest diari diumenge, en la xifra de 250 violents, la majoria residents a l'àrea metropolitana, i van desvincular les seves accions de qualsevol ideologia okupa o antisistema. [4.1] Hereu va defensar ahir aquest argument per sentenciar que són col.lectius «sense cap base social », de manera que la solució per «eradicar-los» ja només és «policial»." [4.2]

D'una banda vol dir que són ideologies properes, el que ja havien constatat. D'una

altre, vol dir que són diferents. Però encara més pressuposa que existeix una "ideologia okupa" que seria el que guia les accions del moviment okupa, el que el itàlic en la paraula okupa evidencia.

La Vanguardia

DIA 6

La Vanguardia no vincula la manifestació amb els okupes el 06.10.06.

Batalla campal en el Raval por el Forat [T]

"La mecha de los incidentes prendió en el momento en que uno de los agentes antidisturbios de la policía autonómica trat de retirar un cubo lleno de piedras que, según los Mossos, habían almacenado algunos de los manifestantes en esa zona. [3.2] Cuando éstos se percataron de las intenciones del agente, se inició una lluvia de piedras y otros objetos. [3.3] Un mosso resultó herido al recibir un botellazo en la cabeza. [3.4] Los mandos del dispositivo ordenaron entonces una retirada parcial, sin que ello implicara que los Mossos no se defendieran con sus porras y escudos por toda la zona en la que se habían desplegado. [3.5]"

El relat dels incidents és narrat de manera espectacular i originat de la informació policial, tot i que només es faci referència a la font en una ocasió. A més, la referència que si que es fa sorgeix enmig d'una oració particularment llarga. D'altre banda, sembla que el mosso hagi estat ferit al treure el cubell, tot i que no hi hagi connexió entre les oracions [3.3] i [3.4]. El "entonces" de l'oració següent dona continuïtat al relat, sense que en cap moment s'especifiqui en quin moment va resultar ferit. L'última oració confirma la sensació de que la policia va mantenir en tot moment una actitud defensiva respecte als manifestants violents.

La foto de l'article, d'un jove llançant una ampolla a un policia endavant del MACBA revela molta inconsistència. Aquesta foto hauria de servir per provar que els manifestants van ser violents d'entrada vers la policia – que és la posició defensada al llarg de l'article -, però si mirem el cantó superior esquerre veiem persones fugint corrent. Així, la foto no va ser feta abans de la càrrega policial sinó que després, quan els manifestants van

començar a dispersar-se i, llavors, el gest agressiva de l'individu amb l'ampolla pot ser una reacció a la violència policial. Això no justifica la seva acció però és una informació important que no és evidenciada en la llegenda.

Dades contextuals

En general, la visió afavorida el dia 6 d'Octubre és criminalitzadora ja que no presenta de cap manera el conflicte que va originar la protesta. El periodista cita a en Martí que explica que "personas ajenas a la vida del barrio estaban intimidando a los trabajadores de forma ostentosa" [6.1] i només l'últim paragraf parla del conflicte, el qual reproduïm integralment: "El inicio de los trabajos el pasado lunes ya estuvo marcado por la tensión. Los vecinos temían que se desmantelara el parque que han hecho allí" [7.1 i 7.2]. Es suposa doncs que la tensió resulta tindrà també a veure amb qui està intimidant els treballadors i no s'explica perquè els veïns creien que es desmentelaria el parc. L'ús del temps verbal "temían" fa pensar que els veïns ja no temeixen que se'l desmenteli.

DIA 7

A la portada del dia 7 es troba el títol "Guerrilla urbana en Barcelona", bastant explícit sobre la natura de les accions dels okupes, i al qual s'afegeixen 4 fotos:

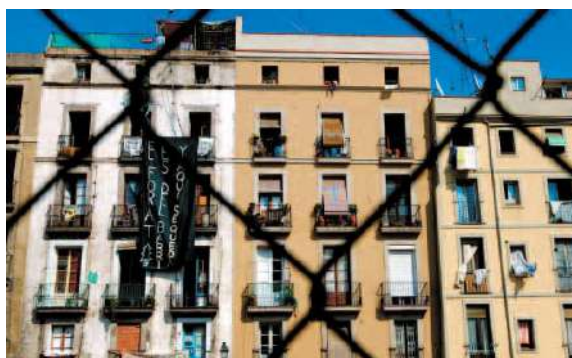
La primera, "Conjurados al iniciar la marcha" d'encaputxats amb torxes en mig de la manifestació

La segona, "Bazuca Casero", ensenya un encaputxat llançant un coet

La tercera, “El Macba, objetivo de los ataques”, ensenya una foto dels danys de pintura fets al Macba, visibles el dia següent.

La quarta, “El foco: la casa 'okupa””, ensenya una casa amb un cartell reivindicatiu, aquesta queda rere els fils de metal del Forat. Si mirem bé el cartell penjat a la façana de la casa veiem que és el del col·lectiu que estava auto-gestionant el solar.

L'idea general que s'en desplega és que la manifestació en si mateixa ja era violenta, els manifestants venien armats fins les dents, tenien com objectiu vandalitzar el macba i que els responsables són els okupes (concretament els del Forat).

Profesionales del disturbio [T]

El ayuntamiento culpa a grupos organizados y los vecinos de Santa Caterina rechazan a los okupas [S.1]

El títol i subtítol estan ja emmarcats per la portada del dia, i tornen a enfatitzar la importància dels disturbis, retractant als seus responsables com "profesionales". D'altre banda, l'acusació de que els responsables siguin okupes no sorgeix directament de l'Ajuntament, es fa per mitjà d'un suposat rebuig veïnal envers els okupes. Per què rebutjarien als okupes els veïns sinó perquè són ells els culpables? Amb tot això, queda la sensació que els okupes tenen alguna relació amb els disturbis.

"El Ayuntamiento de Barcelona ha llegado a la conclusión de que "grupos bien organizados" de personas que vienen de fuera de la ciudad, y que se mueven al amparo del colectivo okupa, están detrás de los hechos destructivos que se registraron el pasado jueves por la noche en el centro" [1.1]

El primer paràgraf, que hem reproduït integralment, cita a Carles Martí. Aquí veiem que la criminalització dels titulars i de les fotos de la portada ja no són tan evidents. Mirem la definició d'emparar:

"Emparar v. tr. Posar (algú) sota la nostra protecció. | Pron. Valer-se de la protecció d'algú o d'alguna cosa. | Pron. Agafar-se, recoltzar-se en alguna cosa per no caure | Ant., embargar || Pron. Prendre possessió violentament, apoderar-se." (Fabra: 1984)

Així, segons com s'interpreti, el moviment okupa tindrà més o menys relació i, conseqüentment, responsabilitat, en els disturbis. En tot cas, la denominació entre comilles de grups ben organitzats i encara el seu situament "detrás" dels fets identifica uns culpables que no coincideixen plenament amb el col·lectiu okupa. D'altre banda, hem d'afegir que la designació de "colectivo okupa" és molt ambigua, no ens deixa clar si es refereix al moviment o bé als okupants del carrer Metges:

"Martí señaló una casa okupada, en el número 16 de la calle Bernat Metge, como el foco de disidencia contra la reforma, aunque subrayó que "todas esas personas son ajenas al barrio". [3.2]"

Els okupants del CSO es van implicar molt en la auto-gestió del solar. És parcialment correcte considerar aquesta casa com "el foco de la disidencia", però que ve distorsionada per el context en el qual es fa l'afirmació.

El periodista també diu que "La contestación de la mayor parte de organizaciones vecinales respecto a las movilizaciones okupa se evidenció ayer." [5.1]. Així doncs, els veïns estarien en contra de que els okupes es manifestin. A més a més, aquesta afirmació pressuposa que la manifestació del dia 5 va ser una "movilización okupa" i d'aquesta manera el periodista atribueix responsabilitat als okupes.

D'altre banda, el periodista reproduïx els testimonis acusatòris de dues dones:

"Contundente se mostró ayer la presidenta de la asociación de vecinos y comerciantes A. Santa Caterina, Beatriu Carbonell, en relación con lo que califica "un grupo de personas que no son del barrio, que ponen palos en las ruedas para que la urbanización de la plaza no prospere, entre los que se encuentran los okupas que se apuntan a un bombardeo". [5.2]"

"Algunos vecinos del barrio de Santa Caterina, de donde partió la manifestación, se sintieron indignados con lo ocurrido puesto que "entre los manifestantes no había ningún vecino de la zona, la mayoría eran jóvenes de estética okupa y bastantes encapuchados", detallaba una vecina del barrio a la salida del mercado." [Noticia 2-4.2]"

Tant una com l'altre acusen als okupes sense cap prova, sent el segon testimoni una opinió basada en la representació mental dels okupes que té aquella senyora. La segona dona una versió poc encertada de la realitat, d'acord amb els comunicats de les associacions de veïns que van presenciar la manifestació i declarar que ja havien desconvocat la manifestació quan van començar els enfrontaments.

Hi ha, en la part d'amunt de la segona notícia, un enquadrat anomenat "Precedentes" que retracta varis casos de vandalisme i actes incívics urbans, dels quals alguns es suposen relacionats amb el moviment okupa.

Dades contextuais

"Asociaciones vecinales y entidades del barrio se desmarcaron del colectivo que está en contra de la reforma consensuada con la mayoría y que convocó la manifestación ilegal que concluyó con graves disturbios en la plaza de los Àngels, frente al Macba. [2.2]"

Aquesta afirmació és falsa en varis nivells: les declaracions fetes per les entitats només van desvincular la seva protesta dels disturbis, no hi ha només una associació en contra. la associació no està en contra de la reforma consensuada i una reforma consensuada només pot existir si tothom està d'acord al final de les negociacions.

"Esta respuesta se producía justo después de una rueda de prensa convocada por el colectivo contrario a la reforma y que engloba a entidades como Colectivo Forat de la Vergonya, Arquitectes sense Fronteres y la Federació d'Associacions de Veïns de Barcelona [6.1]. Estas entidades, que se desvincularon de los altercados producidos el jueves, denunciaron que no ha existido proceso participativo en la elaboración del proyecto y que han empezado las obras para instalar la recogida neumática "sin avisar y sin explicar que es lo que se va hacer" [6.2]. Algo que el resto de entidades del barrio desmienten rotundamente. [6.3]"

Així, el "colectivo" al qual feia referència està compostat de diverses entitats de les quals el Col·lectiu Forat de la Vergonya (que va ser qui va convocar la protesta), Arquitectes sense Fronteres i la Federació d'Associacions de Veïns de Barcelona, un fet gens menyspresable. El periodista no explica perquè el procés participatiu no va ser efectiu ni les circumstàncies exactes en les quals van començar les obres. Són reivindicacions que sorgeixen totalment descontextualitzades dels fets que l'origen i que són desmentides per la resta d'opinions presentades.

En l'enquadrat el periodista dóna suport a les opinions a favor del projecte, reiterant que hi ha hagut un procés participatiu. Finalment, i també en l'enquadrat, identifica el motiu de descontentament de "algunos vecinos" "que sería una pequeña instalación para la recogida selectiva de residuos" "y su utilidad es una de las cuestiones que más reticencias han despertado entre algunos vecinos" el que és fals. És la seva instal·lació sense avís i pla de continuïtat, ni garanties sobre la gestió del solar i el respecte de les millores veïnals i no pas la "pequeña instalación" en ella mateixa. En la segona notícia sobre els incidents no es menciona en cap moment el conflicte veïnal al solar.

DIA 8

La policía vigila a los antisistema en todo el área metropolitana [T1]

Turistas en el Forat de la Vergonya [T2]

La policía mantiene la vigilancia en el lugar del conflicto [S.1]

El dia 8 fa dues notícies en una pàgina, la primera sobre els "antisistema radicales" en la que no es mencionen els okupes ni el conflicte veïnal i la segona sobre turistes de visita al Forat. En aquesta última només es retracta la reivindicació veïnal per mitjà del discurs de la guia turística. Els presents surten del Forat "embargados por la contradicción: "Primero –dice uno– se quejaban por el abandono y ahora porque lo arreglan" [9.1]. En aquesta segona noticia, es parla del CSO Metges com "la casa okupada que el Ayuntamiento ha situado en el ojo de este huracán" [8.4], reiterant les acusacions de l'Ajuntament.

DIA 11

Barcelona pierde [T1]

El gobierno aplaza una reunión de ministros de la ue por seguridad y desata una tormenta política [S1.noticia 1]

Gobierno, Generalitat y Ayuntamiento se contradicen al explicar la suspensión [T.Seguiment

noticia 1 en la pàg 2]

Los Mossos se plantearon aplazar el Barça-Sevilla [T2]

Los líderes municipales coinciden en criticar la medida del Gobierno [T3]

Barcelona acoge tres cumbres de alto riesgo en diez años [T4]

El dia 11 La Vanguardia dedica quatre pàgines a la suspensió, però només menciona que els disturbis van ser causats per "violentos", "antisistemas". Dels incidents del Macba s'en parla en el segon article:

Algunos analistas sostienen que los disturbios ocurridos el pasado jueves en Ciutat Vella, en el Forat de la Vergonya, en los que llegó a verse a un joven con un improvisado lanzacohetes frente al Museu d'Art Contemporani de Barcelona (Macba), fue un ensayo de los eventuales disturbios que podrían haberse registrado por la celebración en la capital catalana de la cumbre de la UE sobre vivienda. [7.1] En esa ocasión se demostró que los antisistema también habían variado su estrategia y que preferían actuar y dispersarse que hacer frente a la policía. [7.2]"

Tot i que no es mencioni qui són els analistes que defensen aquesta versió dels fets, es presenten els seus arguments en detall. Si bé en els dies anteriors es va parlar de grups organitzats, aquesta versió presenta, a més, la intenció per part dels violents de millorar la seva eficiència destructiva. El "lanzacohetes" del que parla és el de la foto de la portada del quadern Vivir d'aquell dia:

Concretament, aquell aparat va resultar ser un tub de plàstic en el qual es va ficar coets, pero resulta, de fet, molt impressionant en un primer abordatge. Durant totes les quatre pàgines gairebé tots els personatges públics van fer part de la seva indignació endavant d'una decisió, al seu veure, no fonamentada. Tot i així, considerem que el tó alarmista prevaleix sobre el seny de determinades reflexions esmentades a l'article.

Al llarg de tota les quatre notícies no es parla dels okupes enlloc. Tanmateix, posa enmig de l'article una foto bastant gran en la qual es veu el CSO del carrer Metges (al Forat de la Vergonya), a través d'una reixa de filferro i remetent així a una dimensió judicial, o més bé criminal. Si mirem bé el cartell penjat a la façana de la casa veiem que és el del col·lectiu que estava auto-gestionant el solar.

Conclusions

Respecte a la hipòtesi 2: La identitat mediàtica del moviment okupa als mitjans es construeix des de la seva relació amb les institucions.

Aquesta hipòtesi coincideix amb els resultats extrets del material analitzat de la mostra d'articles estudiada. Només en comptades ocasions el moviment okupa té veu. Encara més, hem constatat que les mencions positives al moviment són poques i mitigades. Concretament, el debat sobre els suposats okupes del Macba en els articles analitzats revela poca preocupació periodística per contrastar les informacions institucionals i, en el cas en que aquestes informacions eren favorables al moviment okupa, es van visibilitzar poc. Tot plegat, en aquesta ocasió els diaris que hem estudiat van reproduir de manera acrítica els discursos criminalitzadors de les institucions i van revelar acceptar-los en bona mesura com a veritat.

Hem constatat, per mitjà de l'estructura temàtica dels articles, que una gran part dels tòpics essencials per entendre la notícia són informacions donades per les institucions. La majoria de les informacions presentades el primer dia són provenen de la policia, una font que no s'evidencia gaire. El segon dia són trobem una combinació de declaracions de l'Ajuntament i representants polítics, fonts policials, i finalment d'algunes de les associacions involucrades d'alguna manera en el procés participatiu del Forat de la Vergonya promogut per l'Ajuntament. El dia 8 només El Periódico i La Vanguardia publiquen articles amb dimensions conseqüents sobre el tema, centrant quasi tota la informació en els disturbis utilitzant fonts policials. En el dia 9 només El Periódico tracta el tema, entrevistant al Regidor de Seguretat que reitera la informació donada el dia anterior. Finalment el dia 10, coincidint amb la inauguració d'una comissaria de policia, l'Avui i El Periódico, fan una notícia sobre el discurs de l'alcalde Hereu, en el que es rebutja designar d'okupes als vàndals del Macba. En l'anàlisi dels dies restants, alguna vegada es repeteixn les informacions donades anteriorment, com a informacions transversals a la suspensió de la cimera sobre l'Habitatge a Barcelona. Resumint, constatem el predomini de la informació policial en els articles, acompanyada de les declaracions acusadores d'en Martí el dia 7. Així, aquests actors tenen responsabilitat en la culpabilització dels okupes pels disturbis, per haver difós informacions ambigües i acusacions sense fonaments.

El rol dels periodistes en aquest procés va ser d'una gran importància, al interpretar

sovint malament les informacions de que disposaven i, en general, al no posar en dubte les versions oficials. N'és un exemple la interpretació del periodista de l'Avui, per l'ocasió de la cobertura dels fets de la manifestació pel Forat, que considera que la manifestació va ser convocada pel moviment okupa, abans mateix de les declaracions acusadores de l'Ajuntament al dia següent. Al dia 7, les diferències notables que es registren en la reproducció de les citacions directes al regidor Martí també evidencien poc distanciament periodístic. Si bé El Periódico diu que l'Ajuntament culpa a "okupes radicals", l'Avui ens transcriu les paraules d'en Martí que atribueix la responsabilitat a "grups organitzats vinculats al moviment okupa".

Només El Periódico fa part de les declaracions del portaveu al dia 9, el que revela la reduïda capacitat dels mitjans de proporcionar un tractament just de l'okupació. Després de dos dies de frenesi mediàtic – fins i tot tres en El Periódico i La Vanguardia -, els mitjans deixen de banda el tema sense fer cap investigació periodística seriosa respecte al tema. Constatem també que només El Periódico envia un periodista al CSO Metges, que és el col·lectiu que el regidor Martí va acusar de ser el centre neuràlgic dels violents. La direcció d'aquesta casa okupada es pot trobar en quasi tots els articles publicats el dia 7, donant així un interlocutor concret al qual als mitjans podien adreçar-se per tal de contrastar les informacions institucionals. Les acusacions es dirigien, d'altre banda, cap al moviment okupa en general. I així, si el moviment hagués desitjat una resposta fort a la criminalització patida als mitjans, hauria necessitat d'adaptar-se més a la seva lògica. Tot i que el dia 8 l'Assemblea d'Okupes de Barcelona designa un portaveu que fa declaracions per aclarir que ells no tenien responsabilitat en els altercats, aquest comunicat arriba massa tard per a la lògica mediàtica.

Respecte a la hipòtesi 3: Es deixen de banda aspectes contextuals externs a les accions retractades dels okupes que són fonamentals per tal d'entendre el conflicte presentat.

Aquesta hipòtesi es confirma plenament en els articles analitzats. Així, si bé d'una banda els disturbis no poden ser atribuïts als okupes de forma fonamentada, d'una altre tampoc es presenta bé el conflicte del Forat, el que donaria legitimitat als okupes en el cas que se'ls considerés culpables dels disturbis. Concloem que la cobertura analitzada retracta malament els arguments que defensen els veïns del Forat, tot i que existeixen diferències considerables en cada diari. En general, no es presenta – o en alguns casos es presenten amb insuficiències i ambigüïtat - els següents elements: l'auto-gestió del Forat pels veïnats – en la qual es van involucrar els okupants del CSO Metges, la voluntat veïnal de preservar les millores en els nous plans, la presència permanent de la policia al solar i la seva justificació, les raons rere les crítiques al procés de participació del l'Ajuntament, el suport que ha recollit el Col·lectiu Forat de la Vergonya i la no representativitat del veïnat del solar d'algunes associacions en favor del pla, la situació anàloga de desallotjament del solar al 2002 i en general les reivindicacions, les raons de la manifestació i els responsables per la seva convocatòria.

El Punt

El diari dona poca atenció als esdeveniments, però presenta alguns elements contextuals que permeten enfocar el conflicte com una reivindicació veïnal. Cita al regidor però sense reproduir les seves declaracions acusadores dels okupes. Tot i això, deixa de banda altres aspectes importants que legitimen les protestes veïnals i que esmentem tot seguit:

El dia 6, al esmentar com a raó de la convocatòria de la manifestació les obres pel Forat, el periodista deixa de banda la presència policial constant al Forat – un fet que no es presenta enlloc en l'article. A més, segons el titular la batalla campal que es menciona

s'hauria donat a Ciutat Vella, quan es va donar davant del Macba, és a dir, al Raval. Com es diu que és el grup més radical del sector, que no té el suport de l'associació de veïns del Casc Antic, que ha intentat impedir el desenvolupament de les obres es conclou que el grup més radical no vol que continuïn les obres, el que és fals [4.2-06/10/06]. Les raons de perquè el col·lectiu convocant no estava d'acord amb les obres no s'esmenten en cap moment de l'article. Les declaracions del regidor Martí sobre el procés de participació, en les quals defensa que hauria sigut real i efectiu, no són contrastades. Finalment, s'hauria hagut d'esmentar que hi ha altres associacions que defensen les mateixes reivindicacions que el Col·lectiu Forat de la Vergonya.

El dia 7 el subtítol diu que el regidor de Ciutat Vella va dir que el xantatge i el sabotatge no aturarien les obres, el que ens condueix a pensar que no volen les obres, el que no és veritat [S.1-07/10/06]. Aquesta impressió es repeteix en [1.1-07/10/06]. Després es diu que faltaven alguns detalls per concretar, però no és simplement un detall, faltava concretar si es respectarien les millores fetes pels veïns – ja que la intervenció dels treballadors municipal i la policia uns dies abans sembla contradir – i com es gestionaria un espai auto-gestionat durant anys pel veïnat [2.3-07/10/06] .

Avui

L'Avui presenta poc el conflicte veïnal al Forat i representa les reivindicacions dels qui estaven en contra com il·legítimes i no fonamentades. Així, no esmenta bé les raons del conflicte ni les de la convocatòria de la manifestació.

El dia 6, es diu que la manifestació es va convocar en contra del pla urbanístic al Forat de la Vergonya, el que deixa lloc per pensar que els convocants no volen la reforma, el que és fals [1.1-06/10/06]. S'identifica com a causa de la convocatòria de la manifestació l'entrada de dues excavadores al Forat, a la pista de bàsquet, cosa va provocar les primeres protestes i la presència permanent de la guàrdia urbana [4.3-06/10/06]. Tot i que els elements factuais que van provocar el descontentament veïnal estan presents, estan mal retractats. No es diu que la pista de bàsquet té una gran importància per al veïnatge ni perquè, no es diu que van entrar per foradar-la, tampoc es diu que aquestes obres no estaven contemplades en el pla i la presentació narrativa que sembla seguir un ordre temporal, ens fa pensar que són les protestes que van justificar la presència policial permanent.

Esmentem primer que tot la contradicció que evidencia el diari el dia següent: es diu que la manifestació va ser convocada pel moviment veïnal, quan el dia anterior es va dir que va ser el moviment okupa qui l'havia convocat [1.2-07/10/06]. Segons el periodista, la manifestació va ser convocada per l'Espai Entesa que pretenia denunciar com es duen a terme les obres al Forat i reclamar una solució consensuada i definitiva. Tot i que aquestes reivindicacions són defensades pels veïns, presentar-les així és reductor de la realitat – ja que no representa de manera explícita els fets que van motivar aquestes denúncies. D'altre banda, és fals que va ser l'Espai Entesa que va convocar la manifestació. Es diu en [5.1-07/10/06] que la policia no va efectuar cap càrrega policial.

Al dia 10 es torna a dir que la convocatòria del Forat és responsabilitat dels okupes [2.1-10/10/06]. El periodista presenta com obres diferents les obres de la recollida pneumàtica i les de la pista de bàsquet, que en aquell moment estaven aturades. Tanmateix, les obres de la recollida es faran en la pista de bàsquet, pel que es refereixen al mateix lloc - la pista de bàsquet és el que els veïns hi van ficar i la recollida pneumàtica allò que l'Ajuntament es planteja fer. Després informa que continua la presència policial a la plaça, que van urbanitzar els mateixos veïns. Dir que els veïns han "urbanitzat" el solar és molt reductor de la realitat participativa mitjançant la qual ho van fer.

El Periódico

Al llarg de la seva cobertura, El Periódico dedica alguns enquadrats a explicar la

història del Forat, en els que la informació redueix la realitat reivindicativa del veïnat i inclou les dades contextuals presentades pels discursos institucionals arran de la manifestació.

El dia 6, el relat evidencia que es va llançar la pintura per provocar els Mossos, el que atribueix una intenció bèl·lica als manifestants. No es menciona enlloc la càrrega policial. La descripció feta del Forat és reductora, ja que no evidencia l'esforç fet pel veïnatge per auto-gestionar-lo. El periodista reconeix el descontentament veïnal davant l'inici de les obres d'instal·lació d'un sistema de recollida pneumàtica d'escombraries però no que les obres no seguien els plans acordats [7.1-06/10/06]. Així, suposadament, alguns veïns no veuen bé que s'hi faci un parc amb equipaments i opinen que el projecte municipal s'ha tancat sense consens i no integra les millores fetes a la zona pels veïns [6.4-06/10/06]. Tot i que la segona part sigui veritat, la primera no ho és, ja que els veïns no estan en contra del parc i dels equipaments. En l'enquadrat, es defensa que hi ha hagut una radicalització de la protesta veïnal, per l'entrada de grups antisistema que serien responsables d'haver-se enfrontat més d'una vegada a la policia [Enquadrat-06/10/06]. Aquest fet no representa totalment la realitat, ja que si el periodista es refereix als okupes, aquests ja hi eren des del 2001, o sigui des del principi de l'auto-gestió del solar. D'altra banda, el periodista presenta les confrontacions amb la policia com a responsabilitat dels antisistema, quan hauria hagut d'esmentar que els veïns ja s'havien enfrontat a la policia en diverses ocasions.

El dia 7 es reitera en [8.2-07/10/06] que quedaven aspectes per resoldre, sense especificar quins eren aquests. Es parla dels veïns suposadament en contra en l'enquadrat, dient que "alguns grups, suposadament de veïns opinen que no hi ha hagut un consens suficient". Primer, l'ús de "suposadament" remet als okupes anteriorment mencionats, emmarcant el terme "okupes" com els habitants d'aquella casa i posant en dubte que puguin ser considerats com part del veïnat. Segon, un consens implica que tothom està d'acord, pel que un consens suficient és una designació contradictòria. A més, no especifica perquè no hi ha "un consens suficient" pels veïns en contra. Ademés, si considerem que, segons el periodista, són els okupes els que defensen això, llavors aquests no sabrien com funciona la presa de decisions per unanimitat. Això és fals, ja que el funcionament assembleari dels CSO sol ser d'aquest tipus.

El dia 8 la segona pàgina, en la notícia en la que el periodista entrevista als okupants del CSO Metges, es forneixen alguns elements contextuals que justifiquen el descontentament veïnal.

El dia 9 es diu que la manifestació va ser un acte del moviment okupa. El dia 9 només hi ha una menció als fets al solar, en l'enquadrat, que defensa que la manifestació va ser convocada per demanar que s'aturin les obres d'urbanització del Forat de la Vergonya. Però, com no es contextualitza aquesta reivindicació, la conclusió que se'n pot treure és que qui la va convocar no vol que es facin del tot.

La Vanguardia

La Vanguardia presenta la manifestació com desvinculada de les reivindicacions del veïnat del Forat, retractant aquesta protesta com a protagonitzada per vàndals o violents. Serien doncs aquests els responsables dels problemes viscuts al Forat de la Vergonya, tenint la realitat veïnal al solar un pes informatiu força reduït. D'altra banda, el diari fa un ús acrític de les fotografies presentades, que estan d'acord amb la versió presentada pel diari i que resulten culpabilitzadores.

En general, la visió afavorida el dia 6 d'Octubre és criminalitzadora ja que no presenta de cap manera el conflicte que va originar la protesta. El periodista cita a en Martí que explica que eren persones alienes a la vida de barri els qui van intimidar els treballadors municipals [6.1-06/10/06] i només l'últim paràgraf parla del conflicte veïnal,

dient que es va sentir tensió al solar i que els veïns tenien por de que es desmentelés el parc que hi havien fet [7.2-06/10/06]. Es suposa que la tensió al solar tindrà també a veure amb qui està intimidant els treballadors i no s'explica perquè els veïns creien que es desmentelaria el parc. L'ús del temps verbal "temían" fa pensar que els veïns ja no temen que se'l desmenteli. D'altra banda, la foto de l'article d'un jove llançant una ampolla a un policia davant del MACBA revela molta inconsistència. Aquesta foto hauria de comprovar-nos que els manifestants van ser violents d'entrada vers la policia – que és la posició defensada al llarg de l'article –, però si mirem el cantó superior esquerre veiem persones fugint corrent. Així, la foto no va ser feta abans de la càrrega policial sinó que després, quan els manifestants van començar a dispersar-se i, llavors, el gest de l'individu amb l'ampolla pot ser una reacció a la violència policial.

El dia 7 es diu que hi ha associacions i entitats del barri que es desmarquen del col·lectiu que va convocar la manifestació i que està en contra de la reforma consensuada per la majoria [2.2-07/10/06]. Aquesta afirmació és falsa en varis nivells: les declaracions fetes per les associacions i entitats només van desvincular la seva protesta dels disturbis, no hi ha només una associació en contra, el col·lectiu no està en contra de la reforma consensuada i una reforma consensuada només pot existir si tothom està d'acord al final de les negociacions. S'indica en [6.1-07/10/06] que el col·lectiu al qual es feia referència està compost de diverses entitats entre les quals trobem el Col·lectiu Forat de la Vergonya (que va ser qui va convocar la protesta), Arquitectes sense Fronteres i la Federació d'Associacions de Veïns de Barcelona, un fet gens menyspreable. El periodista no explica perquè el procés participatiu no va ser efectiu ni les circumstàncies exactes en les quals van començar les obres. Les reivindicacions dels qui es suposa que estan en contra sorgeixen descontextualitzades dels fets que les originen, i són desmentides per la resta d'opinions presentades. En l'enquadrat el periodista dóna suport a les opinions a favor del projecte, reiterant que hi ha hagut un procés participatiu. Finalment, i també en l'enquadrat, identifica el motiu de descontentament d'alguns veïns, que seria una petita instal·lació per la recollida selectiva de residus a la qual alguns veïns no veurien utilitat, el que és fals. És la seva instal·lació sense avís i pla de continuïtat, ni garanties sobre la gestió del solar i el respecte de les millores veïnals i no pas la instal·lació en ella mateixa. En la segona notícia sobre els incidents no es menciona en cap moment el conflicte veïnal al solar.

El dia 8 publica dues notícies en una pàgina, la primera sobre els "antisistema radicales" en la que no es mencionen els okupes ni el conflicte veïnal, i la segona sobre turistes de visita al Forat. En aquesta última només es retracta la reivindicació veïnal per mitjà del discurs de la guia turística. El periodista conclou que els presents van sortir del Forat sense entendre perquè els qui reclamaven que l'arreglessin es queixaven ara de que ho fessin [9.1-08/10/06]. En aquesta segona notícia, es relaciona la reivindicació veïnal amb els okupes del CSO Metges, "la casa okupada que el Ayuntamiento ha situado en el ojo de este huracán" [8.4-08/10/06], reiterant les acusacions de l'Ajuntament.

Respecte a l'hipòtesi 4: Els diaris presenten els okupes de manera culpabilitzadora i atribueixen intencions negatives a les seves accions.

Hem constatat que en una bona part dels articles analitzats, i al marge de les acusacions institucionals, el moviment okupa és responsabilitzat pels disturbis o, a vegades, relacionat d'alguna manera amb aquest episodi. La hipòtesi es confirma llavors per a la major part dels diaris, tot i que hem d'esmentar que El Punt fa un tractament correcte de la informació pel que fa als okupes, al no culpabilitzar-los, ni reproduir les acusacions que reben.

El Punt

Aquest diari no atribueix al moviment okupa cap responsabilitat pels disturbis causats a la seu del Macba, ni reproduïx les acusacions de l'Ajuntament respecte als mateixos esdeveniments.

Avui

L'Avui responsabilitza els okupes dels disturbis des del primer dia i no desmenteix en cap moment aquestes acusacions. Accepta els discursos institucionals i no els contrasta de forma consistent. Si bé els titulars són altament criminalitzadors veiem després en el text que hi ha matisos importants que s'han de fer respecte a aquestes acusacions als okupes. Tanmateix, subsisteix casi sempre alguna ambigüitat, ja que no s'explicita enlloc la relació dels okupes amb els qui van fer els disturbis.

En els articles analitzats l'Avui accepta la responsabilitat que tenen els okupes en els disturbis causats. Des del primer dia titlla la manifestació de protesta okupa [T-6/10/06]. El dia mateix dia, la descripció dels manifestants és de que eren majoritàriament d'estètica okupa, però després quan retracta les seves accions violentes – en aquest cas, pedres que algun dels presents llançava a la policia –, ja són simplement "okupes" [1.2 i 2.3-6/10/06]. D'altre banda, diu que les corredisses van començar abans d'arribar al destí previst però no evidencia que la policia va reconduir la manifestació, impeding el recorregut que s'havia plantejat inicialment, el que pot fer creure que no van poder aguantar arribar al seu destí per fer els disturbis [2.1-6/10/06].

El dia 7, el periodista reproduïx els discursos de l'administració i de la policia sobre la responsabilitat dels okupes, fins al punt d'afegir a l'article un enquadrat sobre diversos aldarulls urbans, dels qual consten diversos casos de vandalisme que es suposen en relació amb el moviment okupa [enquadrat-7/10/06]. El titular, "L'Ajuntament culpa els okupes dels incidents al Raval" [T-07/10/06] ens dóna a entendre que algun responsable haurà proferit aquestes acusacions, una formulació que repeteix en [1.1-7/10/06]. Tanmateix, les declaracions que es citen del regidor només diuen que són grups vinculats al moviment. Es pot doncs concloure que la responsabilitat no és del moviment okupa mateix sinó que dels grups organitzats que es mantenen lligats moralment a ells. Això també podria voler dir que hi ha alguna afinitat ideològica o semblança en les idees que guien les seves pràctiques. De totes maneres, es fa un salt de sentit entre la culpa dels okupes pels disturbis i la vinculació dels okupes a grups que en serien responsables.

El dia 10 el titular atribueix directament la culpa als okupes pels incidents més recents, com també d'altres no especificats, al denominar d'atacs okupes a episodis de vandalisme i violència urbana [T-10/10/06]. Així, la convocatòria del Forat hauria sigut de la responsabilitat dels okupes i seria on s'han verificat els episodis de l'onada de violència radical mencionada per l'Ajuntament i la policia [2.1-10/10/06]. També s'ha d'esmentar que la policia va declarar que els violents s'emparen en les convocatòries del moviment. Emparar és una designació ambigua, deixant lloc per interpretar l'onada de violència radical com estant sota una protecció del moviment que és voluntària o no.

El Periódico

El Periódico evidencia força ambigüitat respecte a la responsabilitat dels okupes en els incidents del Macba. Tot i que accepti els discursos institucionals, contrasta aquestes acusacions de forma discreta i tria terminologies poc clares quan relaciona els okupes amb els violents identificats per les institucions. Tot plegat, la separació entre okupes i violents és poc clara.

El dia 6 la única referència als okupes sorgeix quan es diu que alguns manifestants eren d'estètica okupa, una designació poc clara pel que fa a la pertinença al moviment

okupa [1.1-06/10/06]. Tanmateix, el dia següent el titular de la notícia ens diu que "L'Ajuntament imputa a okupes radicals els disturbis pel Forat [T-07/10/06], acusació que es reitera per mitjà d'una cita directa del regidor en [2.1-07/10/06]. Aquesta acusació és falsa, però ve de la boca de l'Ajuntament. Després el mateix Martí és citat directament acusant als okupants del CSO Metges de ser la majoria dels radicals que van provocar els disturbis [5.2 i 3-07/10/06]. A l'enquadrat, el periodista descriu el Forat com un punt de conflicte entre okupes, que el volen fer seu, i la policia [Enquadrat-07/10/06]. Es refereix doncs a okupes en general i no a aquelles persones del CSO en particular. Així, la cita d'en Martí dona credibilitat l'acusació feta pel periodista, de com els okupes del Forat són els responsables, i s'allarga, ja que adopta la designació "okupes" en general – seria doncs un conflicte del moviment okupa amb la policia. D'altre banda, afirmar que els okupes ho volen fer seu és fals i atribueix una intenció egoista als okupes.

El dia 8 la informació presentada es basa principalment en l'entrevista a un policia que es publica i que desvia l'atenció cap als violents. El titular, "La policia identifica uns 250 violents ocults enrere el moviment okupa." [T-08/10/06], podria interpretar-se com que els violents no fan part del moviment, estan només amagats rere aquest. Canvia després la relació entre els dos, al referir-se a aquests com a grups violents antisistema que s'escuden sota l'etiqueta okupa [1.2-08/10/06]. Així, en l'oració [1.2] la designació ja és menys ambigua que la del titular, i vol dir que els violents ho fan de manera conscient. La designació escollida pel periodista en [1.2] fa el moviment okupa una víctima dels violents. Finalment, en l'enquadrat es denomina als manifestants que van enfrontar-se a la policia davant del MACBA com a okupes radicals [Enquadrat-08/10/06]. Si bé les declaracions policials citades deixen lloc per a l'interpretació, el periodista la tanca en aquesta designació criminalitzadora – que correspon exactament a les declaracions d'en Martí el dia anterior. D'altre banda, el periodista considera que la manifestació pel Forat va ser una manifestació okupa, pel que ens condueix a concloure que era una manifestació del moviment okupa, quan no ho era pas [1.1-08/10/06].

Un dels subtítols del dia 9 diu que l'Ajuntament coincideix amb Interior que els violents s'oculten en el moviment okupa [S.2-09/10/06]. Veiem doncs com es repeteix la designació "ocultar" però canvia el "s'oculten enrere" del dia 8 per dir "s'oculten en", el que és diferent. Així, segons Interior, els violents estan a dins del moviment okupa, o sigui, en fan part d'alguna manera. En el mateix article es diu que "L'Ajuntament de Barcelona creu que la violència que acompanya el moviment okupa, i que es va tornar a manifestar dijous passat al Raval" [1.1-09/10/06]. Aleshores, no només els incidents de dijous haurien sigut realitzats en un acte del moviment okupa, com també la violència acompanya el moviment okupa.

El dia 10 la notícia té el subtítol següent: "L'alcalde evitar el terme "okupa" i titlla de «delinqüents» els esvalotadors", pel que podem concloure que seria d'esperar-se que ell ho utilitzés i no ho va fer. Reitera aquesta informació poc després i insinua que ho va evitar expressament al dir que el seu discurs no va ser espontani. Finalment, es reitera la informació de la entrevista als Mossos publicada el dia 8 explicant que hi ha una tendència d'aquests violents en emmascarar-se darrere de l'etiqueta d'okupes sense ser-ho, pel que el periodista considera finalment que l'alcalde ha fet bé en no utilitzar la denominació okupes [4.1-10/10/06]. Tot i que l'Ajuntament havia declarat que els okupes eren culpables, la presentació de la informació segueix la inèrcia de les acusacions fetes i, fins que mencioni el discurs policial, no posa aquestes en dubte. Resumint, l'article resulta culpabilitzador pels okupes a pesar de que el discurs de l'alcalde no va reiterar les acusacions cap als okupes.

La Vanguardia

Concloem que La Vanguardia fa un ús reduït de les denominacions acusatòries cap als okupes en els articles analitzats, però quan ho fa, presenta les acusacions establint un

distanciament periodístic, com serien per exemple les cites directes. Així, en el dia en el que en Martí fa declaracions criminalitzadores, fa una portada dedicada al tema, al dia següent aquesta acusació als okupes perd força. L'atenció gira llavors cap als violents, això sí, de manera molt sensacionalista.

El dia següent a la manifestació, La Vanguardia no culpa als okupes dels disturbis a l'ordre públic. El dia 7 dedica la portada del diari a quatre fotos que reflecteixen les acusacions d'en Martí als okupants del CSO Metges. D'altra banda, l'acusació de que els responsables siguin okupes no sorgeix directament per l'Ajuntament, es fa per mitjà d'un suposat rebuig veïnal dels mateixos en el subtítol. Per què rebutjarien els veïns als okupes sinó perquè són ells els culpables? Tot plegat, queda la sensació que els okupes tenen alguna relació amb els disturbis. El periodista també diu que "La contestación de la mayor parte de organizaciones vecinales respecto a las movilizaciones okupa se evidenció ayer." [5.1]. Així doncs, els veïns tindrien raons per estar en contra de que els okupes es manifestin. A més a més, aquesta afirmació pressuposa que la manifestació del dia 5 va ser una "movilización okupa" i d'aquesta manera el periodista atribueix responsabilitat als okupes. En el primer paràgraf es cita a Carles Martí dient que "'grupos bien organizados" de personas que vienen de fuera de la ciudad, y que se mueven al amparo del colectivo okupa, están detrás de los hechos destructivos" [1.1-07/10/06]. La denominació entre comilles de grups ben organitzats i situar-los "detrás" de los hechos identifica uns culpables que no coincideixen plenament amb el colectivo okupa, al contrari del que el titular o la portada ens podrien deixar pensar. Resumint, l'article accepta les acusacions d'en Martí i les replica.

A partir d'aquí La Vanguardia no es referirà més als responsables dels disturbis com a okupes sinó que com a antisistema, violents o radicals.

Respecte a l'hipòtesi 5: Els diaris promocionen una identitat okupa cohesionada al voltant de diversos elements:

Hip 5.1: Ser okupa és considerat com a una identitat per si mateixa i exclou així els individus d'altres possibles categoritzacions.

Els articles analitzats no permeten una conclusió forta sobre aquesta hipòtesi, tot i que hi hagin elements que vagin en el seu sentit. Només l'Avui i El Periódico presenten algun fragment de text que permet reflexions sobre aquest element. Tots dos ho fan ja després de la intensa atenció mediàtica dels dies que van seguir la manifestació.

Avui

"L'interrogant és què s'ha de fer per aturar aquests grupuscles violents que no superen les 250 persones. [4.1] La primera dificultat és que, malgrat l'heterogeneïtat del col·lectiu –okupes, anarquistes, etc.–, la comunicació entre ells per preparar les accions violentes és fluida. [4.2]"

El dia 12 l'Avui caracteritza els grupuscles violents com un col·lectiu heterogeni en el qual es troben "okupes, anarquistes, etc" que comuniquen de forma fluida entre ells [4.2-12/10/06]. Així doncs, ser okupa seria diferent de ser anarquista però es podria agrupar. Aleshores, ser okupa esdevé aquí, per comparació, una caracterització ideològica.

El Periódico

S'ha d'assenyalar, en l'article del 13 d'Octubre, la referència a una ideologia okupa o antisistema, respecte a la qual els Mossos desvinculen els violents:

"Els Mossos van tornar a insistir la setmana passada, com va informar aquest diari diumenge, en la xifra de 250 violents, la majoria residents a l'àrea metropolitana, i van desvincular les seves accions de qualsevol ideologia okupa o antisistema. [4.1] Hereu va defensar ahir aquest argument per sentenciar que són col·lectius «sense cap base social », de manera que la solució per «eradicar-los» ja només és «policial»." [4.2]

D'una banda, vol dir que són ideologies properes, ja que tenen alguna característica que permet agrupar-les. D'una altra, vol dir que són diferents i així que qui és okupa no és anarquista i viceversa.

Hip 5.2: El moviment okupa es descriu com a despolititzat.

Aquesta hipòtesi es confirma sobretot per la total ausència d'informacions sobre la politització del moviment okupa. D'altra banda, hem trobat alguns casos d'informacions que són mal formulades i també algunes vinculacions falses del moviment okupa amb esdeveniments vandàlics i despolititzats.

Avui

El dia 10 es cita a Tura que comenta els disturbis observats al Macba:

"En cap cas –adverteix la responsable d'Interior– responen a un moviment social, sinó més aviat a la impotència". [2.4-10/10/06]

Tura fa una interpretació del que s'hauria d'esperar d'un moviment social, que en el context només pot estar fent referència al moviment okupa. Concluïm així que els disturbis són un gest del moviment okupa, que no els fa dignes de ser un moviment social.

L'episodi de dijous, amb llançaments de pots de pintura i pedres amb llançagranades casolans, reproduïx els de les celebracions blaugranes d'aquesta primavera, els del macrobotellón i altres atacs a agents de la Guàrdia Urbana. [3.1-10/10/06] Els incidents es van iniciar el 2004 amb diversos desallotjaments de cases ocupades i coincidint amb festes majors d'estiu. [3.2-10/10/06]"

Indica que l'episodi de la manifestació és comparable al *macrobotellón* i altres atacs a agents, no especificats. Vincula així la violència radical, suposadament verificada al Macba, amb altres successos vandàlics diversos que, pel que fa a proves concretes que ho puguin fonamentar, no estan gens relacionats. D'altra banda, associa l'inici de l'onada de violència radical als desallotjaments i les festes majors [2.1-10/10/06]. Els okupes es presenten doncs vinculats d'alguna manera amb l'inici de l'onada de violència en casos de disturbis urbans no polititzats.

El Periódico

"Martí va relacionar aquests incidents amb els del 17 de març passat després d'un macrobotellón a la Rambla del Raval; i amb una altra acció, el 28 de juny, en què 50 okupes encaputxats van muntar barricades a Gràcia, van cremar contenidors i van deixar sense llum un miler de veïns. [4.1-07/10/06]"

Martí identifica, en aquestes declaracions, reproduïdes en l'article del dia 7, els casos que estarien en connexió amb els okupes radicals de que parlava, dels quals el *macrobotellón* no té res a veure amb la okupació.

"Els grups violents antisistema que s'escuden sota l'etiqueta okupa deixaran d'actuar quan «es trenqui amb la idea, socialment molt estesa, que la seva lluita té motivacions altruistes i ideològiques» i això tingui un reflex en les lleis, va vaticinar ahir un comandament de la policia autonòmica. [1.2-08/10/06]"

Segons la policia, hi hauria doncs algunes persones que defensen el fet de pertànyer al moviment okupa que no tindrien cap motivacions altruistes i ideològiques. El moviment okupa està doncs així compost d'elements no polititzats.

«Dintre de la família de grups antisistema va detallar– hi ha aquesta branca més violenta» que queda immersa en el col·lectiu okupa. [5.2-09/10/06]"

El periodista cita de forma indirecta al regidor quan es refereix al moviment okupa, que designa de col·lectiu okupa, una designació apolítica.

Hip 5.3: Es confonen casos concrets d'okupació amb el moviment okupa.

No hem trobat material respecte a aquesta hipòtesi. Això es deu al fet de que considerem que la manifestació no és de la responsabilitat del moviment okupa ni del CSO Metges, pel que des d'aquesta perspectiva la confusió entre una designació i l'altre no es pot fonamentar. Podríem efectivament buscar les diferències entre acusacions al moviment okupa i okupes, però la finalitat acusatòria que serveixen és la mateixa.

Hip 5.4: L'okupa és tant qui okupa com qui dóna suport al moviment okupa.

No haurem pogut confirmar aquesta hipòtesi de forma conseqüent en els articles analitzats. Avencem la conclusió de que, tot i que s'identifiquin els manifestants com a okupes o com a persones d'estètica okupa, aquesta vinculació no es fa perquè donen suport al moviment sinó per la natura vandàlica o violenta dels seus actes. No havent-hi cap justificació fonamentada que permeti distingir qui és okupa de qui no ho és pas, l'okupa esdevé el subjecte culpable.

El Periódico

Al dia 7 es diu que:

"Martí va relacionar aquests incidents amb els del 17 de març passat després d'un macrobotellón a la Rambla del Raval; i amb una altra acció, el 28 de juny, en què 50 okupes encaputxats van muntar barricades a Gràcia, van cremar contenidors i van deixar sense llum un miler de veïns. [4.1]"

En l'episodi del desallotjament del CSO La Fera la designació d'okupes encaputxats es refereix a tots els que hi eren ja que al estar encaputxats no es podia confirmar la seva identitat de cap manera.

Hip 5.5: L'okupa està associat a la violència, al vandalisme o a la manca de civisme en general.

Aquesta hipòtesi es confirma plenament en els articles analitzats. Hem conclòs que el context acusatori d'aquells dies va potenciar una acceptació acrítica de la natura violenta dels okupes, que es va manifestar en diverses ocasions i en tots els diaris, excepte en El Punt.

Avui

L'Avui presenta als manifestant com a okupes des del primer dia i fins al final de la cobertura informativa i no desmenteix aquesta acusació.

Al dia 6, l'Avui presenta la següent informació:

Els manifestants, unes 400 persones majoritàriament d'estètica okupa, pretenien arribar a la seu del districte de Ciutat Vella, on es debatia el pla urbanístic d'aquest espai. [1.2-6/10/06] Les corredisses, però, van començar abans. [2.1-6/10/06] Concretament, va ser davant del Macba quan la protesta va pujar de to i els manifestants van llançar pedres i pots de pintura contra la façana del museu. [2.2-6/10/06] Un agent antiavalots va intentar retirar les pedres de l'abast dels okupes, perquè no les tornessin a llançar, i va rebre una pluja d'objectes. [2.3-6/10/06] Fonts dels Mossos van assegurar que la intervenció policial no va ser una càrrega contra els manifestants, sinó una acció per a rescatar l'agent." [3.1-6/10/06]

A l'hora de descriure els manifestants es parla d'estètica okupa, però després quan retracten les accions violentes d'aquests – en aquest cas, pedres que algun manifestant llançava a la policia – ja són "okupes" [1.2 i 2.3-6/10/06]. Així, en aquest cas qui només té l'estètica okupa no es troba directament culpabilitzat de la violència, ja que qui és violent és l'okupa.

El dia 10 l'Avui presenta el següent titular i subtítols:

*Tura i Hereu mantenen que els atacs okupes són fets "puntuals" [T]
Interior i l'Ajuntament destaquen la pèrdua de suport dels violents a la ciutat [S.1]
La policia xifra en un grup de 250 els que radicalitzen els actes [S.2]*

El titular atribueix directament la culpa als okupes pels incidents més recents, com també d'altres no especificats. El periodista no es distancia de l'acusació als okupes, sinó de que els incidents siguin només puntuals. En [S.1], dir que han perdut suport pressuposa que els violents van rebre suport a la ciutat prèviament. A més a més, sense llegir res més ens queda la impressió de que els atacs okupes són responsabilitat dels violents. Aleshores, si els violents són qui fan els atacs okupes això implica que els violents són okupes i, per tant, que els okupes són violents.

La policia atribueix l'onada de violència radical que s'empara en les convocatòries okupes a uns 250 violents que resideixen a l'àrea metropolitana. [2.1] Tot i aquesta nombrosa representació, Hereu i Tura mantenen que el moviment "ha perdut ja suport social i no té cap futur". [2.2] La consellera qualifica els incidents de "petites espurnes radicals i violentes". [2.3] "En cap cas – adverteix la responsable d'Interior– responen a un moviment social, sinó més aviat a la impotència". [2.4] L'episodi de dijous, amb llançaments de pots de pintura i pedres amb llançagranades casolans, reproduceix els de les celebracions blaugranes d'aquesta primavera, els del macrobotellón i altres atacs a agents de la Guàrdia Urbana. [3.1] Els incidents es van iniciar el 2004 amb diversos desallotjaments de cases ocupades i coincidint amb festes majors d'estiu. [3.2]"

La policia va declarar que els violents s'emparen en les convocatòries del moviment. La interpretació que en fem és que els 250 violents s'aprofiten del moviment, al posar-se sota la seva protecció, el que deixa en obert si aquesta protecció és voluntària o no. Aleshores, el moviment okupa està protegint els violents. D'altre banda, la convocatòria del Forat és responsabilitat dels okupes i és durant una d'aquestes convocatòries on s'ha donat l'onada de violència radical [2.1-10/10/06]. En l'oració següent, els dos representants dels cossos administratius són citats com referint-se al moviment okupa, quan en la primera oració es deia que la policia considera que serien uns 250 violents els responsables [2.1-10/10/06]. Encara més, en [2.3], Tura fa una comparació dels incidents amb el que s'hauria d'esperar d'un moviment social, que en el context només pot estar fent referència al moviment okupa. Concluïm així que el text deixa la sensació que la violència està associada al moviment okupa.

El dia 12 es diu el següent en l'article:

"L'interrogant és què s'ha de fer per aturar aquests grupuscles violents que no superen les 250 persones. [4.1] La primera dificultat és que, malgrat l'heterogeneïtat del col·lectiu –okupes, anarquistes, etc.–, la comunicació entre ells per preparar les accions violentes és fluida. [4.2]"

El dia 12 l'Avui caracteritza els grupusculs violents com un col·lectiu heterogeni en el qual es troben "okupes, anarquistes, etc" que es comuniquen de forma fluida entre ells [4.2-12/10/06]. Així doncs, els okupes formen part d'aquests grupusculs violents.

El Periódico

El Periódico tria terminologies poc clares quan relaciona els okupes amb els violents identificats per les institucions. Tot plegat, la separació entre okupes i violents en els articles analitzats és poc clara.

El dia 7 el periodista cita indirectament a en Martí:

"Martí va relacionar aquests incidents amb els del 17 de març passat després d'un macrobotellón a la Rambla del Raval; i amb una altra acció, el 28 de juny, en què 50 okupes encaputxats van muntar barricades a Gràcia, van cremar contenidors i van deixar sense llum un miler de veïns. [4.1]"

Martí identifica els casos que estarien en connexió amb els okupes radicals dels que parlava, dels quals el *macrobotellón* no té res a veure amb l'okupació. En l'episodi del desallotjament del CSO La Fera la designació d'okupes encaputxats designa, doncs, a tots els que hi eren ja que, al estar encaputxats no es podia confirmar la seva identitat de cap manera.

En l'article del dia 7, l'enquadrat explica que "alguns grups, suposadament de veïns, opinen que no hi ha hagut un consens suficient". Primer, l'ús del "suposadament" remet als okupes, esmentats anteriorment. A més a més, com ja s'havia mencionat abans el CSO Metges i també el Forat com punt de conflicte entre okupes i la policia, emmarca el terme "okupes" com els habitants d'aquella casa i posa així en dubte que puguin ser considerats com part del veïnat.

Al dia 8 el diari presenta el següent titular i subtítols:

La policia identifica uns 250 violents ocults enrere el moviment okupa. [T]

*Els Mossos temen que els més radicals tornin a protagonitzar disturbis com els del Raval. [S.1]
Entre els activistes hi ha estrangers i la majoria viuen al cinturó i no són veïns de Barcelona. [S.2]*

Per tant, els violents no formarien part del moviment, només estan amagats rere d'aquest. Tot i així, el titular reuneix la violència i el moviment okupa.

"Els Mossos d'Esquadra, a qui competeix l'ordre públic a la ciutat de Barcelona, temen que els disturbis que dijous a la nit van protagonitzar uns 250 joves radicals al final d'una manifestació del moviment okupa al Raval tornin a repetir-se a Ciutat Vella, Sants o Gràcia, on els carrers faciliten la impunitat de les seves accions. [1.1] Els grups violents antisistema que s'escuden sota l'etiqueta okupa deixaran d'actuar quan «es trenqui amb la idea, socialment molt estesa, que la seva lluita té motivacions altruistes i ideològiques» i això tingui un reflex en les lleis, va vaticinar ahir un comandament de la policia autonòmica. [1.2]"

A primer article del dia 8, el periodista considera que la manifestació pel Forat va ser una manifestació okupa, pel que concloem que era una manifestació del moviment. D'altra banda, designa als responsables dels disturbis com grups violents antisistema que s'escuden sota l'etiqueta okupa [1.2-08/10/06]. Així, en l'oració [1.2-08/10/06] la designació ja és menys ambigua que la primera "ocults enrere" present en el titular [T-08/10/06]. El moviment okupa seria, segons la designació escollida en [1.2], víctima dels violents. Però, en l'enquadrat es designa els manifestants que van enfrontar-se a la policia davant del MACBA com "okupes radicals", el que és contradictori amb la interpretació que les declaracions policials presentades ens permeten.

Al dia 9 un dels subtítols de la notícia és:

Coincideix amb Interior que els violents s'oculten en el moviment okupa [S.2]

Repeteix en el segon subtítol, tal com en el dia anterior, la designació "ocultar" però canvia el "s'oculten enrere" del dia 8 per dir "s'oculten en", el que és diferent. Així, segons Interior, els violents estan dins del moviment okupa, en formen part d'alguna manera.

"L'Ajuntament de Barcelona creu que la violència que acompanya el moviment okupa, i que es va tornar a manifestar dijous passat al Raval, té un abast que desborda els límits administratius de la ciutat i que només s'hi pot actuar en contra de manera centralitzada. [1.1]"

Així, no només el periodista accepta que els incidents de dijous van ser realitzats en un acte del moviment okupa, com també accepta que la violència acompanya el moviment okupa.

«Dintre de la família de grups antisistema va detallar– hi ha aquesta branca més violenta» que queda immersa en el col·lectiu okupa. [5.2]"

L'ús de la paraula immersir implica que la branca més violenta dels grups antisistema està a dins del moviment okupa. La imatge que invoca és de que hi ha un nucli dur de violents dins d'un conjunt homogeni que és el "col·lectiu okupa".

El dia 10 la notícia té el subtítol següent: "L'alcalde evitar el terme "okupa" i titlla de «delinqüents» els esvalotadors", pel que podem concloure que seria d'esperar-se que ell ho utilitzés i no ho va fer . Reitera aquesta informació poc després:

"Al costat de la consellera d'Interior, Montserrat Tura, l'alcalde es va mostrar ferm i contundent. [2.1] En un discurs mesurat i sense espai a les improvisacions, no va utilitzar en cap moment la paraula okupa i va utilitzar per definir els esvalotadors termes com «violents, delinqüents urbans i

radicals»" [2.2].

D'aquesta manera, insinua que ho va evitar expressament i que el seu discurs no va ser espontani – que el que seria espontani seria dir que són okupes, però no es qüestiona les raons d'aquesta tria lexical.

La Vanguardia

L'idea general que es desplega de la portada del dia 7 és que: la manifestació era violenta per natura, que els manifestants venien armats fins les dents, que tenien com objectiu causar danys al Macba; i que els responsables són els okupes (més exactament els del Forat). Així, el diari enmarca directament l'article en contra dels okupes.

Profesionales del disturbio [T]

El ayuntamiento culpa a grupos organizados y los vecinos de Santa Caterina rechazan a los okupas [S.1]

El títol i subtítol tornen a enfatitzar la importància dels disturbis, retractant als seus responsables com a "profesionales". D'altre banda, encara que l'acusació de que els responsables siguin okupes no sorgeix directament per l'Ajuntament, es fa per mitjà d'un suposat rebuig veïnal dels mateixos. Per què rebutjarien els veïns als okupes sinó perquè són ells els culpables? Tot plegat, queda la sensació de que els okupes tenen alguna relació amb els disturbis.

Al llarg de tota les quatre notícies del dia 11 no es parla dels okupes enlloc. Tanmateix, posa enmig de l'article una foto bastant gran en la qual es veu el CSO del carrer Metges (al Forat de la Vergonya), a través d'una reixa de filferro.

Hip 5.6: L'okupa és presentat com a un jove i el moviment okupa com a un fenomen del jovent.

Aquesta hipòtesi no queda confirmada per l'anàlisi realitzat. Només hem trobat l'ús d'aquesta designació en El Periódico, i en ocasions puntuals.

El Periódico

El periodista ens diu el dia 6 que hi havia varis grups de joves antisistema dels quals alguns tenien estètica okupa. Tot plegat, la descripció s'assembla en grups-joves-antisistema-estètica okupa. Concloem doncs que, en aquest cas, aquells qui tenien l'estètica okupa eren joves antisistema, havent-hi una associació basada en un criteri visual. L'ús de la designació d'antisistema es repeteix en [4.1-06/10/06], en el títol de l'enquadrat i dins seu. La designació de joves també sorgeix a la llegenda de la foto.

"Els Mossos d'Esquadra, a qui competeix l'ordre públic a la ciutat de Barcelona, temen que els disturbis que dijous a la nit van protagonitzar uns 250 joves radicals al final d'una manifestació del moviment okupa al Raval tornin a repetir-se a Ciutat Vella, Sants o Gràcia, on els carrers faciliten la impunitat de les seves accions. [1.1-08/10/06] Els grups violents antisistema que s'escuden sota l'etiqueta okupa deixaran d'actuar quan «es trenqui amb la idea, socialment molt estesa, que la seva lluita té motivacions altruistes i ideològiques» i això tingui un reflex en les lleis, va vaticinar ahir un comandament de la policia autonòmica. [1.2-08/10/06]"

En la primera notícia del dia 8 el periodista designa als responsables dels disturbis de la suposada manifestació okupa com "uns 250 joves radicals" [1.1]. En aquest cas,

entre els manifestants okupes hi havia joves radicals.

Hipòtesi 6: Els diaris utilitzen la K en els casos en que els esdeveniments presentats no entrin en conflicte amb la imatge del moviment okupa assumida en el posicionament general del diari.

Aquesta hipòtesi es verifica de forma general, però només El Punt presenta material per evidenciar clarament el conflicte que van causar les acusacions fetes als okupes. En el cas del Forat constatem que l'ús de la K es fa de manera generalitzada per referir-se als manifestants, als okupes del CSO Metges o al moviment okupa. Les declaracions del regidor Martí emmarquen els esdeveniments com a responsabilitat del moviment, pel que l'ús de la K per part dels mitjans es dissimula sempre sota la coberta de la objectivitat periodística de les cites directes, d'atribucions d'intencions o judicis de valors a altres actors que no el diari, o de testimonis de persones que es suposen relacionades d'alguna manera al cas. Però el més interessant respecte a aquesta hipòtesi és que els actors estaven tots d'acord en que les acusacions es referien als okupes amb K. Pel que fa a la hipòtesi, concloem que efectivament aquesta visió vandàlica o violenta dels okupes no entra en conflicte amb el posicionament de cap dels diaris a excepció de El Punt, que és l'únic que no fa referència als okupes en els articles estudiats. En els editorials analitzats, El Punt tendeix a considerar el moviment okupa amb capacitat de generar cultura alternativa i això sí que entra en conflicte amb les acusacions reductores del regidor respecte al moviment.

Avui

El dia 6, el periodista presenta la manifestació com a una protesta okupa, els manifestants persones d'estètica okupa, i els qui van llançar pedres a la policia com a okupes [T; 1.2; 2.2-06/10/06].

El dia 7, el titular diu que l'Ajuntament culpa als okupes i després el moviment okupa; cita a en Martí dient que els responsables són grups organitzats vinculats al moviment okupa, que els okupes de la casa al carrer Metges van atacar als treballadors al Forat i presenta un enquadrat sobre disturbis urbans suposadament en relació amb okupes [1.1; 2.2; 2.3; enquadrat-07/10/06].

El dia 8, cita al president del PP que vol desocupar Barcelona d'okupes i vol convocar la comissió d'okupes [1.1; 2.1; 2.2-08/10/06].

El dia 10 diu en el titular que els atacs okupes són puntuals i després que la policia atribueix a 250 violents la violència radical que s'empara en les manifestacions okupes [T; 2.1-10/10/06].

El dia 13 diu que els grupuscles violents estan compostats d'okupes i que els Mossos no havien previst que els okupes del CSO La Fera serien violents davant el desallotjament [4.1; 7.2-13/10/06].

El Periódico

El dia 6, el periodista diu que alguns manifestants eren d'estètica okupa [1.1-06/10/06].

El dia 7, el titular diu que l'Ajuntament imputa a okupes radicals els disturbis pel Forat i també en [2.1], citant al regidor; torna a citar el mateix regidor per referir-se als disturbis suposadament causats per okupes a Gràcia; en l'enquadrat diu que el Forat s'ha tornat un punt de conflicte entre okupes i la policia [T; 2.1; 4.1; enquadrat-07/10/06]

El dia 8, en la primera noticia, totes les referències als okupes són de font policial:

el titular revela que la policia detecta 250 violents ocults enrere el moviment okupa, que la manifestació pel Forat va ser una manifestació del moviment okupa, que els grups violents s'escuden sota la etiqueta okupa, que la policia no creu que els enfrontaments amb els okupes siguin més freqüents [T; 1.1; 1.2; 5.1; 6.2-08/10/06 noticia 1]. La segona noticia té com a titular que els esquàters del Forat es desmarquen dels disturbis, que els okupants de la casa del carrer Metges fan part del Col·lectiu Forat de la Vergonya, que l'Ajuntament els acusa de ser okupes radicals, en l'enquadrat una veïna diu no haver sentit parlar de cap okupa al costat de sa casa, que no és al Forat; i en la llegenda de la foto es descriu la casa com a edifici *okupat* [T; 1.1; 2.1; enquadrat; llegenda foto-08/10/06].

El dia 9, en l'entrevista amb el regidor de Seguretat i Mobilitat, es diu que aquest regidor coincideix amb Interior en que els violents s'oculten en el moviment okupa, que l'Ajuntament creu que la violència acompanya el moviment okupa, que el regidor diu que Cornellà és un focus de conflictivitat okupa, el periodista afirma que Cornellà va viure incidents relacionats amb l'*okupació* del centre social la Krispa, que a Terrassa i Sabadell també hi ha cases *okupades*, que el regidor coincideix amb els Mossos en el seu diagnòstic sobre la violència i els okupes; que el regidor afirma que els violents estan immersos en el col·lectiu okupa; que els okupes del Forat es van desmarcar dels disturbis; que es van fer més destrosses a Gràcia pel desallotjament de l'immoble okupat La Fera; en l'enquadrat es diu que els okupes dubten de que hi hagin 250 radicals en les manifestacions del moviment okupa; i també es menciona okupes arran de les declaracions del portaveu de l'assemblea okupa [S.1; 1.1; 2.2; 3.1; 4.2; 5.1; 5.2; 8.1; 8.2; enquadrat-09/10/06].

El dia 10, el subtítol indica que l'aclade evita el terme okupa, informació que reitera en [2.1]; i es diu que l'alcalde coincideix amb els Mossos de que els violents s'emascaren darrere l'etiqueta okupa [T; 2.1; 4.1-10/10/06]

La Vanguardia

El dia 7 en la portada es presenta el suposat focus de la guerrilla urbana com la casa "okupa" del Forat on es reuneixen els vàndals. En la noticia 1 es diu que els veïns rebutgen als okupes, que l'Ajuntament diu que els responsables dels disturbis es mouen a l'empar del col·lectiu okupa, que Martí indica com focus de la dissidència la casa okupada del Forat, que la contestació veïnal respecte a les movilitzacions okupa es va evidenciar i que la presidenta de l'associació de comerciants diu que els okupes s'apunten a qualsevol ocasió en que puguin fer disturbis [portada; subtítol; 1.1; 3.2; 5.1; 5.3-07/10/06]. En la segona noticia, una veïna denuncia que la majoria dels manifestants eren d'estètica okupa i hi ha un enquadrat sobre varis incidents vandàlics dels quals alguns són suposadament de la responsabilitat d'okupes [4.2, enquadrat].

El dia 8 el periodista reitera les acusacions d'en Martí de com la casa *okupada* del Forat seria el principal responsable pels disturbis [6.4-08/10/06].

Estudi de cas: La Makabra a Can Ricart

Descripció del context

La Makabra va ser un col·lectiu artístic de gran dimensió i importància a Barcelona. Per els espais okupats on es van dur a terme les seves activitats hi van passar milers d'artistes, circs ambulants, col·lectius artístics d'altres països, molts habituals que practicaven alguna art escènica per la zona metropolitana de Barcelona i moltes persones vinculades de alguna manera al món de l'art – siguin aficionats, professionals o simplement espectadors. La Makabra va participar i va rebre en aquell espai col·lectius tan prestigiosos com el Circ du Soleil, els artistes de les escoles de circ institucionalitzades de Catalunya (com l'escola Rogelio Rivel de l'Ateneu Popular de Nou Barris; l'Associació de Professionals del Circ; el Circ Cric⁵¹; les festes majors de l'Ajuntament; el Teatre Nacional de Catalunya; Conservatori Nacional de Música⁵²) o encara el col·lectiu Okupem Les Ones⁵³ (El Punt: 21 novembre 2006: 14) o El Periódico 21 de novembre 2006: 37).

“Un dels problemes més notables del col·lectiu La Makabra en concret i del sector circense català en general és la manca d'espais d'assaig. El circ requereix amplada i sobretot alçada per penjar aparells aeris com el quadrant, el trapezi, les teles, la corda o el minivolant. La Makabra, al ser una antiga nau industrial, complia perfectament amb aquests requisits. Per aquesta raó, algunes companyies de circ opten per llogar naus industrials en desús, com per exemple L'Escocesa, situada al carrer Pere Quart, on assajaven diverses companyies, tot i que d'aquí un any també serà enderrocada. No obstant, el preu del lloguer no està a l'abast de tots els artistes i companyies circenses. El panorama actual d'espais per l'assaig i la creació de circ a Catalunya és limitat. A Barcelona hi ha l'Ateneu de Nou Barris, un espai consolidat on els dimarts i els dijous de 20 h a 21.45 h es pot assajar gratuïtament, tot i que a vegades l'espai està ocupat per les produccions pròpies de l'Ateneu, com el Circ d'Hivern. Al costat de l'Ateneu, s'aixeca la carpa de l'Escola de Circ Rogelio Rivel. Teres Celis, professora d'acrobàcia i cap d'estudis de l'escola, ens explica que a l'Escola poden anar a entrenar els professionals del circ a partir de les 21.30 h. (...) Una tercera opció, sobretot pels artistes especialitzats en acrobàcia i trampolí, és l'Institut Nacional d'Educació Física de Catalunya (INEFC), on pagant la quota de 130 euros anuals es pot fer ús de les instal·lacions del gimnàs artístic de dilluns a divendres de 19 h a 21h.” (La Directa nº28: 29 novembre 2006: 7)

⁵¹ Veure El Punt 21.11.2006 o El Periódico 21.11.2006

⁵² *“La comissió de cooperació local de la demarcació de Catalunya d'Arquitectes Sense Fronteres vol mostrar la seva solidaritat a les persones que treballen en el col·lectiu de la Makabra. ASF se sent especialment involucrada en el projecte del Centre Cultural la Makabra per haver estat treballant durant els mesos de març-maig de 2006 conjuntament amb els seus habitants en l'anàlisi de l'antiga fàbrica ocupada, com per haver estat participant en accions solidàries, conjuntament amb els veïns del barri del Poblenou, davant els problemes d'especulació (PERI Eix Llacuna en 2002).(...) Durant el temps d'ocupació d'aquest lloc abandonat, el col·lectiu la Makabra ha estat desenvolupant un centre cultural basat en la creació d'espectacles (també per a l'Ajuntament de Barcelona: la Mercè, Festes del Poblenou, de Gràcia, ...), organització de tallers (per a col·legis i grups d'estudiants), acollida i allotjament de grups i companyies nacionals i internacionals (la Fura dels Baus, Ojos de Brujo, ...), i foment d'espais d'assaig (per a artistes del Teatre Nacional de Catalunya o del Conservatori Nacional de Música).”*

Veure comunicat de premsa d'Arquitectes sense Fronteres: <http://www.canalsolidari.org/noticia/arquitectes-sense-fronteres-se-solidaritzamb-la-makabra-i-dona-suport-a-l-ocupacio-de-can-ricart/19317>

⁵³ Convocatòria: *“Ens amenacen amb tancar LaTele. Si creus en uns mitjans de comunicació propis de la societat civil i dels moviments socials, vine a okupar les ones des de l'Assemblea per la Comunicació Social (ACS)! Més info: www.okupemlesones.org ACTIVITATS DE LA FESTA POSA-LI BANYES Lloc: CSO LA MAKABRA (c/ de Tànger amb Àvila Metro L1 Glòries)”*

Veure:<http://barcelona.indymedia.org/newswire/display/261614/index.php>

Els locals de La Makabra eren un antic complex industrial situat a Poblenou totalment recuperat pels okupants. D'un local abandonat tres anys abans (va ser una fàbrica de tendals) en van fer un espai de creació i convivència alternativa molt dinàmic i reconegut. El col·lectiu okupa va ser desallotjat al 2002 però no va trigar gaire en tornar a instal·lar-se en el recinte. Al moment del desallotjament, sis anys després de la primera okupació, els 5.000m² acollien: un gimnàs, un teatre de buxó, una sala de dansa, una de creació, un estudi de so insonoritzat, una sala d'audiovisuals, una biblioteca, una sala de pintura, un skatepark, una cafeta, una sala de concerts, un espai de capoeira un espai verd; una pista de patinatge; i la vivenda⁵⁴. Aquests espais servien regularment per tot tipus d'activitats, sent els locals oberts i d'entrada lliure⁵⁵. Tota la construcció, el manteniment i l'ús d'aquestes infra-estructures va ser auto-gestionat per qui les feia servir, el seu ús estava obert a tothom que es presentés a les assemblees del col·lectiu. Segons el comunicat de premsa de l'Associació de Veïns del Poblenou, que va rebre el recolzament de la FAVB, durant aquesta okupació els artistes van participar activament en molts actes, van cedir els locals al veïnat i van donar suport a la reivindicació veïnal per salvar Can Ricart (Marrero Guillamón: 2008: 204).

Les pressions del pla urbanístic 22@ van forçar el desallotjament, ja que estava planejat enderrocar aquell espai segons els plànols de l'Ajuntament. A la nit, més d'un miler de persones es van concentrar en un cabaret reivindicatiu davant de la Generalitat (La Burxa n°103: gener 2007: 3; La Directa n°27: 22 novembre 2006: 8). Als dies següents es van realitzar sis jornades de protesta artística de La Makabra, que va proporcionar diversos espectacles en la plaça Sant Jaume i un en l'avinguda de la Catedral; es va muntar un skatepark al MACBA i es van emetre diversos curtmetratges a la mateixa plaça (La Directa n°28: 19 novembre 2006: 5). Després de tot l'afany mediàtic, en el qual els okupes van tenir un rol actiu de participació i comunicació amb els mitjans, el col·lectiu va

---

54

"El col·lectiu de La Makabra i més segueix la seva resistència de l'okupació de les fàbriques de Can Ricart que no han estat declarades patrimoni històric; actualment en desús i que s'adeqüen perfectament a les necessitats d'espai físic que té aquest col·lectiu: circ, teatre, dansa, pintura, skatepark, música, etc. Des de l'assemblea expremem:

1. La nostra postura, de romandre ocupant malgrat el bloqueig del subministrament d'aliments, i de la pressió que s'està portant a terme bloquejant l'accés. Pressió que pretén invisibilitzar davant la societat el treball cultural, social i artístic del col·lectiu La Makabra i més. Paral·lelament a aquesta resistència exigim el desbloqueig immediat de l'entrada d'aliments i persones.

2. Considerem que existeix una demanda real d'espais socials, culturals i artístics autogestionats; i practiquem l'okupació com acció legítima, exigint la seva despenalització.

3. Informem que l'ajuntament a ofert un subministrament de menjar en canvi de que 5 de les persones que es troben dintre, s'identifiquin en el moment de rebre l'aliments. Considerem que aquest és un tracte carcerari al que no accedirem.

4. Convoquem a un cabaret més soundsystem avui, dia 3 de desembre a les 17h en la intersecció Diagonal amb Pere IV (metro Glòries L1)." (Assemblea de La Makabra: 2006)

Veure Contra-Infos 439; El Punt 21.11.2006; Manifest makabra + crònica desallotjament (<http://www.lamakabra.blogspot.com/>) i (<http://e-barcelona.org/index.php?name=News&file=article&sid=8145>)

⁵⁵ Hem trobat indicis de l'obertura regular amb activitats diverses de La Makabra en Info-Usurpa només a partir del final de 2002. Tanmateix, això no vol dir que el CSO no es va promocionar des d'allí abans ni que no estigués ja obert com a espai públic. (Consultar Info-Usurpa: a partir de l'exemplar 243 fins al 452). Per tal d'exemplificar la informació que s'hi pot trobar, reproduïm les activitats publicades en la setmana del desallotjament: anglès principant; anglès intremig; tango; capoeira; reunió afro, dansa i música africana; tractament de reiki; experimentació teatral; body percussió; flamenco.

convocar una manifestació que pretenia obertament tornar a okupar⁵⁶. Aquesta decisió va ser presa en una assemblea realitzada a l'Ateneu Popular de Nou Barris⁵⁷. La “mani-festació” que va sortir de l'antiga Makabra es va dirigir al recinte de Can Ricart, on els veïns feien un vermut per celebrar el progrés de la seva lluita en contra de les reformes proposades per l'Ajuntament. Quan la manifestació va arribar al recinte, Joan Roca, del Grup Patrimoni Industrial, acabava de començar el seu discurs (Marrero Guillamón: 2008: 247). Sent l'espai obert al públic i no havent gairebé cap agent de seguretat per impedir la multitud d'entrar-hi, la policia es a quedar com a espectadora d'una okupació pacífica en to reivindicatiu⁵⁸. Poc després va arribar més d'un centenar de policies que van encordonar el recinte per tal de que ningú més hi pogués entrar. El setge volia desallotjar els okupes de forma immediata i sense recorre a la justícia, ja que a dins no hi havia aigua ni menjar. Els okupes van poder rebre algú de menjar amb l'ajut dels veïns, però tot i així a la nit encara quedaven 200 persones encara al recinte. Aquella nit, el relator de la ONU en qüestions d'habitatge, de pas per Barcelona, va visitar la fàbrica okupada. El relator Miloon Kothari va denunciar la corrupció urbanística, l'especulació immobiliària i el difícil accés a una habitatge a l'Estat espanyol, reconeixent per la mateixa ocasió el dret a l'okupació (La Directa nº29: 6 desembre: 12). El setge es va aixecar 36 hores després, quan el jutge va denegar el desallotjament cautelari que li van demanar l'Ajuntament i el propietari. Tot i que Can Ricart era un recinte parcialment públic, l'espai okupat era de propietat privada, pel que el setge muntat amb forces policials públiques era dubtós. El propietari de la nau okupada era Frederic Ricart, marquès de Santa Isabel. L'Ajuntament tenia el projecte de vendre aquelles antigues fàbriques a la immobiliària Realia (de la família Koplowitz – de la qual fa part Alicia Koplowitz, marquesa de Bellavista, la 318ª persona més rica del món segons Forbes de 2009)⁵⁹. Respecte a la defensa de Can Ricart, s'ha d'esmentar la importància de la Plataforma Salvem Can Ricart:

“A principios de año [2006] la Plataforma estaba formada por numerosos y heterogéneos colectivos vinculados de un modo u otro al Poble Nou. Esta composición era el resultado de la alianza que se fue construyendo a lo largo del 2005, iniciada en torno a las empresas, la AVPN y el GPI y ampliada posteriormente con colectivos del barrio, como la Asociación de Joves del Poble Nou (AJP) o la CC22@, y el sector cultural/artístico, como Hangar, La Makabra, el MACBA o Can Font, que en enero se refundó como Nau21 en honor a la nave que habían ocupado en Can Ricart. El cambio de nombre sintetizaba la transformación del colectivo, de un grupo de artistas (AXA) a una red que agrupaba a diversos colectivos como Straddle3, Context, Saladestar, Openfridays o Almacen en torno a un triple eje: tecnología, arte y ciencia. La firma de los acuerdos con las empresas y la suspensión de la licencia de derribos implicó también un cambio en la estrategia de confrontación: no se trataba ya de aguantar, repeler, interrumpir, sino de proponer.” (Marrero Guillamón: 2008: 204)

A aquests s'afegeixen: els Afectats de Can Ricart; l'Associació de Veïns del Poble Nou; l'Associació de Veïns Can Ricart; l'Associació d'Artistes Visuals de Catalunya; Diables del Poble Nou; Cooperativa d'Habitatge del Sagrat Cor; Plataforma d'Entitats i Veïns de la Mina (A Barcelona la participació cantal: 2008). Aquesta Plataforma Salvem Can Ricart s'oposa a la formulació inicial del projecte de l'Ajuntament, que es caracteritzava per no mantenir la memòria, lliure del terreny; lliure d'empreses i

⁵⁶ <http://www.lamakabra.blogspot.com> o El Punt editorial del 05/12/2006

⁵⁷ Veure El Punt del 23/11/2006, pàgina 18

⁵⁸ Veure fotos de la manifestació <http://www.flickr.com/photos/pleyades/sets/72157594405712261/>

i el seu relat+fotos <http://barcelona.indymedia.org/newswire/display/284148/index.php>

o aquí també amb relat+fotos <http://lamakabra.blogspot.com/>

⁵⁹ Veure Contra-Infos 441; La Directa [http://setmanaridirecta.info/index2.php?](http://setmanaridirecta.info/index2.php?option=com_content&do_pdf=1&id=37)

[option=com_content&do_pdf=1&id=37](http://setmanaridirecta.info/index2.php?option=com_content&do_pdf=1&id=37)

i Forbes Rich List 2009 http://www.forbes.com/lists/2009/10/billionaires-2009-richest-people_The-Worlds-Billionaires_Rank_13.html

treballadors. Tot plegat, un pla que no considerava l'aspecte social d'aquell recinte (Marrero Guillamón: 2008: 113; Miro i Acedo: 2008: 90)

“Durante los 12 días de ocupación, Can Ricart se convirtió en una fuerza centrífuga de debate. La proliferación de comunicados, de noticias, de declaraciones, planteaban varias y fundamentales discusiones: los métodos de la política, la legitimidad de la ocupación, el derecho a la propiedad, la especulación, el modelo de ciudad, la participación, el orden, la democracia... Can Ricart se convirtió en un objeto sintético, aunque su sentido era variable: síntoma de la crisis de la ciudad, proyección de malestares acumulados, paso adelante en la lucha contra la especulación, muestra del déficit de autoridad del gobierno local... Todos los actores parecían obligados a emitir un posicionamiento público, y según se sumaban los apoyos más improbable era su condena por aquellos que defendían la conservación.” (Marrero Guillamón: 2008: 259)

Durant 14 dies, els okupes van netejar i renovar la nau, per re-construir La Makabra. Van okupar un parell de naus més en els dies anteriors al desallotjament. El dia 9 es va fer un cercavila pel Poblenou i cal esmentar que en tot moment es van mantenir el recinte okupat sempre obert per qui com que volgués visitar-ho. Van rebre el suport de la Plataforma Salvem Can Ricart⁶⁰, l'Associació de Veïns de Poblenou⁶¹, Col·lectiu Nau 21, la FAVB; de l'Hangar, l'Ateneu Popular de Nou Barris; l'Associació de Joves del Poblenou; Arquitectes sense Fronteres⁶²; Federació d'Associacions de Veïns de Barcelona; i l'Assemblea per un Habitatge Digne⁶³.

Justificació de la mostra

Diari	Número Total d'Articles de la Mostra
El Periódico	23
La Vanguardia	28
Avui	15
El Punt	18

CRONOLOGIA DE LA MAKABRA				
	EL PERIÓDICO	LA VANGUARDIA	AVUI	EL PUNT
20.11 Desallotjament La Makabra	Desallotjats un centenar d'artistes d'una nau 'okupada' del Poblenou Un trist espectacle	Desalojados más de cien okupas de una vieja fábrica en el Poblenou	Desallotjada la fàbrica que també feia d'escola de circ	Desallotgen un complex okupat al Poblenou que funcionava com a centre cultural
22.11 Jutge critica als Mossos per no donar data de desallotjament	La jutge critica que els Mossos no avisessin de l'expulsió de La	Tura y la juez discrepan sobre el papel de los Mossos en La Makabra	Alternativa municipal per a La Makabra	El desallotjament de la Makabra enfronta la jutgessa i els Mossos

⁶⁰ Veure pàgina del col·lectiu <http://salvemcanricart.blogspot.com/>

⁶¹ Veure comunicat de premsa http://www.nau21.net/media/print/061121_avpn_lamakabra-1.pdf

⁶² Veure comunicat de premsa <http://www.canalsolidari.org/noticia/arquitectes-sense-fronteres-se-solidaritzo-amb-la-makabra-i-dona-suport-a-l-ocupacio-de-can-ricart/19317>

⁶³ Veure Vilaweb 16 Desembre 2006 <http://www.vilaweb.cat/noticia/2195521/miler-persones-manifesten-barcelona-desallotjament-can-ricart.pdf>

	Makabra			
	EUiA critica una acció dels Mossos i Saura guarda silenci	Los socios del futuro conseller de Interior, EUiA, critican el "abuso" policial en La Makabra		
23.11 Reportatge	Els desallotjats de La Makabra dubten si 'okupar' o legalitzar-se			L'assemblea de la Makabra acorda ocupar un altre espai per continuar l'activitat
26.11 Reportatge	Adéu a La Makabra	(Revista) Pirueta Makabra (Revista) ¿Un mundo feliz y gratuito?		
27.11 Declaracions PP		El PP pide firmeza con los okupas		
03.12 Okupació Can Ricart als mitjans	Els okupes de La Makabra s'instal·len en una de les naus de Can Ricart	(portada Vivir) El primer desafío de Saura El estigma de La Makabra	Els 350 desallotjats de La Makabra 'okupen' Can Ricart	(portada) La Makabra ocupa Can Ricart
04.12 Anul·lació cimera habitatge	El jutge denega el desallotjament de Can Ricart	(portada) La toma de Can Ricart reobre el debate sobre los okupas (portada Vivir) La 'okupación' va para largo La euforia del 'Showman Petete' La 'okupación' molesta a todos los partidos	Denegat el desallotjament immediat de Can Ricart	(portada) Els Mossos aixequen el setge del 22@ i Can Ricart queda com un espai obert
05.12 Reacció política a l'okupació	Hereu demana un canvi de la llei per desallotjar edificis privats	(portada Vivir) Se busca firmeza judicial Okupas con seguridad privada La ministra anuncia que Barcelona se queda sin la cumbre de vivienda	Els artistes okupes s'instal·len de forma estable a Can Ricart ICV i Carod volen negociar mentre que Hereu, Trias i el PP descarten fer-ho sota pressió	Els veïns fan costat als esquàters i els agraeixen que hagin ocupat Can Ricart
06.12 Jutge segueix el procediment legal normal	El jutge no té previst desallotjar Can Ricart de forma imminent	(portada Vivir) Okupas en peligro La justicia suave	Els veïns i els okupes volen conservar tot Can Ricart	La singularitat de Can Ricart Els veïns volen que l'ocupació reobri el debat sobre el futur de Can Ricart
07.12 Reportatge	L'ocupació de Can Ricart frena	CiU pide eficacia con los okupas		El PP demana a Hereu que no

	l'inici de la reforma del recinte			admeti com a interlocutors els esquàters
	Només una vintena d'okupes dormen a diari a l'edifici	"Nos tememos un efecto llamada"		
08.12 Saura i els Mossos i Reportatge	L'ocupació de Can Ricart s'amplia a quatre naus més	El club de los indeseados La Muntanya y Can Masdeu, casas símbolo	Saura defensa els Mossos a Can Ricart	Saura defensa l'actuació dels Mossos a Can Ricart
09.12 Reportatge i Veïnatge	Milers d'okupes paguen lloguer en grans ciutats europees «Ruidosos, pero buena gente»	Los Mossos sabían que los okupas querían instalarse en Can Ricart	Queixes dels veïns de Can Ricart pels okupes	
10.12 Cercavila de La Makabra	Els okupes del Poblenou evitaran la presència de problemàtics	El PP critica la inhibición de los Mossos con los okupas	Els okupes busquen les simpaties dels veïns del Poblenou	La Makabra es presenta al Poblenou
11.12 Reportatge	Passin i vegin el recinte			
12.12 Marquès demana desallotjament immediat	L'amo de Can Ricart reclama un ràpid desnonament	Los propietarios de Can Ricart piden al juez un desalojo rápido	Els propietaris de Can Ricart demanen al jutge que dicti el desallotjament "immediat"	Els titulars privats de Can Ricart demanen un desallotjament immediat
14.12 Desallotjament de Can Ricart	El jutge fa fora els okupes i critica els veïns que defensen Can Ricart	(portada Vivir) Can Ricart, liberado	Desocupació exprés	L'Ajuntament dóna permís al propietari per enderrocar tot seguit
	Els propietaris tapien les entrades del recinte industrial	Una usurpación violenta	"No ens ho esperàvem, anàvem a fer un assaig"	El jutge fa desallotjar Can Ricart en considerar que s'hi va entrar per la força
	El circ s'ha de buscar la vida			
15.12 Respostes i seguiment del desallotjament	Els amos de Can Ricart anuncien que la demolició és imminent	Desafío okupa al alcalde	Boicot i persecució de La Makabra a Jordi Hereu	Hereu, assetjat pels esquàters
			Es busca fàbrica	
16.12 idem.	La propietat de Can Ricart preveu l'enderroc dilluns			CiU i PP s'ofereixen a Hereu per fer un front comú contra els esquàters
17.12 Protesta i invasió d'un acte de l'Ajuntament per La Makabra	300 persones protesten contra el desallotjament de Can Ricart	Mossos y okupas colapsan el centro de Barcelona	Rua okupa en protesta pel desallotjament de Can Ricart	Hereu dóna per tancada la negociació de Can Ricart tot i la manifestació
19.12 L'Ajuntament té	L'alcaldia de BCN impulsarà una			L'Ajuntament pren Can Ricart com a

l'intenció de canviar la llei sobre l'usurpació	reforma legal contra els okupes			model per intentar accelerar els desallotjaments
---	---------------------------------	--	--	--

La quantitat d'articles publicats sobre La Makabra és important i impossibilita un tractament integral de la informació presentada. De fet, des del desallotjament de La Makabra fins al desallotjament de Can Ricart es van fer 84 notícies, o sigui una mitja de tres notícies per cada dia de la mostra, per als quatre diaris escollits. Considerant aquesta quantitat excessiva, hem triat com a objecte d'anàlisi les notícies relacionades amb l'okupació de Can Ricart, perquè va ser el moment de més gran visibilitat de La Makabra als mitjans. Hem assenyalat els dos dies en estudi en color gris, que corresponen a 12 articles de premsa, el que és aproximadament el número d'articles analitzats en el cas del Forat de la Vergonya.

Tanmateix, no es pretén comparar el procediment de selecció de les dues mostres. És a dir, per cadascuna s'han triat els articles que considerem rellevants per a l'anàlisi concret que es fa. En el cas de La Makabra, ens interessa especialment el moment de l'okupació car el col·lectiu encara no va ser gaire conegut dels mitjans. El desallotjament va atreure una cobertura conseqüent i en els dies següents es van publicar alguns articles sobre el tema, però encara no hi havia un objecte concret per a la feina periodística. És arran de l'okupació de La Makabra que s'estableix un context prou definit per tal que hi hagi una atenció continuada a les accions del col·lectiu.

Okupar Can Ricart va endinsar La Makabra en un context de reivindicacions diverses amb molt més acceptació en la societat que l'okupació. Aquesta acció directa va atreure molta atenció al visibilitzar aquestes reivindicacions i així possiblement haurà sensibilitzat la població respecte a la importància de l'okupació com a forma de lluita. També els periodistes van poder entrar en contacte amb l'okupació al llarg dels reportatges, constatant-se més reconeixement de les formes organitzatives i del potencial de La Makabra a mesura que els dies passaven. És, per exemple, amb l'anada al recinte i la constatació del treball dels artistes, o encara amb la participació en el cercavila que La Makabra va realitzar al Poblenou que l'estereotip de l'okupe violent va evidenciar les seves limitacions. No es tracta aquí de considerar que La Makabra va aconseguir redefinir la imatge dels okupes dels mitjans. Més bé, volem esmentar que, per els periodistes, aquesta okupació va sorgir en un context que els hi complicava fer ús de la representació estereotipada dels okupes que hem abordat en el marc teòric.

Aleshores, estudiarem el moment que considerem que evidencia millor la gran fragilitat d'aquest estereotip okupa, que és el setge policial de 36h al recinte de Can Ricart. El desplegament policial considerable va ser un factor més d'atracció de l'atenció mediàtica, fent del artistes de circ de La Makabra potencials víctimes.

Resultats

Estructura temàtica general

Es constata una diferència més considerable en l'ordre de presentació de la informació que en les notícies referents als disturbis al Macba. Per això, presentarem primer separatament l'estructura temàtica dels articles, processant tot seguit aquesta informació per veure els punts en comú que es poden trobar entre els diferents diaris.

DIA 3

Avui

- 1º La Makabra ocupa Can Ricart
- 2º L'ocupació es fa quan acaba la manifestació pel desallotjament
- 3º La policia va envoltar el recinte
- 4º La policia no deixa passar, els okupes denuncien la situació
- 5º Declaracions portaveu sobre les negociacions amb l'Ajuntament
- 6º Els propietaris i l'Ajuntament van denunciar l'ocupació als jutjats

El Periódico

- 1º La Makabra ocupa Can Ricart
  - 2º L'Ajuntament anuncia que desallotjarà aviat
  - 3º Ahrir 500 okupes van protestar pel desallotjament de La Makabra
  - 4º Els manifestants van ocupar i la policia va acordonar el recinte
  - 5º Okupes i Ajuntament van negociar
  - 6º Declaracions portaveu sobre les negociacions
  - 7º Citacions de les negociacions.
  - 8º Ajuntament invita al diàleg
  - 9º Okupes reiteren l'intenció de quedar-se
- +Enquadrat – Relator ONU

El Punt

- 1º La Makabra ocupa Can Ricart, la policia els aïlla
  - 2º Sembla que l'ocupació no durarà
  - 3º Des centenars de persones s'hi van quedar, amb algun suport veïnal
  - 4º L'Ajuntament va anar a negociar amb l'assemblea.
  - 5º Els okupes hauran de marxar dilluns.
  - 6º Declaracions assemblea sobre el setge policial
  - 7º Hi ha algunes persones que van aconseguir entrar a pesar del setge.
  - 8º Diverses entitats donen suport als esquàters.
- +Enquadrat – Relat okupació

La Vanguardia

Noticia 1

- 1º La Makabra ocupa Can Ricart
- 2º La policia està encerclant el recinte
- 3º Va encerclar per fer els okupes desistir
- 4º Interior i okupes diuen que no hi haurà desallotjament immediat
- 5º La ocupació **es va donar** al final d'una manifestació
- 6º Els manifestants van protestar pel desallotjament
- 7º Els mossos van immediatament encerclar el recinte
- 8º Els okupes van reiterar les seves intencions de quedar-se
- 9º Hi ha hagut varies reaccions a l'okupació

Noticia 2

- 1º L'ocupació de Can Ricart és una resposta al desallotjament
- 2º Història del recinte de l'antiga Makabra
- 3º Breu relat del recent desallotjament
- 4º El sector artístic va criticar el desallotjament

5º El desallotjament reobre el debat sobre cultura alternativa i moviment okupa
+Enquadrat – Can Ricart reivindicat pels veïns

Aspectes comuns

La informació que és notícia és que La Makabra va okupar Can Ricart. És a partir del segon paràgraf que els periodistes comencen a evidenciar una prioritització diferent de la informació i, en alguna mesura, informacions diferents. Tanmateix, podem reagrupar els següents temes noticiosos presents en totes les notícies, si no fem cas a la prioritització ni a la formulació exacta que cada diari evidencia:

1º La Makabra va ocupar Can Ricart

...sense ordre:

–L'ocupació es fa quan acaba la manifestació pel desallotjament

–La policia va encerclar el recinte

–L'Ajuntament va anar a negociar amb La Makabra

–Els okupes fan declaracions

–Un relator de la ONU va anar a visitar el recinte

DIA 4

Avui

1º Jutge denega el desallotjament cautelar

2º El setge imposat per Interior no va funcionar

3º Els Mossos han aixecat el setge

4º La decisió judicial deixa malparat al Hereu

5º Intencions okupes i declaracions portaveu Assemblea d'Okupes de Barcelona

6º Okupes i artistes volen espai social i tenen suport veïnal

+Enquadrat – Veïns + Creu Roja

+Petita notícia – Relat sobre els simpatitzants a fora

El Periódico

1º Jutge denega el desallotjament

2º Entra la Creu Roja

3º Els veïns van demanar l'ajuda de la Creu Roja

4º El setge es va aixecar

5º Okupes denunciem el setge

6º Okupes reivindiquen el dret a la vivenda

7º Hereu no negocia amb l'ocupació

8º Els Verds estan a favor de la negociació

9º Okupes i veïns celebren la decisió judicial

+Enquadrat – Convocatòria de la comissió d'okupes

El Punt

1º La policia aixeca el setge

2º Els okupes reben amb eufòria la decisió del jutjat

3º La Makabra presenta una denúncia pel setge

4º La Creu Roja els hi va portar material per cubrir les seves necessitats bàsiques com mantes, aigua i aliment..

5º Declaracions portaveu assemblea – tenen el que volien

La Vanguardia

Noticia 1

- 1º El jutge denega el desallotjament
- 2º S' aixeca el setge
- 3º La Makabra està pressionant el sistema polític
- 4º Els okupes denuncien el setge, el recinte s'obre al públic
- 5º El jutge denega el desallotjament per falta de documentació
- 6º Els okupes tenen alguns dies més al recinte
- 7º El setge es va aixecar
- 8º Creu Roja i declaracions de la portaveu
- 9º Declaracions del president de la AVPN
- 10º Convocatòria comissió d'okupes
- 11º El setge va indignar el veïnat
- 12º Els okupes denuncien la policia

Noticia 2

- 1º Els simpatitzants van entrar al recinte una vegada aixecat al setge
- 2º Es van reunir i compartir el sopar i concerts
- 3º La Creu Roja va portar molts queviures
- 4º Els simpatitzants van denunciar la política d'en Saura
- 5º Els veïns denuncien als Mossos i donen suport a La Makabra
- 6º La gent va ser convocada per mitjà de *folletos*

Noticia 3

- 1º Els polítics no aproben l'okupació
  - 2º Hereu no dialogarà amb els esquàters
  - 3º CiU troba insòlita l'inacció policial davant de l'okupació
  - 4º ERC condemna l'okupació però defensa als esquàters
  - 5º Mayol promou el diàleg
  - 6º PP demana repressió
- +Enquadrat – Relator de la ONU

Aspectes comuns

La informació que és notícia és que el jutjat va denegar el desallotjament cautelar, ja que aquesta decisió va ser decisiva per a la continuïtat de La Makabra a Can Ricart. És a partir del segon paràgraf que els periodistes comencen a evidenciar una prioritització diferent de la informació i, d'alguna manera, informacions diferents. Tanmateix, podem reagrupar els següents tèmics noticiosos presents en totes les notícies, si no fem cas a la prioritització ni a la formulació exacta que cada diari evidencia:

- 1º El Jutge denega el desallotjament cautelar
- ...sense ordre:
- Els Mossos aixequen el setge
  - La Creu Roja aporta suport als okupants

I si no considerem El Punt, que aquell dia fa una notícia molt breu, podem afegir els següents tèmics:

- Hereu no negociarà amb els esquàters
- Els okupes anuncien la seva intenció de quedar-se

Tots els diaris també mencionen el suport veïnal que va recoltzar la okupació, però els casos des dels quals es reconeix són massa diferents per poder considerar-se un tòpic comú. És a dir, si bé tots els diaris, a l'excepció d'El Punt, es refereixen a alguna relació entre els veïns i els okupes, la gradació i matisos que hi introdueixen fa que la interpretació qualitativa d'aquesta ajuda presenti diferències considerables. Per exemple, El Periódico diu que els veïns van aplaudir des de les seves finestres quan els okupants van ficar uns cartells per reivindicar el dret a la vivenda. Un exemple sense relació amb aquell que ens dona La Vanguardia, és el de la denúncia, per part del veïnatge, del setge policial que els va molestar a ells també. Es pressuposa doncs en ambdós casos que hi ha alguna afinitat entre els veïns i els okupes però no s'evidencia el centre neuràlgic d'aquesta afinitat, que és l'ajut que l'okupació representa a la lluita veïnal de preservació del recinte.

El Punt

DIA 3

La Makabra ocupa Can Ricart [T]

Cinc dotacions dels Mossos d'Esquadra acordonen la zona i impedeixen el pas de persones i l'entrada de menjar [S.1]

El títol és força senzill, només s'ha de remarcar que el periodista no fa servir la K. També el títol de l'enquadrat com en [1.2], [1.5], [2.1] [5.5] [6.3] [7.1] [*1.1] segueix la mateixa grafia. El subtítol també és força explícit i no deixa lloc a moltes interpretacions. Si bé el títol introdueix l'acció de La Makabra, el segon ens dona la resposta policial.

“Uns 400 artistes de la Makabra, l'espai de circ desallotjat pels Mossos d'Esquadra el 21 de novembre, van fer ahir un cop d'efecte i van ocupar pacíficament l'antic complex industrial de Can Ricart, símbol de la Barcelona postolímpica i del 22@. [1.1] Pocs minuts després de l'ocupació van arribar cinc dotacions dels antiavalots dels Mossos d'Esquadra i dotzenes d'agents van acordonar tot el perímetre, impedit el pas de persones i l'entrada de menjar. [1.2] La policia els va aïllar completament. [1.3] Cap a les sis de la tarda, quan ja era negra nit, van arribar tres representants de l'Ajuntament de Barcelona per negociar una sortida al conflicte. [1.4] L'acord permet allargar l'ocupació fins demà al matí, però Can Ricart continuarà sent un búnquer. [1.5] Només es pot sortir i no es pot entrar ni menjar. [1.6]”

Per el periodista, els manifestants eren "uns 400 artistes de la Makabra" que van "ocupar pacíficament" [1.1] Can Ricart. Si va ser La Makabra qui va convocar la manifestació, no serien només els habitants de la casa els qui eren. El que si és probable és que els manifestants fossin habituals de La Makabra o, en general, en relació amb el món del circ. Així, considerem que la designació resulta correcta, tot i que amaga el fort suport que suposa l'acció, ja que si són artistes aliens a La Makabra la seva manifestació evidencia la manca d'espais de creació a Barcelona, mentre que si en formen part es podria pensar que és només pel seu benefici propi en quant que artistes. La designació d'artista també s'utilitza per referir-se a qui havia d'actuar a Can Ricart [5.2]. Després, diu que qui s'hi va quedar van ser també "els artistes" [5.4], [*1.7] [*1.11] o bé els esquàters [5.1] [5.5] [*1.9]. En el [1.5] al designar el resultat de les negociacions com a un "acord" fa pensar que les dues parts han arribat a un consens, quan en realitat això no va passar. A més a més, en cap moment en l'article es menciona la voluntat de l'assemblea de quedar-s'hi.

Respecte a les negociacions el periodista diu que "Alguns responsables del

districte van anar directament a negociar amb l'assemblea de la Makabra" [4.1], identificant correctament els interlocutors de l'Ajuntament. També després Gadis Romero s'identifica correctament com "la portaveu de l'assemblea" [6.1]. En l'enquadrat reconeix correctament com a responsable "la assemblea de la Makabra" [*1.2].

El dia 3 s'identifica Can Ricart com un "símbol de la Barcelona postolímpica i del 22@" [1.1] que "l'Ajuntament té previst enderrocar parcialment i transformar també parcialment en equipaments culturals," [2.1]. El periodista no reconeix que la propietat okupada és privada i que els veïns s'oposen als plans urbanístics de l'Ajuntament.

El periodista conclou l'article identificant alguns aliats als okupes: "Diverses entitats van donar suport a l'ocupació d'aquest espai: Plataforma Salvem Can Ricart, Bidó de 9 Barris i l'Associació de Circ." [8.1]. En l'enquadrat anomenat "un vermut que va ser una ocupació" dona detalls sobre l'ocupació: "L'Associació de Veïns havia aconseguit el permís per fer un vermut a Hangar –una nau seu del Centre de Producció d'Arts Visuals i Multimèdia– per celebrar que fa un any l'Ajuntament va aturar part dels enderrocs del complex." [1.3] i "El vermut, al qual havien d'anar unes 20 persones, es va convertir en una trobada de 400 persones convidades, que van anar entrant una a una fent malabars, tocant música i desbordant els dos guàrdies de seguretat de l'empresa Activa, que no van poder fer res per impedir l'accés d'una munió de gent al recinte." [1.4] El periodista diu que la nau okupada és de "propietat privada" [1.6] i que "hi ha previst fer un gran parc de negocis de l'arquitecte Jean Nouvel" [1.5]. El dia 3, es descriu la Makabra com un "espai de circ" [1.1] Els artistes van reivindicar "En un ambient festiu" "a favor dels espais de creació lliures i en contra de l'especulació immobiliària." [*1.11]

DIA 4

"Els Mossos aixequen el setge del 22@ i Can Ricart queda com un espai obert." [T]

El títol deixa així clar l'aspecte públic de l'ocupació. Es veu després que aquesta és una afirmació de la Assemblea:

"Gadi Romero, portaveu de l'assemblea de la Makabra, va dir que se sentia «molt contenta». [1.6] «És clar –va dir– que continuarem aquí, però haurem de veure com integrem la Makabra. Ha estat un cap de setmana dur però tenim el que volíem. Can Ricart com un espai obert.»" [1.7]

Nombra a Gadis Romero com a "portveu de l'assemblea de La Makabra" [1.6]. Mitjançant la cita de la portaveu de l'assemblea, ens comunica que els okupes consideren que han aconseguit el que volien, és a dir, "Can Ricart com un espai obert" [1.7]. Però aquesta afirmació surt aquí descontextualitzada de la resta de les reivindicacions de La Makabra, publicades – per exemple – en el seu comunicat.

Es diu que en el moment en el que es va aixecar el setge policial va haver-hi molta eufòria per part dels "150 esquàters i dotzenes de persones que els donaven suport a l'exterior" [1.2], evidenciant així que en aquell moment hi havia gent manifestant el seu suport a fora. Diu també que "alguns membres de la Makabra van presentar al jutjat de guàrdia una denúncia contra els Mossos per «vulneració dels drets fonamentals i la lliure circulació de persones»". [1.3] I també que "Durant el dia, els artistes van netejar tres naus de l'interior del complex per poder continuar l'activitat artística." [1.5]

Avui

DIA 3

"Els 350 desallotjats de La Makabra 'okupen' Can Ricart" [Títol]

Primer, veiem que el periodista considera que qui va okupar van ser els desallotjats de La Makabra (el que implicaria que hi vivien), pero si bé en veritat és La Makabra que en va ser responsable, no van ser només ells que van okupar, ja que molts dels que van okupar eren manifestants i, en tot cas, els desallotjats el dia 21 no van ser 350 sinó que 108. Esmentem també l'ús de les comilles en "okupen", que evidencia distanciament periodístic, ja al utilitzar la K tothom sap al que se refereix, pel que no serien necessari les comilles.

Hi ha tres subtítols a l'article:

Els okupes es van instal·lar al recinte protegit del Poblenou [S.1]

Durant tot el dia hi van celebrar concerts i actuacions de circ [S.2]

La policia encercla la fàbrica i hi impedeix l'accés [S.3]

En el primer, es destaca l'ús de la paraula "okupes" per designar els "350 desallotjats de La Makabra" [Títol], el que és fals per les raons esmentades més amunt i, a més, reductor pel fet de que els qui van compondre La Makabra eren, primer que tot, artistes. La designació de "okupes" sorgeix, a més, en la llegenda de la foto i en [4.2], quan "denuncien" el setge policial.

"Ara un recinte emblemàtic i protegit arquitectònicament. [1.1] Artistes i okupes desallotjats el 20 de novembre passat de La Makabra i un grup de simpatitzants van tornar ahir a posar l'Ajuntament a la corda fluixa en ocupar per sorpresa un altre recinte fabril del Poblenou, Can Ricart, que només fa una setmana que ha estat declarat protegit per l'Ajuntament. [1.2] L'entrada de 350 okupes i artistes a la fàbrica de Can Ricart la van fer en acabar una manifestació de protesta que havia estat convocada per denunciar el desallotjament i durant la qual els participants van representar un funeral. [2.1] Un cop ocupat, Can Ricart es va convertir en la seu d'un kabaret-espectacle. [2.2] Al grup s'hi van afegir membres de la plataforma veïnal que s'oposa al seu enderrocament que, precisament ahir, hi feia una festa.[2.3]"

El periodista descriu a La Makabra, i més generalment, al grup de persones que van okupar com seient compostat per "artistes i okupes" en [1.2] i [2.1], com també en [3.2]. Així, aquí es fa la separació entre simpatitzants i "artistes i okupes", descrivint aquestes últimes designacions als desallotjats només. Tot i que es faci una menció al fet de que hi va haver "un grup de simpatitzants" [1.2], és l'única referència que hi fan de tot el text. Sembla així que qui va vindre a manifestar i es va quedar en el recinte una vegada okupat és forçosament un "okupa" o bé un "artista". També després designa qui va perpetuar l'okupació com "els ocupants" [3.1]. Pero també utilitza la paraula "ocupants" en [5.2] per designar aquells responsables per les "activitats" fetes al recinte de Can Ricart. Esmentem també la terminologia de "ocupar" [1.2] o "ocupat" [2.2], ja que el periodista torna enrere en la designació inicial del títol. Utilitza també la designació "ocupació" [6.1] quan es refereix a la denuncia al tribunal.

En designa l'espectacle que van proporcionar els artistes com "kabaret-espectacle" [2.2]. Llavors, no reconeix la reivindicació de la K per l'acte d'usurpació sinó que per l'espectacle. És a dir, sembla indicar que reconeix la dimensió reivindicativa de l'espectacle però no de la okupació. Respecte a la manifestació, la diu com seient una denuncia al desallotjament i com representació d'un funeral, treiem així una bona part de la dimensió polititzada d'aquesta acció reivindicativa. Respecte al coneixement que el periodista evidencia de les formes organitzatives de La Makabra, s'ha de dir que menciona de forma breu que els okupants van enviar un "portaveu" a fer declaracions. Que després designa de "la portaveu dels artistes", i després "la portaveu dels artistes

desallotjats de La Makabra, Gadis Romero", el que no és fals tot i que no mencioni de qui està servint de portaveu en cap ocasió.

Com es diu que "s'hi van afegir" i l'ús del "precisament" [2.3] a l'última oració fa semblar que sigui un atzar que els veïns vagin coincidir amb l'okupació, i que en tot cas van arribar després quan hi eren abans. Una altra dada referent al conflicte a Can Ricart sorgeix quan el periodista afirma que "Les activitats dels ocupants, com bé va especificar la portaveu, les van fer majoritàriament a la part del recinte de Can Ricart que és de titularitat privada." [5.2] deixant aquí en obert quin tipus d'espai han okupat. Després explica que "Tant els propietaris de part de l'antiga fàbrica com l'Ajuntament de Barcelona, propietària d'una part del recinte, van denunciar ahir davant del jutjat que estava de guàrdia la nova ocupació." [6.1]. El periodista no evidencia que l'Ajuntament no és propietari de la nau okupada, referint-se al recinte de Can Ricart – els okupes haurien estat de pas per una parcel·la pública.

DIA 4

Denegat el desallotjament immediat de Can Ricart [T]

El jutge descarta tramitar l'expulsió ràpida [s.1]

Els Mossos aixequen el setge que impedia l'accés al recinte [s.2]

Els okupes volen "ressuscitar" l'escola de circ de La Makabra [s.3]

Tot i que l'Avui canvia la denominació de l'acció policial d'"encerclament" a "setge" del dia 3 al 4, encara deixa a banda que el que s'impedia era tot contacte dels que estaven a dins amb l'exterior – sigui per l'accés de persones o per proporcionar aliments i aigua. En el tercer subtítol el periodista li diu "okupes" [s.3] a qui vol tornar a muntar l'escola de circ de La Makabra. Als mateixos també se'ls designa una altra vegada d'"okupes" en [2.2] [5.1] [*1.1] [*3.1], en l'enquadrat i en la llegenda de la foto de baix. A l'últim paràgraf se'ls denomina de "okupes i artistes de circ", com també en l'enquadrat. S'explica que aquest són els "artistes de l'antiga casa ocupada La Makabra" [1.2]. En la llegenda de la foto principal se'ls denomina de "artistes" com també en l'enquadrat.

"La denegació de l'ordre de desallotjament també va deixar malparat l'alcalde Jordi Hereu, que havia deixat molt clar que "amb l'ocupació no hi ha negociació" i s'havia mostrat d'acord amb el setge del recinte. [4.1] "És un setge preventiu, perquè l'ocupació no sigui cada cop més gran", va dir. [4.2]"

S'ha d'esmentar que, al fer part de les declaracions de l'alcalde, el periodista no considera que aquest va fer servir la K al expressar-se.

Es cita a "Albert Martínez, portaveu del col·lectiu okupa" que discuteix la decisió del jutge i el futur previst de les naus. Aquest senyor fa part de l'Assemblea d'Okupes però aquesta no s'ha de confondre amb el moviment okupa i menys encara amb un suposat "col·lectiu okupa". Els manifestants a fora de Can Ricart són denominats d'"amics i simpatitzants dels okupes" [*1.1] i qui estava "amenitzant les hores d'espera" era "un artista de carrer" [2.1].

Dades contextuais

Es diu que "tenen el suport dels veïns i de la Plataforma Salvem Can Ricart" [6.1]. En l'enquadrat es diu que l'espai okupat "aviat serà parcialment públic", en referència al pla defensat per l'Ajuntament.

Després menciona també la festa al carrer que va reunir "simpatitzants dels okupes i veïns del Poblenou" [*3.1]. En l'enquadrat es diu que l'Associació de Veïns del Poblenou ha donat el seu suport al moviment okupa, quan realment va donar-ho al col·lectiu La

Makabra. "Fins que no se'ls va donar assistència (ja que ells, si sortien, no podien tornar a entrar) els okupes havien pensat a denunciar Interior per "violació dels drets fonamentals". [Enquadrat] De fet, els okupants ho van fer, tal com ens ho diu El Periódico i El Punt. El periodista identifica la reivindicació dels "okupes i artistes de circ" com seient "un espai social on poder actuar i assajar" [6.1]

El Periódico

DIA 3

"Els okupes de La Makabra s'instal·len en una de les naus de Can Ricart" [T]

"L'ajuntament afirma que no desallotjarà fins dilluns, però la decisió queda en mans del jutge" [S.1]

"El col·lectiu diu que resistirà en el complex encara que la policia no hi deixi entrar aigua ni menjar" [S.2]

El periodista designa d'okupes a qui forma part de La Makabra, i seria doncs només aquest col·lectiu que s'hi instal·la. D'altre banda, "s'instal·len" és una designació que implica que s'hi quedaran algun temps – tot i que en el moment de producció de l'article l'Ajuntament ja havia declarat que els desallotjaria dilluns (com sorgeix en el subtítol o en el paràgraf 2) i la policia seguia impedit l'accés a la nau, tant de persones com de aliments i begudes (com es pot veure en el segon subtítol i en el paràgraf 4). En el segon subtítol [S.2] ens dóna la impressió que el col·lectiu només va comunicar la seva determinació de quedar-se. La construcció de l'oració amb l'ús d'un condicional pel verb deixar és incorrecte, ja que la policia no ha deixat entrar a ningú al complex. El que sembla una possibilitat a la qual La Makabra es podria enfrontar és, doncs, l'esdeveniment que va provocar la declaració de La Makabra. És a dir, hauria sigut més correcte de formular la frase de la següent manera: "Encara que la policia no ha deixat entrar aigua ni menjar, el col·lectiu diu que resistirà en el complex".

La designació d'okupes torna a sorgir en [1.2], [4.3] [7.1] i, en concret: al [9.2] es defineixen els espectacles com "actes okupes"; quan es parla dels manifestants es refereix a ells com a "500 okupes" [3.1]. Quan s'explica el que van okupar els designen de "esquàters" [2.4], que sorgeix doncs com a sinònim. En [2.3] sorgeix la designació "okupes" des de declaracions de l'alcalde:

«Cada metre quadrat municipal ocupat serà immediatament desallotjat. Els okupes ja ho saben», va dir [l'alcalde] a Sant Andreu.[2.3]

En aquest cas, resulta interessant veure que el periodista és qui ha d'interpretar si l'alcalde volia dir okupa amb la K o sense. Només un cop se'ls designa com a "el grup d'artistes de carrer de La Makabra" [1.1]. També es designa com a "joves", a qui va donar suport a La Makabra [8.1]. Quan es parla de la denúncia se'ls designa com "ocupants" [2.1], el que ells van fer va ser "ocupar" [1.1] [3.1], l'alcalde vol prohibir les "ocupacions" [2.2] [2.3].

En la segona part de l'article, el periodista fa part de les negociacions que es van realitzar entre l'assemblea de La Makabra i els representants de l'Ajuntament:

"Diversos representants del moviment okupa es van reunir amb tres negociadors de l'ajuntament, entre ells Víctor Gimeno, gerent del districte de Sant Martí, i Joan Albert Dalmau, gerent de Via Pública. [5.1] Dalmau va recordar al grup que l'ajuntament no tolerarà una permanència indefinida al recinte de Can Ricart i que només permetrà activitats fins dilluns.[5.2]

Gadi Romero, portaveu del moviment, va afirmar que l'estratègia municipal era un desallotjament encobert, perquè «no volen la foto als diaris dels Mossos fent fora els artistes. Per això utilitzen l'estratègia del desgast», va afirmar. [6.1] «Estem representant més de 500 okupes», va manifestar un dels negociadors del moviment durant la conversa amb els gerents municipals. [7.1] «Potser vostès representen 500 persones, però nosaltres en representem un milió i mig», va replicar Dalmau, que va ratificar que l'ajuntament no permetrà l'entrada de noves persones. [7.2] L'ajuntament va invitar els joves a participar en les taules de diàleg de Can Ricart per negociar possibles espais destinats a les seves activitats artístiques. [8.1] El moviment, que en principi pretenia una okupació permanent, va dir que se les enginyaria per fer entrar més aliments i begudes al lloc. [9.1] Ahir a la nit, els actes okupes es van estendre als voltants de Can Ricart, on grups de joves van tocar música i van ballar. [9.2]»

Respecte a les negociacions amb els representants de l'Ajuntament, el periodista confon portaveu de l'assemblea de La Makabra amb "representant del moviment okupa" [5.1] i també "negociadors del moviment" [7.1]. Per el periodista, qui va anar a negociar formava part del moviment okupa. Després, referint-se a la portaveu de l'assemblea, en declaracions als mitjans, la etiqueta com a "portaveu del moviment" [6.1]. En [9.1] s'afirma que "El moviment, que en principi pretenia una okupació permanent, (...)" - així, és la designació de "okupació" ve associada a una acció del moviment okupa. Pel contrari, en l'enquadrat sobre la visita del representant de l'ONU, es designa com "col·lectiu La Makabra" a qui va anar a fer declaracions per "assegurar que encara queden unes 150 persones" [enquadrat]. La distinció és un error, ja que qui va anar a negociar no va ser el moviment, ja que es cita a Gadi Romero, que és la portaveu de l'assemblea de La Makabra.

A part d'aquesta reflexió hem d'esmentar que, després d'una presentació d'arguments de les dues bandes, clarament desfavorable a La Makabra, el periodista fa part que l'Ajuntament va incitar al diàleg mentres que els artistes volen saltar-se les regles imposades per aquest.

Els manifestants "van ocupar ahir una de les naus del recinte industrial de Can Ricart, afectat pel pla urbanístic del districte del 22@." [1.1] Tot i que contextualitza la política urbanística que l'afecta no ens diu res de l'oposició veïnal. "Els esquàters es van instal·lar en una de les zones encara no expropiades de Can Ricart." [2.4] Pel que queda implícit que la propietat és privada. El periodista diu que "uns 500 okupes van protestar contra l'enderrocament de La Makabra" [3.1], pel que treu la dimensió política de la manifestació com també la judicial i policial del desallotjament. La Makabra era doncs només un "recinte ocupat"[3.1]. Es retracta la oferta de l'Ajuntament als okupes de "participar en les taules de diàleg de Can Ricart per negociar possibles espais destinats a les seves activitats artístiques » [8.1] Així, les reivindicacions artístiques i culturals del col·lectiu no són retractades, presentant-se només el mecanisme previst per l'Ajuntament per resoldre-les – del que es pot concloure que els okupes només volen «espais per a les activitats artístiques»

DIA 4

El jutge denega el desallotjament de Can Ricart [T]

Els okupes diuen que es quedaran a la nau i només en sortiran per la força [S.1]

Els mossos van aixecar el cordó policial després de la decisió judicial [S.2]

En el subtítol se'ls denomina d'"okupes", com també en [1.1], [5.1], [5.2], [7.títol paragraf] [9.1] [9.2] i llegenda de la foto. Qui era a dins de la nau de Can Ricart estava "ocupant" [2.1]. Es tractava d'una "ocupació" [3.2] [7.1]

"«No hem vingut aquí per sortir al cap de dos dies», va dir Jordi Martí, un dels coordinadors del moviment." [1.2]

El periodista denomina com "un dels coordinadors del moviment" al Jordi Martí, que diu que no sortiran voluntariament de Can Ricart. Conclouem per les declaracions citades que Martí forma part de La Makabra i que la designació doblament incorrecte: primer, perquè els okupes (o, en tot cas, els artistes de La Makabra) rebutgen l'ús de jerarquies per organitzar-se; i segon perquè Martí és un membre de La Makabra, pel que parlarà en nom de la gent del col·lectiu del que forma part.

Dades contextuais

El periodista fa part de que qui va demanar l'intervenció de la Creu Roja és "l'associació de veïns del Poblenou, que s'ha solidaritzat amb l'ocupació del recinte industrial, afectat pel pla urbanístic 22@ que porta a terme l'Ajuntament." [2.2]. Així, no s'explica perquè s'han solidaritzat, tot i que es presenti una bona part de les motivacions – que són la coincidències d'interessos en contra del pla 22@. Diu també que "El grup que es manté aïllat a Can Ricart va poder menjar amb l'ajuda dels veïns d'una finca adjacent, que van utilitzar cordes per fer baixar productes als okupes." [5.2], el que tampoc evidencia lo exposat anteriorment. Presentant exactament la mateixa limitació diu que "Alguns veïns van venir a aplaudir l'acció [penjar cartells per la vivenda] des de les finestres i van organitzar actes de protesta i concerts" [6.2] És només en l'última oració que es diu que "La decisió judicial va ser celebrada pels okupes i per veïns que temien un ràpid enderrocament d'algunes naus després d'un desallotjament." [9.1].

El diari fa part de que "Els okupes, que van negociar dissabte una possible sortida amb el consistori, també van presentar una denúncia contra la policia per haver impedit la seva alimentació." [5.1]. Diu també que "El grup va penjar ahir pancartes de protesta en diverses naus abandonades de Can Ricart, reivindicant el dret a la vivenda per a tothom." [6.1] evidenciant una de les reivindicacions de La Makabra. S'explica que els verds s'han solidaritzat "amb el grup d'okupes i amb el grup d'artistes del carrer desallotjats de La Makabra" [8.1]. Per mitjà dels verds que es van solidaritzar amb l'ocupació, es sap que el que La Makabra vol és "obtenir un espai on puguin seguir portant a terme les seves activitats" [8.2], el que apel·la a una dimensió egoïsta de l'acte i no pas a la reivindicació general de la necessitat d'espais de cultura públics.

La Vanguardia

DIA 3

El primer desafío de Saura [T]

Los Mossos cercan Can Ricart tras la ocupación de la antigua fábrica por 400 personas [S.1]

El títol apel·la a una resposta del dirigent polític ja que si en Saura ha sigut desafiat, haurà de reaccionar d'alguna manera. Respecte al subtítol, s'ha d'esmentar que els mossos no van encerclar la fàbrica sinó que van dur a terme un setge. No es va tractar de posicionar agents en torn de la fàbrica, es va tractar de una mesura policial restrictiva respecte al pas de persones i aliments, i el verb utilitzat li treu aquesta dimensió. Respecte a la grafia "la ocupación" esmentem la seva presència també en la llegenda de la foto, en [1.4] [3.1] i en l'oració [1.1] i [1.2] de la segona notícia – segona notícia en la que també s'utilitza el terme "okupación" [2.3] o encara "ocupación ilegal" [3.1])

Sólo tres días después. [1.1] El flamante conseller de Interior, el ecosocialista Joan Saura, vivió ayer su primer desafío, y lo seguía viviendo al cierre de esta edición, con los Mossos d'Esquadra y la Guardia Urbana expectantes. [1.2] El envite lo lanzaron el movimiento okupa y, en concreto, los artistas callejeros de La Makabra. [1.3]

La segona oració explica el títol, reiterant que el conseller va viure el seu primer desafiament i encara el viu. Dóna continuació també al subtítol, explicant que la policia segueix al seu lloc i està expectant, es suposa doncs que serà alguna decisió del conseller que aquests esperen. Veiem en la tercera oració que qui hauria desafiat a en Saura seria "el movimiento okupa y, en concreto, los artistas callejeros de La Makabra" [1.3]. Però, La Makabra no és el moviment okupa. Segons el periodista, "gran parte de ellos se consideran artistas callejeros." [segona 3.2] el que voldria dir que el periodista va anar a entrevistar una gran part dels 108 desallotjats de La Makabra i que aquests li van dir que es consideraven artistes de carrer. Això té escasses possibilitats de ser veritat i, a més, treu valor a la qualitat dels espectacles que es feien a La Makabra, donant la idea de que són només aficionats i no professionals.

D'altre banda, els qui van entrar en el recinte després de la manifestació es descriuen com "okupas" [7.1] i també qui va viure a La Makabra [segona 2.4, 3.3, 4.3]. Es torna a designar els okupants com "movimiento okupa" en [4.2], [8.1] i [8.3] i en la segona notícia, al [4.5]. Després s'identifica Gadis Romero com a "portavoz" [5.1] però com totes les referències indiquen cap al moviment okupa, es conclou que és la portaveu del moviment okupa quan és la de l'assemblea de La Makabra.

En la segona notícia del dia respecte a l'okupació, diu que els manifestants "tenían el objetivo de protestar contra aquel desalojo y desarrollar sus "actividades artísticas". [1.2] Així, la cita fa que el periodista es distancia d'aquesta reivindicació, que voldria dir que efectivament són artistes. A més a més, deixa de banda el fet que la seva reivindicació és d'obtenir espais de creació per tothom.

Dades contextuals

El dia 3, el periodista diu que qui ha convocat la manifestació és "el movimiento okupa" [1.3] per la "protesta contra su reciente desalojo" [1.4]. El que és doblement incorrecte. Si bé la manifestació reivindica el dret d'okupar, qui la va convocar és l'assemblea de La Makabra. D'altre banda, la protesta no va pretendre només protestar pel desallotjament, un idea que també es deixa entendre en el subtítol de la segona notícia. La okupació s'hauria donat al concloure la manifestació [5.2]. La ocupació es va fer a Can Ricart, "un espacio significativo en la lucha popular por la conservación del patrimonio industrial del viejo Manchester barcelonés." [1.4] Hi eren a Can Ricart " los grupos que defienden un respeto casi integral de la vieja fábrica" [5.3] que hi celebraven "el primer aniversario desde que se paralizaron las órdenes de derribo." [5.3]. Segons el periodista, "Cuando éstos [grups que feien el vermut] se disponían a irse llegaron los manifestantes" [6.1] el que és fals, s'estava fent un discurs en el moment de l'okupació.

En la segona notícia es parla dels antics locals de La Makabra explicant-se que va ser propietat "del fabricante de toldos Giralt Miró" que va tancar, deixant la fàbrica abandonada des de feia 25 anys "tras quebar y despedir a sus 300 empleados" [2.2], deixant de banda els impagaments a la seguretat social que acumulen la empresa i que fa de la demana de desallotjament il·legítima. Així, La Makabra " se convirtió en un espacio de desarrollo artístico multifuncional que acogía a más de un centenar de personas." [2.3], les dos naus de 6000m2 "eran empleadas como lugar de ensayo" [2.4]. En tot cas, considera que el suport que va rebre arran del desallotjament va ser pel seu "presunto carácter artístico" [segona 4.1]

DIA 4

Noticia 1

La 'okupación' va para largo [T]

Fiesta en Can Ricart al levantarse el cerco policial tras la negativa judicial al desalojo [S.1]

En el títol del primer article es denomina l'acte com "okupació" entre cometes. Ja en la primera oració s'escriu "okupació" [1.1] en itàlic, com també en [4.2].

"La okupación de Can Ricart entró anoche en otra dimensión, una dimensión desconocida en cuanto a su futuro y continuidad. [1.1] Toda apunta que va para largo –algunas semanas en la versión más optimista– después de que el juez de guardia, uno diferente al del sábado, tomara ayer idéntica resolución que su compañero al denegar la orden de entrada y el desalojo. [1.2] Ambos magistrados opinan que se debe seguir el trámite habitual al no observar motivos de urgencia pese a la solicitud de autorización de desalojo presentada por los Mossos, que se retiraron pasadas las nueve y media. [1.3] La euforia se disparó entre los okupas del exterior, que entraron en tromba. [1.4]"

El periodista diu que, arran del aixecament del setge policial, "La euforia se disparó entre los okupas del exterior, que entraron en tromba." [1.4] així, es considera okupa també qui donava suport a l'okupació des de fora. També es denominen "okupes" als artistes de La Makabra en la llegenda de la foto i en [4.1]; després se'ls anomena de "colectivo de artistas callejeros" [3.2]. En declaracions de La Makabra a la premsa es cita a "Gadis Romero, portavoz de los asentados en el interior del complejo fabril" [8.2]. Però qui són aquests que són a dins? La resolució del tribunal va significar "Una fiesta para el movimiento okupa y, en concreto, para el colectivo de La Makabra," [2.2]. Com veiem, el periodista confón moviment okupa i La Makabra, error que repeteix també aquí:

"Mientras en el movimiento okupa el optimismo se cotizaba al alza, desde fuentes municipales trascendió que, antes de esta nueva acción, ya se había acordado que el próximo día 15 se reúna la comisión sobre okupas impulsada por todos los grupos del Ayuntamiento y que, desde su creación en febrero, ha estado inoperante. [10.1]"

S'atribueix al moviment okupa l'optimisme de la decisió jurídica [10.1]. I, en resposta a aquesta acció (del moviment), s'hauria convocat la "comisión sobre okupas" [10.1]. Així, la resposta institucional al moviment okupa credibilitza les afirmacions del periodista de que es tracta del moviment mateix. És interessant veure com la K ha estat utilitzada en el la designació institucional.

Dades contextuais

Es diu que "Manel Andreu, que como presidente de la asociación de vecinos del Poblenou pudo acceder al recinto antes de que se levantara el bloqueo" [9.1]

Després, el mateix senyor és citat indirectament dient-se que: "aprovechó para recordar la larga reivindicación que los colectivos del barrio llevan haciendo para conseguir que Can Ricart mantenga su integridad y su función pública." [9.2]

El periodista explica que el setge policial es va rebaixar per deixar entrar a "miembros de Cruz Roja que, en colaboración con la asociación de vecinos," [2.4] que van aportar diversos ítems bàsics de supervivència. L'iniciativa seria doncs conjunta o acompanyada pels veïns, però no d'ells mateixos pel seu compte, el que és fals.

El periodista fa constar de que hi van haver "curiosos y personas que acudieron hasta la calle Espronceda para mostrar su solidaridad con los encerrados." [4.1] i una altre vegada en [7.3].

Explica després que no hi havia situació judicial d'urgència perquè faltava la justificació

documentada de la propietat. [5.2]

També ens explica que al moment de la publicació de la resolució judicial ha vist “los reiterados apoyos de los vecinos”, y les dàdives alimentícies de Eva Fernández de l'AAVV. [10.2].

El periodista declara que "La prohibición de facilitar acopio a los cercados también propició que el movimiento okupa presentara una denuncia contra los Mossos." [12.1], reconeixent en l'última oració del primer article que l'assemblea de La Makabra va denunciar el setge.

Nota: per d'amunt de la notícia 2 i 3 hi ha un enquadrat denominat “precedentes” que explica alguns casos de violència i vandalisme urbà que es pressuposa en relació amb el moviment okupa. El periodista identifica doncs La Makabra com fent-ne part i els precedents que s'hi presenten com rellevants per entendre la situació a Can Ricart, quan en realitat només l'últim cas (el del desallotjament del CSO La Makabra) ens serveix per entendre el cas del que es parla.

Noticia 2

La euforia del 'Showman Petete' [T]

Unas 200 personas se unen a los okupas tras la retirada de las fuerzas policiales [S.1]

Si bé en el primer article del dia es deia a qui donava suport des de fora d'okupes, ara ja no, com podem constatar en el subtítol, com també en [2.1]. D'altre banda, qui va estar a dins eren "okupas", i se'ls designa així també en la llegenda de la foto petita, en [3.1], [4.1] i [6.1]. D'altra banda, en aquest article el periodista és coherent quan considera al llarg de tot l'article que es tracta d'un espai "okupado" [en la llegenda de la foto gran], [2.2] , tot dos en itàlic en el text. Esmentem que els dos articles han estat escrits per periodistes diferents el que haurà pogut ser un dels factors explicatius de les diferències constatades en les denominacions. D'altre banda, es considera l'acte com una "okupació", en itàlic també:

"Muchos de los vecinos –al menos los que se acercaron ayer a los alrededores de Can Ricart– mostraron su apoyo a la okupación y a los encerrados allí. [5.1] Joana, por ejemplo, señalaba que “estamos de acuerdo en que Can Ricart sea un espacio público y si hay que okuparlo, pues que se okupe”, añadía. [5.2] Al margen de la okupación o no, lo cierto es que la controversia sobre cuál es su destino final ha acercado a los vecinos a las posturas de los autores de la acción del sábado. [5.3] Joan Marca, presidente de la asociación de vecinos de Can Ricart, acusó a los Mossos y la Guardia Urbana de someterles a registros y cacheos a él y a quienes viven en las fincas colindantes. [5.4]"

Tot i que faci referència al suport veïnal durant el setge policial, el periodista ho minimitza precisant que la seva afirmació deia respecte a qui es va apropar al recinte. Esmentem l'interpretació que el periodista fa de les declaracions d'en Marca és d'una okupació amb K. Després de la cita de la veïna favorable a la okupació del recinte, el periodista se'n desmarca dient: "Al margen de la okupación o no, lo cierto es que (...)" [5.3]. Així, el que se'n conclou és que no és cert que l'okupació serveixi la causa veïnal de defensar un espai públic a Can Ricart, però sí que ho és que el veïnat es va s'apropés als okupants. Per concloure, el periodista evidencia que els veïns també van patir la presència dels okupants per causa dels controls policials.

"Muchos de los asistentes a las actuaciones que había en el exterior de Can Ricart acudieron en respuesta a la llamada que los okupas habían realizado mediante el reparto de folletos durante todo el día de ayer en diversos puntos de Barcelona anunciando la concentración."

[6.1] *Técnicas de marketing capitalista en el universo okupado.* [6.2]"

El periodista evidencia en [6.2] el que identifica com una contradicció dels okupes. Si bé el producte final – els "folletos" - és semblant físicament als que puguin sortir de les indústries capitalistes, se'n diferencia, per exemple, perquè es basa en un capital comú i voluntariat en prol d'una causa social. La contradicció – de que els okupes no siguin fidel als seus ideals - es basa doncs sobre una pressuposició de base: els okupes rebutgen el capitalisme. La comparació implica doncs que qui rebutgi el capitalisme (en aquest cas els okupes) s'estigui contradient al utilitzar les tècniques que d'ell resulten. No havent-hi propietat privada, salaris o ànim de lucre, la comparació amb el "marketing capitalista" resulta molt reductora.

Dades contextuais

El periodista menciona que hi havia gent a fora “que habían permanecido durante todo el día a la expectativa” [1.3] i que van entrar al recinte una vegada que es va aixecar el setge:

"(...) y lo primero que hicieron fue compartir en el interior de Can Ricart la cena caliente popular que estaban tomando afuera. Y no sólo comida caliente, también el concierto se trasladó al recinto okupado." [2.1]

Encara que no siguin aspectes políticament rellevants, el menjar i concert organitzats donen una dimensió humana a l'okupació.

Atrás quedaban momentos que marcaron la tarde, como la primera incursión de la Cruz Roja, a primera hora de la tarde, para llevar al grupo de okupas mantas, agua y galletas, después de recibir la autorización de las fuerzas policiales que rodeaban el recinto. [3.1]"

Aquí es menciona l'ajut de la Creu Roja, però no es reconeix que va ser per mitjà d'una petició veïnal que aquesta es va aconseguir, i no ho diu tampoc en cap altre moment al llarg de l'article. A més a més, dir que hi van poder entrar després de rebre l'autorització de la policia deixa lloc per pensar que ha sigut la policia qui ha pres la decisió de deixar-los entrar.

"Mientras el centenar largo de personas que el sábado entraron en la finca tras la manifestación seguían en el interior (...)" [4.2]

Així, haurien sigut només un llarg centenar de persones qui va okupar el dissabte. Aquest fet és contradictori amb l'article del dia anterior del mateix diari.

Notícia 3

La 'okupación' molesta a todos los partidos [T]

Una vegada més, es repeteix la terminologia okupació entre cometes, però sens l'italic en aquest cas. En la resta de l'article sorgeix en itàlic, amb la mateixa terminologia – okupació – en [1.2], [2.1], [2.3] i [6.1]. També s'admet les seves adaptacions com "okupar" [4.1] o "okupaban" [4.2].

"Xavier Trias, en cambio, el jefe de filas de CiU, atacó con dureza a la policía autonómica: "Cuando un conjunto de personas se manifiestan por la calle rodeadas de Mossos d'Esquadra es absolutamente insólito que la marcha acabe en la okupación de una propiedad privada". [3.1] Trias añadió que es "penoso y lastimoso lo ocurrido", por lo que hoy lunes tiene previsto solicitar la reunión de urgencia de la comisión que aborda la problemática del colectivo okupa en Barcelona.

[3.2]"

Al citar el representant de CiU, el periodista interpreta correctament les seves paraules, al designar amb K la okupació feta durant una manifestació. En aquest cas, però, no es poden treure conclusions significatives en la mesura en que en tot l'article s'utilitza la mateixa denominació de forma sistemàtica. D'altra banda, referint-se a la Comissió d'Okupes de l'Ajuntament de Barcelona diu que aquesta "aborda la problemàtica del colectivo okupa en Barcelona" [3.2]. Primer, retractar l'okupació com un problema ja ofereix una visió negativa del conflicte, el que l'enfoca de mala manera. Les problemàtiques que s'evidencien amb l'okupació són diverses, però l'okupació en ella mateixa no és un problema sinó una pràctica que té la voluntat d'intentar solucionar aquests problemes. Segon, la designació de "colectivo okupa" [3.2] és poc precisa, seient la denominació correcta el "moviment okupa", ja que s'està referint al seu tractament des de les institucions.

Dades contextuais

"En cambio, Hereu echó un capote a los Mossos d'Esquadra al permitir ayer que los okupas recibiesen agua y comida y que la policía no hubiese actuado tras la manifestación que dio origen a la okupación por entender que la protesta fue "pacífica, y por tanto correcta"." [2.3]

Llavors, segons aquest article, va ser l'Hereu qui va permetre l'entrada de la Creu Roja al recinte. Com que abans no s'havia reconegut que es va aconseguir gràcies a una petició veïnal, sembla que l'Hereu en sigui el responsable. A més, ell considera que la protesta va ser pacífica. També ERC recolza aquesta declaració de d'una okupació no violenta [3.1].

Conclusions

Respecte a la Hipòtesi 2: La identitat mediàtica del moviment okupa als mitjans es construeix des de la seva relació amb les institucions.

Aquesta hipòtesi es confirma només parcialment en els articles analitzats. Constatem que segueix havent-hi un predomini de fonts institucionals però, com l'okupació es dona en un context particularment favorable, hi ha diversos actors que contribueixen a una presentació positiva de La Makabra, de manera voluntària o no. En són el cas les associacions de veïns, la visita del relator de la ONU o la intervenció de la Creu Roja, que dona una dimensió d'ajuda humanitària a l'okupació que considerem positiva. Encara més, en aquest cas ens trobem amb un col·lectiu disposat a dialogar amb el mitjans, pel que els okupes tenen veu en la major part dels articles analitzats.

La estructura temàtica dels diferents diaris evidencia més diversitat que en el cas anterior. El dia 3 el tema comú és l'okupació de Can Ricart, procedit per: l'explicació de que es va fer per l'ocasió d'una manifestació, la policia va encerclar el recinte, les negociacions entre l'Ajuntament i La Makabra; les declaracions dels okupes; i la visita al recinte d'un relator de la ONU – sense un ordre comú. El dia següent, l'únic tema comú és que el jutge denega el desallotjament cautelar que ve seguit sense ordre de: el final del setge imposat pels Mossos, el suport de la Creu Roja als qui eren a dins del recinte. Exceptuant El Punt, els diaris comenten que L'alcalde Hereu no negociarà amb l'okupació, La Makabra anuncia la seva voluntat de quedar-se al recinte i al menys en algun exemple

en concret, l'ajut dels veïns als okupes.

Constatem doncs que els periodistes van poder accedir per ells mateixos a diversos fonts informatives: l'administració, la policia, el sistema judicial, els okupes, els simpatitzants a fora del recinte i els veïns. Esmentem també que es mencionen la Creu Roja, els polítics i associacions diverses.

Tot i que les cites dels portaveus de La Makabra es facin de manera directa, evidenciant sempre distanciament periodístic respecte a aquestes declaracions, hem constatat que la de Gadis Romero, al dia 3, és diferent en El Punt, l'Avui i El Periódico. La Vanguardia només fa una referència molt breu a la portaveu, que va inaugurar el recinte amb una consigna reivindicativa. En tot cas, constatem que les declaracions de La Makabra són reproduïdes de forma inexacta i quasi sempre per mitjà de les tècniques de distanciament periodístic.

Respecte a l'hipòtesi 3: Es deixen de banda aspectes contextuais externs a les accions retractades dels okupes que són fonamentals per tal d'entendre el conflicte presentat.

Aquesta hipòtesi es verifica en gran part en tots els diaris estudiats, ja que cap d'ells esmenta la coincidència d'interessos entre els veïns i La Makabra, ni tampoc les reivindicacions de cada un d'ells de forma separada. Pel que fa al CSO La Makabra abans del desallotjament, cap diari presenta una informació conseqüent. El Punt fa una menció al fet que La Makabra va ser un espai de circ; l'Avui menciona una vegada que hi havia una escola de circ; El Periódico no hi fa cap referència; i La Vanguardia reitera la informació que va produir per l'ocasió del desallotjament, en la qual explica en una ocasió que va ser un lloc de creació artística multifuncional. Les reivindicacions veïnal per la preservació del recinte de Can Ricart no són mencionades en cap dels dos dies, per cap dels diaris. Encara així El Punt i l'Avui i La Vanguardia mencionen que els okupes van rebre menjar per mitjà de l'ajuda veïnal i del suport d'alguna entitat veïnal puntual; El Periódico només explica que els veïns que estaven en contra de l'enderroc van celebrar la decisió judicial, sense fer referència a cap entitat en concret.

El Punt

El Punt no evidencia la coincidència d'interessos entre els veïns i La Makabra, ni tampoc les reivindicacions de cada un d'ells de forma separada. Fa una menció al fet **de** que La Makabra va ser un espai de circ, però no explica en detall la riquesa cultural que representava el CSO La Makabra. Resumint, tot i que l'article presenta a l'okupació com a pacífica, festiva i reivindicativa, no presenta els elements polítics del conflicte a Can Ricart.

El dia 3 es descriu la Makabra com un espai de circ [1.1-3/12/06]. S'identifica Can Ricart com a un símbol de la Barcelona postolímpica i del 22@ que l'Ajuntament té previst enderrocar parcialment i transformar també parcialment en equipaments culturals [1.1; 2.1-3/12/06]. El periodista no reconeix que la propietat okupada és privada i que els veïns s'oposen als plans urbanístics de l'Ajuntament. Aquests dos fets són presentats en l'enquadrat, quan s'explica que l'okupació va ser pacífica i es va fer per l'ocasió d'una trobada veïnal de celebració del que havien aconseguit de les seves reivindicacions. Així, l'enquadrat ens deixa pensar que el pla que afecta a Can Ricart ha pres en consideració les reivindicacions veïnals, quan això és fals. El periodista conclou l'article identificant alguns aliats als okupes, que serien la Plataforma Salvem Can Ricart, Bidó de 9 Barris i l'Associació de Circ [8.1-3/12/06].

En el títol de l'article del dia 4 es llegeix que "Els mossos aixequen el setge del 22@", relacionant l'okupació la dimensió de reestructuració urbanística del barri. Es diu que en el moment en el que es va aixecar el setge policial va haver-hi molta eufòria per

part dels 150 esquàters i dotzenes de persones que els donaven suport a l'exterior, evidenciant així que en aquell moment hi havia gent manifestant el seu suport a fora [1.2-4/12/06]. Diu també que alguns membres de la Makabra van presentar al jutjat de guàrdia una denúncia contra els Mossos per vulneració dels drets fonamentals i la lliure circulació de persones [1.3-4/12/06]. I també que durant el dia, els artistes van netejar tres naus de l'interior del complex per poder continuar l'activitat artística [1.5-4/12/06].

Avui

L'Avui no esmenta la coincidència d'interessos entre els veïns i La Makabra, ni tampoc les reivindicacions de cada un d'ells de forma separada. L'Avui menciona una vegada que hi havia una escola de circ, sense dir en que consistia ni explica la riquesa cultural que representava el CSO La Makabra. Resumint, l'Avui es limita als aspectes visibles des de fora del recinte i als aspectes legals i policials de l'okupació, sense presentar dades sobre els okupants ni tampoc sobre la seva tasca artística i política prèvia, tan a La Makabra com a Can Ricart.

El dia 3 a l'última oració, el periodista deixa semblar que sigui un atzar que els veïns vagin coincidir amb l'okupació i que van arribar després que es faci l'okupació, quan en realitat hi eren abans. Una altra dada referent al conflicte a Can Ricart sorgeix quan el periodista afirma que "Les activitats dels ocupants, com bé va especificar la portaveu, les van fer majoritàriament a la part del recinte de Can Ricart que és de titularitat privada." [5.2-3/12/06]. Deixa aquí en obert quin tipus d'espai han okupat. Després explica que els propietaris i l'Ajuntament de Barcelona van denunciar davant dels jutjats l'okupació [6.1-3/12/06]. El periodista no evidencia que l'Ajuntament no és propietari de la nau okupada, referint-se al recinte de Can Ricart – se'n pot concloure que els okupes haurien estat de pas per una parcel·la pública.

El dia 4 es diu que els artistes de La Makabra tenen el suport dels veïns i de la Plataforma Salvem Can Ricart [6.1-4/12/06]. En l'enquadrat es diu que l'Associació de Veïns de Poblenou ha donat el seu suport al moviment okupa, quan realment va donar-lo al col·lectiu La Makabra. En el mateix enquadrat es diu que l'espai okupat aviat serà parcialment públic, en referència al pla defensat per l'Ajuntament. Després menciona també la festa al carrer que va reunir simpatitzants dels okupes i veïns de Poblenou, evidenciant així el suport veïnal sense explicar-ne les raons [*3.1-4/12/06]. D'altra banda diu que els okupes havien pensat denunciar a Interior per violació dels drets fonamentals, fins que no se'ls va donar assistència [Enquadrat-4/12/06]. De fet, els okupants ho van fer, tal com ens ho diu El Periódico i El Punt. El periodista identifica la reivindicació de La Makabra com un espai social on poder actuar i assajar [6.1-4/12/06]. Aquesta formulació fa pensar que La Makabra només desitjava locals per ells mateixos, el que és fals.

El Periódico

El diari no esmenta la coincidència d'interessos entre els veïns i La Makabra, ni tampoc les reivindicacions de cada un d'ells de forma separada. D'altra banda, no explica en detall la riquesa cultural que representava el CSO La Makabra ni la tasca artística i política prèvia dels okupants.

El dia 3 es diu que els manifestants van okupar una de les naus de Can Ricart, afectat pel pla urbanístic del districte del 22@ [1.1-3/12/06]. Tot i que contextualitza la política urbanística que afecta el recinte, no ens diu res de l'oposició veïnal. Després s'afirma que es van instal·lar en una de les zones encara no expropiades de Can Ricart, deixant així implícit que la propietat és privada [2.4-3/12/06]. El dia 3, el periodista diu que uns 500 okupes van protestar contra l'enderrocament de La Makabra, pel que treu la dimensió política de la manifestació com també les dimensions judicials i policials del

desallotjament [3.1-3/12/06]. La Makabra era doncs només un recinte ocupat [3.1-3/12/06]. Es retracta la oferta de l'Ajuntament als okupes de participar en les taules de diàleg de Can Ricart per negociar possibles espais destinats a les seves activitats artístiques [8.1-3/12/06]. Així, les reivindicacions artístiques i culturals del col·lectiu no són retractades, presentant-se només el mecanisme previst per l'Ajuntament per resoldre-les – resumint, el que se'n conclou és que els okupes només volen espais per a les activitats artístiques [8.1-3/12/06].

El dia 4 el periodista fa part que qui va demanar la intervenció de la Creu Roja és l'associació de veïns del Poblenou, que s'ha solidaritzat amb l'ocupació del recinte industrial, afectat pel pla urbanístic 22@ que porta a terme l'Ajuntament [2.2-4/12/06]. Així, no s'explicita perquè s'han solidaritzat, tot i que al referir-se el 22@ es presenti una bona part de les motivacions – que és la coincidència d'interessos en contra d'aquest pla urbanístic. Diu també que el grup que es manté aïllat a Can Ricart va poder menjar amb l'ajuda dels veïns d'una finca adjacent, que van utilitzar cordes per fer baixar productes als okupes, el que tampoc evidencia lo exposat anteriorment [5.2-4/12/06]. Afegeix, presentant precisament la mateixa limitació, que alguns veïns van venir a aplaudir l'acció de La Makabra de penjar cartells per la l'habitatge des de les seves finestres i van organitzar actes de protesta i concerts [6.2-4/12/06]. Finalment, diu que la decisió judicial va ser celebrada pels okupes i per veïns que temien un ràpid enderrocament d'algunes naus després d'un desallotjament [9.1-4/12/06]. Així, es només en l'últim paràgraf que la raó del suport dels veïns s'esmenta, tot i que el verb “temien” ens deixa creure que ja no tenen raons per pensar que s'enderrocaran.

El diari esmenta que els okupes van presentar una denúncia contra la policia per haver impedit la seva alimentació [5.1-4/12/06]. S'explica que els verds s'han solidaritzat amb La Makabra [8.1-4/12/06]. És per mitjà dels verds que es presenta que el que La Makabra vol és obtenir un espai on puguin seguir portant a terme les seves activitats [8.2-4/12/06], el que apel·la a una dimensió egoista de l'acte i no pas a la reivindicació general de la necessitat d'espais de cultura públics.

La Vanguardia

La Vanguardia no esmenta la coincidència d'interessos entre els veïns i La Makabra, ni tampoc les reivindicacions de cada un d'ells de forma separada. El diari reitera la informació que va publicar per l'ocasió del desallotjament, en la qual s'explica que el CSO La Makabra era un espai artístic multifuncional.

El dia 3, el periodista diu que qui va convocar la manifestació és el moviment okupa per fer protestar contra el seu desallotjament, el que és doblament incorrecte [1.3; 1.4-3/12/06]. Si bé la manifestació reivindica el dret d'okupar, qui la va convocar és l'assemblea de La Makabra. D'altre banda, la protesta no només era pel desallotjament, una idea que també es deixa entendre en el subtítol de la segona notícia. La okupació s'hauria donat al final de la manifestació [5.2-3/12/06]. S'esmenta que la okupació es va fer a Can Ricart, "un espacio significativo en la lucha popular por la conservación del patrimonio industrial del viejo Manchester barcelonés" [1.4-3/12/06]. D'altre banda, es presenta la informació de que a Can Ricart hi eren els grups que defensen un respecte quasi integral de la fàbrica, que hi celebraven el primer aniversari des de que es van paralitzar les obres. [5.3-3/12/06]. Així, no s'evidencia que la nau estava a punt de ser enderrocada. Finalment, segons el periodista, és quan aquests grups es disposaven a marxar que van arribar els manifestants, el que és fals ja que s'estava fent un discurs en el moment de l'okupació [6.1-3/12/06].

En la segona notícia del dia es parla dels antics locals de La Makabra, explicant que van ser propietat del fabricant de toldos Giral Miró que van tancar i així aquests van

quedar abandonats fa 25 anys "tras quebar y despediendo a sus 300 empleados" [2.2-3/12/06], deixant de banda els impagaments a la seguretat social que acumulava la empresa i que fa la demanda de desallotjament il·legítima. Es diu que La Makabra "se convirtió en un espacio de desarrollo artístico multifuncional que acogía a más de un centenar de personas." [2.3-3/12/06], les dos naus de 6000m2 eren utilitzades com espais d'assaig [2.4-3/12/06]. En tot cas, considera que el suport que va rebre arran del desallotjament va ser pel seu "presunto carácter artístico" [segona 4.1-3/12/06]. Aquesta formulació reitera el dubte que és present al llarg de l'article sobre la tasca de La Makabra i sobre si realment són artistes els que en formen part.

El dia 4 el periodista explica que el setge policial es va rebaixar per deixar entrar a membres de la Creu Roja que, en col·laboració amb la associació de veïns van aportar diversos materials bàsics de supervivència [2.4-4/12/06]. La iniciativa seria doncs conjunta o acompanyada pels veïns, però no del veïns pel seu compte, el que és fals. El periodista fa part de que hi va haver gent que va anar per mostrar la seva solidaritat amb els qui estaven tancats en [4.1; 7.3-4/12/06]. Explica després, que no havia situació judicial d'urgència perquè faltava la justificació documentada de la propietat [5.2-4/12/06]. Es diu que el president de la associació de veïns del Poblenou va poder accedir al recinte abans de que s'aixequés el bloqueig [9.1-4/12/06]. Després, el mateix senyor és citat indirectament dient els col·lectius de barri porten una llarga reivindicació per aconseguir que Can Ricart mantingui la seva integritat i la seva funció pública [9.2-4/12/06]. També ens explica que al moment de la publicació de la resolució judicial La Makabra ha vist els reiterats suports dels veïns i les donacions de menjar de l'AAVV [10.2-4/12/06]. Tot i això, les referències als veïns es presenten sense esmentar relació entre ells. El periodista declara a l'última oració del primer article que La Makabra va denunciar el setge [12.1-04/12/06].

En la segona notícia del dia 4, el periodista menciona que hi havia gent a fora, que van estar tot el dia i que van entrar al recinte una vegada que es va aixecar el setge, per compartir un sopar i un concert [1.3-04/12/06]. Es menciona l'ajut de la Creu Roja, però no es reconeix que va ser per mitjà d'una petició veïnal que aquesta es va aconseguir, i no ho diu tampoc en cap altre moment [3.1-04/12/06]. A més a més, dir que hi van poder entrar després de rebre l'autorització de la policia deixa lloc per pensar que va ser la policia qui va prendre la decisió de deixar-los entrar. Després diu que haurien sigut només un llarg centenar de persones qui va okupar el dissabte, un fet contradictori amb l'article del dia anterior del mateix diari. Finalment en la tercera notícia es diu que va ser l'Hereu qui va permetre l'entrada de la Creu Roja al recinte. Com abans no es reconeix que es va aconseguir gràcies a una petició veïnal, fa pensar que és l'Hereu el responsable. D'altre banda, es diu que ell considera que la protesta va ser pacífica. ERC, també recolza aquesta declaració de una okupació no violenta [3.1-04/12/06].

<p>Respecte a la hipòtesi 4: Els diaris presenten els okupes de manera culpabilitzadora i atribueixen intencions negatives a les seves accions.</p>
--

Aquesta hipòtesi es confirma per a tots els diaris a excepció de El Punt, i només pel primer dia d'anàlisi. Hem constatat que és sobretot al dia 3 en que es retracten accions del col·lectiu i que al dia 4 La Makabra assumeix un rol passiu als mitjans. En altres paraules, si bé l'okupació del recinte resulta en intents d'explicacions dels motius de La Makabra, els esdeveniments en torn al recinte assetjat, al llarg del primer dia d'okupació, reben després més atenció que els okupants i les seves reivindicacions.

El Punt

Considerem que El Punt fa un relat prou bo en el primer dia, però al segon la cobertura deixa molt a desitjar ja que dóna poca importància al assumpte.

El dia 3 el periodista considera que els manifestants eren uns 400 artistes de la Makabra i que aquests van ocupar pacíficament Can Ricart. En veritat, si va ser La Makabra qui va convocar la manifestació, no serien només els habitants de la casa els que hi eren. El que si és probable és que els manifestants fossin habituals de La Makabra o, en general, que tinguin relació amb el món del circ. Així, considerem que la designació resulta correcta, tot i que amaga el fort suport que suposa l'acció, ja que si són artistes exteriors a La Makabra la seva manifestació evidencia la manca d'espais de creació a Barcelona, mentre que si en formen part podrà pensar-se que és només pel seu benefici propi com a artistes. En l'enquadrat anomenat "un vermut que va ser una ocupació" ens informa de la lluita veïnal i també de que la okupació va ser pacífica [1.4-3/12/06]. S'explica de manera explícita que els artistes van reivindicar, en un ambient festiu, a favor dels espais de creació lliures i en contra de l'especulació immobiliària [*1.11-3/12/06]. Tot i que La Makabra té altres reivindicacions, aquestes són les que són centrals a la seva acció.

El dia 4 el títol deixa clar l'aspecte públic de l'okupació:

"Els Mossos aixequen el setge del 22@ i Can Ricart queda com un espai obert." [T]

Es veu després que aquesta és una afirmació de la Assemblea:

"Gadi Romero, portaveu de l'assemblea de la Makabra, va dir que se sentia «molt contenta». [1.6] «És clar –va dir– que continuarem aquí, però haurem de veure com integrem la Makabra. Ha estat un cap de setmana dur però tenim el que volíem. Can Ricart com un espai obert.» [1.7]

Mitjançant la cita de la portaveu de l'assemblea, ens comunica que els okupes consideren que han aconseguit el que volien, és a dir, Can Ricart com un espai obert [1.7-04/12/06]. Però aquesta afirmació surt aquí descontextualitzada de la resta de les reivindicacions de La Makabra, publicades – per exemple – en el seu comunicat. D'altre banda, s'evidencia que els artistes van netejar tres naus de l'interior del complex per poder continuar l'activitat artística el que confirma la designació d'artistes i és, per tant, un fet que explica que l'espai obert mencionat es vol un centre social [1.5-04/12/06]. També s'evidencia que hi havia persones a fora que els hi donaven suport i que van denunciar la vulneració dels drets fonamentals que va suposar el setge policial, dades que contribueixen a una presentació positiva de La Makabra.

Avui

L'Avui no presenta la dimensió política de La Makabra i quan retracta la dimensió artística del col·lectiu ho fa de manera poc encertada.

El dia 3 el titular és el següent:

"Els 350 desallotjats de La Makabra 'okupen' Can Ricart" [Titó]

Primer, veiem que el periodista considera que qui va okupar van ser els desallotjats de La Makabra (el que implica que hi vivien), però no van ser només ells que van okupar, ja que molts dels que van participar eren manifestants i, en tot cas, els desallotjats el dia 21 no van ser 350 sinó que 108. Esmentem també l'ús de les cometes en "okupen", que evidencia distanciament periodístic, ja que l'ús de la K ja permet saber a que es refereix.

“Ara un recinte emblemàtic i protegit arquitectònicament. [1.1] Artistes i okupes desallotjats el 20 de novembre passat de La Makabra i un grup de simpatitzants van tornar ahir a posar l’Ajuntament a la corda fluixa en ocupar per sorpresa un altre recinte fabril del Poblenou, Can Ricart, que només fa una setmana que ha estat declarat protegit per l’Ajuntament. [1.2] L’entrada de 350 okupes i artistes a la fàbrica de Can Ricart la van fer en acabar una manifestació de protesta que havia estat convocada per denunciar el desallotjament i durant la qual els participants van representar un funeral. [2.1] Un cop ocupat, Can Ricart es va convertir en la seu d’un kabaret-espectacle. [2.2] Al grup s’hi van afegir membres de la plataforma veïnal que s’oposa al seu enderrocament que, precisament ahir, hi feia una festa.[2.3]”

Tot i que es faci una menció al fet de que hi va haver un grup de simpatitzants a fora, és l’única referència que hi ha en tot el text [1.2-03/12/06]. Ens designa l’espectacle que van proporcionar els artistes com "kabaret-espectacle" [2.2-03/12/06]. Llavors, sembla indicar que reconeix la dimensió reivindicativa, o més bé identitària, de l’espectacle però no la de l’okupació. Respecte a la manifestació, la descriu com a una denuncia al desallotjament i com a representació d’un funeral, negant així una bona part de la dimensió polititzada d’aquesta acció reivindicativa. L’última oració fa pensar que va ser cosa de l’atzar que els veïns coincidissin amb l’okupació, i que en tot cas van arribar després, quan hi eren abans [2.3-03/12/06].

Al dia 4 un dels subtítols és:

Els okupes volen “ressuscitar” l’escola de circ de La Makabra [s.3]

El que atribueix una intenció positiva als okupes, tot i que la paraula ressuscitar, que pressuposa que va haver-hi una escola de circ de La Makabra, és posada entre cometes el que evidencia algun distanciament periodístic. D’altre banda els manifestants que estaven a l’exterior són denominats amics i simpatitzants dels okupes; i els que estaven fent les hores d’espera més amenes eren artistes de carrer [*1.1; 2.1-04/12/06]. També es menciona la festa al carrer que va reunir simpatitzants dels okupes i veïns del Poblenou [*3.1-04/12/06]. No es fa una connexió amb la reivindicació veïnal de Can Ricart ni tampoc amb un suport més general a l’okupació com a tal.

“Fins que no se’ls va donar assistència (ja que ells, si sortien, no podien tornar a entrar) els okupes havien pensat a denunciar Interior per “violació dels drets fonamentals”. [Enquadrat]

De fet, els okupants ho van fer, tal com ens ho diu El Periódico i El Punt. El periodista identifica la reivindicació de La Makabra com un espai social on poder actuar i assajar, el que ens fa creure que només estan demanant un espai per ells mateixos [6.1-04/12/06].

El Periódico

El Periódico presenta en poques ocasions la dimensió política de La Makabra i quan retracta la dimensió artística del col·lectiu ho fa de manera poc encertada.

El dia 3

“Els okupes de La Makabra s’instal·len en una de les naus de Can Ricart” [T]

“L’ajuntament afirma que no desallotjarà fins dilluns, però la decisió queda en mans del jutge” [S.1]

“El col·lectiu diu que resistirà en el complex encara que la policia no hi deixi entrar aigua ni menjar” [S.2]

El periodista designa d'okupes a qui forma part de La Makabra, i seria doncs només aquest col·lectiu que s'hi quedaria. D'altre banda, "s'instal·len" és una designació que implica que s'hi quedaran algun temps – tot i que, en el moment de producció de l'article, l'Ajuntament ja havia declarat que els desallotjaria dilluns (com apareix en el subtítol o en el paràgraf 2) i la policia seguia impedit l'accés a la nau, tan de persones com de aliments i begudes (com apareix en el segon subtítol i en el paràgraf 4). En el segon subtítol [S.2-03/12/06] ens dóna la impressió que el col·lectiu només va comunicar la seva determinació de quedar-se. La construcció de l'oració amb un condicional pel verb deixar és incorrecte, ja que la policia no va deixar passar a ningú a l'interior del complex. El que sembla una possibilitat a la qual La Makabra es podria enfrontar és, doncs, el que en realitat va ser l'esdeveniment que va provocar la declaració de La Makabra. És a dir, hauria sigut més correcte formular l'oració de la següent manera: "Encara que la policia no hagi deixat entrar aigua ni menjar, el col·lectiu diu que resistirà en el complex".

Diu també que els manifestants van okupar una de les naus de Can Ricart, afectat pel pla urbanístic del districte del 22@ [1.1-03/12/06]. Tot i que presenta la política urbanística que l'afecta no ens diu res de l'oposició veïnal al pla. El dia 3, el periodista diu que uns 500 okupes van protestar contra l'enderrocament de La Makabra, pel que treu la dimensió política de la manifestació com també la judicial i policial del desallotjament [3.1-03/12/06]. La Makabra era doncs només un recinte ocupat [3.1-03/12/06].

En la segona part de l'article, el periodista fa part de les negociacions que es van realitzar entre l'assemblea de La Makabra i els representants de l'Ajuntament:

"Diversos representants del moviment okupa es van reunir amb tres negociadors de l'ajuntament, entre ells Víctor Gimeno, gerent del districte de Sant Martí, i Joan Albert Dalmau, gerent de Via Pública. [5.1] Dalmau va recordar al grup que l'ajuntament no tolerarà una permanència indefinida al recinte de Can Ricart i que només permetrà activitats fins dilluns.[5.2] Gadi Romero, portaveu del moviment, va afirmar que l'estratègia municipal era un desallotjament encobert, perquè «no volen la foto als diaris dels Mossos fent fora els artistes. Per això utilitzen l'estratègia del desgast», va afirmar. [6.1] «Estem representant més de 500 okupes», va manifestar un dels negociadors del moviment durant la conversa amb els gerents municipals. [7.1] «Potser vostès representen 500 persones, però nosaltres en representem un milió i mig», va replicar Dalmau, que va ratificar que l'ajuntament no permetrà l'entrada de noves persones. [7.2] L'ajuntament va invitar els joves a participar en les taules de diàleg de Can Ricart per negociar possibles espais destinats a les seves activitats artístiques. [8.1] El moviment, que en principi pretenia una okupació permanent, va dir que se les enginyaria per fer entrar més aliments i begudes al lloc. [9.1] Ahir a la nit, els actes okupes es van estendre als voltants de Can Ricart, on grups de joves van tocar música i van ballar. [9.2]"

Es retracta la oferta de l'Ajuntament als okupes de participar en les taules de diàleg de Can Ricart per negociar possibles espais destinats a les seves activitats artístiques [8.1-03/12/06]. Així, les reivindicacions artístiques i culturals del col·lectiu no són retractades, presentant-se només el mecanisme previst per l'Ajuntament per resoldre-les – del que es conclou és que els okupes només volen espais per a les seves activitats artístiques. Després de la presentació dels arguments de les dues bandes, clarament desfavorable a La Makabra, el periodista fa part que l'Ajuntament va incitar al diàleg mentres que els okupants volen saltar-se les regles imposades pels anteriors.

El dia 4 es presenta la següent informació:

"Els okupes de Can Ricart van fer pública ahir la seva intenció de quedar-se al recinte industrial de manera indefinida, després que el jutge de guàrdia desestimés el desallotjament urgent i els mossos aixequessin el cordó que els mantenia incomunicats.

[1.1] «No hem vingut aquí per sortir al cap de dos dies», va dir Jordi Martí, un dels coordinadors del moviment." [1.2]

Així, les intencions de La Makabra s'evidencien per mitjà de les declaracions que fa el col·lectiu. Diu després que alguns veïns van a aplaudir l'acció de penjar cartells per la vivenda des de les finestres i van organitzar actes de protesta i concerts, però en cap lloc de l'article la coincidència d'interessos dels veïns amb els okupes pel que fa a la conservació del recinte de Can Ricart. [6.2-04/12/06]. Tot i així resulta positiva la presentació d'aquesta reivindicació que efectivament defensada pel col·lectiu.

La Vanguardia

La Vanguardia no presenta la dimensió política de La Makabra i posa en dubte la seva dimensió artística.

El dia 3 el titular és:

El primer desafío de Saura [T]

El títol apel·la a una resposta del dirigent polític, ja que si en Saura ha sigut desafiat, s'espera que reaccioni d'alguna manera. La segona oració explica el títol, reiterant que el conseller va viure el seu primer desafiament, i que encara el viu. Així, la intenció de La Makabra al okupar hauria sigut de provocar el dirigent.

En la segona notícia del dia respecte a l'okupació, diu que els manifestants "tenían el objetivo de protestar contra aquel desalojo y desarrollar sus "actividades artísticas"."[1.2-03/12/06] Així, la cita fa que el periodista es distancia d'aquesta reivindicació, que voldria dir que efectivament són artistes. A més a més, deixa de banda el fet que la seva reivindicació és d'obtenir espais de creació per tothom. El mateix dia, el periodista diu que qui ha convocat la manifestació és "el movimiento okupa" [1.3-03/12/06] per la "protesta contra su reciente desalojo" [1.4-03/12/06]. El que és doblament incorrecte. Si bé la manifestació reivindica el dret d'okupar, qui la va convocar és l'assemblea de La Makabra. D'altre banda, la protesta era només pel desallotjament, el que també es deixa entendre en el subtítol de la segona notícia. La okupació s'hauria donat al final la manifestació [5.2-03/12/06].

Al dia 4, el periodista declara que el moviment okupa va presentar una denúncia en contra dels Mossos, reconeixent en l'última oració del primer article que es va denunciar judicialment el setge [12.1-03/12/06]. Tot i així, no va ser el moviment okupa qui ho va fer sinó que La Makabra.

"Muchos de los asistentes a las actuaciones que había en el exterior de Can Ricart acudieron en respuesta a la llamada que los okupas habían realizado mediante el reparto de folletos durante todo el día de ayer en diversos puntos de Barcelona anunciando la concentración. [6.1] Técnicas de marketing capitalista en el universo okupado. [6.2-04/12/06]"

El periodista evidencia en [6.2] del segon article el que identifica com una contradicció dels okupes. Si bé el producte final – els "folletos" - és semblant físicament als que puguin sortir de les indústries capitalistes, se'n diferencia, per exemple, perquè es basa en capital comú i voluntariat en pro d'una causa social. La contradicció – de que els okupes no siguin fidels als seus ideals - es basa doncs sobre una pressuposició de base: els okupes rebutgen el capitalisme. La comparació implica doncs que qui rebutgi el capitalisme (en aquest cas els okupes) s'estigui contradient al utilitzar les tècniques que d'ell en resulten. No havent-hi propietat privada, salaris o anim de lucre, la comparació amb el "marketing capitalista" resulta molt reductora.

Respecte a l'hipòtesi 5: Els diaris promocionen una identitat okupa cohesionada al voltant de diversos elements:

Hip 5.1: Ser okupa és considerat com a una identitat per si mateixa i exclou així els individus d'altres possibles categoritzacions.

L'Avui haurà presentat evidències que apunten a una confirmació d'aquesta hipòtesi, al contrari dels restants diaris

Avui

Al dia 3 es presenta la següent informació:

“Artistes i okupes desallotjats el 20 de novembre passat de La Makabra i un grup de simpatitzants van tornar ahir a posar l’Ajuntament a la corda fluixa en ocupar per sorpresa un altre recinte fabril del Poblenou, Can Ricart, que només fa una setmana que ha estat declarat protegit per l’Ajuntament. [1.2] L’entrada de 350 okupes i artistes a la fàbrica de Can Ricart la van fer en acabar una manifestació de protesta que havia estat convocada per denunciar el desallotjament i durant la qual els participants van representar un funeral. [2.1]”

El periodista descriu a La Makabra, i més generalment, al grup de persones que van okupar com a compost per "artistes i okupes " en [1.2] i [2.1], com també en [3.2]. Així, aquí es fa la separació entre simpatitzants i "artistes i okupes", aplicant aquestes últimes designacions als desallotjats només. Tot i que es faci una menció al fet de que hi va haver "un grup de simpatitzants" [1.2], és l'única referència que es fan en tot el text. Sembla així que qui va anar manifestar-se i finalment es va quedar en el recinte okupat és forçosament un "okupa" o bé un "artista". El dia 4, a l'últim paràgraf, se'ls denomina com a "okupes i artistes de circ", com també en l'enquadrat.

En concloem que qui okupa és un ocupant; i que en aquest cas els conjunt dels ocupants estava compost d'artistes i també d'okupes – per tant, qui no seria artista seria okupa i *viceversa*.

Hip 5.2: El moviment okupa es descriu com a despolititzat.

Aquesta hipòtesi es verifica en bona mesura per tots els diaris excepte El Punt. Aquest últim és l'únic que identifica correctament les formes organitzatives del moviment i és el que reconeix més aspectes polítics de l'okupació, però tampoc els reconeix tots. La resta s'equivoquen sovint en la designació dels qui es van responsabilitzar davant de l'assemblea d'una determinada tasca, denominant-los de portaveu del; representant de; coordinador de. Resumint, en els articles analitzats el desconeixement periodístic de la dimensió política del moviment s'evidencia sobretot per mitjà de les formes organitzatives, que els periodistes no reconeixen. D'altre banda, es reconeixen poques dimensions polititzades de l'okupació, identificant sobretot demandes pel seu benefici propi.

El Punt

El Punt retracta prou bé les demandes de La Makabra i identifica correctament l'assemblea de La Makabra com a interlocutor.

S'esmenta que els artistes van reivindicar en un ambient festiu a favor dels espais de creació lliures i en contra de l'especulació immobiliària, pel que el periodista identifica dues reivindicacions centrals al projecte de La Makabra [*1.11-03/12/06]. El dia 3, el periodista diu que alguns responsables del districte van anar directament a negociar amb l'assemblea de la Makabra, identificant correctament els interlocutors de l'Ajuntament [4.1-03/12/06]. A més, identifica correctament a Gadis Romero com la portaveu de l'assemblea [6.1-03/12/06]. En l'enquadrat reconeix correctament com a responsable la assemblea de la Makabra [*1.2-03/12/06].

El dia 4 el títol deixa clar l'aspecte públic de l'okupació: *"Els Mossos aixequen el setge del 22@ i Can Ricart queda com un espai obert."* [T]. Es veu després que aquesta és una afirmació de la Assemblea:

"Gadi Romero, portaveu de l'assemblea de la Makabra, va dir que se sentia «molt contenta». [1.6] «És clar –va dir– que continuarem aquí, però haurem de veure com integrem la Makabra. Ha estat un cap de setmana dur però tenim el que volíem. Can Ricart com un espai obert.» [1.7]

Reconeix a Gadis Romero com a portaveu de l'assemblea de La Makabra [1.6-04/12/06]. Mitjançant la cita de la portaveu de l'assemblea, ens comunica que els okupes consideren que han aconseguit el que volien, és a dir, Can Ricart com un espai obert [1.7-04/12/06]. Però aquesta afirmació surt aquí descontextualitzada de la resta de les reivindicacions de La Makabra, publicades – per exemple – en el seu comunicat.

Avui

L'Avui no presenta La Makabra com a un col·lectiu polititzat en les seves reivindicacions ni en les seves formes organitzatives. Identifica correctament els qui fan declaracions als mitjans com portaveus, però evidencia greus mancances a l'hora d'identificar a qui representen.

Al dia 3, respecte a la manifestació, el periodista la presenta com una denúncia al desallotjament i com representació d'un funeral, negant així una bona part de la dimensió polititzada d'aquesta acció reivindicativa. En designa l'espectacle que van proporcionar els artistes com "kabaret-espectacle" [2.2-03/12/06]. Llavors, no reconeix la reivindicació de la K per l'acte d'usurpació sinó que per l'espectacle. És a dir, sembla indicar que reconeix la dimensió reivindicativa de l'espectacle però no de la okupació. Respecte al coneixement que el periodista evidencia de les formes organitzatives de La Makabra, s'ha de dir que menciona de forma breu que els okupants van enviar un portaveu a fer declaracions, que després designa de portaveu dels artistes, i més tard com a portaveu dels artistes desallotjats de La Makabra, el que no és fals tot i que no mencioni de qui està servint de portaveu en cap ocasió – queda doncs implícit que té un càrrec atribuït per a una assemblea.

El periodista identifica al dia 4 la reivindicació dels "okupes i artistes de circ" com un espai social on poder actuar i assajar, el que apel·la a una dimensió egoista de l'acte i no a la reivindicació general de la necessitat d'espais de cultura públics [6.1-04/12/06]. Es cita a Albert Martínez, com a portaveu del col·lectiu okupa, que discuteix la decisió del jutge i el futur previst de les naus [5.2-04/12/06]. Aquest senyor fa part de l'Assemblea d'Okupes però aquesta no s'ha de confondre amb el moviment okupa i menys encara amb un suposat "col·lectiu okupa". Pel que fa al reconeixement de les formes organitzatives, la no identificació de l'assemblea deixa implícita aquest òrgan de gran importància per el moviment.

El Periódico

El Periódico no reconeix la dimensió polititzada de La Makabra i fa repetits errors en el reconeixement de les formes organitzatives del moviment.

Al dia 3 el periodista diu que "uns 500 okupes van protestar contra l'enderrocament de La Makabra", pel que treu la dimensió política de la manifestació com també la judicial i policial del desallotjament [3.1-03/12/06]. Segons el periodista, La Makabra era doncs només un recinte ocupat [3.1-03/12/06].

"Diversos representants del moviment okupa es van reunir amb tres negociadors de l'ajuntament, entre ells Víctor Gimeno, gerent del districte de Sant Martí, i Joan Albert Dalmau, gerent de Via Pública. [5.1] (...) Gadi Romero, portaveu del moviment, va afirmar que l'estratègia municipal era un desallotjament encobert, perquè «no volen la foto als diaris dels Mossos fent fora els artistes. Per això utilitzen l'estratègia del desgast», va afirmar. [6.1]

Respecte a les negociacions amb els representants de l'Ajuntament, el periodista confon portaveu de l'assemblea de La Makabra amb un representant del moviment *okupa* [5.1-03/12/06]. Després, referint-se a la portaveu de l'assemblea, en declaracions als mitjans, la etiqueta com a portaveu del moviment [6.1-03/12/06]. En realitat qui va anar a negociar no va ser el moviment ni una representant, ja que es cita a Gadi Romero, que és la portaveu de l'assemblea de La Makabra.

Es retracta la oferta de l'Ajuntament als okupes de participar en les taules de diàleg de Can Ricart per negociar possibles espais destinats a les seves activitats artístiques [8.1-03/12/06]. Així, les reivindicacions artístiques i culturals del col·lectiu no són retractades, presentant-se només el mecanisme previst per l'Ajuntament per resoldre-les – del que es conclou que els okupes només volen espais per a les seves activitats artístiques, el que apel·la a una dimensió egoista de l'acte i descarta la reivindicació general de la necessitat d'espais de cultura públics.

El dia 4 es diu que el grup va penjar pancartes de protesta en diverses naus abandonades de Can Ricart, reivindicant el dret a la vivenda per a tothom, evidenciant una de les reivindicacions de La Makabra [6.1-04/12/06].

"«No hem vingut aquí per sortir al cap de dos dies», va dir Jordi Martí, un dels coordinadors del moviment." [1.2]

El periodista denomina com un dels coordinadors del moviment en Jordi Martí, que diu que no sortiran voluntàriament de Can Ricart. Concloem per les declaracions citades que en Martí forma part de La Makabra i, per això, la designació doblament incorrecte: primer, perquè els okupes (o, en tot cas, els artistes de La Makabra) rebutgen l'ús de jerarquies per organitzar-se; i segon perquè Martí és un membre de La Makabra, pel que parlarà en nom de la gent del col·lectiu del qual forma part.

La Vanguardia

La Vanguardia no reconeix enlloc la dimensió polititzada de La Makabra i posa en dubte que siguin realment artistes. D'altre banda, no deixa explícites les formes organitzatives de La Makabra.

El dia 3, el periodista diu que qui ha convocat la manifestació és "el movimiento okupa" per la "protesta contra su reciente desalojo", el que és doblament incorrecte [1.3; 1.4-03/12/06]. Si bé la manifestació reivindica el dret d'okupar, qui la va convocar és

l'assemblea de La Makabra. D'altre banda, la protesta no va pretendre només protestar pel desallotjament, una idea que també es deixa entendre en el subtítol de la segona notícia. S'identifica Gadis Romero com a "portavoz" però com totes les referències indiquen cap al moviment okupa, es conclou que és la portaveu del moviment okupa quan en realitat és la portaveu de l'assemblea de La Makabra [5.1-03/12/06]. Tot seguit aquesta distinció ja es fa, ja que en declaracions de La Makabra a la premsa es cita a "Gadis Romero, portavoz de los asentados en el interior del complejo fabril" [8.2-03/12/06], el que segueix sense evidenciar les formes organitzatives de La Makabra.

El dia 4, es diu que els manifestants "tenían el objetivo de protestar contra aquel desalojo y desarrollar sus "actividades artísticas"." [1.2-04/12/06]. Així, la cita fa que el periodista es distancia d'aquesta reivindicació, que voldria dir que són efectivament artistes. A més a més, deixa de banda el motiu de la seva reivindicació és obtenir espais de creació per tothom.

"Muchos de los asistentes a las actuaciones que había en el exterior de Can Ricart acudieron en respuesta a la llamada que los okupas habían realizado mediante el reparto de folletos durante todo el día de ayer en diversos puntos de Barcelona anunciando la concentración. [6.1] Técnicas de marketing capitalista en el universo okupado. [6.2-04/12/06]"

El periodista evidencia en [6.2] el que identifica com una contradicció dels okupes. La contradicció – de que els okupes no siguin fidels als seus ideals - es basa doncs en una pressuposició de base: els okupes rebutgen el capitalisme. La comparació implica doncs que qui rebutgi el capitalisme (en aquest cas els okupes) s'estigui contradient al utilitzar les tècniques que d'ell en resultin. Si bé el producte final – els "folletos" - és semblant físicament als que puguin sortir de les indústries capitalistes, es diferencia perquè es basa en capital comú i voluntariat en pro d'una causa social. No havent-hi propietat privada, salaris o anim de lucre, la comparació amb el "marketing capitalista" resulta molt reductora.

El periodista menciona que hi havia gent a fora "que habían permanecido durante todo el día a la expectativa" [1.3-04/12/06] i que van entrar al recinte una vegada que es va aixecar el setge:

"(...) y lo primero que hicieron fue compartir en el interior de Can Ricart la cena caliente popular que estaban tomando afuera. Y no sólo comida caliente, también el concierto se trasladó al recinto okupado." [2.1]

Encara que no siguin aspectes políticament rellevants, el menjar i el concert organitzats donen una dimensió humana a l'okupació. Però, compartir allò només va implicar un canvi de lloc, no ho van fer per celebrar la temporària victòria de l'acció directa que van fer, sinó que van fer una festa tots junts. Així, es despolititza el moment de felicitat compartida en torn a una decisió jurídica en favor de l'acció que es va dur a terme.

Hip 5.3: Es confonen casos concrets d'okupació amb el moviment okupa.

Aquesta hipòtesi es confirma en tots els diaris excepte de El Punt.

Avui

El dia 4 es cita a Albert Martínez com a portaveu del col·lectiu okupa, que discuteix la decisió del jutge i el futur previst de les naus [5.2-04/12/06]. Aquest senyor fa part de

l'Assemblea d'Okupes però aquesta no s'ha de confondre amb el moviment okupa i menys encara amb un suposat "col·lectiu okupa". En l'enquadrat es diu que l'Associació de Veïns del Poblenou ha donat el seu suport al moviment okupa, quan realment va donar-ho al col·lectiu La Makabra.

El Periódico

En El Periódico es troben varis exemples de confusions respecte a qui representen els portaveus i qui són els responsables de les accions retractades.

Al dia 3 El Periódico presenta la següent informació:

“Diversos representants del moviment okupa es van reunir amb tres negociadors de l’ajuntament, entre ells Víctor Gimeno, gerent del districte de Sant Martí, i Joan Albert Dalmau, gerent de Via Pública. [5.1] (...) Gadi Romero, portaveu del moviment, va afirmar que l’estratègia municipal era un desallotjament encobert, perquè «no volen la foto als diaris dels Mossos fent fora els artistes. Per això utilitzen l’estratègia del desgast», va afirmar. [6.1] «Estem representant més de 500 okupes», va manifestar un dels negociadors del moviment durant la conversa amb els gerents municipals. [7.1] «Potser vostès representen 500 persones, però nosaltres en representem un milió i mig», va replicar Dalmau, que va ratificar que l’ajuntament no permetrà l’entrada de noves persones. [7.2] L’ajuntament va invitar els joves a participar en les taules de diàleg de Can Ricart per negociar possibles espais destinats a les seves activitats artístiques. [8.1] El moviment, que en principi pretenia una okupació permanent, va dir que se les enginyaria per fer entrar més aliments i begudes al lloc. [9.1]”

Respecte a les negociacions amb els representants de l'Ajuntament, el periodista confon portaveu de l'assemblea de La Makabra amb representant del moviment *okupa* [5.1] i també "negociadors del moviment" [5.1; 7.1-03/12/06]. Per el periodista, qui va anar a negociar formava part del moviment okupa. Més tard, es refereix a la portaveu de l'assemblea en declaracions als mitjans, com a "portaveu del moviment" [6.1-03/12/06]. En [9.1] s'afirma que "El moviment, que en principi pretenia una *okupació* permanent, (...)" - així, la designació de "okupació" ve associada a una acció del moviment okupa. Pel contrari, en l'enquadrat sobre la visita del representant de l'ONU, es designa com "col·lectiu La Makabra" a als que van anar a fer declaracions per "assegurar que encara queden unes 150 persones" [enquadrat-03/12/06]. En realitat qui va anar a negociar no va ser el moviment ni una representant, ja que es cita a Gadis Romero, que és la portaveu de l'assemblea de La Makabra.

La Vanguardia

La Vanguardia identifica quasi sempre La Makabra com a part del moviment okupa.

El dia 3 La Vanguardia presenta la següent informació:

“Sólo tres días después. [1.1] El flamante conseller de Interior, el ecosocialista Joan Saura, vivió ayer su primer desafío, y lo seguía viviendo al cierre de esta edición, con los Mossos d'Esquadra y la Guardia Urbana expectantes. [1.2] El envite lo lanzaron el movimiento okupa y, en concreto, los artistas callejeros de La Makabra. [1.3]”

Veiem en la tercera oració que qui hauria desafiat a en Saura sería "el movimiento okupa y, en concreto, los artistas callejeros de La Makabra" [1.3-03/12/06]. Però, La Makabra no és el moviment okupa. Es torna a designar els okupants com "movimiento

okupa" en [4.2], [8.1] i [8.3] i en la segona notícia, al [4.5-03/12/06]. Després s'identifica Gadis Romero com a "portavoz" [5.1-03/12/06] però com totes les referències indiquen cap al moviment okupa, es conclou que és la portaveu del moviment okupa quan és la de l'assemblea de La Makabra.

El periodista diu que qui ha convocat la manifestació és "el movimiento okupa" per la "protesta contra su reciente desalojo" [1.3; 1.4-03/12/06]. El que és doblament incorrecte. Si bé la manifestació reivindica el dret d'okupar, qui la va convocar és l'assemblea de La Makabra. D'altra banda, la protesta no era només pel desallotjament, una idea que també es deixa entendre en el subtítol de la segona notícia.

El dia 4, es diu que la resolució del tribunal va significar "Una fiesta para el movimiento okupa y, en concreto, para el colectivo de La Makabra," [2.2-04/12/06]. Confonent així moviment okupa i La Makabra.

"Mientras en el movimiento okupa el optimismo se cotizaba al alza, desde fuentes municipales trascendió que, antes de esta nueva acción, ya se había acordado que el próximo día 15 se reúna la comisión sobre okupas impulsada por todos los grupos del Ayuntamiento y que, desde su creación en febrero, ha estado inoperante. [10.1]

Com veiem, el periodista confon moviment okupa i La Makabra. S'atribueix així al moviment okupa el optimisme de la decisió jurídica [10.1-04/12/06].

Hip 5.4: L'okupa és tant qui okupa com qui dóna suport al moviment okupa.

La hipòtesi es queda en bona part confirmada, ja que en els articles analitzats es confon sovint els qui fan part de La Makabra amb els qui li van donar suport.

Avui

El dia 3 el titular és:

"Els 350 desallotjats de La Makabra 'okupen' Can Ricart" [Titó]

Primer, veiem que el periodista considera que qui va okupar van ser els desallotjats de La Makabra (el que implica a aquells hi vivien), encara que La Makabra en va ser la responsable, no van ser només ells que van okupar, ja que molts dels que hi van participar eren manifestants i, en tot cas, els desallotjats el dia 21 no van ser 350 sinó que 108.

El dia 4, els manifestants que estaven a l'exterior de Can Ricart són denominats amics i simpatitzants dels okupes i qui anava animant els qui hi donaven suport era un artista de carrer, aquestes són denominacions acceptables [*1.1; 2.1-04/12/06].

El Periódico

El dia 3, quan es parla dels manifestants es diu que eren "500 okupes" [3.1-03/12/06].

La Vanguardia

Al dia 3 es presenta la següent informació:

"Ambos magistrados opinan que se debe seguir el trámite habitual al no observar motivos de urgencia pese a la solicitud de autorización de desalojo presentada por los Mossos, que se retiraron pasadas las nueve y media. [1.3] La euforia se disparó entre los okupas del exterior, que entraron en tromba. [1.4]"

El periodista diu que, arran de l'aixecament del setge policial, "La euforia se disparó entre los okupas del exterior, que entraron en tromba." així, és okupa també qui donava suport a l'okupació des de fora [1.4-03/12/06].

Hip 5.5: L'okupa està associat a la violència, al vandalisme o a la manca de civisme en general.

La hipòtesi només es confirma en La Vanguardia, que associa a La Makabra una dimensió de vandalisme important al presentar un enquadrat amb diversos aldarulls urbans.

El Periódico

El dia 3 es diu que:

"L'ajuntament va invitar els joves a participar en les taules de diàleg de Can Ricart per negociar possibles espais destinats a les seves activitats artístiques. [8.1] El moviment, que en principi pretenia una okupació permanent, va dir que se les enginyaria per fer entrar més aliments i begudes al lloc. [9.1] Ahir a la nit, els actes okupes es van estendre als voltants de Can Ricart, on grups de joves van tocar música i van ballar. [9.2]"

Després d'una presentació d'arguments de les dues bandes, clarament desfavorable a La Makabra, el periodista explica que l'Ajuntament va incitar al diàleg mentre que els okupants volen saltar-se les regles imposades pels anteriors.

La Vanguardia

Per sobre de la notícia 2 i 3 del dia 3 hi ha un enquadrat que anomenem "precedentes" que explica alguns casos de violència i vandalisme urbà que es pressuposa en relació amb el moviment okupa. El periodista identifica La Makabra com a part i els precedents que s'hi presenten com rellevants per entendre la situació a Can Ricart, quan en realitat només l'últim cas (el del desallotjament del CSO La Makabra) ens dona coneixement útil del cas del que es parla.

Hip 5.6: L'okupa és presentat com a un jove i el moviment okupa com a un fenomen del jovent.

Aquesta hipòtesi no es queda confirmada. L'única referència que es va fer als joves prové de El Periódico, que diu que La Makabra estaria composta per joves i qui li dona suport també és jove.

El Periódico

El dia 3 s'informa que:

L'ajuntament va invitar els joves a participar en les taules de diàleg de Can Ricart per

negociar possibles espais destinats a les seves activitats artístiques. [8.1]

Ahir a la nit, els actes okupes es van estendre als voltants de Can Ricart, on grups de joves van tocar música i van ballar. [9.2]"

Així, La Makabra estaria composta per joves i també es designa com a joves a qui va donar suport a La Makabra.

Respecte a la Hipòtesi 6: Els diaris utilitzen la K en els casos en que els esdeveniments presentats no entrin en conflicte amb la imatge del moviment okupa assumida en el posicionament general del diari.

Aquesta hipòtesi es confirma de forma general, però només La Vanguardia dóna material conseqüent per tal de verificar les limitacions de la visió global que afavoreix. El cas de La Makabra evidencia força diversitat de terminologies pel que fa a aquesta hipòtesi, que es poden dividir en el verb okupar i la designació dels qui okupen.

Respecte a la grafia de "okupar", constatem que El Punt només utilitza la paraula ocupació i que El Periódico fa servir aquesta mateixa grafia de forma majoritària, tot i que aquest en un article d'aquest últim diari s'associa la K amb una acció del moviment. D'altra banda, l'Avui prioritza també la paraula "ocupar" i només fa ús de la grafia amb K en una ocasió i ho fa posant-ho entre cometes. La Vanguardia fa un ús generalitzat de la K tot i que també utilitzi a vegades la grafia sense la K. Respecte a la designació de les persones involucrades en l'okupació, el Punt s'hi refereix com a artistes o esquàters, l'Avui com a "okupes i artistes", i El Periódico i La Vanguardia majoritàriament com a okupes.

Resumint, tots els diaris menys La Vanguardia utilitzen de forma majoritària la grafia "ocupar" i les seves variants (ocupat, ocupació, ocupants). La Vanguardia també és qui revela un ús més freqüent de la grafia "okupas" al llarg dels seus articles. Pel que fa a l'anàlisi d'editorials, hem constatat que La Vanguardia considerava el moviment okupa com un fenomen egoista i amb tendència a la delinqüència; i era l'únic diari que defensava un enduriment de les lleis. Així, concloem que l'ús de la grafia amb K no és contradictòria amb la visió general afavorida per La Vanguardia en la mesura en que els articles també transmeten aquesta perspectiva sobre l'okupació. D'altra banda, la resta de diaris accepten la legislació vigent. Així, al utilitzar la grafia sense K remetent a l'àmbit legal de l'okupació que el diari defensa, pel que no es troba un conflicte entre els dos nivells d'anàlisi proposats.

El Punt

El Punt és bastant coherent: una okupació és una ocupació; qui okupa és un artista o esquàter.

Dia 3

La Makabra ocupa Can Ricart [T]

Cinc dotacions dels Mossos d'Esquadra acordonen la zona i impedeixen el pas de persones i l'entrada de menjar [S.1]

El títol és força senzill, només s'ha de remarcar que el periodista no fa servir la K. També el títol de l'enquadrat com en [1.2], [1.5], [2.1] [5.5] [6.3] [7.1] [*1.1] segueix la mateixa grafia.

Per el periodista, els manifestants eren "uns 400 artistes de la Makabra" que van "ocupar

pacíficament" [1.1]. La designació d'artista també s'utilitza per referir-se a qui va actuar a Can Ricart [5.2]. També diu que es van quedar "els artistes" [5.4], [*1.7] [*1.11] i els esquàters [5.1] [5.5] [*1.9].

Dia 4

Es diu que en el moment en el que es va aixecar el setge policial hi va haver molta eufòria per part dels "150 esquàters i dotzenes de persones que els donaven suport a l'exterior" [1.2]. També esmenta que "alguns membres de la Makabra van presentar al jutjat de guàrdia una denúncia contra els Mossos per «vulneració dels drets fonamentals i la lliure circulació de persones»". [1.3]. Finalment, se'ls designa com a artistes en [1.5].

Avui

L'Avui designa majoritàriament als qui van okupar Can Ricart com a okupes i artistes, i utilitza en diverses ocasions la grafia sense la K, ja sigui per referir-se als okupes com a ocupants o al recinte com ocupat o com a una ocupació. Només hi ha un cas d'us de la grafia "okupar" en el titular del dia 3, i està posat entre cometes.

Dia 3

"Els 350 desallotjats de La Makabra 'okupen' Can Ricart" [Titó]

L'ús de les cometes en "okupen", que evidencia distanciament periodístic, ja al utilitzar la K tothom sap a que es refereix, pel que no seria necessari l'ús de cometes.

Els okupes es van instal·lar al recinte protegit del Poblenou [S.1]

Durant tot el dia hi van celebrar concerts i actuacions de circ [S.2]

La policia encercla la fàbrica i hi impedeix l'accés [S.3]

El periodista descriu a La Makabra, i més generalment, al grup de persones que van okupar com a compostat per "artistes i okupes " en [1.2] i [2.1], com també en [3.2]. Així, aquí es fa la separació entre simpatitzants i "artistes i okupes", utilitzant aquestes últimes designacions per els desallotjats només. Tot i que es faci una menció al fet de que hi va haver "un grup de simpatitzants" [1.2], és l'única referència que es fa en tot el text. Sembla així que qui va anar a manifestar-se i es va quedar en el recinte okupat és forçosament un "okupa" o bé un "artista". També designa a qui va perpetuar l'okupació com "els ocupants" [3.1]. Utilitza la terminologia "ocupants" en [5.1] i [5.2] per designar als responsables de les "activitats" fetes al recinte de Can Ricart. El dia 4, a l'últim paràgraf, se'ls denomina com a "okupes i artistes de circ", com també en l'enquadrat.

Es designa l'espectacle que van proporcionar els artistes com "kabaret-espectacle" [2.2]. Llavors, no reconeix la reivindicació de la K per l'acte d'usurpació sinó que per l'espectacle. És a dir, sembla indicar que reconeix la dimensió reivindicativa de l'espectacle però no de la okupació.

Dia 4

En el tercer subtítol el periodista els designa com a "okupes" [s.3] als qui volen tornar a muntar l'escola de circ de La Makabra. Es refereix aquests mateixos una altre vegada com a "okupes" en [2.2] [5.1] [*1.1] [*3.1], en l'enquadrat i en la llegenda de la foto de baix. A l'últim paràgraf se'ls denomina com a "okupes i artistes de circ", com també

en l'enquadrat. S'explica que aquests són els "artistes de l'antiga casa ocupada La Makabra" [1.2]. També es diu de "ocupació" el que La Makabra estava fent a Can Ricart [1.1] [2.2] [3.3]. Els manifestants que estaven a fora de Can Ricart són etiquetats com a amics i simpatitzants dels okupes [*1.1]. Es menciona també la festa al carrer, que va reunir "simpatitzants dels okupes i veïns del Poblenou" [*3.1]. Quan el periodista identifica les reivindicacions de La Makabra torna a parlar d'okupes i artistes de circ. En la llegenda de la foto principal se'ls denomina com a "artistes" com també en l'enquadrat. Es cita a "Albert Martínez, portaveu del col·lectiu okupa" que discuteix la decisió del jutge i el futur de les naus.

"La denegació de l'ordre de desallotjament també va deixar malparat l'alcalde Jordi Hereu, que havia deixat molt clar que "amb l'ocupació no hi ha negociació" i s'havia mostrat d'acord amb el setge del recinte. [4.1] "És un setge preventiu, perquè l'ocupació no sigui cada cop més gran", va dir. [4.2]"

S'ha d'esmentar que, al fer part de les declaracions de l'alcalde, el periodista no considera que aquest va fer servir la K al expressar-se.

El Periódico

Per a El Periódico, els qui van okupar són o bé okupes, artistes o esquàters. D'altre banda, la designació convencional d'una usurpació és una ocupació, tot i que es reveli el coneixement de que una usurpació feta pel moviment okupa és una okupació.

Dia 3

"Els okupes de La Makabra s'instal·len en una de les naus de Can Ricart" [T]

"L'ajuntament afirma que no desallotjarà fins dilluns, però la decisió queda en mans del jutge" [S.1]

"El col·lectiu diu que resistirà en el complex encara que la policia no hi deixi entrar aigua ni menjar" [S.2]

El periodista designa d'okupes a qui forma part de La Makabra. La designació d'okupes torna a sorgir en [1.2], [4.3] [7.1] i, en concret: al [9.2] es defineixen els espectacles com "actes okupes"; quan es parla dels manifestants se'ls diu de "500 okupes" [3.1]. "Els esquàters es van instal·lar en una de les zones encara no expropiades de Can Ricart." [2.4] - quan parlen dels que van okupar els designen com "esquàters" [2.4], que es fa servir doncs com a sinònim. Només un cop se'ls designa com a "el grup d'artistes de carrer de La Makabra" [1.1]. També s'anomena "joves", a qui va donar suport a La Makabra [8.1]. Quan es parla de la denúncia se'ls designa com "ocupants" [2.1], el que ells van fer va ser "ocupar" [1.1] En [2.3] sorgeix la designació "okupes" des de declaracions de l'alcalde:

«Cada metre quadrat municipal ocupat serà immediatament desallotjat. Els okupes ja ho saben», va dir [l'alcalde] a Sant Andreu.[2.3]

Així, el periodista interpreta en aquest cas que per l'alcalde, la propietat s'ocupa; i qui l'okupa és un okupa. Un altre exemple el trobem quan l'alcalde diu voler prohibir les "ocupacions" [2.2]. La Makabra era doncs un "recinte ocupat"[3.1].

"Diversos representants del moviment okupa es van reunir amb tres negociadors de l'ajuntament, entre ells Víctor Gimeno, gerent del districte de Sant Martí, i Joan Albert Dalmau, gerent de Via Pública. [5.1] Dalmau va recordar al grup que l'ajuntament no tolerarà una permanència indefinida al recinte de Can Ricart i que només permetrà

activitats fins dilluns.[5.2] Gadi Romero, portaveu del moviment, va afirmar que l'estratègia municipal era un desallotjament encobert, perquè «no volen la foto als diaris dels Mossos fent fora els artistes. Per això utilitzen l'estratègia del desgast», va afirmar. [6.1] «Estem representant més de 500 okupes», va manifestar un dels negociadors del moviment durant la conversa amb els gerents municipals. [7.1] «Potser vostès representen 500 persones, però nosaltres en representem un milió i mig», va replicar Dalmau, que va ratificar que l'ajuntament no permetrà l'entrada de noves persones. [7.2] L'ajuntament va invitar els joves a participar en les taules de diàleg de Can Ricart per negociar possibles espais destinats a les seves activitats artístiques. [8.1] El moviment, que en principi pretenia una okupació permanent, va dir que se les enginyaria per fer entrar més aliments i begudes al lloc. [9.1] Ahir a la nit, els actes okupes es van estendre als voltants de Can Ricart, on grups de joves van tocar música i van ballar. [9.2]"

Respecte a les negociacions amb els representants de l'Ajuntament, el periodista confon portaveu de l'assemblea de La Makabra amb "representant del moviment *okupa*" [5.1] i també "negociadors del moviment" [7.1]. Per el periodista, qui va anar a negociar formava part del moviment okupa. Després, referint-se a la portaveu de l'assemblea, en declaracions als mitjans, la etiqueta com a "portaveu del moviment" [6.1]. En [9.1] s'afirma que "El moviment, que en principi pretenia una *okupació* permanent, (...)" - així, és la designació de "okupació" ve associada a una acció del moviment okupa.

Dia 4

El jutge denega el desallotjament de Can Ricart [T]

Els okupes diuen que es quedaran a la nau i només en sortiran per la força [S.1]

Els mossos van aixecar el cordó policial després de la decisió judicial [S.2]

En el subtítol se'ls denomina d'okupes, com també en [1.1], [5.1], [5.2], [7.títol paragraf] [9.1] [9.2] i llegenda de la foto. Qui era dins de la nau de Can Ricart estava "ocupant" [2.1]. Es tractava d'una "ocupació" [3.2] [7.1]

En l'última oració que es diu que "La decisió judicial va ser celebrada pels okupes i per veïns que temien un ràpid enderrocament d'algunes naus després d'un desallotjament." [9.1].

El diari fa part de que "Els okupes, que van negociar dissabte una possible sortida amb el consistori, també van presentar una denuncia contra la policia per haver impedit la seva alimentació." [5.1].

S'explica que els verds s'han solidaritzat "amb el grup d'okupes i amb el grup d'artistes del carrer desallotjats de La Makabra" [8.1].

La Vanguardia

La Vanguardia identifica sovint La Makabra amb el moviment okupa i qui va okupar com a okupes. D'altre banda, predominen les denominacions de l'usurpació com a okupació.

Dia 3

El primer desafío de Saura [T]

Los Mossos cercan Can Ricart tras la ocupación de la antigua fábrica por 400 personas [S.1]

Respecte a la grafía "la ocupación" esmentem la seva presència també en la llegenda de la foto, en [1.4] [3.1] i en l'oració [1.1] i [1.2] de la segona notícia – segona notícia en la que també s'utilitza el terme "okupación" [2.3] o "ocupación ilegal" [3.1])

Sólo tres días después. [1.1] El flamante conseller de Interior, el ecosocialista Joan Saura, vivió ayer su primer desafío, y lo seguía viviendo al cierre de esta edición, con los Mossos d'Esquadra y la Guardia Urbana expectantes. [1.2] El envite lo lanzaron el movimiento okupa y, en concreto, los artistas callejeros de La Makabra. [1.3]

Veiem en la tercera oració que el periodista considera que qui va desafiar en Saura va ser "el movimiento okupa y, en concreto, los artistas callejeros de La Makabra" [1.3]. D'altre banda, els qui van entrar en el recinte després de la manifestació es descriuen com "okupas" [7.1] i també qui va viure a La Makabra [segona 2.4, 3.3, 4.3]. Es torna a designar als okupants com "movimiento okupa" en [4.2], [8.1] i [8.3] i en la segona notícia, al [4.5]. Qui ha convocat la manifestació va ser sigut "el movimiento okupa" [1.3].

Dia 4

La 'okupación' va para largo [T]

Fiesta en Can Ricart al levantarse el cerco policial tras la negativa judicial al desalojo [S.1]

En el títol del primer article es refereixen a l'acte com "okupació" entre cometes. Ja en la primera oració s'escriu "okupació" [1.1] en itàlic, com també en [4.2].

"La okupación de Can Ricart entró anoche en otra dimensión, una dimensión desconocida en cuanto a su futuro y continuidad. [1.1] (...) La euforia se disparó entre los okupas del exterior, que entraron en tromba. [1.4]"

El periodista diu que, arran del aixecament del setge policial, "La euforia se disparó entre los okupas del exterior, que entraron en tromba." [1.4] així, és okupa també qui donava suport a l'okupació des de fora. També es diu "'okupes" dels artistes de La Makabra en la llegenda de la foto i en [4.1]; després es refereixen a aquests com a "colectivo de artistas callejeros" [3.2]. La resolució del tribunal va significar "Una fiesta para el movimiento okupa y, en concreto, para el colectivo de La Makabra," [2.2]. Com veiem, el periodista confon moviment okupa i La Makabra, error que repeteix també aquí:

"Mientras en el movimiento okupa el optimismo se cotizaba al alza, desde fuentes municipales trascendió que, antes de esta nueva acción, ya se había acordado que el próximo día 15 se reúna la comisión sobre okupas impulsada por todos los grupos del Ayuntamiento y que, desde su creación en febrero, ha estado inoperante. [10.1]

S'atribueix al moviment okupa l'optimisme de la decisió jurídica [10.1]. I, en resposta a aquesta acció (del moviment), es va convocar la "comisión sobre okupas" [10.1]. S'ha de fer notar com la K ha sigut utilitzada en el la designació institucional. El periodista declara que "La prohibición de facilitar acopio a los cercados también propició que el movimiento okupa presentara una denuncia contra los Mossos." [12.1], confontent una vegada més La Makabra amb moviment okupa. Finalment, per damunt de la notícia 2

i 3 hi ha un enquadrat denominat "precedentes" que explica alguns casos de violència i vandalisme urbà que es pressuposa en relació amb el moviment okupa.

NOTICIA 2

La euforia del 'Showman Petete' [T]

Unas 200 personas se unen a los okupas tras la retirada de las fuerzas policiales [S.1]

D'altre banda, qui va estar dins eren "okupas", i se'ls designa així també en la llegenda de la foto petita, en [3.1], [4.1] i [6.1]. D'altra banda, el periodista al llarg de tot l'article parla d'un espai "okupado" [en la llegenda de la foto gran], [2.2], tot dos en italià en el text. D'altre banda, es considera l'acte com una "okupació", en italià també:

"Muchos de los vecinos –al menos los que se acercaron ayer a los alrededores de Can Ricart– mostraron su apoyo a la okupación y a los encerrados allí. [5.1] Joana, por ejemplo, señalaba que “estamos de acuerdo en que Can Ricart sea un espacio público y si hay que okuparlo, pues que se okupe”, añadía. [5.2] Al margen de la okupación o no, lo cierto es que la controversia sobre cuál es su destino final ha acercado a los vecinos a las posturas de los autores de la acción del sábado. [5.3] Joan Marca, presidente de la asociación de vecinos de Can Ricart, acusó a los Mossos y la Guardia Urbana de someterles a registros y cacheos a él y a quienes viven en las fincas colindantes. [5.4]"

Esmentem que la interpretació que el periodista fa de les declaracions la Joana és de que es tracta d'una okupació amb K. Després de la cita de la veïna favorable a la okupació del recinte, el periodista diu: "Al margen de la *okupación* o no, lo cierto es que (...)" [5.3], reiterant-se a la grafia "*okupación*".

NOTICIA 3

La 'okupación' molesta a todos los partidos [T]

Una vegada més, es repeteix la terminologia okupació entre cometes, però sense l'italic en aquest cas. En la resta de l'article sorgeix en italià, amb la mateixa terminologia – *okupación* – en [1.2], [2.1], [2.3] i [6.1]. També s'admeten les seves adaptacions com "okupar" [4.1] o "okupaban" [4.2].

"Xavier Trias, en cambio, el jefe de filas de CiU, atacó con dureza a la policía autonómica: “Cuando un conjunto de personas se manifiestan por la calle rodeadas de Mossos d'Esquadra es absolutamente insólito que la marcha acabe en la okupación de una propiedad privada”. [3.1] Trias añadió que es “penoso y lastimoso lo ocurrido”, por lo que hoy lunes tiene previsto solicitar la reunión de urgencia de la comisión que aborda la problemática del colectivo okupa en Barcelona. [3.2]"

Al citar el representant de CiU, el periodista interpreta les seves paraules com denominant amb K l'okupació feta durant la manifestació. D'altre banda, referint-se a la Comissió d'Okupes de l'Ajuntament de Barcelona diu que aquesta "aborda la problemática del colectivo okupa en Barcelona" [3.2].

Conclusions finals

En aquest apartat busquem recapitular les conclusions que hem presentat anteriorment de la forma més resumida possible, al mateix temps que comparem les conclusions obtingudes en cada un dels casos estudiats.

En relació amb la hipòtesi 1: El posicionament de cada diari respecte a l'okupació és coherent i presenta diferències respecte als restants diaris.

A més de les conclusions avançades en l'apartat dedicat als editorials, hem conclòs que cap dels diaris posa en dubte el sistema jurídic en vigor, i que La Vanguardia és l'únic diari que defensa que s'haurien d'endurir les lleis. La repressió policial es defensa per tots els diaris excepte per El Punt, però s'enfoca sobretot en el control dels violents. L'Avui i El Punt són els únics diaris que esmenten la possibilitat de diàleg amb els okupes. En general, els editorials analitzats dels diaris evidencien com a posicionament comú l'enfoc de l'okupació com a una pràctica criminal i que pot degenerar en violència.

En relació amb la hipòtesi 2: La identitat mediàtica del moviment okupa als mitjans es construeix des de la seva relació amb les institucions.

Aquesta hipòtesi queda confirmada en el cas del Forat i només parcialment respecte a La Makabra. En aquest segon cas hem constatat que segueix havent-hi un predomini de fonts institucionals però La Makabra té veu per mitjà dels seus portaveus en els articles analitzats, mentre que en el cas del Forat només El Periódico fa part de les declaracions de l'assemblea d'okupes el dia 9. En tot dos casos les fonts que es veuen privilegiades són la policia, l'Ajuntament, el sistema judicial i els representants polítics, seguits a vegades per associacions veïnals.

En relació amb la hipòtesi 3: Es deixen de banda aspectes contextuals externs a les accions retractades dels okupes que són fonamentals per tal d'entendre el conflicte presentat.

Aquesta hipòtesi es confirma plenament en els articles analitzats dels dos casos. En els dos casos les reivindicacions veïnals no s'evidencien en els articles sobre els okupes. En el cas del Forat, la protesta que atreu la atenció mediàtica es retracta com a desvinculada de les reivindicacions dels veïns del solar i aquestes són sovint mal presentades. En el cas de La Makabra els diaris no esmenten la coincidència d'interessos entre els veïns i La Makabra, ni tampoc les reivindicacions de cada un d'ells de forma separada.

En relació amb la hipòtesi 4: Els diaris presenten els okupes com a culpables i atribueixen intencions negatives a les seves accions.

La hipòtesi es confirma llavors per a la major part dels diaris, tot i que hem d'esmentar que El Punt fa un tractament correcte de la informació respecte als okupes. Pel que fa a la resta de diaris, constatem que és sobretot en el cas del Forat que s'evidencia la culpabilització dels okupes des de les institucions com també des dels mitjans. En el cas de La Makabra, la presentació de forma negativa del col·lectiu es fa mitjançant la absència de una bona part dels arguments que el legitimen.

En relació amb la hipòtesi 5: Els diaris promocionen una identitat okupa cohesionada al voltant de diversos elements:

Aquesta hipòtesi es confirma de forma general, però necessita un anàlisi més exhaustiu per tal de delimitar clarament els usos possibles d'aquesta suposada identitat okupa. És a dir, si bé hem trobat elements puntuals que revelen d'alguna manera la existència d'aquesta identitat okupa, molts d'ells no s'han repetit prou vegades com per considerar que s'apliquen sistemàticament en el discurs periodístic. La hipòtesi que s'ha confirmat en els dos casos és la de que el moviment es presenta com a despolititzat. El cas de La Makabra presenta més elements concrets d'anàlisi, ja que en el cas del Forat la despolitització del moviment s'evidencia sobretot per l'absència total d'elements d'aquest tipus en els articles analitzats. D'altra banda, en l'Avui podem considerar vàlida la hipòtesi 1, de que ser okupa és una identitat per si mateixa, ja que en els dos casos trobem elements que alimenten aquesta perspectiva. I també, respecte a la hipòtesi de que l'okupa és presentat com a un jove, podem esmentar que El Periódico va confirmar aquesta hipòtesi. És a dir es confonen casos d'okupació amb el moviment okupa es confirma en el cas de La Makabra però no s'ha pogut aplicar al Forat. Tot i així, concloem que hi ha situacions en les que l'ús d'aquests elements està potenciat pels esdeveniments que es presenten. És a dir, si algun element encaixa bé en els esdeveniments presentats, el seu ús pot sorgir en els diferents diaris, però no per això podem concloure que es presentarà en d'altres contextos.

En relació amb la hipòtesi 6: Els diaris utilitzen la K en els casos en que els esdeveniments presentats no entren en conflicte amb la imatge del moviment okupa assumida en el posicionament general del diari.

Concloem que no existeix conflicte entre els editorials i els articles, pel que fa a la presentació del moviment okupa als mitjans. Tot i així, només haurem pogut treure conclusions fortes en els casos dels diaris que defensen una representació del moviment okupa contradictòria amb els esdeveniments que es retractaven. Així, en els editorials analitzats, El Punt tendeix a considerar el moviment okupa amb capacitat de generar cultura alternativa i això entra en conflicte amb les acusacions reductores del regidor respecte al moviment a la manifestació pel Forat de la Vergonya. D'altra banda, hem constatat en l'anàlisi d'editorials que La Vanguardia considerava el moviment okupa com un fenomen egoista i amb tendència a la delinqüència sent l'únic diari que defensava un enduriment de les lleis. Així, concloem que l'ús generalitzat de la grafia amb K no és contradictori amb la visió general afavorida per La Vanguardia en la mesura en que els articles també transmeten aquesta perspectiva sobre l'okupació. Així, veiem que El Punt no ha publicat articles que culpabilitzin el moviment okupa pels disturbis del MACBA i que La Vanguardia no ha canviat el seu posicionament editorials davant d'uns okupes pacífics, artistes i políticament actius. Aleshores, no confirmem la existència d'una separació clara entre editorials i articles, identificant-se per cada diari un posicionament global que es reflecteix d'igual manera en tot dos. Resumint, la hipòtesi serveix sobretot per confirmar que cada diari té una representació bé delimitada del que és l'okupació.

Referències

- A Barcelona la participació canta! (2008): "A Barcelona la participació canta!" document sota Creative Commons. Disponible en <http://www.scribd.com/doc/6068546/La-Participacio-Canta-02> [accedit el 4 de Setembre 2010]
- Adell Argilez, Ramón, (2004): "Mani-fiesta-acción: La contestación okupa en la calle (Madrid 1985-2002)", en VV AA, (2004): *Dónde están las llaves? El movimiento okupa: prácticas y contextos sociales* (Coords. Adell Argilés, Ramón y Miguel Martínez López). Madrid: Catarata.
- Aguirre, Ángel i Rodríguez, Marisol, (1997): "Skins, punkis, okupas y otras tribus urbanas" Barcelona, Ediciones Bardenas.
- Ajuntament de Barcelona, (2009): "Barcelona en xifres 2009" <http://w3.bcn.es/fixers/bcnnegocis/bcnenxifres2009.902.pdf> [29 Abril 2010]
- Alcalde Villacampa, Javier (2004): "La batalla de los medios", en VV AA, (2004): *Dónde están las llaves? El movimiento okupa: prácticas y contextos sociales* (Coords. Adell Argilés, Ramón y Miguel Martínez López). Madrid: Catarata.
- Asens, Jaume, (1999): "La criminalització del moviment okupa" en: Assembla d'Okupes de Terrasa, (1999): *Okupació, repressió i moviments socials* Edicions Kasa de la Munyanya – Diatriba, Barcelona.
- Asens Llodrà, Jaume, (2004): "La represión al "movimiento de las okupaciones": del aparato policial a los *mass media*", en VV AA, (2004): *Dónde están las llaves? El movimiento okupa: prácticas y contextos sociales* (Coords. Adell Argilés, Ramón y Miguel Martínez López). Madrid: Catarata.
- Assemblea de Barri de Sants, (2008): "Sants, més d'una dècada revolucionant el barri", edició feta per l'assemblea del barri de Sants, Barcelona
- Assemblea d'Okupes de Terrasa, (1999): "Okupació, repressió i moviments socials" Edicions Kasa de la Munyanya – Diatriba, Barcelona.
- Assemblea d'Okupes de Barcelona, (2003): "Sota les urpes de l'especulació", Barcelona.
- Assemblea d'Okupes de Barcelona, (2010): pàgina del col·lectiu accessible en <http://okupesbcn.squat.net/> [accedir el 15 de setembre 2010]
- Attali, Jacques, (2003): *L'Homme nomade*, éditorial Fayard, Paris.
- Baltasar, Francesc (2009): "Els nous reptes de la política d'habitatge" Generalitat de Catalunya, Barcelona.
- Barcelona Turisme, (2009): "ESTADÍSTIQUES DE TURISME A BARCELONA", disponible en <http://www.turisme2015bcn.cat/files/7931-82-arxiuCAT/ESTAD%C3%8DSTIQUES%20TURISME%20DE%20BARCELONA%202009.pdf> [accedit el 9 de setembre 2010]
- Barranco, Oriol; González, Robert; Martí Marc, (2003): "Premsa, política i moviment per

l'okupació", Ponència al IV Congrés Català de Sociologia (2003). La Fira de Reus. Associació Catalana de Sociologia.

Baucells i Lladós, Joan, (1997): "*La ocupación de inmuebles en el código penal de 1995*", Tirant lo blanch, Valencia.

Borja, Jordi, (2003): "Barcelone ou les effets pervers de la réussite", en *Urbanisme*, Juillet-Août 2003-nº331

Casasús, Josep Maria i Ladevéze, Luis Nuñez, (1991): "Estilos y géneros periodísticos", Ariel, Barcelona.

Catteneo, Claudio i Galvadà, Marc, (2008): "Auto-producción y autonomía energética: el caso del Centro Social Okupado Kan Pasqual (KP)", en *Ecología Política* nº35, juny 2008.

Catteneo, Claudio i Galvadà, Marc, (2010): "The experience of urban squats in Collserola, Barcelona: What kind of degrowth?", en *Journal of Cleaner Production* 18 (2010), 581-589.

Chomsky, Noam i Herman, Edward, (1990): "Los guardianes de la libertad", Grijalbo Mondadori, Barcelona.

Chomsky, Noam, (2002): "Pirates and emperors, old and new: international terrorism in the real world", Pluto Press, London.

Delgado, Manuel, (2005) "*Elogi del vianant. Del "modelo Barcelona" a la Barcelona real*", Barcelona, Edicions de 1984.

Dieste Hernández, Jorge i Pueyo Campos, Ángel (2004): "Procesos de regeneración en el espacio urbano por las iniciativas de autogestión y okupación" en *pàgina col·lectiu Magdalenes*.

Dolores Montero Sánchez, Maria, (2001): "Mundialización y construcción de la opinión pública", *Anàlisi* 26, 103-119, Bellaterra, Barcelona.

DiGiacomo, Susan, (2008): "Vicky Cristina Barcelona, vista per una antropòloga" en *Quaderns-e de l'ICA*, nº11, 2008.

dos Santos, José Rodrigues, (2009): "Raízes do "patrimônio": a dupla herança" CIDEHUS Universitat Évora. Disponible en <http://dspace.uevora.pt/otc/handle/10174/1956>

dos Santos, José Rodrigues, (2010): "Raízes do "patrimônio" 2 : Processos patrimoniais: rituais, espíritos e panteões" CIDEHUS- Universitat Évora.

Espai en Blanc i Fotut2004, (2004): "*La otra cara del «Fòrum de las cultures S.A»*". - *Barcelona 2004 – El Fascismo Postmoderno*", Edicions Bellaterra, Barcelona.

Faircoulgh, Norman, (2009): "*Language and globalization*"
<http://www.botanischergarten.ch/Discourse/Fairclough-Language-globalization-2009.pdf>

Feixa, Carles, (1999): "De Jóvenes, Bandas y Tribus. Antropología de la Juventud", Ariel, Barcelona.

Feixa, Carles, (2004): "*Culturas juveniles en España (1960-2004)*" Instituto de la Juventud, Madrid.

Feixas, Carles, (2005): "Jipis, Pijos, Fiesteros: Studies on youth cultures in Spain 1960-2004" en *Young February* 2005 13: 89-114

Fernández Gómez, Francisco de Paula, (2010): "*Okupació a Catalunya 1984-2009*" Edicions Anomia, Manresa & la Floresta.

Freeman, Jo, (1970): "The tyranny of structurlessness" en: *Berkeley Journal of Sociology* 17: 151-165

Gee, J. P. (1999): "*An introduction to Discourse Analysis: Theory and Method*", Londres, Routledge.

Generalitat de Catalunya, (2004): "PROJECTE D'INTERVENCIÓ INTEGRAL EN EL CONJUNT DELS BARRIS DE SANTA CATERINA I DE SANT PERE EN EL SECTOR DEL CASC ANTIC DEL DISTRICTE DE LA CIUTAT VELLA DE BARCELONA", disponible en http://www.bcn.cat/habitatge/doc/St_Caterina-St_Pere.pdf [Accedit el 4 de Setembre 2010]

Giró Martí, Xavier, (1990): "*Anàlisi Crítica del Discurs sobre nacionalisme i identitat als editorials de la premsa diària publicada a catalunya des de la transició fins al govern del PP (1977-1996)*" Tesi doctoral – Universitat Autònoma de Barcelona, tesi orientada per M. Teresa Turell Julià i Joan Manuel Tresserras Gaju.

Giró, Xavier, (2003): "La imatge de la joventut a la premsa escrita. Valors, política i violència" en: *Anàlisi* n°30 Barcelona.

Giró, Xavier, (2010): "Periodismo político. Discursos y grietas: La lógica de los actores, los límites de los medios y las metas periodísticas" en Idoia Camacho (coord.) *La especialización en Periodismo. Formarse para informar*, Comunicación Social Ediciones y Publicaciones. p.75-95.

González, Robert, (2004): "Los movimientos por la okupación, 20 años liberando espacios de la especulación del capital", en *Mientras tanto* 91-92, 2004 pàg 177-194.

González, Robert, (2008): "Okupació i autogestió: una pràctica política juvenil?" en: *Joves: més enllà del tòpic*. Nous horitzons n° 189, Barcelona.

González García, Robert, (2004): "La okupación y las políticas públicas: negociación, legalización y gestión local del conflicto urbano", en VV AA, (2004): *Dónde están las llaves? El movimiento okupa: prácticas y contextos sociales* (Coords. Adell Argilés, Ramón y Miguel Martínez López). Madrid: Catarata.

Guzman-Concha, Cesar, (2008): "*Squatters and radical movements in the European urban order*" presentació al meeting anual de la Reunió Anual de l'Associació de Sociòlegs Americana, Sheraton Boston i le Boston Marriott Copley Place, Boston, el juliol 31, 2008.

Haché, Alexandra, (2006): "Le mouvement altermondialiste, versus les technologies de l'information et de la communication: Usages, pratiques et valeurs de l'activisme contemporain" Thèse pour le grade de Docteur en Économie sociale présentée et

soutenue publiquement en décembre 2006; sous la direction de Jacques Prades, Université Toulouse 2 Le Mirail

Halloran, J., D, Elliott, P., & Murdock, G. (1970): "*Demonstrations and communication. A case study*" Harmondsworth: Penguin Books.

Herrerros, Tomás, (1999): "Introducció: El moviment okupa a finals del segle XX", en *Okupació, repressió i moviments socials. Jornades de debat organitzades per l'Assemblea d'Okupes de Terrassa*, Edicions Kasa de la Muntanya – Diatriba, Barcelona.

Huertas Bailén, Amparo, (2009): "La mesura d'audiència a Catalunya, amb l'entrada a escena del Baròmetre de la Comunicació i la Cultura" en "http://www.portalcomunicacion.com/informe/pdf/inform09_18.pdf [Accedit el 14 de setembre 2010]

Info-Usurpa, (2010): consultar la pàgina del col·lectiu <http://usurpa.squat.net/> [accedit el 15 de setembre 2010]

Institut de Cultura (2003): *Barcelona, una cultura en moviment 1996-2002* Ajuntament de Barcelona, Barcelona.

Llobet, Marta, (2005): "*L'okupació com espai-s de creativitat social*", Tesis Doctoral, Universitat de Barcelona, Barcelona.

López, Sílvia, (2008): "Apuntes feministas desde y más allá de los centros sociales okupados" en VVAA (2008) (Obra oberta de CSO's a l'Estat espanyol): *Autonomía y Metrópolis: del movimiento okupa a los centros sociales de segunda generación*, disponible en <http://www.scribd.com/doc/14010235/1Centros-Sociales-de-Segunda-Generacion>

Marinas Sánchez, Marina, (2004): "Derribando los muros del género: mujer y okupación" en: VV AA, (2004): *Dónde están las llaves? El movimiento okupa: prácticas y contextos sociales* (Coords. Adell Argilés, Ramón y Miguel Martínez López). Madrid: Catarata.

MME (Marketing Media Europe), (2009): "Premsa comarcal i local de Catalunya – representativitat socio-econòmica del sector" en <http://www.premsa.comarcaldigital.cat/ACPCDocs/economica.pdf> [accedit el 14 de setembre 2010].

Martinez, Miguel, (2001): "Para entender el poder transversal del movimiento okupa: autogestión, contracultura y colectivización urbana", en *VII Congreso Español de Sociología* <http://punksunidos.com.ar/okupa/okupa.doc> (accedido a 15 enero 2010)

Martínez López, Miguel (2002): *Okupaciones de viviendas y centros sociales. Autogestión, contracultura y conflictos urbanos*. Virus, Barcelona

Martinez, Miguel (2007): "El Movimiento de Okupaciones: Contracultura urbana y dinámicas Alter-Globalización" En: *Revista de estudios de juventud – Jovenes, globalización y movimientos alter-mundialistas* <http://www.injuve.migualdad.es/injuve/contenidos.downloadatt.action?id=1883762580> (accedit el 15 de gener 2010)

Marrero Guillamón, Isaac, (2008): "*La fábrica del conflicto. Terciarización, lucha social y patrimonio en Can Ricart, Barcelona*" tesis doctoral dirigida per Manuel Delgado i Fernando Hernández, defensada el dia 13 de novembre del 2008, en la Sala Gran de la Facultat de Geografia i Història de la Universitat de Barcelona.

McLeod, D i Detenber, B, (1999) "Framing effects of television news coverage of social protest" en *Journal of Communication*.

Miro i Acedo, Ivan (2008): "Dibujando nuevas, rápidas figuras", en *La red en la ciudad* (coord. Ibarra, Pedro i Grau, Elena) Icaria, Barcelona.

Muñoz, Carrillo i Aguilar (2008): "Anàlisi del tractament de la informació sobre Els Fills de Don Quixot a Barcelona en la premsa generalista espanyola i catalana" en *Ruta* (2008), N° 01

Navarrete Moreno, Lorenzo, (1999): "*La autopercepción de los jóvenes okupas en España*", Instituto de la Juventud, Madrid.

Noelle-Neumann, Elisabeth, (1995): "La espiral del silencio", Paídos, Barcelona

Owens, Lynn, (2008): "From Tourists to Anti-Tourists to Tourist Attractions: The Transformation of the Amsterdam Squatters' Movement" en *Social Movement Studies*, Vol 7, Issue 1, Maig 2008 43-59.

Pelàez i Vinyes, Lluç, (2006): "Mobilitzacions a la Barcelona del tombant de segle. Moviments socials i incidència política" en *Quaderns de la Fundació Nous Horitzonts*, Primavera 2006, Barcelona.

Pretel, Òscar, (1999): "El tracte rebut pels mitjans de comunicació a Terrassa", en: *Assemblea d'Okupes de Terrassa, (1999): "Okupació, repressió i moviments socials"* Edicions Kasa de la Munyanya – Diatriba, Barcelona.

Pruijt, Hans, (2003): "Is the institutionalization of Urban Movements Inevitable? A Comparison of the Opportunities for Sustained Squatting in New York City and Amsterdam", *International Journal of Urban and Regional Research*, Volume 27.1 Març 2003, 133-57

Pruijt, Hans, (2004): "Okupar en Europa", en: VV AA, (2004): *Dónde están las llaves? El movimiento okupa: prácticas y contextos sociales* (Coords. Adell Argilés, Ramón y Miguel Martínez López). Madrid: Catarata.

Richardson, John E., (2006): *Analysing Newspapers: an approach from critical discourse analysis* Sheffield: Palgrave Macmillan.

Rodríguez, Jesús (1999): "Els moviments socials a través dels mitjans de comunicació" en: *Assemblea d'Okupes de Terrassa, (1999): "Okupació, repressió i moviments socials"* Edicions Kasa de la Munyanya – Diatriba, Barcelona.

Sádaba Rodríguez, Igor i Roig Domínguez, Gustavo, (2004): "El movimiento de okupación ante las nuevas tecnologías: okupas en redes", en: VV AA, (2004): *Dónde están las llaves? El movimiento okupa: prácticas y contextos sociales* (Coords. Adell Argilés, Ramón y Miguel Martínez López). Madrid: Catarata.

Schlesinger, Philip i Tumber, Howard, (1994): "*Reporting crime, The Media Politics of Criminal Justice*", en Clarendon Press, Oxford.

Soriano Clemente, Jaume, (1997): "*La producció informativa en un context de comunicació especialitzada. Anàlisi qualitativa del procés de producció de la informació de dues revistes professionals espanyoles*", Tesi Doctoral dirigida per Mar de Fontcuberta i Balaguer, 28 de novembre del 1997, presentada a la Universitat Autònoma de Barcelona, Bellaterra, Barcelona.

SQEK, Squatting Europe Collective, (2009): "The SQEK: Squatting Europe Research Agenda v0.9", Novembre 2009, disponible en http://www.miguelangelmartinez.net/IMG/pdf/2009_SQEK_7_Dec_.pdf [accedit el 15 de setembre 2010]

Taller VIU, (2006): *El cielo está enladrillado entre el mobbing y la violencia inmobiliaria y urbanística* Edicions Bellaterra, Barcelona

Taylor, P. M., (1995): "Munitions of the mind: a history of propaganda from the ancient world to the present era", Manchester University Press, Manchester.

Ter Minassian, Hovig, (2009): *Ciutat Vella entre réhabilitation et gentrification politiques publiques et changements sociaux dans le centre ancien de Barcelone (1980-2008)* Tesis doctoral presentada a l'Université de Paris 1 Panthéon-Sorbonne – Universitat de Barcelona.

Unió Temporal d'Escribes, (2004): "Barcelona, marca registrada. Un model per desarmar" Virus Editorial, Barcelona disponible en <http://www.investigaccio.org/barcelona2004/indexllibrecast.htm>

Van Dijk, Teun A., (1988): "*News analysis: case study of international and national news in the press*", Lawrence Erlbaum associates, New Jersey.

Van Dijk, Teun, A, (1997): "Racismo y análisis crítica de los medios", Paidós, Barcelona.

Van Dijk, Teun A., (1997): "*Racismo y análisis crítico de los medios*", Paidós Comunicació, Barcelona

Van Dijk, (2006): "Ideology and discourse analysis" en *Journal of Political Ideologies* (June 2006), 11(2), 115-140

Vidal Castell, David, (2005): "*El malson de Chandos – la crisi acadèmica i professional del periodisme des de la crisi postmoderna de la paraula*", Edició Aldea Global, Universitat Autònoma de Barcelona, Bellaterra (Barcelona).

VVAA, (2002): "Desarrollo/Expansión urbana y criminalidad", equipo investigador: Álvarez i Arias, Marc; Anitua, Gabriel Ignacio; Aranda Ocaña, Mónica; Berasategi, Juan, del Observatori del sistema penal i els drets humans (UB).

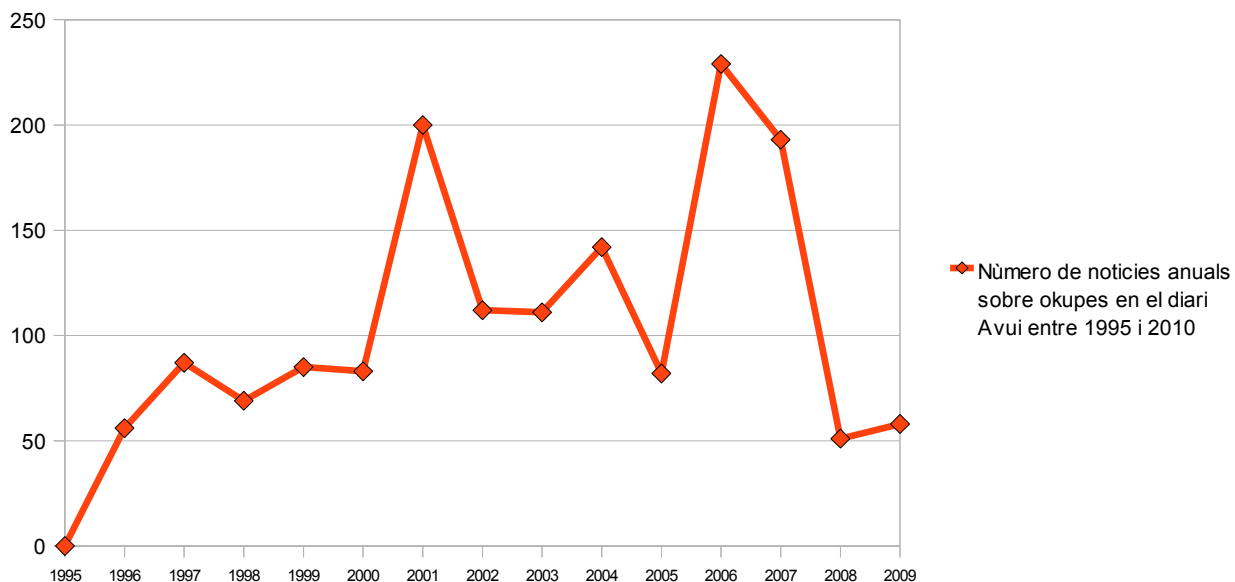
VV AA (2003): *Joventut, okupació i polítiques públiques a Catalunya* (Coord. Ricard Gomà) Barcelona: Generalitat de Catalunya, Secretaria General de Joventut.

VV AA, (2004): *Dónde están las llaves? El movimiento okupa: prácticas y contextos sociales* (Coords. Adell Argilés, Ramón y Miguel Martínez López). Madrid: Catarata.

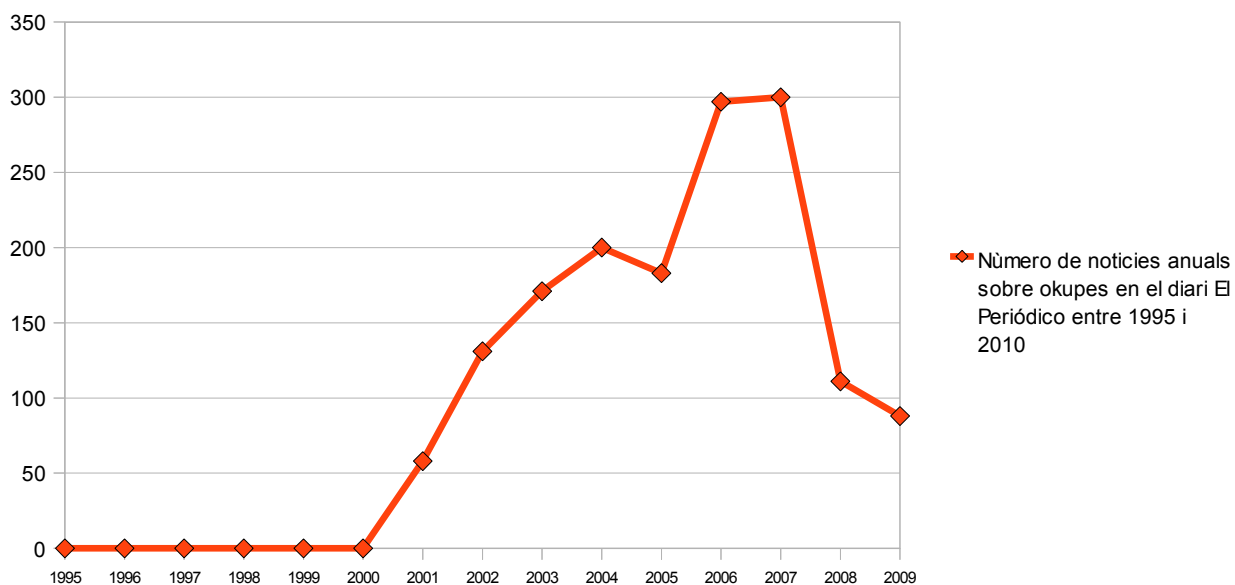
Wodak, Ruth i Meyer, Micheal, (2001): "*Methods of Critical Discourse Analysis*". London: SAGE Publications.

Annex 1 - Presència de l'okupació als mitjans analitzats

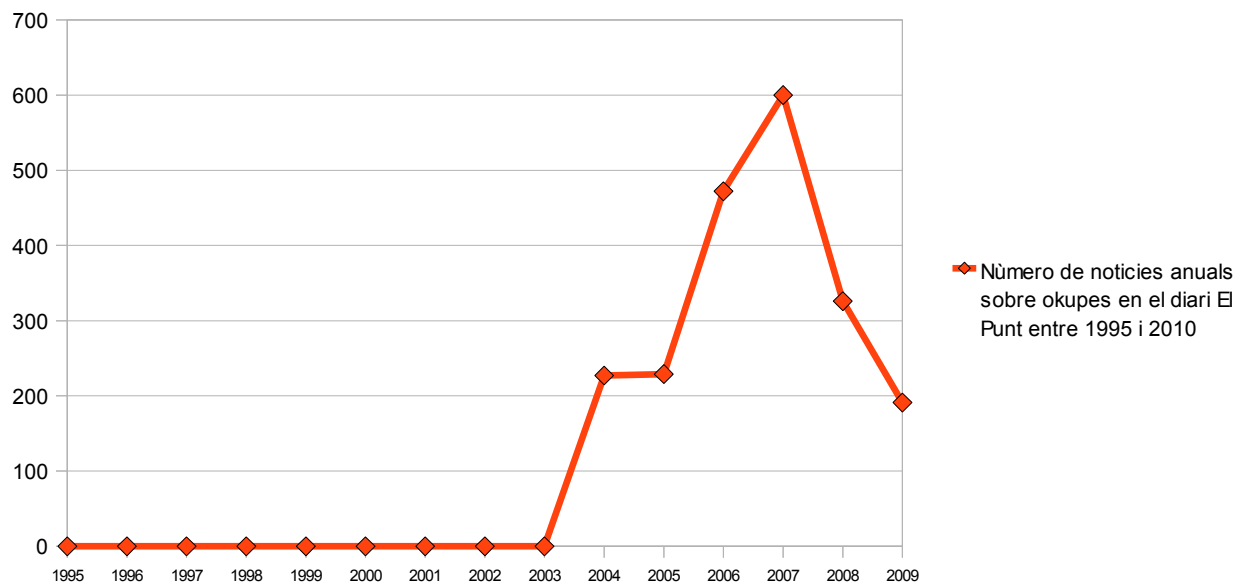
S'ha utilitzat la paraula clau "okup*" al buscar en *mynewsonline* per cada diari, del dia 1 fins al dia 1 de l'any següent:

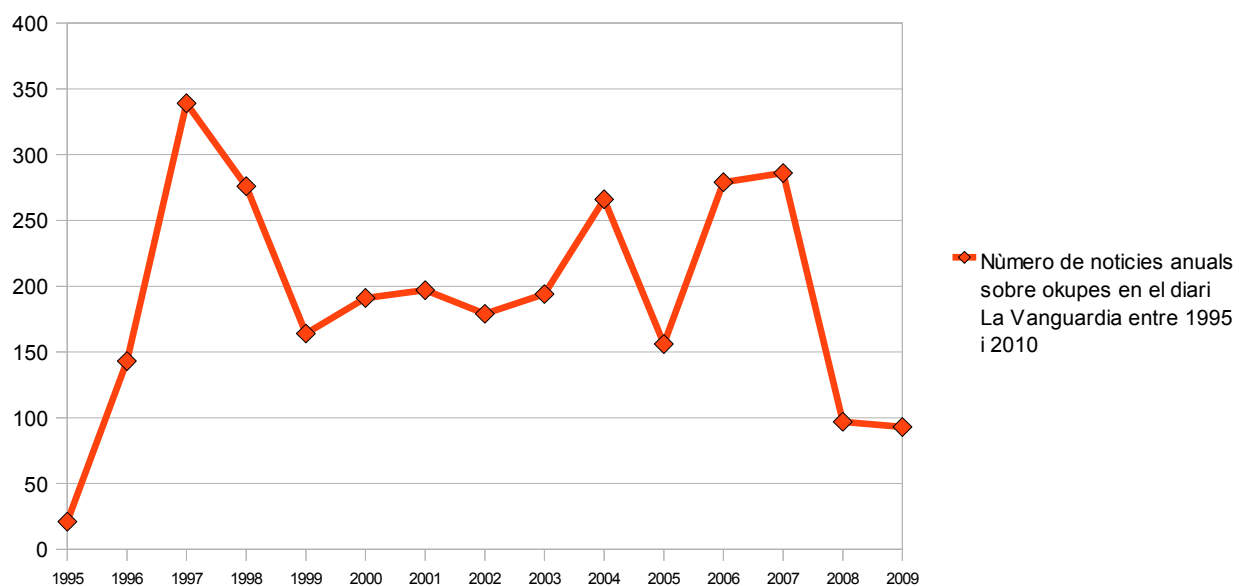
Malauradament, El Periódico no tenia disponibles els articles publicats en el període de temps entre 1995 i 2000, en el moment de la recerca.

L'edició de Barcelona del diari d'El Punt només existeix a partir de l'any 2004. Hem de ressaltar que el buscador va presentar insuficiències per aquest diari, ja que repetia alguns resultats d'articles. Així, no es poden comparar aquestes dades a les dels altres diaris:

Per La Vanguardia s'ha fet servir directament la hemeroteca disponible en la pàgina oficial del diari. Aquí també hi pot haver limitacions a l'hora de comparar resultats.

Annex 2 - Mitjans de contrainformació

Hi ha hagut una dinàmica “d'okupació” de l'espai virtual, amb una proliferació de recursos digitals de difusió de les activitats, missatges i esdeveniments relacionats amb el moviment. No només s'ha generalitzat la representació de col·lectius per mitjà d'una pàgina d'expressió en la web, sinó que també es van crear múltiples iniciatives de coordinació de forces i comunicativitat de recursos. En són exemples la creació de Xarxa de Biblioteques Socials Ateneu Llibertari de Sants, Can Masdeu i el CSOA La Revoltosa entre d'altres, la recol·lecció de la memòria històrica dels moviments socials per la cooperativa La Ciutat Invisible (Veure Annexe 1 per una llista exhaustiva), o la creació d'una coordinadora de les Universitats Lliures de Barcelona.

D'una altra banda, es van crear els següents mitjans de comunicació des del moviment de centres socials, o en gran relació amb aquest (Herrerro: 2004: 233). Poden ser considerats mitjans independents (elevat grau d'independència financera que els sol caracteritzar), i així són denominats en la pàgina de l'Assemblea d'Okupes de Barcelona. A més a més, els locals d'edició i distribució de la Info-Usurpa, Contra-Infos, la Burxa, Masala i la Directa són o centres socials okupats o ateneus anunciats en la Info-Usurpa.

Comunicació interna del moviment

Info-Usurpa

Consisteix en una agenda setmanal de les activitats dels centres socials de la zona metropolitana de Barcelona i alguna altre ciutat com a Girona o Tarragona. La iniciativa sorgeix en 1996 d'una trobada de diferents col·lectius del moviment realitzada en el Casal Popular de Guinardó, com a resposta al canvi d'estatut legislatiu de l'usurpació. Inicialment denominat “usurpa que algo queda”, aquesta publicació va guanyar visibilitat per tornar-se un símbol de l'okupació a Barcelona (Assemblea d'Okupes de Barcelona: 2010). Es pot trobar en les portes dels centres socials, ateneus populars, distribuïdores alternatives i altres locals relacionats amb els moviments socials. Tenen a més a més, informació sobre manifestacions o esdeveniments puntuals que tinguin rellevància pel moviment. Es distribueix en l'Espai Obert, un ateneu del barri de Sants, del qual surt per mitjan de voluntaris fins als locals interessats en promoure-la. La agenda sol estar integralment en català, però, ocasionalment, es pot trobar alguna notícia en castellà. Les notícies que es publiquen venen generalment d'altres fonts pel que, a vegades, es publiquen en la llengua en que va ser redactades. Està disponible online en la pàgina <http://squat.net/usurpa/>

Contra-Info

El col·lectiu Zitzania és responsable de la creació d'aquest bolletí, publicat setmanalment, en el qual es troben notícies relatives als moviments socials i les seves accions. El seu àmbit es principalment Barcelona, però surten regularment notícies de tota Catalunya i, en casos d'esdeveniments que afecten a la realitat local, notícies d'altres llocs de l'Estat espanyol. Va ser creat poc després de l'Info-Usurpa, al 1998. Es troba en forma de cartell, al costat de la usurpa, als centres socials, ateneus i altres locals ja enumerats anteriorment. Es edita en el Espai Obert, i es distribueix en el mateix espai, de la mateixa manera que la Info-Usurpa. S'imprimeix a la FAVB, una col·laboració imprescindible al col·lectiu⁶⁴. La versió online està disponible, en català i castellà, en la pàgina <http://sindominio.net/zitzania/>

---

⁶⁴ Veure La Burxa nº 135

Comunicació externa al moviment

La Burxa

És un diari mensual gratuït i és el òrgan d'expressió de la Assemblea del Barri de Sants. Les característiques principals d'aquest diari són la defensa d'una comunicació local i popular, gestionat per mitjà de assemblees obertes a tots els voluntari interessats i independent del poder econòmic (tant en la producció com en el consum, ja que proclama la seva autogestió financera i la seva gratuïtat). Va ser creat al 1998. S'edita en el CSO Can Vies i es distribuïda de manera voluntària en més de 200 locals. S'imprimeixen 5000 exemplars cada mes. Es publica en català. La seva versió online està disponible en <http://www.barrisants.org/laburxa/index.php/inici>

Masala

Consisteix en un diari gratis bimensual, que es descriu a si mateix com un "diari d'informació, denúncia i crítica social a Ciutat Vella". Té un format que obliga al lector a llegir al contrari, ja que la portada es troba en la última pàgina i, per tant, es llegeix de dreta a esquerra. La informació que es publica és local, crítica i tothom pot contribuir amb notícies o en la seva distribució. No és completament independent financerament, ja que publica anuncis entre les seves pàgines. Els articles d'aquesta publicació es refereixen a centres socials i comerços del barri. Va ser creat al 2001. S'edita en El Lokal, es distribueixen 8000 exemplars. Es publiquen notícies en català, castellà, àrab i urdu. La seva pàgina web és <http://www.ravalnet.org/masala/>

La Directa

És un diari de publicació setmanal, que pretén donar veu als moviments socials des dels moviments socials. En altres paraules, pretén difondre les practiques, campanyes i discursos dels moviments socials i va ser creat per persones realcionades amb centres socials o col·lectius anticapitalistes. És autogestionat i s'organitza de manera horitzontal, per mitjà d'assemblees. Va ser creat al 2006. Es publica integralment en català. Té locals propis, busca ser distribuïda per tots els països catalans i té un preu de 1,7€. La seva pàgina web és <http://www.setmanaridirecta.info/>

Diagonal

Es un diari de publicació quinzenal, que sorgeix de la necessitat de creació d'un mitjà més obert i més potent, per part del col·lectiu que va editar el diari Molotov. Aquest col·lectiu tenia una gran relació amb els moviments socials. Pretén la creació d'informació crítica, separada dels grans grups econòmics i polítics, que puguin promoure la activitat dels moviments socials a l'Estat espanyol. S'organitza per mitjà d'una estructura horitzontal i de treball cooperatiu. S'edita a Madrid en locals propis, i s'imprimeixen 15000 exemplars de cada edició. És principalment finançat per les seves subscripcions (4500 actualment) i costa 2€. Es publica en castellà. Aquest diari ja s'allunya de l'àmbit de l'okupació, però es pot mencionar per ser un canal per el qual es transmeten informacions relatives al moviment de centres socials.

La seva pàgina web és http://www.diagonalperiodico.net/?id_mot=

Informació digital de "kombat"

Més enllà de les publicacions en paper han sorgit un gran número d'iniciatives d'informació digital, encara que no tenen les mateixes característiques. Primer, és més difícil de delimitar l'àmbit de distribució a que es destinen. La informació digital pot ser consultada per qualsevol des de qualsevol lloc, pel que és més difícil determinar les

característiques del seu públic lector. El que si podem afirmar és que és informació feta per anarquistes i majoritàriament per anarquistes. Segon, les característiques dels continguts també són diferents. Que la publicació es faci en un format digital possibilita: la publicació d'enllaços que completin la informació de l'article, la actualització dels continguts publicats a mesura que la situació a que remeten evoluciona, la participació dels lectors per mitjà de comentaris, la visibilització de materials digitals o de descripcions de testimonis dels fets relatats (com per exemple un vídeo de una manifestació), una cobertura d'un àmbit geogràfic-polític més ampli, la difusió d'activitats i actes dels moviments socials. D'una forma més general, la informació digital és publicada més ràpidament, més flexible a altres formats i més oberta a la participació.

Aquests portals de contra-informació apeixen freqüentment en les publicacions mencionades anteriorment. Segons cada àmbit de publicació, s'aprofitaran diferents notícies d'aquests portals. A més a més, aquests portals també utilitzen freqüentment informació d'uns i d'altres de forma recíproca. Llavors, es pot dir que aquests portals formen una xarxa horitzontal, difusa i sense centre de referència. No és pot, per això, identificar una pàgina que sigui referencial a totes les altres, un moviment social que sigui privilegiat en cobertura; ni un àmbit de publicació preferencial. Totes aquestes característiques semblen confirmar que segueixin la ideologia anarquista (tot i que es puguin enllaçar amb pàgines d'altres ideologies – comunistes, independentistes, ecologistes radicals etc. Les pàgines principals en aquesta xarxa són:

- [Indymedia Barcelona](#)
- [Alasbarricadas](#)
- [Nodo50](#)
- [KAOSENLARED](#)
- [La Haine](#)

Les eines digitals en la contra-informació

Formats utilitzats en les notícies

Les notícies són presentades majoritàriament sota el format de text, sovint acompanyades de fotos. Hi ha, a vegades texts (sobretot els d'opinió) publicats publicats per altres col·lectius de contra-informació. Les fotos representen poques vegades símbols del poder i, si ho fan, és sovint en situacions en que són atacats en manifestacions o accions directes. És freqüent trobar enllaços que remeten directament a la pàgina de la institució en qüestió o pàgines que expliquin els continguts mencionats. A més, al final de les notícies, hi ha enllaços cap pàgines que tinguin més informació relacionada. El portal La Haine sol ficar diverses notícies preuenients dels mitjans de masses després de la notícia auto-produïda. També hi ha notícies que són editades a mesura que la informació es fa disponible – com per exemple al llarg d'una manifestació (com si fos el relat d'un partit de futbol). Els restants portals mencionen, a vegades, fets proclamats en els mitjans de masses. Encara més, és freqüent que hi hagin posts que remeten a documentals disponibles en *streaming* des de la pàgina de la notícia; vídeos enviats per utilitzadors de les pàgines, com per exemple gravacions d'activistes en manifestacions; i àudios de conferències, entrevistes, debats. Finalment, les pàgines tenen una estructura força avançada, amb la possibilitat d'incorporar notícies, fotos, àudio i vídeos en la portada.

Difusió de la informació

Tots els portals tenen RSS i en permeten un ús bastant flexible de la recepció d'informació per mitjà d'aquesta eina. En La Haine i Kaosenlared, els fluxos d'informació RSS estan dividits en seccions geogràfiques i temàtiques. En Indymedia, kaosenlared i nodo50 només es pot compartir les notícies per email, mentres que les restants permeten el seu envió directe a les xarxes socials (Facebook; Google buzz; Twitter; Del.icio.us.; meneame.org; Yahoo; tecnocrati; fresqui; i barrapunto).

Altres recursos

- Indymedia té recursos provinents de fonts molt diversificades i té l'agenda d'activitats i accions la més completa que hem trobat.
- Alasbarricadas té un fòrum bastant actiu, una agenda, un *wiki* col·lectiu sobre l'anarquisme
- Kaosenlared té els seus recursos informatius molt sistematitzats, el que permet que se lis accedeixi per una diversitat de classificacions temàtiques i geogràfiques. Tenen una hemeroteca, un canal TV i una llista de *blogs* incorporats al portal.
- De forma general, aquests portals són *hubs* de distribució d'informacions de la xarxa anarquista de l'Estat espanyol (i també de la resta del món – amb predominança de llatina-americana), publicant textos; activitats; accions i altres informacions referents a aquesta ideologia.

Annex 3 - Recursos digitals

Pàgines de CSO, CSOA, Ateneus i cooperatives en relació amb el moviment de centres socials.

BARCELONA

- [La Otra Carboneria](#) o [La Otra Carbonería](#)
- [Espai Obert](#)
- [CSOA Hamsa](#)
- [La Makabra](#)
- [Ateneu Llibertari de Sants](#)
- [El Kasalet](#)
- [Ateneu Candela](#)
- [CSOA Magdalenes](#)
- [Can Masdeu](#)
- [Centre Social Autogestionat CAN VIES](#)
- [Kasa de la Muntanya](#)
- [Ateneu Santboià](#)
- [C.S.O. La Banka Rota](#)
- [Infoespai.org](#)
- [Ateneu Independentista La Torna](#)
- [La ciutat invisible](#)
- [CSOA La Papa](#)
- [La Teixidora](#)
- [CSO La Gordíssima](#)
- [Ateneu Llibertari del Casc Antic](#)
- [Ateneo Libertario Besòs](#)
- [Ateneu Llibertari de Sabadell](#)
- [Assemblea Llibertaria de la UB](#)
- [Ateneu Enciclopèdic Popular](#)
- [El Lokal](#)
- [Xarxa de Biblioteques Socials](#)
- [Ateneu de Sant Cugat](#)
- [Assemblea d'Okupes de Barcelona](#)

ESPANYA

- [CSOA Patio Maravillas](#)
- [LA CASA INVISIBLE](#)
- [La Torratxa, Centre Social Autogestionat - Vic](#)
- [SECO Centro Social](#)
- [La Eskalera Karakola](#)
- [Ateneu Mulei](#)
- [Berguedà Llibertari](#)

UNIVERSITATS

- [Universidad Nómada](#)
- [Universitat Lliure](#)
- [Universitat Lliure La Rimaia](#)
- [Universitat Pirata](#)

Contra-informació creada moviment de centres socials o molt relacionada amb el seu funcionament:

- [info-usurpa](#)
- [\[squat!net\]](#)
- [Indymedia Barcelona](#)
- [contra-infos](#)
- [La Burxa](#)
- [Setmanari la Directa](#)
- [Alasbarricadas](#)
- [Butlletí del 17-S - PODEM](#)
- [Nodo50](#)
- [Kaosenlared](#)
- [La Haine](#)
- [BarriSants.org](#)
- [Periódico Diagonal](#)
- [Infobaix](#)
- [INFOPUNT](#)
- [infousurpa london](#)

RADIOS

- [Contrabanda FM 91.4](#)
- [Radio Bronka 104.5 FM y 96.6](#)
- [OkupemLesOnes](#)

Annex 4 – Geografia del moviment okupa

(dades del Juny 2010)

<http://maps.google.com/maps/ms?ie=UTF8&hl=pt-BR&msa=0&msid=111970653902131322796.000480821d477efddd214&z=9>

Mapa Google Earth de l'okupació a Madrid: [mapa okupacion madrid](#)

Per un mapa més complet dels centres socials, que inclou un històric dels desallotjaments a Barcelona amb, a més a més, fotos de les vivendes⁶⁵:

part 1 – centres socials, llibreries alternatives i associacions de veïns polititzades:

<http://maps.google.com/maps/ms?ie=UTF8&hl=ca&msa=0&msid=107461491518169455370.00043a048e3292de9f212&ll=41.411099,2.150086&spn=0.0057,0.014924&t=h&source=embed>

part 2 – desallotjaments als districtes de Ciutat Vella, Sants-Monjuïc i l'Eixample:

<http://maps.google.com/maps/ms?hl=en&ie=UTF8&msa=0&msid=107461491518169455370.00044e227079cb2f9d1cc&ll=41.40328,2.16039&spn=0.067039,0.067249&t=h&source=embed>

part 3 – desallotjaments als districtes de Sant Martí, Sant Andreu, Horta-Guinardó i Nou Barris:

<http://maps.google.com/maps/ms?ie=UTF8&hl=ca&msa=0&msid=107461491518169455370.00044e43f15c53b02d534&ll=41.41388,2.182843&spn=0.044519,0.047127&source=embed>

Part 4 – desallotjaments a Gràcia, Les Corts, Sarrià-Sant Gervasi

<http://maps.google.com/maps/ms?ie=UTF8&hl=ca&msa=0&msid=107461491518169455370.00044eb3625f2adbab631&ll=41.409662,2.153884&spn=0.018523,0.017241&source=embed>

⁶⁵ Aquests mapes s'han trobat en el blog de 4t2a, que es pot consultar a la següent direcció: <http://4t2a.blogspot.com/search/label/mapa>

Annex 5 – Notícies referents al conflicte al Forat de la Vergonya pel desallotjament del 2002

CRONOLOGIA			
	EL PERIÓDICO	LA VANGUARDIA	AVUI
18.11.2002 Destrucció hort	19.11.2002 Vecinos y urbanos se pelean por la reforma del Forat de la Vergonya	19.11.2002 Batalla campal en el “forat de la vergonya” del Casc Antic	19.11.2002 L'inici de les obres al Forat de la Vergonya acaba amb batalla campal a Ciutat Vella
19.11.2002 Construcció mur		20.11.2002 El Ayuntamiento tapa con un muro el “forat de la vergonya” 22.11.2002 Vecinos del Casc Antic piden un polideportivo para el “forat”	
22.11.2002 Aprovació reglament participació ciutadana	23.11.2002 CiU i el PP ataquen l'alcalde pels incidents al Forat de la Vergonya	23.11.2002 El reglamento de participación ciudadana se aprueba entre críticas	23.11.2002 Barcelona aprova sense consens el nou reglament de participació
28.11.2002 Destrucció mur	30.11.2002 Destrosses al Forat de la Vergonya	30.11.2002 Manifestantes “contra la especulación” derriban el muro del “forat de la vergonya”	30.11.2002 Divendres de reivindicació veïnal al Casc Antic i Mitre
04.12.2002 s'aprova el pàrquing	05.12.2002 PROYECTOS PARA 6 PÁRKINGS	05.12.2002 El primer tanatorio totalmente privado se construirá en el distrito de Horta	05.12.2002 L'Ajuntament aprova el projecte de pàrquing per al Forat de la Vergonya
05.12.2002 ICV contra el projecte	06.12.2002 Nuevo conflicto en el Forat de la Vergonya	06.12.2002 ICV, CiU y PP, contra el aparcamiento del “forat de la vergonya”	06.12.2002 ICV s'oposarà a l'aparcament del Forat de la Vergonya
11.12.2002 estudi de viabilitat del projecte	12.12.2002 Canvi de pla al Forat de la Vergonya	12.12.2002 Maragall: “No movemos una piedra sin el permiso de los ciudadanos”	12.12.2002 L'Ajuntament es fa enrere en el pla del pàrquing del Forat de la Vergonya

Notes: El Punt encara no tenia l'edició Barcelona al 2002. Encara que aquest recull de notícies ens indiqui que n'hi ha bastants, *hem de considerar que són totes bastants breus, amb l'excepció de les notícies del dia següent a la destrucció del mur*. Per això les evidenciem a gris, ja que les restants notícies surten amb molt poca visibilitat als diaris, en seccions secundàries, amb tamany reduït i, en general, sense cap reportatge o investigació periodística costosa.

Annex 7 – Taules d'Anàlisi

FITXA D'ANÀLISI (ARTICLES)				
<u>Dades identificatives de la peça periodística</u>				
Diari:	Data:	Secció:	Pàgina:	
<u>Estructura</u>				
Títol:				
Subtítol:				
Resum Paràgrafs:				
<u>Actors</u>				
Protagonistes:			Secundaris:	
<u>NOTICIA</u>				
Oració	Actors	Lèxic-Estil-Semàntica	Implicacions	Pressuposicions

Taula d'editorials

Per tal d'analitzar els editorials, farem servir la següent taula per la dissecció de cada oració.

Número Paràgraf i Oració	Temes	Implicacions	Pressuposicions
[x.y] [Oració]	T	Q	P

La taula va ser utilitzada per en Xavier Giró (1990), que explica el seu funcionament de la següent manera:

[Temes] 1. a l'oració [x.y] es diu que “T”

[Implicacions] 2. Del que es diu a l'oració [x.y] s'infereix “Q”

[Pressuposicions] 3. El que es diu a l'oració [x.y] pressuposa que “P” (Giró: 1990)

Annex 8 – Fitxes d'anàlisi d'editorials

TEMA - VIOLÈNCIA

Fitxa de anàlisi

06.10.08 EL PERIODICO

Macroproposició i coherència global

Data	Editorial	Macroproposició	Proposició de coherència global
08.10.06	Fre als okupes violents de BCN	Els okupes radicals van protagonitzar episodis de violència. La resta dels okupes s'ha de posicionar respecte als violents.	No s'ha de trencat el model de convivència de Barcelona. La policia està fent un bo treball en assegurar-ho.

Temes, implicacions i pressuposicions

Titulars	Temes	Implicacions	Pressuposicions
Fre als okupes violents de BCN			Hi ha okupes violents a BCN

Paràgraf 1	Temes	Implicacions	Pressuposicions
[1.1] La irrupció violenta d'un grup minoritari d'okupes radicals als carrers de Barcelona és un problema que afecta la immensa majoria dels ciutadans.	Els okupes radicals van irrompre als carrers de Barcelona Els ciutadans s'han vist afectats per aquests.	Aquests okupes minoritaris són un problema greu	Hi ha grups d'okupes radicals i violents. La violència okupa és un problema per la societat en general.
[1.2] Barcelona i els barcelonins no han de consentir que el fenomen que es va viure al Raval dijous a la nit, pel conflicte de l'anomenat Forat de la Vergonya, segueixi creixent.	El diari creu que no s'ha de consentir amb aquesta irrupció de violència en la ciutat.	Aquesta irrupció de violència okupa està creixent.	Hi ha un conflicte al Forat de la Vergonya Els okupes radicals van ser els responsables del fenomen que es va viure al Raval.
[1.3] I entre els ciutadans incloem els mateixos integrants	Els integrants no violents del moviment okupa són	Qui no és violent és ciutadà	No tots els okupes són radicals i violents

del moviment okupa, els que durant anys han reivindicat un canvi en el model de la ciutat allunyats de la violència.	ciudadans. El moviment okupa ha reivindicat, sense violència, un canvi en el model de la ciutat.		
--	---	--	--

Que siguin radicals o no, es vincula amb seguretat els disturbis amb el moviment okupa. El diari valoritza la part no violenta del moviment, reconeixent-li la reivindicació de “un canvi en el model de la ciutat”. Tot i això, aquesta afirmació és molt imprecisa, deixa indefinit el “canvi” que proposen, el “model” que existeix i com han fet aquestes “reivindicacions” (només les defineix com no-violentes).

Paragràf 2	Temes	Implicacions	Pressuposicions
[2.1] Resulta difícil dibuixar el perfil d'un col·lectiu que en aquests últims sis anys ha canviat la seva imatge amb la irrupció de grups procedents d'altres ciutats europees i que estan disposats a portar a l'extrem el que ells denominen moviment llibertari contra l'Estat.	El moviment okupa ha canviat d'imatge des del 2000, amb l'arribada d'estrangers llibertaris radicals.	És difícil dibuixar el perfil del moviment okupa perquè és molt divers. Els estrangers són els responsables per la violència.	L'imatge del col·lectiu correspon a la seva realitat. Els extremistes estrangers van arribar durant aquests últims 6 anys.
[2.2] Els coneixedors del moviment sostenen que el 95% dels okupes són pacifistes i partidaris del diàleg.	El moviment okupa és generalment pacifista i partidari del diàleg.		
[2.3] Si és veritat, se'ls ha d'instar que delimitin amb claredat on queda la frontera entre la reivindicació pura contra el sistema i els que se n'aprofiten per ser violents sense importar-los les conseqüències dels seus actes.	S'ha d'instar al moviment okupa que delimiti una frontera amb aquests col·lectius.	Els okupes no delimiten amb claredat aquesta frontera. El 95% dels okupes fan reivindicació pura contra el sistema Els llibertaris radicals contra l'Estat aprofiten la reivindicació pura contra el sistema per ser violents sense importar-los les	

		conseqüències.	
--	--	----------------	--

“Si és veritat” marca distància (agència) per part del diari respecte a les declaracions de que 95% siguin pacífics i partidaris del diàleg.

L'oració [2.1] és la més llarga de tot l'editorial i introdueix l'argument de que el moviment okupa s'ha de posicionar. Curiosament, és l'oració en la que el diari intenta descriure les característiques del violents anteriorment mencionats. S'ha d'apuntar que el període a que remeten els 6 anys correspon aproximadament amb les vinculacions dels okupes amb ETA (Assemblea d'Okupes de Barcelona: 2010). Però a partir d'aquest fet no es pot fer una afirmació d'inferència fonamentada. El que si podem dir és que l'editorial coincideix amb una notícia en la que s'entrevisten els Mossos respecte a la violència al MACBA. Així, argumentem que és bé possible que aquesta informació tingui origen policial, ja que en altres ocasions el diari no presenta una opinió del mateix estil.

La dimensió de la frase per ella mateixa ja causa confusió, però, encara més, la descripció no ens dona massa informació. D'aquesta manera, el diari viola la màxima de quantitat i qualitat. Per tant, s'hauria pogut presentar la informació dividida en dues oracions o sense tota l'ambigüitat que comporta. Davant del presentat, una possible re-formulació, que la reduiria a la meitat sense perjudici per a la informació presentada, seria:

“L'arribada de grups d'individus de la resta d'Europa, de plantejaments llibertaris radicals, va canviar la imatge que el moviment okupa tenia 6 anys enrere”

Paràgraf 3	Temes	Implicacions	Pressuposicions
[3.1] ¿Qui pot justificar que s'utilitzi un bazuca casolà per llançar un coet enmig del carrer?		Ningú pot justificar-ho	S'ha utilitzat un bazuca casolà enmig del carrer
[3.2] En la memòria col·lectiva encara es recorda la mort d'un nen a l'estadi de Sarrià pel llançament d'un artefacte similar.	La mort d'un nen per un coet encara està present en la memòria col·lectiva	El nen és una víctima, tal com els ciutadans.	
[3.3] ¿A qui apuntava l'anònim llançador del bazuca?		El llançador del bazuca no va ser identificat	El llançador del bazuca apuntava cap a una persona
[3.4] Els que no utilitzen la violència han de deixar clar en quin costat de la línia se situen perquè ningú els confongui.	Els okupes no violents s'han de posicionar		Hi ha confusions entorn a la natura violenta o no dels okupes.

Com ja s'anava veiem en els paràgrafs anteriors (i sobretot en [2.3]), el diari apel·la al posicionament (i, en conseqüència, a la divisió) dels okupes respecte a la violència.

Paragràf 4	Temes	Implicacions	Pressuposicions
[4.1] El model de convivència de Barcelona no s'ha de trencar.			Barcelona té un model de convivència propi.
[4.2] Vivim en una ciutat oberta al diàleg, democràtica, la mateixa ciutat que es va mobilitzar contra la guerra de l'Iraq.	Barcelona és oberta al diàleg i democràtica.	Les mobilitzacions contra la guerra de l'Iraq són un exemple de la Barcelona oberta al diàleg i democràtica.	
[4.3] La immensa majoria de la societat accepta la diversitat de tota classe de col·lectius, però també exigeix que desaparegui la violència registrada durant el <i>macrobotellón</i> del març passat, en l'assalt de Gràcia que va deixar sense llum un miler de veïns al juny i en la protesta d'aquesta setmana.	La immensa majoria de la societat és tolerant però està en contra de la violència Es van produir diversos actes violents molt greus durant tot l'any.		

Paragràf 5	Temes	Implicacions	Pressuposicions
[5.1] La violència urbana marca també el paper que estan desenvolupant els Mossos d'Esquadra des que va començar el seu desplegament a la ciutat.	Els Mossos han tingut un paper marcat per el seu desplegament en aquests casos de violència urbana		Els Mossos es van desplegar a la ciutat
[5.2] Davant de cada incident han respost millorant la capacitat d'anàlisi i d'actuació.	Els Mossos han millorat la seva capacitat d'anàlisi i d'actuació al llarg dels incidents	Els Mossos estan fent un bo treball ara	Els Mossos no estaven fent un treball tan bo abans.
[5.3] Davant dels errors del passat, en el cas del Forat de la Vergonya han demostrat eficàcia en	Els Mossos van ser eficaços en el del Forat	Els Mossos defensen els ciutadans amb eficàcia	Els Mossos van cometre errors.

la defensa del ciutadà.			
[5.4] Els Mossos estan fent un sobreesforç que redundarà el dia que el desplegament a l'àrea metropolitana sigui definitiu.	De moment, els Mossos estan fent esforços extraordinaris.	El desplegament definitiu dels Mossos redundarà en un èxit	Els Mossos encara no estan desplegats a tota l'àrea metropolitana.

Lèxic Moviment Okupa

“Okupes violents” [títol]; “grup minoritari d'okupes radicals” [1.1]; okupes-ciutadans [1.3] “moviment okupa” [1.3] “

Identitat i Reivindicacions

- Okupes violents (responsables):

Identitat difusa, “indefinible” [2.1]; “anònim llançador del bazuca” [2.2]

Composició - “grup minoritari d'okupes radicals” [dins del moviment okupa] [1.1]; “grups procedents d'altres ciutats europees” [2.1]

Reivindicacions - “estan disposats a portar a l'extrem el que ells denominen moviment llibertari contra l'Estat.” [2.1]

Forma d'aconseguir-les - “se n'aprofiten [de la reivindicació pura contra el sistema] per ser violents sense importar-los les conseqüències dels seus actes.” [2.3]

- Okupes-ciutadans:

Composició - “95% dels okupes són pacifistes i partidaris del diàleg” [2.2]

Reivindicacions - “un canvi en el model de la ciutat allunyats de la violència” [1.3]

Forma d'aconseguir-les - “la reivindicació pura contra el sistema” [2.3]

Retòrica

En grans trets, l'argumentació segueix els següents passos, per arribar a la conclusió de que *la solució és la repressió*:

- Són els okupes violents que són els responsables dels incidents al MACBA.
- Aquests radicals són un problema que afecta a la majoria dels ciutadans
- Els radicals fan part del moviment okupa, que també té elements no-violents.
- Els no okupes no-violents s'han de posicionar respecte a la violència
- (El diari es posiciona) La violència, en una ciutat exemplar pel que fa a la tolerància, s'ha d'aturar.
- Els mossos tenen cada cop més eficiència en les seves intervencions
- S'ha d'augmentat la presència policial.

O, de forma més breu: els okupes violents són un problema que afecta a tothom; la ciutat, model de tolerància, no es pot permetre aquesta violència; s'ha de resoldre el problema okupa amb més presència policial.

Fitxa de anàlisi

06.10.11 LA VANGUARDIA

Macroproposició i coherència global

Data	Editorial	Macroproposició	Proposició de coherència global
11.10.06	Una pésima noticia	S'ha aplaçat la cimera de l'habitatge de la UE a BCN. Barcelona és una ciutat que no va ser protagonista d'incidents greus però la policia va recomanar que no es fes a BCN per por als okupes	No només no s'han verificat alteracions greus a l'ordre públic en anteriors reunions d'aquest tipus, com els barcelonins sempre han col·laborat amb les mesures de seguretat. L'aplaçament significa danys a la imatge de la ciutat, el que no s'hauria de permetre

Temes, implicacions i pressuposicions

Titulars	Temes	Implicacions	Pressuposicions
Una pésima noticia	S'ha aplaçat la cimera	Això és pèssim.	

Paràgraf 1	Temes	Implicacions	Pressuposicions
[1.1] EL aplazamiento –ya no digamos un eventual cambio de sede– de la cumbre de los ministros de la Vivienda de la Unión Europea, que debía celebrarse en Barcelona los próximos días 16 y 17 del presente mes de octubre, es una pésima noticia, que debería acarrear la correspondiente depuración de responsabilidades.	L'aplaçament de la cimera dels ministres de l'habitatge a Barcelona és una pèssima noticia. S'haurien de depurar responsabilitats	El problema és la ciutat. (“-ya no digamos un eventual cambio de sede-”) Un canvi de lloc és pitjor que l'aplaçament	Encara hi ha intencions polítiques de fer la cimera. (“el aplazamiento”) És millor l'aplaçament de la cimera que es faci en un altre lloc.
[1.2] Es, en efecto, lo mínimo que puede demandarse ante un aplazamiento	S'han de depurar responsabilitats ja que l'aplaçament suposa un	Determinar els responsables és el mínim que es pot fer	La situació pot anar més enllà d'un deteriorament d'imatge.

que, en el mejor de los casos, implica un claro deterioro de la imagen interna y externa de Barcelona.	deteriorament de l'imatge de Barcelona, interior y exterior		
--	---	--	--

[1.2] Si les conseqüències poden ser pitjors que el deteriorament d'imatge i determinar els responsables és el mínim que es pot fer implica que s'ha de castigar d'alguna manera a qui sigui responsable. Més ben dit, primer, s'ha de mirar qui es responsable per la degradació d'imatge. Prenent en compte que el diari diu "lo mínimo que puede demandarse" i "en el mejor de los casos", s'infereix que el diari no troba que sigui prou de trobar els responsables per un acte tan greu.

Paràgraf 2	Temes	Implicacions	Pressuposicions
[2.1] La grave decisión adoptada ayer por la ministra de Vivienda, María Antonia Trujillo, representa una afrenta para una ciudad que ha organizado con éxito todo tipo de acontecimientos políticos, sociales y deportivos, desde los Juegos Olímpicos de 1992 hasta la cumbre comunitaria del 2002, pasando por un sinfín de congresos y conferencias desarrolladas sin alteraciones del orden público dignas de mención.	L'aplaçament representa un afront a Barcelona, que ha organitzat altres esdeveniments semblants amb èxit.	La decisió d'aplaçar la cimera és greu	Barcelona és una ciutat segura
[2.2] No sólo eso; los barceloneses siempre han colaborado ejemplarmente ante las medidas de seguridad más rigurosas.	Els habitants de Barcelona sempre han col·laborat amb les autoritat en moments de tensió	Ja es van justificar mesures riguroses de seguretat a la ciutat	

Paràgraf 3	Temes	Implicacions	Pressuposicions
[3.1] Lógicamente, la decisión se ha visto condicionada por la aparente unanimidad mostrada por los responsables policiales de la Delegación del Gobierno, de la Conselleria d'Interior de la Generalitat y del Ayuntamiento de Barcelona, que fueron quienes presuntamente recomendaron el aplazamiento de la cumbre, aunque desde ambos lados de la plaza Sant Jaume se niega que esas instituciones hayan impartido la citada recomendación.	La decisió d'aplaçar la cimera s'ha vist condicionada per declaracions policials. La policia va recomanar l'aplaçament, tot i que ho neguin.	La decisió s'ha prés amb una lògica subjacent.	
[3.2] Dos han sido, fundamentalmente, las razones aducidas, aparte del tradicional más vale prevenir que curar.	Hi ha tres raons per aplaçar la cimera		Hi ha perills a prevenir.
[3.3] En primer lugar, la coincidencia con el inicio de la campaña electoral para los comicios autonómicos del 1 de noviembre; en segundo lugar, la inconveniencia de ofrecer una eficaz caja de resonancia a los grupos violentos y colectivos okupas y antisistema, que, según fuentes policiales, preparaban sonadas manifestaciones.	Una de les raons és que coincideix amb l'inici de la campanya electoral. Una altre és la presència de grups violents que podrien provocar disturbis	Els grups violents estan associats als "colectivos okupas y antisistema"	Els policies tenen raons per estimar que hi haurà episodis violents incontrolables a la cimera. Els okupes i antisistema són violents. Els okupes i antisistema estan organitzats.

Es presenta tres arguments que hauran jugat el seu paper en l'aplaçament de la cimera. El primer és una frase feta que es remet a la possibilitat de que hi hagi violència. La segona es refereix a les eleccions, que és una raó força pertinent ja que l'habitatge provocava en aquells dies força debat. Finalment, s'argumenta que es va aplaçar per por als disturbis que es podrien produir en la ciutat. Llavors, la primera raó correspon a la última. Es dóna, llavors, més importància a "los grupos violentos y colectivos okupas y antisistema" que "preparaban sonadas manifestaciones". A més a més, entra dins la línia dels arguments presentats anteriorment, ja que des del principi de l'editorial el diari discuteix la necessitat de considerar eventuais episodis violents. Així:

Els principals responsables per l'aplaçament de la cimera són "los grupos violentos y colectivos okupas y antisistema".

Paràgraf 4	Temes	Implicacions	Pressuposicions
------------	-------	--------------	-----------------

<p>[4.1] Obviamente, ni la pusilanimidad ni la dejación de responsabilidades son la mejor receta para la erradicación definitiva de estos grupos de delincuentes cada vez mejor organizados, que hasta ahora han contado con una cierta tolerancia social –y, por tanto, policial y judicial– y que, desde luego, no son privativos de Catalunya ni de España, aunque aquí hayan logrado una inquietante raigambre.</p>	<p>No s'ha de desistir de les responsabilitats respecte a aquests grups de delinqüents cada cop millor organitzats.</p> <p>Aquest grups de delinqüents han comptat amb una tolerància social important</p>	<p>Els grups delinqüents estan cada cop més organitzats perquè es li deixen estar-ho</p> <p>S'han d'assumir responsabilitats</p>	<p>S'ha reprimir els grups de delinqüents.</p> <p>Aquests grups són especialment tolerats a Barcelona.</p>
<p>[4.2] A lo largo de la inminente campaña, los partidos políticos implantados en Catalunya tienen una inmejorable oportunidad de debatir la forma más eficaz de acabar de una vez por todas con esta lacra.</p>	<p>La imminent campanya és una bona oportunitat per discutir solucions per aquesta xacra.</p>	<p>Ha arribat el moment de debatre aquesta qüestió.</p>	<p>S'ha de plegar amb tota mena de tolerància vers aquests grups de delinqüents.</p>

El diari defensa la repressió en torn als grups de delinqüents que són responsables per l'aplaçament de la cimera. L'argumentació segueix una línia unidimensional d'atribució de responsabilitat i una relació clara de causa-efecte:

- La responsabilitat de l'aplaçament de la cimera són els violents (la cimera és bona – els violents són un problema greu per a la ciutat) Els violents existeixen perquè hi ha massa tolerància en Barcelona. S'ha deixar de banda la tolerància social, policial i judicial i això farà desaparèixer els grups de violents

Lèxic

“grupos violentos y colectivos okupas y antisistema” [3.3]; “ grupos de delincuentes cada vez mejor organizados” [4.1]; “esta lacra” [4.2]

Objectiu

“ preparaban sonadas manifestaciones” [3.3];

No es reconeix cap identitat grupal als okupes, i se'ls associa amb “grupos violentos” y colectivos “antisistema”. Tot sumat, són delinqüents – pel que el seu objectiu serà perpetuar actes vandàlics en les “sonadas manifestaciones” que “preparaban”.

Retòrica

- L'aplaçament de la cimera és un pèssima notícia per l'imatge de Barcelona
- Hi ha hagut dues raons per tal decisió: les eleccions properes i la por als “ grupos violentos y colectivos okupas y antisistema”
- Les eleccions són una oportunitat ideal per erradicar aquests grups violents

Fitxa de anàlisi

06.10.12 El Punt

Macroproposició i coherència global

Data	Editorial	Macroproposició	Proposició de coherència global
12 Octubre 2006	Cap explicació convincent per a la suspensió de la cimera	La suspensió, anunciada per l'habitatge i resultat d'una reunió de les administracions regionals i nacionals, genera una mala imatge de Barcelona	El responsable és Joan Rangel i de la Policia Nacional, o sigui, del govern nacional i no dels polítics regionals

Temes, implicacions i pressuposicions

Titulars	Temes	Implicacions	Pressuposicions
Cap explicació convincent per a la suspensió de la cimera	S'ha suspés la cimera	L'explicació donada no és convincent	S'havia de fer una cimera Algú ha donat explicacions

Paràgraf 1	Temes	Implicacions	Pressuposicions
[1.1] Una reunió de coordinació entre les diferents administracions que gestionen els cossos de seguretat a Barcelona – l'Estat per la Policia Nacional i la Guàrdia Civil, la Generalitat pels Mossos d'Esquadra i l'Ajuntament per la Guàrdia Urbana– dilluns va acabar generant un document que va sortir dimarts al matí de la Delegació del Govern cap al Ministeri d'Habitatge i en què es recomanava la suspensió de la cimera de ministres d'Habitatge de la Unió Europea per motius de seguretat.	De la Delegació de Govern va sortir un document que recomanava la suspensió de la cimera d'habitatge per motius de seguretat	Els últims responsables de la seguretat han declarat que seria recomanable suspendre la cimera.	Les diferents administracions estan d'acord sobre l'existència de un problema de seguretat. Les administracions van rebre informació dels cossos policials que gestionen
[1.2] Una cimera que la ministra del ram, María Antonia Trujillo, i el president de la Generalitat, Pasqual Maragall, havien pactat el desembre passat i a la qual ja havien confirmat l'assistència quinze dels 25 ministres d'Habitatge de la Unió.	Aquest és un canvi d'última hora, ja que s'havia pactat fer-la fa casi un any	No s'esperava aquesta decisió, ja que més de meitat dels ministres havia contestat a l'invitació	Ja s'havia requerit la presència dels 25 ministres de la UE.
[1.3] En aquesta reunió es va parlar de seguretat, però si s'ha de creure els	Els representants dels cossos	Els representants dels cossos de seguretat regionals no van	Els representants dels cossos de seguretat regionals creuen que

representants dels Mossos i de la Guàrdia Urbana, en cap cas es va dir que no es podia garantir la seguretat.	policials regionals desmenteixen que s'hagi conclòs que no es podia garantir la seguretat.	recomanar la suspensió	no hi ha un problema de seguretat
[1.4] L'acta de la reunió, segons Habitatge –que no l'ha fet pública– diu clarament que el motiu de la suspensió és la seguretat.	El motiu invocat en l'acte és la falta de seguretat	No és normal que no es publiqui No hi ha altres motius que motivin la suspensió segons l'habitatge	L'habitatge ha suspès la cimera d'acord amb les recomanacions
[1.5] Els polítics catalans, però, asseguren que no hi havia cap motiu de seguretat i que s'ha ajornat per la campanya electoral.	Els polítics regionals acusen els polítics nacionals d'ajornar-la per motius electorals		
[1.6] És a dir, ningú no ha explicat clarament el perquè de la suspensió; quins eren els motius de seguretat i en què afectava la campanya aquesta cimera.	Les explicacions són tots poques convincents	Ningú sap quin són els motius de seguretat que s'han invocat Ningú ha especificat en què afectava la campanya aquesta cimera	Les explicacions donades són insuficients
[1.7] Tot plegat, un despropòsit que embruta la imatge de Barcelona i genera la sensació que la ciutat no pot organitzar un esdeveniment com aquest a causa de 200 brètols que, segons els polítics, «estan identificats».	Tota la situació embruta la imatge de Barcelona	La causa de la suspensió no és vàlida	La causa de la suspensió de la cimera són els “200 brètols” La suspensió genera la sensació que la ciutat no pot organitzar la cimera
[1.8] En aquest joc dels embolics hi ha molts responsables però n'hi ha un de fonamental: el delegat del govern, Joan Rangel, que és qui convoca la reunió, qui hi introdueix l'element de la suspensió per culpa d'una pretesa falta de seguretat i qui, finalment, fa arribar l'acta de la reunió i la recomanació de suspensió de la Policia Nacional a Habitatge.	El responsable és el delegat del govern, Joan Rangel	La responsabilitat de la suspensió és, com ho havien dit els polítics catalans, de Madrid	És Joan Rangel que ha muntat el joc dels embolics que va acabar amb la suspensió La Policia Nacional que va recomanar la suspensió de la cimera.

Fitxa de anàlisi

06.10.15 AVUI

Macroproposició i coherència global

Data	Editorial	Macroproposició	Proposició de coherència global
15.10.06	Barcelona, una ciutat violenta?	Barcelona és una ciutat tan insegura com altres de les mateixes característiques. Hi ha la sensació que ho és més que les altres, perquè hi actuen grups organitzats anti-sistema	El turisme aporta problemes menors inevitables i la permissivitat de les autoritats fomenta els actes antisistema. Hi ha mitjans i partits de Madrid que tenen interessos en generar una imatge violenta de Barcelona

Temes, implicacions i pressuposicions

Titulars	Temes	Implicacions	Pressuposicions
Barcelona, una ciutat violenta?		Hi ha raons per posar-se la qüestió	

Paràgraf 1	Temes	Implicacions	Pressuposicions
[1.1] Segons les estadístiques, Barcelona és una capital amb un nivell d'inseguretat semblant, en proporció, a la d'altres ciutats europees amb les mateixes característiques.	Barcelona és tan insegura com altres ciutats europees amb les mateixes característiques.	Barcelona no és insegura	Barcelona té un nivell d'inseguretat normal
[1.2] Les xifres que fan referència a l'ocupació turística han de comportar, també necessàriament, un augment de la delinqüència considerada "petita".	L'ocupació turística comporta necessàriament un augment de la "petita" delinqüència		El turisme fa pujar la petita delinqüència.
[1.3] Si l'índex d'arribada de turistes han experimentat un augment important, és lògic que també s'hagi incrementat l'activitat dels que en	Hi ha gent que vol treure un profit il·lícit de l'augment de turistes en la ciutat		

volen treure un profit il·lícit.			
[1.4] Així és.	idem	Hi ha gent que vol treure un profit il·lícit dels turistes	
[1.5] No hi ha cap anomalia que faci pensar que la capital de Catalunya és una excepció en aquest àmbit.	La capital de Catalunya no presenta cap anomalia quan comparada a altres ciutats europees		
[1.6] Però, malgrat ser un lloc tan segur o tan insegur com els altres, hi ha una sensació generalitzada que Barcelona és una ciutat violenta.	A pesar d'això, hi ha la sensació de que Barcelona és violenta.		Hi ha la sensació generalitzada de que Barcelona és violenta
[1.7] Almenys la tenen els seus veïns i almenys la difonen els mitjans de comunicació bàsicament situats a la capital de l'Estat.	Això ho diuen els veïns i els mitjans de Madrid.	Els mitjans barcelonins no difonen la sensació d'una ciutat violenta.	Els mitjans de Madrid tenen interès en promoure aquesta visió

Paràgraf 2	Temes	Implicacions	Pressuposicions
[2.1] Violenta no pas per l'efecte de la delinqüència habitual, sinó per l'actuació de grups organitzats majoritàriament antisistema, és a dir d'extrema esquerra, anarquistes, okupes, independentistes, etcètera.	Barcelona és violenta perquè hi existeixen grups organitzats d'extrema esquerra – anarquistes, okupes, independentistes, etcètera. Els anarquistes, okupes i independentistes són grups organitzats majoritàriament antisistema.	Són aquests grups que són difosos als mitjans.	Aquests grups estan organitzats i són violents.
[2.2] Resulta injust barrejar tots aquests fenòmens i encara més titllar-los genèricament de "violents".	Els anarquistes, independentistes i okupes són fenòmens diferents	Més que diferents, aquests fenòmens no són genèricament violents.	
[2.3] La majoria d'okupes,	Els anarquistes, independentistes i		L'opinió pública considera els

d'anarquistes o d'independentistes no ho són, però unes minories molt actives en aquest sentit han multiplicat les seves accions en els últims anys i han deixat que plani aquesta sensació sobre l'opinió pública.	okupes no són genèricament de "violents"		anarquistes, independentistes i okupes, violents
[2.4] Convindria analitzar-ne les causes.	S'haurien d'analitzar les causes que fan que hi hagin violents a Barcelona	idem	Hi han causes identificables a aquests fenòmens
[2.5] Potser sí que Barcelona és una ciutat molt més propícia a aquests grups que, per exemple, Madrid.	És possible que Barcelona sigui més propícia a aquests grups que Madrid	Barcelona és diferent de Madrid	No hi ha tants grups d'aquests a Madrid
[2.6] També és cert que l'Ajuntament barceloní ha actuat durant anys amb una excessiva complicitat respecte a aquests moviments.	L'Ajuntament ha actuat amb complicitat respecte a aquests moviments.	L'Ajuntament ha de reduir la seva complicitat.	
[2.7] Com ho ha fet igualment una part de la premsa, molt preocupada per desgastar la imatge de les forces de seguretat que depenien en aquells moments de la Generalitat en mans de CiU.	La premsa també va actuar en complicitat d'aquests grups, per causa de la seva agenda política	Els interessos d'una part de la premsa estan en contra dels de CiU	Els mitjans van aprofitar-se d'un problema social per el seu interès.

Des dels mitjans, s'ha sigut massa tolerant. El diari justifica aquest excés de tolerància per l'existència d'interessos dels mitjans en ser-ho ("la difonen els mitjans de comunicació bàsicament situats a la capital de l'Estat"), ("la premsa, molt preocupada per desgastar la imatge de les forces de seguretat que depenien en aquells moments de la Generalitat en mans de CiU.").

Així, la tolerància ha estat deguda de que: Barcelona és diferent de Madrid; l'Ajuntament majoritàriament d'esquerres ha sigut el seu còmplice; una part de la premsa ha estat preocupada per desgastar l'imatge de les forces de seguretat; sector socials los han mirat amb simpatia.

Paràgraf 3	Temes	Implicacions	Pressuposicions
[3.1] Però aquesta tolerància no ha estat exclusivament patrimoni del consistori de majoria d'esquerres.	La tolerància ha sigut patrimoni del consistori d'esquerres		Els d'esquerres són tolerants.
[3.2] També importants segments socials de la ciutat s'han mirat tradicionalment amb simpatia els moviments alternatius al sistema.	I també el de importants segments socials de la ciutat.		Barcelona és tolerant
[3.3] Fins que alguns d'aquests grups s'han expressat amb excessiva violència de manera sistemàtica.	Aquests grups han perdut el suport que tenien quan s'han expressat amb violència.	La violència d'aquests grups és excessiva	
[3.4] Es palpa ara menys tolerància i han augmentat les veus que demanen als responsables dels cossos de seguretat una actuació molt més decidida i eficaç quan cal realment que sigui així.	Hi ha ara menys tolerància i es demana als cossos de seguretat una actuació proporcional.	A la tolerància s'oposa la repressió	Hi ha situacions en les que es justifica una actuació molt més decidida i eficaç.

En [3.3] es sobregeneralitza el subjecte de l'acció, amb "aquests grups". No deixa clar si es refereix als "okupes, anarquistes o independentistes" o a les minories a dins seu.

En tot cas, fins i tot les veus dels "d'esquerres" i "segments socials [que] s'han mirat tradicionalment amb simpatia els moviments alternatius al sistema" reclamen avui una resposta a la violència. Ho fan perquè estan desil·lusionats amb la seva pròpia tolerància, que no haurà servit per res que propiciar la violència que rebutgen. L'Ajuntament també troba el seu lloc enmig dels culpables de l'excés de tolerància: "Però aquesta tolerància no ha estat exclusivament patrimoni del consistori de majoria d'esquerres". Si en el paràgraf 2 s'apuntaven motivacions egoistes al nivell del funcionament polític dels mitjans, en el 3 es retracta una Barcelona civil que es va fer enganyar per aquests grups, i que finalment ha entès que hi ha coses que no pot permetre, tot i que siguin molt tolerants.

El diari també utilitza una estratègia de presentació positiva, tomant primer en consideració els ideals suposats del seu públic (que és tolerant i té simpatia amb els moviments alternatius). Només després presenta la solució que proposa, una repressió més elevada, també de forma alleugerada (han augmentat les veus....demanen responsabilitat...més decidida i eficaç quan cal realment que sigui així). El parlant reconeix primer una bona intenció per després revelar el seu sentiment. Encara més, fa aquesta declaració basant-se en una suposició sobre l'opinió del seu públic. No és que sigui discutible que hi hagi un pacte social poderós d'aturar la violència, però si lo és que la repressió sigui la solució. És, llavors, una estratègia de legitimació del diari. No s'expressa des de la seva posició sinó que parla per la societat, que es sent ara menys tolerant i reclama repressió policial.

Paràgraf 4	Temes	Implicacions	Pressuposicions
[4.2] Ahora que es constaten aquests canvis i, segons com es miri, aquests avenços, cal reconèixer també que hi ha un interès explícit per part d'alguns mitjans i partits –bàsicament, instal·lats a Madrid– per exagerar la gravetat de la situació.	Hi han hagut canvis, pero que han sigut exagerat per alguns mitjans de Madrid que tenen interès explícit en fer-ho.	La constatació és important per fer un pas endavant (cap a la repressió)	La situació actual és diferent a la del passat. Els mitjans van explicitar els seus interessos en fer-ho
[4.3] Si no, no s'entendria per exemple la suspensió de la cimera de ministres d'Exteriors de la UE a Barcelona i, encara menys, els arguments que s'han fet servir per justificar-la.	És en la llum d'aquests interessos que s'entén la suspensió de la cimera i els arguments utilitzats per tal de suspendre-la	Aquells grups minoritaris poden ser controlats.	Alguns mitjans de Madrid són els responsables per la suspensió de la cimera. Els incidents a Barcelona han tingut massa ressò mediàtic des de Madrid
[4.4] La desmesura en l'anàlisi i el catastrofisme no perjudica, en aquest cas, unes sigles ni un dirigent polític concret, sinó tota una ciutat.	La desmesura en l'anàlisi i el catastrofisme perjudica a tota una ciutat.	El dany causat pels mitjans de Madrid no és simbòlic sinó que real.	
[4.5] En són conscients?			

[4.6] Potser sí.			Els mitjans i partits ho han exagerat propositadament
[4.7] I per això són doblement irresponsables.	Si els mitjans de Madrid són conscients del dany real que han causat, són doblement irresponsables	Els mitjans de Madrid que van ser irresponsables en exagerar la situació a Barcelona	Els mitjans de Madrid van exagerar la situació. Els mitjans de Madrid són responsables per l'aplaçament de la cimera

Lèxic

En aquest article no es parla de forma exclusiva del “moviment okupa”. Però si es menciona els okupes, al costat dels independentistes i anarquistes, ficant-los tots en el mateix sac de “moviments alternatius al sistema.” [3.2].

Composició “grups organitzats majoritàriament antisistema, és a dir d’extrema esquerra, anarquistes, okupes, independentistes, etcètera.” [2.1]; “La majoria d’okupes, d’anarquistes o d’independentistes no ho són [violents], però unes minories molt actives en aquest sentit han multiplicat les seves accions en els últims anys (...).” [2.2]

Objectiu – En general, es dedueix un objectiu “antisistema” o “alternatiu al sistema”. Els únics adjectius que los qualifiquen són, generalment, “extrema [esquerra]”. Les minories responsables es qualifiquen de violentes. Són representades com tenint la violència com únic objectiu, i com “molt actives” en promoure aquest tipus d’acció.

Són les exclusives responsables de la violència, però estan incloses en grups okupes, anarquistes i independentistes, que no la defensen en general.

Retòrica

- Barcelona és una ciutat sense cap anomalia visible, però hi ha una sensació de violència en torn seu
- Els violents són una minoria d’anarquistes, okupes, independentistes
- Hi ha hagut factors que han fet que s’hagi estat massa tolerant amb aquests moviments, el que els ha fet créixer.

La tolerància amb aquests moviments ha estat deguda de que: Barcelona és diferent de Madrid; l’Ajuntament majoritàriament d’esquerres ha sigut el seu còmplice; una part de la premsa ha estat preocupada per desgastar l’imatge de les forces de seguretat; sector socials los han mirat amb simpatia.

- Aquests moviments s’ha expressat amb una violència excessiva el que fa que es palpi menys tolerància i que hi hagi un consens respecte a més repressió cap a aquests grups.
- A més, hi ha mitjans i partits polítics de Madrid que han tingut interessos en exagerar la gravetat de la situació.
- Aquests últims han sigut responsables de la cancel·lació de la cimera.

Els “anarquistes, okupes, independentistes” [2.1] són responsables de la pujada de la violència, però no són responsables de la suspensió de la cimera. Es dedueix que s’ha de

resoldre de forma interna (regional) els problema de la violència, ja que hi ha un fort suport a “una actuació molt més decidida i eficaç quan cal realment que sigui així.” [3.4]. Respecte als mitjans i partits de Madrid, se'ls acusa de ser doblement irresponsables – d'una banda, per exagerar la situació, d'una altre, per possiblement ser conscients d'haver-ho exagerat.

Hi ha una pressuposició important pel que fa a la repressió:

Els “anarquistes, okupes, independentistes” [2.1] van créixer per un seguit factors, que van jugar en favor de la tolerància cap a aquests, i llavors, el seu creixement és conjuntural. Si es canvien aquests factors, aquests col·lectius desapareixeran. Per tant, es justifica la repressió - ja que és el contrari de la tolerància – i així queda implícit que la repressió resoldrà el problema.

En tot l'editorial no es diu les reivindicacions dels col·lectius radicals minoritaris (tot i que es menciona que en tinguin – no són simples delinqüents, sinó que "s'emparen en les seves reivindicacions, [i] consideren la violència un mitjà més").

Tampoc s'explicita els "interessos explícits" dels mitjans de Madrid mencionats en l'editorial. Concretament, només s'acusa d'una manera general a la premsa de "complicitat respecte als moviments [okupes, anarquistes, independentistes, etcètera]" ja que estava “molt preocupada per desgastar la imatge de les forces de seguretat que depenien en aquells moments de la Generalitat en mans de CiU.”

TEMA – DESALLOTJAMENT

Fitxa de anàlisi

06.12.04 AVUI

Macroproposició i coherència global

Data	Editorial	Macroproposició	Proposició de coherència global
04.12.06	"Okupació" de Can Ricard	Els col·lectius de la Makabra han okupat Can Ricard, on compten amb algun suport veïnal, i no podran ser desallotjats immediatament.	Hi ha un front simbòlic d'enfrontament entre okupes i l'Ajuntament que es podria solucionar, si hem de creure que llurs reivindicacions són només obtenir un lloc per assajar.

Temes, implicacions i pressuposicions

Titulars	Temes	Implicacions	Pressuposicions
'Okupació' de Can Ricart	Can Ricard està "okupat"		

Paràgraf 1	Temes	Implicacions	Pressuposicions
[1.1] Els col·lectius que okupaven fins fa poc La Makabra han respost al desallotjament d'aquest recinte amb una acció que ha deixat l'Ajuntament de Barcelona sense gaire capacitat de reacció.	Els col·lectius de la Makabra han sigut desallotjats i han deixat l'Ajuntament sense reacció davant les seves accions	Els col·lectius de la Makabra són okupes. Els okupes de la Makabra van ser desallotjats	Els okupes fan actes incomprensibles Els col·lectius de la Makara són criminals reincidents
[1.2] Han entrat per sorpresa a Can Ricart, una fàbrica de Poblenou abandonada des de fa 15 anys i que ha estat requalificada i dividida en dos sectors on hi haurà	Els col·lectius de la Makabra han entrat en Can Ricard, una fàbrica abandonada que està sent rehabilitada	Els col·lectius de la Makabra van tornar a okupar.	

equipaments socials i pisos.			
[1.3] Com que diverses instàncies veïnals reivindiquen que tota la superfície sigui destinada a usos socials, els okupants de Can Ricart tenen garantida una certa complicitat.	Els veïns reivindiquen usos social per tot Can Ricard, el que garanteix una complicitat amb els okupes.	Els veïns rebutgen els pisos que l'Ajuntament vol construir.	Els okupes i veïns comparteixen reivindicacions.
[1.4] L'Ajuntament havia demanat al jutjat de guàrdia que els desallotgés per la via d'urgència, tal com proposava el propietari.	L'Ajuntament va demanar un desallotjament per la via d'urgència.	El propietari es va manifestar El propietari no és l'Ajuntament.	Es va okupar una propietat privada.
[1.5] Una demanda no atesa, perquè, a parer del jutge, l'acció no vulnera drets fonamentals.	El jutjat de guàrdia va negar el desallotjament per la via d'urgència perquè l'acció no vulnera drets fonaments.		El desallotjament per la via d'urgència només s'aplica quan es vulnereu drets fonaments.
[1.6] Aquesta decisió obre un front simbòlic d'enfrontament entre okupes i Ajuntament.	Ara que el jutjat ha denegat la demanda, s'obre un front simbòlic d'enfrontament entres les parts.	Els okupes s'estan enfrontant l'Ajuntament	El conflicte simbòlic no implica al propietari
[1.7] Si hem de creure els col·lectius que protagonitzen l'episodi, són bàsicament artistes de circ que demanen un lloc on assajar.	Els col·lectius de la Makabra són artistes de circ que demanen un lloc on assajar	Els okupes no volen res més que un lloc per assajar	
[1.8] Potser en aquest cas l'Ajuntament podria intentar arribar a una solució pactada.		L'Ajuntament ha d'intervenir en aquest cas en concret	No s'ha de generalitzar aquesta situació Els okupes estan disposats a negociar?
[1.9] Després de comprovar la certesa i la bondat d'aquests arguments.		S'ha de comprovar que els okupes no menteixen	

[1.5] "al parer del jutge" fica distància de la decisió del sistema judicial. Tal distància no es va manifestar respecte al desallotjament anterior

En [1.7] es torna a repetir aquesta estratègia referencial que marca distància. L'ús de "Si hem de creure els col·lectius" al principi de l'oració posa explícitament en dubte que el que ells diuen sigui veritat. El "bàsicament" també és irrellevant per entendre la informació.

En [1.8] s'amplifica encara més: "pot ser / en aquest cas / podria intentar / una solució".

Finalment, es termina amb la idea de coherència sobre els okupes de la Makabra – no són violents però són okupes i per tal s'ha de desconfiar de les seves intencions.

Lèxic

"Els col·lectius que okupaven fins fa poc La Makabra" [1.1]; "els okupants de Can Ricart" [1.3]; (si els hem de creure) - "artistes de circ" [1.7]

Objectiu

"són bàsicament artistes de circ que demanen un lloc on assajar." [1.7]

Elements del context de l'okupació de Can Ricard

"Okupació" de Can Ricard" [titol]

"Els col·lectius que okupaven fins fa poc La Makabra han respost al desallotjament" [1.1]

"Han entrat per sorpresa a Can Ricart, una fàbrica de Poblenou abandonada des de fa 15 anys i que ha estat requalificada i dividida en dos sectors on hi haurà equipaments socials i pisos." [1.2]

"diverses instàncies veïnals reivindiquen que tota la superfície sigui destinada a usos socials, els okupants de Can Ricart tenen garantida una certa complicitat." [1.3]

"a parer del jutge, l'acció no vulnera drets fonamentals." [1.5]

"Potser en aquest cas l'Ajuntament podria intentar arribar a una solució pactada." [1.8]

Retòrica

- Els col·lectius de La Makabra han tornat a okupar a Can Ricard
- L'Ajuntament hi preveu equipaments socials
- Els veïns que s'oposen al pla 22@ donen suport als okupes.
- El jutge ha rebutjat un desallotjament d'urgència.
- Els okupes es diuen artistes i volen llocs per assetjar.
- Pot ser l'Ajuntament hauria de trobar una solució pactada.

El diari no diu res respecte al caràcter de la solució (negociar vol dir fornir locals o deixar-los quedar-se al Can Ricard?)

Fitxa de anàlisi

06.12.06 EL PERIODICO

Macroproposició i coherència global

Data	Editorial	Macroproposició	Proposició de coherència global
06.12.06	Can Ricart, 'okupat'	La Makabra amenaça d'obrir una crisi al Govern tripartit, car els partits no estan d'acord sobre si negociar o no.	Els ocupants estan en la il·legalitat i el propietari en la immoralitat. Les autoritats públiques s'han de poder guiar per criteris legals per atendre a les reivindicacions d'aquests col·lectius.

Temes, implicacions i pressuposicions

Titulars	Temes	Implicacions	Pressuposicions
Can Ricart, 'okupat'			Es va okupar Can Ricard

Paràgraf 1	Temes	Implicacions	Pressuposicions
[1.1] L'ocupació de les naus de Can Ricart, al districte barceloní de Sant Martí, per diversos grups alternatius que van ser desallotjats abans de la fàbrica abandonada coneguda com La Makabra, amenaça d'obrir una crisi al Govern tripartit de l'Ajuntament de Barcelona només cinc mesos abans de les eleccions municipals.	L'ocupació de Can Ricard amenaça d'obrir una crisi al Govern, només cinc mesos abans de les eleccions municipals	Els okupes no han portat res de bo per a la societat civil (amenacen + crisi + context per-electoral) Els col·lectius de la Makabra són okupes reincidents	Diversos col·lectius van okupar varies naus.
[1.2] Mentre PSC i ERC sostenen que per negociar amb els okupes és condició prèvia que surtin d'una propietat	PSC i ERC sostenen que els okupes han de sortir de la il·legalitat per tal de poder negociar.	Els okupes no estan en varis edificis sinó que en un sol. El PSC i ERC no consideren que sigui	La propietat okupada és d'un particular Els okupes volen negociar amb les

privada –tot i que abandonada des de fa temps–, ICV creu que aquests grups tenen raons suficients per refugiar-se en aquest edifici, on poden viure i realitzar activitats artístiques, mentre negocien amb les autoritats.	ICV creu que ja es pot negociar, ja que aquests grups tenen raons per refugiar-se en aquest edifici	rellevant que la propietat privada en qüestió estigui abandonada La diferencia entre els posicionaments dels partits es resumeix en estar disposats a tolerar la okupació (mentres negocien)	autoritats Tots els tres partits tenen la intenció de voler negociar.
[1.3] De moment, el jutge ha iniciat un procés que durarà mesos.	El jutge ha iniciat el procés de desallotjament.	Els processos de desallotjament triguen en fer-se efectius. El procés trigarà mesos	Els okupes estan sent jutjats pels seus actes.

Paràgraf 2	Temes	Implicacions	Pressuposicions
[2.1] Però l'ocupació de Can Ricart no és només un assumpte polític.		L'ocupació de Can Ricard implica més coses que un debat polític.	L'ocupació de Can Ricard és un assumpte polític.
[2.2] Posa també sobre la taula una qüestió d'indubtable interès a Barcelona: els límits de la tolerància amb el fenomen esquàter i la seva relació amb el problema del preu de la vivenda.	Hem de qüestionar quins són els límits de tolerància amb el fenomen esquàter I també, quina és la seva relació amb el problema del preu de la vivenda.	S'ha de debatre el límit de tolerància amb els esquàter El problema de la vivenda és el seu preu.	Hi ha un límit a la tolerància amb els esquàters. Hi ha un problema amb el preu de la vivenda
[2.3] És evident que existeix un dret a la propietat pel qual és il·legal que un col·lectiu s'instal·li en un immoble aliè per viure o realitzar assajos de circ, teatre o dansa.	El dret a la propietat fa que siguin il·legals les accions del col·lectiu.	No s'ha de posar en dubte aquest pilar de la llei. Els okupants violen el dret a la propietat	
[2.4] Aquesta llei val també per als edificis	La llei és vàlida en tots els casos		Els col·lectius de la Makabra estan en la

que es troben en desús.	d'okupacions		il·legalitat
-------------------------	--------------	--	--------------

Paràgraf 3	Temes	Implicacions	Pressuposicions
[3.1] Que el propietari tingui abandonat Can Ricart a l'espera que un pla urbanístic, com el del 22@, li suposi uns copiosos beneficis pot ser immoral, però no il·legal.	El propietari espera un pla urbanístic i això li suposa uns copiosos beneficis el que és immoral però no il·legal	El propietari podria fer alguna cosa amb el Can Ricard mentrestant - “l'espera” El propietari no té culpa d'estar en la legalitat	El propietari no desitja aquesta espera pel pla urbanístic S'ha acceptar que ho tingui abandonat
[3.2] I les autoritats públiques s'han de guiar per criteris legals i no morals.		Les autoritats no poden fer res contra el propietari ni han seguir raonaments que els porti a acceptar la il·legalitat	
[3.3] Davant d'una futura ordre de desallotjament seria lamentable que hi hagués violència.		No s'hauria de remetre a la violència per desallotjar els okupes	S'espera un ordre de desallotjament.
[3.4] Els polítics han de tenir cintura per complir la llei i donar a aquests col·lectius sortides viables a la reivindicació d'espais per a les seves activitats artístiques.	S'ha de fer lleis per tal que les reivindicacions d'aquests col·lectius pugin ser preses en compte de manera legal.	L'Ajuntament no pot viabilitzar les accions d'aquests col·lectius.	

D'una manera general, es presenta les reivindicacions com amenaçant al sistema polític (crisi) i com il·legals. Els okupes són criminals reincidents que denuncien la immoralitat del propietari-especulador deixant a banda criteris legals. Es menciona breument la relació amb el problema de l'habitatge, però no es desenvolupa. Tampoc es menciona el suport veïnal. El diari conclou mencionant que s'ha d'evitar la violència i intentar donar sortides a les reivindicacions dels okupes, però no diu com. Totes dues oracions ho fan re-incidint sobre l'aspecte (il·)legal de l'acció perpetuada.

Lèxic

“diversos grups alternatius” [1.1], “okupes” [1.2], “aquests grups [okupa]” [1.2]; “fenomen

esquàter” [2.2]; “ col·lectius” [2.3] [3.4]

Objectiu okupació

Segons ICV: “viure i realitzar activitats artístiques, mentre negocien amb les autoritats.” [1.2]; “el fenomen esquàter i la seva relació amb el problema del preu de la vivenda.” [2.2]; “per viure o realitzar assajos de circ, teatre o dansa.” [2.3]; “reivindicació d’espais per a les seves activitats artístiques.” [3.4]

Elements del context de l’okupació de Can Ricard

“Can Ricart, ‘okupat” [Titòl]

“L’ocupació de les naus de Can Ricart per diversos grups alternatius que van ser desallotjats abans de la fàbrica abandonada coneguda com La Makabra, amenaça d’obrir una crisi al Govern tripartit de l’Ajuntament de Barcelona només cinc mesos abans de les eleccions municipals.” [1.1]

“surtin d’una propietat privada –tot i que abandonada des de fa temps–“ [1.2]

“ICV creu que aquests grups tenen raons suficients per refugiar-se en aquest edifici, on poden viure i realitzar activitats artístiques, mentre negocien amb les autoritats.” [1.2]

“el jutge ha iniciat un procés que durarà mesos.” [1.3]

“difícils que es troben en desús.” [2.4]

“Que el propietari tingui abandonat Can Ricart a l’espera que un pla urbanístic, com el del 22@, li suposi uns copiosos beneficis pot ser immoral, però no il·legal.”[3.1]

Retòrica

- L’okupació de Can Ricard ha dividit els representants polítics del tripartit
- La tolerància amb els okupes no ens pot fer oblidar que el dret a la propietat privada és irrevocable
- El propietari de Can Ricard està en la immoralitat però no en la il·legalitat
- Els okupes seran desallotjats, però seria lamentable que s’hi produís violència.

L’argumentació de que el desallotjament és una opció convenient és implícita. És perquè la propietat privada és irrevocable; perquè el propietari no està en la il·legalitat; i perquè s’ha esperat que siguin desallotjats (més ben dit, que la decisió ve en la continuïtat de un seguit de casos semblants) que el desallotjament no es pot condonar. I si no es pot condonar, doncs és una bona decisió.

Fitxa de anàlisi

06.11.22 EL PUNT

Macroproposició i coherència global

Data	Editorial	Macroproposició	Proposició de coherència global
12 Octubre 2006	Cap explicació convincent per a la suspensió de la cimera	La suspensió, anunciada per l'habitatge i resultat d'una reunió de les administracions regionals i nacionals, genera una mala imatge de Barcelona	El responsable és Joan Rangel i de la Policia Nacional, o sigui, del govern nacional i no dels polítics regionals

Temes, implicacions i pressuposicions

Titulars	Temes	Implicacions	Pressuposicions
Cap explicació convincent per a la suspensió de la cimera	S'ha suspés la cimera	L'explicació donada no és convincent	S'havia de fer una cimera Algú ha donat explicacions

Paràgraf 1	Temes	Implicacions	Pressuposicions
[1.1] Una reunió de coordinació entre les diferents administracions que gestionen els cossos de seguretat a Barcelona –l'Estat per la Policia Nacional i la Guàrdia Civil, la Generalitat pels Mossos d'Esquadra i l'Ajuntament per la Guàrdia Urbana– dilluns va acabar generant un document que va sortir dimarts al matí de la Delegació del Govern cap al Ministeri d'Habitatge i en què es recomanava la suspensió de la cimera de ministres d'Habitatge de la Unió Europea per motius de seguretat.	De la Delegació de Govern va sortir un document que recomanava la suspensió de la cimera d'habitatge per motius de seguretat	Els últims responsables de la seguretat han declarat que seria recomanable suspendre la cimera.	Les diferents administracions estan d'acord sobre l'existència de un problema de seguretat. Les administracions van rebre informació dels cossos policials que gestionen
[1.2] Una cimera que la ministra del ram, María Antonia Trujillo, i el president de la Generalitat, Pasqual Maragall, havien pactat el desembre passat i a la qual ja havien confirmat l'assistència quinze dels 25 ministres d'Habitatge de la Unió.	Aquest és un canvi d'última hora, ja que s'havia pactat fer-la fa casi un any	No s'esperava aquesta decisió, ja que més de meitat dels ministres havia contestat a l'invitació	Ja s'havia requerit la presència dels 25 ministres de la UE.
[1.3] En aquesta reunió es va parlar de seguretat, però si s'ha de creure els representants dels Mossos i de la Guàrdia Urbana, en cap cas es va dir que no es podia garantir la seguretat.	Els representants dels cossos policials regionals desmenteixen	Els representants dels cossos de seguretat regionals no van recomanar la suspensió	Els representants dels cossos de seguretat regionals creuen que no hi ha un problema de

	que s'hagi conclòs que no es podia garantir la seguretat.		seguretat
[1.4] L'acta de la reunió, segons Habitatge –que no l'ha fet pública– diu clarament que el motiu de la suspensió és la seguretat.	El motiu invocat en l'acte és la falta de seguretat	No és normal que no es publiqui No hi ha altres motius que motivin la suspensió segons l'habitatge	L'habitatge ha suspès la cimera d'acord amb les recomanacions
[1.5] Els polítics catalans, però, asseguren que no hi havia cap motiu de seguretat i que s'ha ajornat per la campanya electoral.	Els polítics regionals acusen els polítics nacionals d'ajornar-la per motius electorals		
[1.6] És a dir, ningú no ha explicat clarament el perquè de la suspensió; quins eren els motius de seguretat i en què afectava la campanya aquesta cimera.	Les explicacions són tots poques convincents	Ningú sap quin són els motius de seguretat que s'han invocat Ningú ha especificat en què afectava la campanya aquesta cimera	Les explicacions donades són insuficients
[1.7] Tot plegat, un despropòsit que embruta la imatge de Barcelona i genera la sensació que la ciutat no pot organitzar un esdeveniment com aquest a causa de 200 brètols que, segons els polítics, «estan identificats».	Tota la situació embruta la imatge de Barcelona	La causa de la suspensió no és vàlida	La causa de la suspensió de la cimera són els “200 brètols” La suspensió genera la sensació que la ciutat no pot organitzar la cimera
[1.8] En aquest joc dels embolics hi ha molts responsables però n'hi ha un de fonamental: el delegat del govern, Joan Rangel, que és qui convoca la reunió, qui hi introdueix l'element de la suspensió per culpa d'una pretesa falta de seguretat i qui, finalment, fa arribar l'acta de la reunió i la recomanació de suspensió de la Policia Nacional a Habitatge.	El responsable és el delegat del govern, Joan Rangel	La responsabilitat de la suspensió és, com ho havien dit els polítics catalans, de Madrid	És Joan Rangel que ha muntat el joc dels embolics que va acabar amb la suspensió La Policia Nacional que va recomanar la suspensió de la cimera.

Fitxa de anàlisi

06.12.08 LA VANGUARDIA

Macroproposició i coherència global

Data	Editorial	Macroproposició	Proposició de coherència global
08.12.06	Okupas y confusión	Els okupes estan generant debat i s'estan varejant temes separats.	L'habitatge és un problema greu però els okupes no hi tenen res a veure.

Temes, implicacions i pressuposicions

Titulars	Temes	Implicacions	Pressuposicions
Okupas y confusión	Es confonen els debats en torn als okupes.		Els okupes causen confusió

Paràgraf 1	Temes	Implicacions	Pressuposicions
[1.1] La ocupación de la vieja fábrica de Can Ricart ha vuelto a poner sobre la mesa el problema del numeroso colectivo okupa que opera en Barcelona y que mantiene un pulso con las administraciones.	Ha tornat a sorgir el debat sobre els okupes, que s'enfronten a les administracions des de Can Ricard.	El col·lectiu okupa està pressionant l'Ajuntament	
[1.2] Esta vez los okupas han revestido su acción con una pretendida voluntad de promoción artística, que vinculan a la continuidad de ciertas actividades que se desarrollaban en otro espacio de la ciudad bautizado como La Makabra y que fue desalojado el 20 de noviembre.	Els okupes pretenen continuar a promoure en el nou espai activitats artístiques que feien a un altre espai de la ciutat, del qual van ser desallotjats	Els okupes són reincidents Els okupes tenen una altre intenció que no pas les que ells pretenen	Els okupes viuen en la il·legalitat Els okupes estan utilitzant la seva pretensa voluntat de promoció artística per amagar una altre cosa.
[1.3] En la polémica sobre la ocupación	Amb la polèmica sobre Can Ricard	Els okupes no tenen relació amb res més	Els okupes són una tribu urbana

de Can Ricart se están mezclando confusamente diversos debates que nada tienen que ver con los deseos arbitrarios de una tribu urbana cuya especialidad es instalarse en inmuebles para desarrollar su estilo de vida.	s'estan varejant debats que no tenen res a veure amb aquesta tribu urbana.	que els aspectes que diguin respecte a una tribu urbana	Els okupes s'instal·len en immobles per desenvolupar el seu estil de vida
--	--	---	---

Paràgraf 2	Temes	Implicacions	Pressuposicions
[2.1] Desde La Vanguardia hemos señalado repetidamente la necesidad de que todas las administraciones aborden seriamente el problema del acceso a la vivienda, especialmente de los jóvenes.	El diari ha assenyalat la necessitat d'intervenir respecte al problema de la vivenda, especialment dels joves.	El debat de la vivenda no és nou. L'okupació no està relacionada amb l'habitatge	S'està varejant la okupació amb l'habitatge
[2.2] También se ha señalado la urgencia de desarrollar políticas que amparen y protejan a otros grupos castigados por los malos usos inmobiliarios, como es el caso de los inmigrantes, los ancianos y las personas dependientes.	El diari ha assenyalat, també, la urgència de polítiques d'ajut als grups castigats pels mals usos immobiliàris Els grups castigats que han de ser protegits i emparats són: els immigrants, les persones majors i les persones dependents.	El diari ja va assenyalar la importància d'aquest tema. El diari defensa l'actuació del sistema polític per ajudar els que ho necessiten	
[2.3] Según todas las encuestas, la vivienda es una de las preocupaciones primeras de la ciudadanía.	Els ciutadans estan preocupats amb la vivenda		El diari ja va fer el que podia per visibilitzar aquesta problemàtica.
[2.4] Pero todo lo referido no tiene nada que ver con los okupas, una subcultura urbana	Tot lo anterior no té res a veure amb els okupes. Els okupes són una	Els okupes no defensen l'habitatge.	Els okupes són una estil de vida que està de moda

que juega a situarse fuera del sistema, pero aprovechando del mismo todo lo que puede.	subcultura urbana que juga amb el sistema, aprofitant-se d'ell al mateix temps	Els okupes són parasites Els okupes juguen als antisistema	Els okupes viuen dins del sistema com subcultura urbana Els okupes s'aprofiten del sistema.
[2.5] Aunque su discurso apela a una revuelta contra los valores dominantes de la sociedad, los okupas esperan siempre que sea la Administración la que les permita, por la vía de los hechos consumados, privatizar espacios para su uso grupal, amenudo simples zonas de fiesta.	Encara que defensen revoltar-se contra els valors dominants, esperen sempre que l'Ajuntament lis doni permís, per mitjà d'actes consumats, per privatitzar espais pel seu profit i per fer-hi festes	Els okupes volen privatitzar els espais que okupen Els okupes volen espais per les seves festes Els okupes no tenen reivindicacions	Els okupes perpetuen els valors dominants Els okupes volen perpetuar la propietat privada i els interessos egoïstes
[2.6] Seamos claros: no luchan por conseguir vivienda asequible para todos, sólo tratan de satisfacer el capricho de sus miembros eludiendo las normas que se exigen a cualquier otro ciudadano.	No lluiten per aconseguir un habitatge accessible sinó que atenen als seus capritxos, eludint a les normes cíviques de la societat.	Els okupes no tenen reivindicacions per l'habitatge.	Els okupes no tenen valors Els okupes satisfan els seus capritxos eludint a les normes de la societat.

Paràgraf 3	Temes	Implicacions	Pressuposicions
[3.1] En cuanto a la continuidad de un determinado colectivo artístico, se dedique éste al circo o a cualquier otra especialidad, nuestras administraciones tienen canales eficaces que sirven para apoyar las iniciativas de asociaciones y	Les administracions tenen canals per suportar a les iniciatives del col·lectiu artístic mencionat.	Els okupes no han entés com funciona la societat No s'ha de tolerar els seus capritxos	Els okupes han de passar pels canals de les administracions i els grups destinats a la seva feina.

grupos que acreditan una labor.			
[3.2] Como cualquier otro colectivo, los artistas de La Makabra pueden presentar su proyecto en las ventanillas oficiales correspondientes, ciñéndose a unos requisitos como corresponde a todos los que solicitan dinero y respaldo públicos.	Els artistes de La Makabra poden fer com tothom i postular als ajuts públics per desenvolupar els seus projectes	Els okupes no ho fan perquè no volen	Hi ha diners i ajuts públics existents per les necessitats dels okupes
[3.3] Esta es la única manera democrática y transparente de proceder y no valen demagogias que sólo buscan un trato de privilegio con el chantaje a las instituciones.	Aquesta és la única manera democrática que hi ha. Les demagògies no valen, els okupes només ho fan per fer xantatge	Qualsevol altre manera de procedir no és democràtica ni transparent	Els okupes busquen un tractament d'excepció Els okupes fan xantatge amb les institucions

En [1.1] s'il·lustra la situació a La Makabra com un problema sobre la taula, que es tradueix en pressió dels okupes sobre l'Ajuntament (dels okupes “que mantiene[n] un pulso con las administraciones”). L'argumentació que es segueix presenta els okupes com reincidents (i són ells que ho diuen), havent “revestido su acción con una pretendida voluntad” de ser artistes per tal de reivindicar el nou lloc que han okupat.

En el paràgraf 2 el diria segueix una estratègia de presentació positiva explícita, rememorant la seva preocupació per el problema de l'habitatge, tot argumentant que els okupes no tenen res a veure amb aquesta problemàtica. S'infereix, per tot lo dit abans, que no tenen res a veure en el sentit de que no tenen cap reivindicació a aquest nivell.

Així els okupes:

- són “una subcultura urbana que juega a situarse fuera del sistema, pero aprovechando del mismo todo lo que puede”.
- Tenen una pretenció discursiva que no correspondeix a la realitat: “Su discurso apela a una revuelta contra los valores dominantes de la sociedad, (...) esperan siempre que sea la Administración la que les permita, por la vía de los hechos consumados, privatizar espacios para su uso grupal”
  - S'esperen una reacció positiva de l'Ajuntament
  - Volen privatitzar espais
  - Volen aprofitar de propietats privades pel seu benefici
  - Fent tot lo anterior des de la via dels fets consumats
- “tratan de satisfacer el capricho de sus miembros eludiendo las normas que se exigen a cualquier otro ciudadano.”
- Proceden per mitjà de “demagogias que sólo buscan un trato de privilegio con el

chantaje a las instituciones.”

Conclou que s'han d'adequar al sistema, que pot respondre a les seves necessitats. Queda implícit, llavors, que defensen el desallotjament La Makabra (i, segurament, un més gran penalització de l'okupació). De tota manera, no queda cap dubte que el diari no defensa la negociació.

Lèxic

“Okupas” [títol] [1.2] [2.4] [2.5]; “numeroso colectivo okupa” [1.1]; “tribu urbana” [1.3]; “subcultura urbana” [2.4]; “colectivo artístico” [3.1]

Objectiu okupació

“[Els] okupas han revestido su acción con una pretendida voluntad de promoción artística” [1.2]

“ [se dedica] al circo” [3.1]

“no valen demagogias que sólo buscan un trato de privilegio con el chantaje a las instituciones.” [3.3]

Generalització okupes:

“deseos arbitrarios de una tribu urbana cuya especialidad es instalarse en inmuebles para desarrollar su estilo de vida.” [1.3];

“[el problema de la vivienda] no tiene nada que ver con los okupas” [2.4]

“los okupas, una subcultura urbana que juega a situarse fuera del sistema, pero aprovechando del mismo todo lo que puede.” [2.4]

“Aunque su discurso apela a una revuelta contra los valores dominantes de la sociedad, los okupas esperan siempre que sea la Administración la que les permita, por la vía de los hechos consumados, privatizar espacios para su uso grupal, amenudo simples zonas de fiesta.” [2.5]

“no luchan por conseguir vivienda asequible para todos, sólo tratan de satisfacer el capricho de sus miembros eludiendo las normas que se exigen a cualquier otro ciudadano.” [2.6]

Context de l'okupació

“La ocupación de la vieja fábrica de Can Ricart” [1.1]

“Esta vez los okupas han revestido su acción con una pretendida voluntad de promoción artística, que vinculan a la continuidad de ciertas actividades que se desarrollaban en otro espacio de la ciudad bautizado como La Makabra y que fue desalojado el 20 de noviembre.” [1.2]

“la polémica sobre la ocupación de Can Ricart “ [1.3]

Retòrica

–Els okupes de Can Ricard diuen voler promocionar les seves activitat artístiques des d'allí.

–La polèmica d'aquesta okupació s'ha varejat amb el debat de l'habitatge, que no hi té res a veure.

–El diari ja ha tractat aquest problema de l'habitatge en profunditat.

–Els okupes s'esperen que l'Ajuntament privatitzi els espais okupats, per tal de fer-hi festes.

–Els okupes no lluiten per un habitatge assequible sinó que per satisfer els seus capritxos.

TEMA – HABITATGE

Fitxa de anàlisi

06.12.06 AVUI

Macroproposició i coherència global

Data	Editorial	Macroproposició	Proposició de coherència global
06.12.06	A què respon la solidaritat amb els okupes?	L'habitatge s'ha encarrit el que preocupa els catalans i els fa ser solidaris amb els okupes.	La realitat és que els okupes proposen les solucions les més fàcils i falses.

Temes, implicacions i pressuposicions

Titulars	Temes	Implicacions	Pressuposicions
A què respon la solidaritat amb els okupes?		Hi ha qui sigui solidari amb els okupes	

Paràgraf 1	Temes	Implicacions	Pressuposicions
[1.1] La dificultat d'accedir a un habitatge digne s'ha convertit en la primera preocupació dels catalans, segons l'enquesta que acaba de fer pública el Centre d'Estudis d'Opinió de la Generalitat.	La primera preocupació dels catalans és l'habitatge	Hi ha dificultats greus en accedir a l'habitatge	La dificultat d'accedir a un habitatge digne no era la primera preocupació dels catalans
[1.2] Considerant la pujada de preus del sector immobiliari dels darrers deu anys, és del tot justificable que l'opinió pública es miri l'adquisició d'un pis propi com un problema.	La pujada dels preus del sector immobiliari justifica que l'opinió pública vegi l'adquisició d'un pis propi com un problema.	L'enquesta reflecteix l'opinió pública	L'enquesta es refereix a tota Catalunya L'adquisició d'un pis propi és un problema.
[1.3] Són molts els factors que han provocat augments dràstics de dos dígits anuals: l'alta rendibilitat de	Hi ha molts factors que han motivat aquesta pujada de preus del sector	El mercat immobiliari és molt rentable. Les hipoteques són	Els preus del sector immobiliari van pujar a un ritme de 2 dígits

<p>les inversions; el baix cost de les hipoteques motivat pel preu dels diners que ha determinat el Banc Central Europeu; l'efecte crida sobre rendistes estrangers, que sovint han fixat la seva residència de jubilació al nostre país; les desgravacions fiscals que fins ara mantenia l'Estat; el recàrrec desmesurat que els ajuntaments han imposat sobre el preu dels terrenys a l'hora de requalificar-los...</p>	<p>immobiliari, de més de dos dígits anuals</p> <p>Els factors són: Les inversions immobiliàries que han sigut altament rentables Les hipoteques que han tingut un cost baix L'arribada de rendistes estrangers Les desgravacions fiscals promogudes des de l'Estat El recàrrec fiscal en les requalificacions de terrenys</p>	<p>barates. Els estrangers van comprar molts pisos al país. Les desgravacions fiscals ara ja no es fan. Es va recarregar de forma excessiva les requalificacions de terrenys.</p>	<p>anuals. Les rendibilitats d'inversions en l'immobiliari és més alta que la del valors mobiliaris. El BCE ha fixat tipus d'interés reduïts va haver-hi desgravacions fiscals fetes per l'Estat</p> <p>*ANÀLISI MÉS DETALLADA A SOTA*</p>
---	---	--	---

En [1.3] el diari es posiciona sobre “la pujada de preus del sector immobiliari dels darrers deu anys”, explicitant “els factors que han provocat augments dràstics de dos dígits anuals”:

–Les inversions immobiliàries han sigut altament rentables com a inversió --> Les rendibilitats d'inversions en l'immobiliari és més alta que la del valors mobiliaris. (sinó, no haurien sigut rentables, és a dir, el cost d'oportunitat de mantenir els diners en una inversió menys rentable que les seves alternatives fa que aquesta opció no sigui rentable, sinó que, molt pel contrari, impliqui una pèrdua). Dins de la lògica del mercat, ja es fa una presentació del factor amagant una realitat desagradable – que el sector immobiliari és un mercat més rentable que el dels valors mobiliaris.⁶⁶

Més enllà d'això, es pressuposa que el sector de l'habitatge és un mercat. Es substitueix un factor explicatiu per una conseqüència de la pujada de preus. És perquè els preus puguen que les inversions resulten més rentables. És a dir, si els preus no pugessin no seria una inversió rentable i, per tant, això no explica la pujada de preus sinó que en és una conseqüència.

–Les hipoteques han tingut un cost baix perquè el BCE ha baixat el preu dels diners --> És un raonament vàlid segons la teoria clàssica, però que resulta en un posicionament ambigu del diari, ja que s'està referint a “ La dificultat d'accedir a un habitatge digne” - “l'adquisició d'un pis propi “. Que el preu dels diners baixi implica que el cost de l'hipoteca baixi per el deutor – i llavors que paga menys en la hipoteca – en el cas que decideixi endeutar-se per tal de comprar la casa. En cap cas significa per si sol més dificultats a l'hora de comprar un pis. El que si podria voler dir és que ha resultat en un augment de la demanda (que ha fet pujar els preus), però aquests efectes de la demanda només són

⁶⁶ Segons la Generalitat “Els preus d'oferta de l'habitatge han enregistrat (...) creixements anuals de l'ordre de 18% en el període 1997-2006” i han començar a baixar progressivament (-1% de creixement en 2007) amb l'arribada de la “crisi financera i política (Baltasar: 2009). En concret, això s'ha traduït en que “el parque de pisos de alquiler cayó del 40% en 1960 a sólo a 15% en 2001 y al 6% en 2005.” (Taller VIU: 2006)

descrits en el segon paràgraf.

De qualsevol manera, el que es pressuposa és que endeutar-se és la única manera de comprar-se un pis, ja que es posa el valor de la hipoteca com factor determinant. A més a més, es fa un judici valoratiu sobre el preu de les hipoteques, deien que són baixos.

–El punt anterior es podria entendre per allò que el diari descriu de “l'efecte crida” de rendistes estrangers. Implica que són els baixos preus dels diners del BCE que han resultat en un “efecte crida” de capital estranger. Aleshores, no és un factor per si sol sinó que podria ser una conseqüència dels factors anteriors.

Per portar el raonament de la teoria clàssica fins al final, podem dir que les inversions internacionals augmenten amb l'incentiu a l'endeutament, que estimulen els mercats financers. Concretament, i tornant al cas, veient que poden endeutar-se amb tipus d'interés que lis són favorables, els rics (del Nord d'Europa? - l'estereotip de l'estranger ric hi fa referència) aprofitarien per invertir en un habitatge a l'estranger, que ficarien en lloguer fins els seus dies de jubilats.

Tanmateix, el preu dels diners són iguals a tota la zona euro (el que fa que l'efecte crida a l'endeutament – degut de la política monetària del BCE - sigui comú a tota la zona euro). A més, sembla poc probable que els rics estrangers s'esperen que els tipus d'interessos baixen en un mercat immobiliari en que els preus estan pujant a un ritme de “dos dígitos anuals”. Més ben dit, és poc probable que el BCE pugui acompanyar el ritme de pujada dels preus de l'habitatge amb baixades de tipus d'interés, ja que s'ha fixat un objectiu (no vinculatiu) de control de la inflació que li limita les accions. Encara més, el lloguer és una font d'ingressos prou bona per no estar pendent de una baixada dels preus dels diners des del BCE.

Tot plegat, no és gaire realista pensar que els inversors estrangers que volen un pis per quan siguin jubilats siguin els causadors de la pujada del preu.

–Desgravacions fiscals que fins ara mantenia l'Estat – Aquest va ser un factor força important per el preu de l'habitatge, però sorgeix quasi en últim lloc i redirecciona la responsabilitat cap al Govern central. No s'atribueix cap interès de la Generalitat en promoure aquest tipus de política, tot i que també en va tenir molts⁶⁷. A més, dir "que fins ara mantenia l'Estat" implica que en aquells dies ja no existien desgravacions fiscals, el que és fals.

–Aqui si que es reconeix el rol dels Ajuntaments en les polítiques d'habitatge, però només al nivell de requalificació de terrenys. És un factor important, però que és presentat en últim lloc. A més, aquestes operacions que van ser acompanyades de grans escandàls de corrupció. No es reconeix la importància del sistema de finançament autonòmic (veure nota de peu) a l'hora de determinar aquestes reclassificacions ni els escandàls de corrupció que en van resultar.

D'una manera general, s'amaga el rol del sector de l'habitatge com mercat finançer que perjudica els interessos de la població. Més ben dit, no es reconeix el rol negatiu del mercat d'una forma explícita. Encara més, no es planteja cap tipus d'alternativa a aquest funcionament econòmic en un nivell global, ni en un nivell micro de cada factor que va afectar el preu de l'habitatge.

Així " l'alta rendibilitat de les inversions" dóna una impressió d'eficiència i d'èxit, mentre s'hauria pogut dir “els alts nivell d'especulació en torn al sector de l'habitatge”.

En el factor següent passa el mateix, ja que “el baix cost de les hipoteques motivat pel preu dels diners que ha determinat el Banc Central Europeu” implica que el preu dels diners eren baixos, el que sembla una cosa positiva. S'hauria pogut dir “la desregulació

---

⁶⁷ “Resulta que al voltant de la tercera part dels ingressos de l'Ajuntament provenen de l'IBI (Impost sobre els Béns Immobles) i de l'impost sobre l'obra de les noves construccions. Si a més tenim en compte les limitacions del sistema de finançament local entendrem que les arques municipals depenen en bona mesura del dinamisme del sector de la construcció.” (Assemblea d'Okupes de Barcelona: 2003)

del mercat monetari ha resultat en una política de préstecs irresponsable”.

“L'efecte crida” de que es parla sembla apuntar la responsabilitat dels preus de l'habitatge cap a petits propietaris (tot i que rics) que volen assegurar el seu futur de jubilats. Els responsables de la comunitat internacional per l'augment dels preus de lloguer són grans empreses i grups financers, que inverteixen quantitats exorbitants en la compra i construcció de barris sencers. S'hauria pogut dir “Tot lo anterior ha motivat inversions massives de grans grups econòmics internacionals”

Les desgravacions fiscals haurien de sortir en primer lloc, ja que és la liberalització del sector immobiliari que va agilitzar les operacions financeres en torn seu. S'hauria pogut dir: “les desgravacions fiscals que s'han promogut en tot el territori de l'Estat espanyol” - el que també resoldria la pressuposició de que ara ja no n'hi ha.

Finalment, s'hauria pogut dir “el sistema de finançament autonòmic ha resultat en corrupció i pujades de preu en la re-classificacions dels terrenys”

Paràgraf 2	Temes	Implicacions	Pressuposicions
[2.1] Són moltes les causes que han encarit l'oferta, però és obvi que aquesta pujada només s'entén considerant també l'augment de la demanda.	L'augment dels preus s'entén quan es considera en simultani la demanda i oferta L'oferta s'ha encarit, la demanda ha pujat	Considerar les dues al mateix temps permet explicar la pujada de preus.	L'oferta i la demanda són reals – tenen una correspondència amb la realitat
[2.2] Una demanda disposada fins ara a pagar els preus que han fixat els propietaris.	Els compradors han estat disposats a pagar els preus fixat per l'oferta	Els compradors no ho van fer per necessitat. La demanda ja no està disposada a pagar els preus dels propietaris	La demanda trobava els preus acceptables. És l'oferta qui fixa els preus.
[2.3] Per poder resituar-los a uns nivells més raonables cal actuar en tots els fronts a l'hora.	S'ha d'actuar de manera holística sobre els factors enumerats anteriorment per reduir els preus.	Els preus no es troben actualment en nivells raonables	Els preus ja es van trobar en nivells raonables
[2.4] Ho ha de fer l'administració?			
[2.5] Sí, dins les seves possibilitats, quan ha constatat que una gran majoria dels ciutadans li demanen que hi intervingui.	L'Ajuntament ha intervenir ja que els ciutadans així ho volen.	L'administració no té capacitat per fer-ho tot. Hi ha ciutadans que no li ho demanen.	L'Ajuntament ha constatat que els ciutadans demanen que intervingui.
[2.6] Però ho hauria de fer sense les demagògies	L'administració ha d'actuar sense demagògies		Són d'esperar-se demagògies.

electoralistes que els partits acostumen a fer abans de cada campanya.	electoralistes.		
[2.7] I considerant, alhora, que la construcció s'ha convertit en el principal suport del creixement de l'economia espanyola i catalana, i que es tracta d'un àmbit fràgil en què una recessió podria implicar un efecte en cadena en tot el sistema de conseqüències imprevisibles.	La construcció és el principal element de suport del creixement de l'economia espanyola i catalana. S'ha d'evitar la recessió Una recessió en un àmbit fràgil podria implicar un efecte en cadena de conseqüències imprevisibles.	La construcció no era el principal suport de l'economia espanyola i catalana. No és el moment de fer canvis radicals. No es poden preveure les conseqüències de la recessió. Una política que no prengui en compte la conjuntura econòmica serà un desastre.	El creixement de l'economia d'Espanya depèn de la construcció.

L'oració [2.1], al dir "s'ha encarit l'oferta", no reconeix que l'oferta ha augmentat. S'han construït immensos pisos a l'estat Espanyol i, tot i així, els preus han pujat. I és per això mateix que la oferta no explica la pujada de preu, el que el diari justifica amb la pujada de demanda.

L'oració [2.2] nega per omissió el fet que la gent pugui necessitar de un habitatge, que no en compri perquè ho desitgen sinó perquè ho necessiten. Més ben dit, no és que els compradors estiguessin disposats a pagar sinó que no tenien cap altre opció que fer-ho.

Les altres oracions defensen com hauria de ser la intervenció de l'administració per resoldre aquest problema de preus de l'habitatge, demanat pels ciutadans. Primer, es reconeix aquesta necessitat d'intervenció. Segon, es segueix una estratègia de presentació positiva del diari, que reconeix una limitació del sistema polític actual, i per lo tant, es posiciona de la banda dels ciutadans. Així, si els ciutadans volen que l'administració intervengui, s'ha de fer manera crítica i amb coneixement de les limitacions. I és justament amb aquest argument, que ha servit per presentar-se com aliat als ciutadans en les seves reivindicacions, amb el que el diari justifica que s'ha de fer aquesta intervenció. Primer, identifica la construcció com el sector més important per el creixement econòmic (positiu) i després explica que el sistema té fragilitats més enllà de la demagògia prèvia a les eleccions. No explicita els mecanismes que podrien portar al desequilibri, ni explicita les mesures concretes que l'administració ha de prendre.

Paràgraf 3	Temes	Implicacions	Pressuposicions
[3.1] Dit això, no és estrany que una part de l'opinió pública es miri el fenomen okupa amb simpatia.	El problema de l'habitatge ens deixa entendre perquè l'opinió pública té simpatia amb el	Seria normal que ho sigués (estrany)	Els okupes estan fent quelcom per resoldre el problema de l'habitatge

	moviment okupa		
[3.2] Els mateixos veïns del Poblenou que han titllat el 22@ d'“especulació flagrant” han acudit a l'antiga fàbrica Can Ricart per expressar la seva solidaritat amb els que s'hi han tancat.	Els veïns en contra del 22@ han acudit a la fàbrica en solidaritat amb els okupes.	No tots els veïns s'hi veuen contemplats (“d'especulació flagrant”)	El 22@ té alguna relació amb Can Ricard. La fàbrica es troba tancada *és fals!! ⁶⁸ .
[3.3] Però la constatació d'un problema que pot arribar a indignar no hauria de fer que ningú perdés la realitat de vista.	Constatar el problema de l'habitatge no ha fer-nos perdre la realitat de vista.	El context no ha de fer-nos perdre de vista la realitat sobre els okupes.	Hi ha qui estigui perdent la realitat de vista
[3.4] S'ha excedit l'Ajuntament de Barcelona en l'ordenació d'aquesta zona del Poblenou?			
[3.5] La idea de combinar empreses no contaminants de nova tecnologia en un mateix teixit urbà amb habitatges i equipaments socials és perversa?		Aquest idea no és perversa	
[3.6] El consistori barceloní ha salvat una vintena d'antigues fàbriques, que dedicarà a espais d'utilització pública.	L'Ajuntament dedicarà una vintena de fàbriques a espais d'utilització pública		Les fàbriques s'haurien perdut sense la intervenció del consistori.
[3.7] I ho farà pagant amb els seus pressupostos i obligant les immobiliàries a cedir un percentatge important de terrenys.	L'ajuntament ho finançarà i ho controlarà	Les immobiliàries no volen cedir els terrenys	Les immobiliàries són propietaris dels terrenys.
[3.8] Fet, per cert, que encareix la nova	Obligar les immobiliàries	Aquesta decisió és discutible	

⁶⁸ <http://salvemcanricart.blogspot.com/>

construcció.	significa un pressupost més alt.		
[3.9] Totes les antigues fàbriques de Poblenou, sigui quin sigui el seu valor arquitectònic o simbòlic, han de convertir-se en equipaments socials?		No s'ha de generalitzar la construcció d'equipaments socials en les fàbriques del Poblenou.	
[3.10] Qui ho pagarà?			Ho pagaran els ciutadans de Barcelona
[3.11] L'Ajuntament s'ha passat més de dos anys negociant amb particulars i veïns.	Fa dos anys que l'Ajuntament està negociant amb particulars i veïns		El projecte va ser democràtic
[3.12] És curiós que els mateixos que viuen en pisos construïts sobre sòl industrial i que ara consolidaran l'ús del seu habitatge sense cap contraprestació són sovint els que més protesten.	Els residents del complex industrial que ara consolidaran l'ús del seu habitatge sense pagar són els que més protesten	Aquest residents no tenen raons per queixar-se	Els residents són qui profiten del plà i qui s'en queixen més sovint.
[3.13] ¿La solidaritat amb els okupes respon a un sentiment raonable o s'explica per una indignació que és incapaç d'analitzar el problema i que aplaudeix les solucions més fàcils i més falses?		La indignació veïnal no té capacitat analítica.	La solidaritat amb els okupes prové dels veïns que ja van reclamar contra el 22@. La solidaritat amb els okupes és, o un sentiment raonable, o la solució més fàcil i més falsa.

En [3.2] “Els mateixos veïns del Poblenou que han titllat el 22@ d’“especulació flagrant”” marca distància. La citació de la reivindicació veïnal de que el 22@ és un cas “d'especulació flagrant” és ficat entre cometes per indicar que el diari identifica aquesta reivindicacions com dels veïns (i llavors no es posiciona respecta a elles) i només assumeix que ho hagin fet.

A més a més, en [3.12] el diari explicita la contradicció en el comportament dels que “més protesten”, etiquetant el seu posicionament com irracional i contradictori. En resum, hi ha una estratègia de des-legitimació dels solidaris amb els okupes. Així els veïns solidaris

amb els okupes s'oposen també al 22@, tenen interessos en que es faci i els contradueixen, no veuen la realitat (d'un equipaments socials negociats) – no representen els ciutadans amb problemes d'habitatge.

En [3.13] aquesta posició s'evidencia. El diari identifica, per mitjà d'una pregunta retòrica, les dues possibilitats que hi ha per entendre la solidaritat amb els okupes. Aquí es veu la polarització del conflicte feta des del mitjà, el que representa que:

“a discourse dominated by propaganda will consequently only allow two positions: for and against. Attempts or claims to take a third position – a distanced, neutral o critical standpoint – will be effectively suppressed” (Richardson: 2006).

La citació prové d'un anàlisi més dirigit cap a la premsa de conflicte bèl·lics que no pas a l'economia, però la necessitat de legitimitat és igualment gran en aquest cas. Per tant, hi ha raons per creure que la lògica d'argumentació serà la mateixa. El salt de sentit, que determina la posició del diari, es fa en aquesta última oració [3.13]. Llavors, la “part de la població” que mira amb solidaritat el moviment okupa, en [3.1], són només els “indignats”. I com en [3.12] s'identifica els residents del mateix Can Ricard com els que més protesten = indignats, s'infereix que la protesta surt d'allí i el suport als okupes, llavors, també.

Així, connectant el dos aspectes esmentats: hi ha hagut solidaritat amb els okupes – la solidaritat ve sobretot de veïns irracionals – els veïns són els solidaris, però no corresponen a l'opinió pública, que si reconeix un problema d'habitatge.

Lèxic

“okupes” [títol] [1.1] [3.13]; “fenomen okupa” [3.1];

Elements del context de l'okupació de Can Ricard

“Els mateixos veïns del Poblenou que han titllat el 22@ d’“especulació flagrant” han acudit a l’antiga fàbrica Can Ricart per expressar la seva solidaritat amb els que s’hi han tancat.” [3.2]

“La idea de combinar empreses no contaminants de nova tecnologia en un mateix teixit urbà amb habitatges i equipaments socials és perversa?” [3.5]

“El consistori barceloní ha salvat una vintena d’antigues fàbriques, que dedicarà a espais d’utilització pública.” [3.6]

“I ho farà pagant amb els seus pressupostos i obligant les immobiliàries a cedir un percentatge important de terrenys.”[3.7]

“Fet, per cert, que encareix la nova construcció.” [3.8]

“L’Ajuntament s’ha passat més de dos anys negociant amb particulars i veïns.”[3.11]

“ És curiós que els mateixos [veïns i particulars] que viuen en pisos construïts sobre sòl industrial i que ara consolidaran l’ús del seu habitatge sense cap contraprestació són sovint els que més protesten.” [3.12]

Retòrica

En aquest editorial no es dona protagonisme als okupes. De fet, se'ls utilitza per justifica el raonament de descredibilització dels veïns, responsables per la protesta al Can Ricard. Segueix els següents passos:

- El problema de l'habitatge és un problema greu i hi ha molts factors que l'expliquen
- L'administració ha d'actuar.

- Els veïns són solidaris amb els okupes perquè estan en lluita contra el pla 22@.
- L'ajuntament preveu equipaments socials i obres de millora al Can Ricard
- Els veïns que més en aprofitaran són els que més s'en queixen.
- Els veïns no fan prova de raó i aplaudeixen les solucions més fàcils i més falses.

Fitxa de anàlisi

06.12.05 EL PUNT

Macroproposició i coherència global

Data	Editorial	Macroproposició	Proposició de coherència global
5 Desembre 2006	Esquàters a Can Ricart	L'ajuntament ha tingut fins aquí una actitud negativa davant de l'ocupació de Can Ricart, i la conseqüent actuació dels mossos i el posicionament dels veïns i entitats	L'ajuntament ha de fomentar espais de cultura per artistes, tal com li demanen els veïns i entitats, sense cedir a l'ocupació

Temes, implicacions i pressuposicions

Titulars	Temes	Implicacions	Pressuposicions
Esquàters a Can Ricart			Can Ricart ha estat okupat

Paràgraf 1	Temes	Implicacions	Pressuposicions
[1.1] Un grup nombrós de persones, la majoria vinculades al centre cultural alternatiu la Makabra, desallotjat fa uns dies al Poblenou de Barcelona, ocupen des de dissabte una nau de propietat privada de l'antic complex fabril de Can Ricart, al mateix barri.	La Makabra ha ocupat una nau de Can Ricart		La Makabra és un centre cultural alternatiu ocupat El procés judicial ha de seguir la legislació que diu respecte a la propietat privada
[1.2] L'ocupació, feta dissabte enmig d'un ambient festiu i reivindicatiu, constata una absència absoluta d'estratègia de l'ajuntament, que malgrat que reconeix la importància de la tasca del col·lectiu a l'antiga Makabra, ha estat incapaç de començar converses per trobar solucions i, al mateix temps, evitar una situació prevista i	L'ajuntament no ha sabut respondre als esquàters	Els esquàters constaten que l'ajuntament no té cap estratègia respecte a ells. L'ajuntament hauria hagut de trobar solucions per La Makabra i per evitar la nova ocupació.	Els esquàters tenen reivindicacions La tasca del col·lectiu La Makabra és important Els esquàters van fer una assemblea pública en la que van decidir tornar

anunciada per l'assemblea d'esquàters des de l'endemà mateix de la primera desocupació.			a ocupar
[1.3] Constata, també, la falta d'eficàcia dels Mossos d'Esquadra, que o bé no estaven al cas dels plans dels esquàters, coneguts des del dia abans pels periodistes, o bé no van saber actuar a temps per evitar una actuació que suposa un atemptat al legítim dret a la propietat privada.	Els Mossos van ser poc eficaços respecte a l'ocupació	Els esquàters van considerar l'actuació dels mossos com ineficaç Els mossos no tenien qualsevol impediment legal que els hi limités les accions L'ocupació no és legítima quan ataca la propietat privada	Els mossos van ser ineficaços. Els periodistes van saber el dia abans que s'ocuparia Can Ricart L'ocupació és un atemptat al dret a la propietat privada.
[1.4] Un esment a part es mereix l'actuació ordenada pels comandaments del cos policial, políticament dirigit des de fa pocs dies per l'ecosocialista Joan Saura.	S'ha d'esmentar l'actuació de la policia		Els comandants del cos policial és qui van prendre la decisió En Saura és responsable per una actuació policial que mereix l'atenció
[1.5] Perquè una cosa és esperar una ordre judicial, i l'altra, pretendre que els esquàters depositin la seva actitud sotmetent-los a un setge.	Els policies van sotmetre els esquàters a un setge, el que és poc comú	Els policies no van seguir el procediment convencional.	El setge va voler fer els esquàters abandonar l'edifici L'ocupació és una actitud

Paràgraf 2	Temes	Implicacions	Pressuposicions
[2.1] Sigui com sigui, la situació que es planteja a Can Ricart necessita respostes urgents de l'administració.	Es planteja una situació a Can Ricart que necessita resposta administrativa		L'Ajuntament ha de respondre als esquàters Can Ricart és una situació d'urgència per l'administració
[2.2] Solucions que comporten decidir si un espai com el que tenien els esquàters és necessari i, en	L'administració ha de decidir si és necessari o no un espai com el dels	Cap solució pot eludir la resposta a si aquell espai és necessari.	Els veïns i partits defensen que és necessari un espai com el que

cas afirmatiu –la posició de veïns i partits és gairebé unànime–, per oferir alternatives sòlides i viables.	esquàters.	Si l'ajuntament ho considera necessari ha d'oferir solucions als esquàters	tenien els esquàters
[2.3] Allargar l'ocupació de Can Ricart només contribuirà a reobrir una polèmica que va trigar molts anys a tancar-se.	Allargar l'ocupació fomentarà la polèmica que genera	No s'ha de deixar l'ocupació allargar-se L'ocupació de Can Ricart no serveix per res més que generar polèmica La polèmica entorn d'aquest tema és dolenta – s'ha evitar	La polèmica sobre si aquells espais són necessaris està tancada Va existir polèmica entorn a la necessitat d'aquell tipus d'espais
[2.4] Seria una llàstima que aquest episodi tornés a trencar el principi d'acord amb veïns i entitats respecte del que s'ha de considerar com un dels grans projectes estratègics de Barcelona amb vista al futur més immediat.		No és bo de trencar l'acord que hi ha amb els veïns L'ajuntament hauria de prendre en compte la necessitat de centres culturals evidenciat pels veïns i entitats La polèmica que l'ocupació de Can Ricart pot fomentar diu respecte a un projecte estratègic de Barcelona	Ja es va arribar a un acord i ja es va trencar pel menys una vegada

El Punt és bastant crític amb l'actuació dels Mossos, que acusa d'ineficaç – el que pressuposa que ells haurien d'evitar situacions com aquesta. I, també, l'actitud de l'Ajuntament que manca d'una estratègia clara respecte als okupes i les seves reivindicacions.

El diari reconeix la importància de la tasca feta pels artistes que van okupar a la Makabra, però condemna la seva forma com ho van fer, al no atribuir res més a l'okupació de Can Ricart que la capacitat de generar polèmica. El diari ho evidencia en [1.3] quan classifica de “legítim” el dret a la propietat privada (respecte al qual la okupació representa un “atemptat”, terme amb connotacions molt negatives). Si l'okupació és un atemptat a un dret legítim, l'okupació no és legítima.

Però el diari reconeix que La Makabra va ser un “centre cultural alternatiu” [1.1] i que la seva tasca és important [1.2]. Així doncs, davant de la polèmica que genera l'okupació de Can Ricart, l'Ajuntament s'hauria de posicionar. El diari considera que l'opinió pública dona suport a la reivindicació dels esquàters de que fan falta espais per la cultura. S'en conclou que, tenint en vista la salvaguarda d'un acord positiu amb la societat civil, l'Ajuntament hauria d'atendre a aquesta reivindicació d'espais culturals.

Pel que fa als okupes, que han portat aquest tema al debat públic, es dedueix que el diari defensa que podrien aprofitar aquests espais per dur a terme la seva tasca legítima, però que no en guanyarien per ells. Dit resumidament: els okupes han fet una bona “tasca”, però aquesta feina ha de ser promoguda per les institucions públiques.

Fitxa de anàlisi

06.12.14 EL PERIODICO

Macroproposició i coherència global

Data	Editorial	Macroproposició	Proposició de coherència global
14.12.06	Desallotjar Can Ricart	Can Ricard serà desallotjat per causa d'usurpació amb violència i generació de temor social. Els okupants reivindiquen espais públics assequibles per a la cultura.	L'usurpació amb violència és indiscutible, però no la generació de temor social. Les polítiques culturals de l'Ajuntament són discutibles, però no l'okupació basada en la seva crítica.

Temes, implicacions i pressuposicions

Titulars	Temes	Implicacions	Pressuposicions
Desallotjar Can Ricart	S'ha de desallotjar Can Ricard		

Paràgraf 1	Temes	Implicacions	Pressuposicions
[1.1] El desallotjament dels ocupants de Can Ricart, ordenat per un jutge de Barcelona, ha obert una vegada més el debat entre el dret a la propietat i l'ús social de la propietat.	El desallotjament de Can Ricard ha obert el debat entre el dret a la propietat i l'ús social de la propietat.	Aquest debat no existia anteriorment	És el desallotjament que obert el debat entre el dret a la propietat i l'ús social de la propietat
[1.2] L'acte del jutge determina que hi ha un delictes d'usurpació amb violència que ha causat «temor en la víctima» –el propietari de les naus ocupades– i «alarma social en la població».	El jutge va determinar que hi ha delictes d'usurpació amb violència que ha causat: “temor en la víctima” i “alarma social en la població”		Can Ricard és propietat privada
[1.3] Encara que la primera part de l'argumentació és escrupolosament	És cert que va causar temor en la víctima És més discutible	Les raons argumentades no són el més important del cas	El desallotjament es justifica perquè s'ha de protegir la propietat privada.

certa, i la segona, més discutible –part del veïnat recolza els okupes–, el desallotjament s’até a la doctrina clàssica aplicada a casos similars: la propietat privada és un bé que s’ha de protegir.	que va causar alarma social en la població El cas ha seguit la doctrina clàssica dels desallotjaments.	No s’ha de posar en dubte que la propietat privada ha de ser protegida	
--	---	--	--

Paràgraf 2	Temes	Implicacions	Pressuposicions
[2.1] Just el contrari del que van practicar els artistes que es van albergar a Can Ricart després del desallotjament de La Makabra, amb el pretext de no disposar d’espais públics assequibles per assajar i muntar els seus espectacles.	Els artistes de Can Ricard no ho van respectar, al tornar a okupar, amb el pretext de necessitar de llocs per exercir la seva feina	Els artistes no volen espais públics sinó que un lloc on muntar els seus espectacles. Els okupes no fan cas de la lògica enrere les decisions jurídiques que li diuen respecte	Els okupes ho fan per una qüestió de diners. Els okupes són reincidents
[2.2] És més que dubtós que entre les obligacions de les múltiples administracions que s’ocupen de la cultura s’hi inclogui la de subvencionar, ajudar o atendre tots els artistes pel simple fet de ser-ho, i encara és més discutible que empari aquests artistes un genèric dret d’ocupació de l’espai –públic o privat– en nom d’una no menys genèrica llibertat de creació.	Les administracions que s’ocupen de la cultura no poden atendre a tots els auto-anomenats artistes i les seves reivindicacions il·legals.	No és una obligació de les administracions de donar suport a qualsevol persona que es digui artista No s’ha de defensar la llibertat de creació per mitjà del dret d’ocupació de l’espai – públic o privat.	Hi ha d’haver criteris en les subvencions culturals de les administracions. Els okupes defensen la llibertat de creació – i ho fan okupant.

Podem comparar els adverbs en torn al comentari de la decisió del jutge i de les obligacions de les administracions vers els okupes:

[1.3] Encara que la primera part de l’argumentació és escrupolosament certa, (reforç + positiu) i la segona, més discutible (negatiu en context + neutre)–part del veïnat

recolza els okupes—, el desallotjament s'até a la doctrina clàssica aplicada a casos similars: la propietat privada és un bé que s'ha de protegir.

En altres paraules “la primera part” és totalment veritable, “i la segona” ja es pot discutir.

[2.2] És més que dubtós (reforç + negatiu) que entre les obligacions de les múltiples administracions que s'ocupen de la cultura s'hi inclogui la de subvencionar, ajudar o atendre tots els artistes pel simple fet de ser-ho, i encara és més discutible (negatiu + negatiu + neutre) que empari aquests artistes un genèric dret d'ocupació de l'espai –públic o privat– en nom d'una no menys genèrica llibertat de creació. Dit d'una altra manera, les reivindicacions dels okupes són “més que dubtoses” - són de posar en dubte; i la forma de reivindicar-les “encara és més discutible” - no existeix dubte de que s'ha de posar en causa.

El Pompeu defineix “escrúpol: *m.* Part molt petita d'una cosa; pes; temps; etc. || Fig. Dubte, inquietud de la consciència, per cosa de poc pes; dubte, hesitació, por, a obrar o decidir, per no saber si estaria bé, si seria encertat; etc.” (Pompeu Fabra: 1984).

Llavors, *escrupolosament certa* vol dir encertada fins al més petit detall. Aleshores serà difícil presentar un adjectiu més potent que aquest per caracteritzar la decisió del jutge.

D'altre banda, discutir es defineix com: “Examinar en detall (una qüestió), raonar sobre ella presentant consideracions favorables i adverses.” (Pompeu Fabra: 1984).

O sigui, la paraula no té càrrega negativa per ella mateixa. El “*més discutible*” li dóna alguna càrrega negativa, però poc significativa quan es veu la potència positiva del primer qualificatiu utilitzat. Ara bé, en la segona oració es refereix a “més que dubtós” i encara se li afegeix un qualificatiu que dóna importància al fet que s'hagi d'examinar en detall - “*encara és més discutible*”.

Tot plegat, el posicionament del diari és bastant clar i s'inclina cap al sistema jurídic, qüestionant intensament les pretensions dels actes dels okupes.

Així, la decisió del tribunal es pot raonar, estan a favor o contra (perquè hi ha hagut suport veïnal que posa en dubte que hi hagués efectivament “alarma social”), però té una base sòlida i irrefutable, la propietat privada. En canvi, que les administracions tinguin que ajudar tots els artistes “pel simple fer de ser-ho” (que reforça la idea de és dubtós) no és del tot clar; i menys encara que ho facin ocupant l'espai públic o privat .

Paràgraf 3	Temes	Implicacions	Pressuposicions
[3.1] En una ciutat molt sensibilitzada amb el fenomen okupa és igualment dubtós que es pugui equiparar el cas de Can Ricart amb altres en què la recerca de sostre per	Barcelona està molt sensibilitzada amb el fenomen okupa. El cas de Can Ricard no s'ha de comparar amb els casos d'okupació per necessitat de sostre.	És més defensable l'okupació per necessitat de sostre que per necessitat artístiques	Els okupes de Can Ricard no buscaven un sostre per viure.

viure ha acabat en ocupació.			
[3.2] Portat al límit de la lògica, els okupes poden invocar el dret a la vivenda que consagra la Constitució, però aquest principi no es pot estendre a altres àmbits que, per descomptat, no s'entenen com una necessitat bàsica dels ciutadans.		<p>Seria absurd que els okupes invoquessin el dret a la vivenda que consagra la Constitució</p> <p>Els okupes no poden apel·lar a la Constitució per defensar la seva necessitat artística</p>	<p>La Constitució consagra el dret a la vivenda.</p> <p>Els okupes s'han de remetre al sistema de les administracions.</p>

[1.2] L'acte del jutge determina que hi ha un delicte d'usurpació amb violència que ha causat «temor en la víctima» –el propietari de les naus ocupades– i «alarma social en la població».

[1.3] Encara que la primera part de l'argumentació és escrupolosament certa, i la segona, més discutible –part del veïnat recolza els okupes–, el desallotjament s'até a la doctrina clàssica aplicada a casos similars: la propietat privada és un bé que s'ha de protegir.

En [1.3] es confirma, primer, l'encert de la decisió del jutge en dir que hi havia “delicte d'usurpació amb violència” [1.2] (i també el conseqüent “temor en la víctima” [1.2]). Respecte a l’“alarma social en la població” [1.2], el diari reconeix que hi havia suport veïnal, tot i que minimitzant-lo (“i la segona, més discutible” - és falsa / “part del veïnat” - un veïnat que ja lluita fa anys per la conservació de Can Ricard).

Es conclou l'oració amb l'argument de que “ el desallotjament s'até a la doctrina clàssica aplicada a casos similars: la propietat privada és un bé que s'ha de protegir.” [1.3] Aquest argument és presentat després del posicionament del diari en considerar la decisió del jutge com encertada pel que fa al “delicte d'usurpació amb violència” [1.2]. Així, el diari suporta la seva posició amb una decisió del sistema judicial.

En grans trets, el diari segueix la següent estratègia d'argumentació:

- Can Ricard va ser desallotjat per usurpació amb violència i per causar alarma social.
- L'alarma social és discutible però no posa en dubte que la propietat privada s'ha de protegir.
- Els artistes volen espais per assetjar i pels seus espectacles
- L'Ajuntament ja en dóna i no es pot reivindicar la llibertat de creació per mitjà de l'okupació
- Invocar el dret a la vivenda de la Constitució porta la lògica al límit i invocar la necessitat de creació és anar massa lluny.

Lèxic

“ocupants de Can Ricart” [1.1]; “okupes” [1.3] [3.2]; “artistes” [2.1] [2.2]; “fenomen okupa” [3.1];

Objectius

“[els col·lectius de La Makabra van okupar] amb el pretext de no disposar d’espais públics assequibles per assajar i muntar els seus espectacles.” [2.1] “[els okupes – en general - okupen] en nom d’una (...) genèrica llibertat de creació.” [2.2]

Elements del context de l'okupació de Can Ricard

“El desallotjament dels ocupants de Can Ricart, ordenat per un jutge de Barcelona” [1.1]

“L’acte del jutge determina que hi ha un delictes d’usurpació amb violència que ha causat «temor en la víctima» –el propietari de les naus ocupades– i «alarma social en la població».” [1.2]

“part del veïnat recolza els okupes” [1.3]

“Just el contrari del que van practicar els artistes [desprotegir la propietat privada] que es van albergar a Can Ricart després del desallotjament de La Makabra, amb el pretext de no disposar d’espais públics assequibles per assajar i muntar els seus espectacles.” [2.1]

“Portat al límit de la lògica, els okupes poden invocar el dret a la vivenda que consagra la Constitució, (...)” [3.2]

Retòrica

- Can Ricard va ser desallotjat per usurpació amb violència i per causar alarma social.
- L'alarma social és discutible però no posa en dubte que la propietat privada s'ha de protegir.
- Els artistes volen espais per assetjar i pels seus espectacles
- L'Ajuntament ja en dóna i no es pot reivindicar la llibertat de creació per mitjà de l'okupació
- Invocar el dret a la l'habitatge de la Constitució porta la lògica al límit; invocar la necessitat de creació és anar massa lluny.